

แนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ
GUIDELINES FOR DEVELOPING SOCIAL ENGINEERING SKILLS OF A GROUP OF
RAJABHAT UNIVERSITY STUDENTS IN THE NORTHERN REGION

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2566

แนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกู้มภาคนี้

บริญญาพันธ์เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการอุดมศึกษา^๑
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ปีการศึกษา 2566
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

GUIDELINES FOR DEVELOPING SOCIAL ENGINEERING SKILLS OF A GROUP OF
RAJABHAT UNIVERSITY STUDENTS IN THE NORTHERN REGION

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of MASTER OF EDUCATION

(Master of Education (Higher Education Management))

Faculty of Education, Srinakharinwirot University

2023

Copyright of Srinakharinwirot University

บริษัทฯ
เรื่อง
แนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกุ้งภาคเหนือ^๑
ขอ
กุ้ง คำดีตัน

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
บริษัทฯ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครุ่มดีกษา^๒
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรฒ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทัยัชรัชย์ เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการสอบปากเปล่าบริษัทฯ

..... ที่ปรึกษาหลัก ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักรกฤษณ์ ปีตานะทอง)	(รองศาสตราจารย์ ดร.เมธินี วงศานนิช รัมภากภรณ์)
..... ที่ปรึกษาร่วม กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาทิตย์ พล ยงศ์)	(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจน์ ภัทรวิษัณ์)

ชื่อเรื่อง	แนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ
ผู้วิจัย	กฤชณ์ คำดีตัน
ปริญญา	การศึกษา nabถอนทิต
ปีการศึกษา	2566
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จักรกฤษณ์ ปونةทอง
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จตุพล ยงศร

การศึกษาครั้งนี้มีความมุ่งหมายของการวิจัย คือ 1) เพื่อศึกษาทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ และ 2) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยใช้วิธีการศึกษาแบบผสมผสานทั้งวิธีวิจัยเชิงปริมาณและวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามที่มุ่งศึกษาเกี่ยวกับทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ทั้ง 4 ทักษะ คือ ทักษะการคิด ทักษะการสื่อสาร ทักษะการประสานงาน และทักษะการสร้างนวัตกรรม โดยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขสมบูรณ์ไปทดลองเก็บ (Tryout) กับนักศึกษาที่เป็นกลุ่มใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาคุณภาพเครื่องมือโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลfaของครอนบาก (Cronbach's Alpha) ได้ค่าความเที่ยงหรือความเชื่อถือของแบบสอบถามมากกว่า 0.966 ซึ่งถือว่าแบบสอบถามนี้มีความเชื่อถือได้สามารถนำไปเก็บข้อมูลได้จริง โดยเก็บข้อมูลกับกลุ่มนักศึกษาทั้ง 2 ภาคปกติ ปีการศึกษา 2566 มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ 8 แห่ง จำนวน 400 คน และแบบสัมภาษณ์(แบบกึ่งโครงสร้าง)ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการสนับสนุนและขับเคลื่อนการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ 8 แห่ง ที่ผ่านการอบรมทักษะวิศวกรสังคม จำนวน 16 คน สถิติที่ใช้ในวิจัย ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาตามความมุ่งหมายของการวิจัย ข้อที่ 1 พบว่า นักศึกษามีทักษะวิศวกรสังคมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.74) มีความเชี่ยวชาญในการคิดวิเคราะห์และแยกแยะข้อเท็จจริงอย่างมีเหตุผล สามารถสื่อสารและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี นอกจากนี้ยังมีภาวะผู้นำและสามารถสร้างสรรค์นวัตกรรมในการพัฒนาชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และผลการศึกษาตามความมุ่งหมายของการวิจัย ข้อที่ 2 พบว่า อาจารย์ผู้สอนควรเน้นกลไกการสอนแบบกิจกรรมการฝึกอบรม และการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดทักษะ Soft Skills ในรูปแบบต่างๆ ผ่านเครื่องมือสำคัญของวิศวกรสังคม รวมถึงเครื่องมือเสริมทักษะอื่นๆ เพื่อสนับสนุนการคิดสร้างสรรค์ การแก้ปัญหา การสื่อสาร การประสานงานและทำงานร่วมกัน ทั้งนี้ กิจกรรมดังกล่าวต้องมีกลไกการทำงานที่ชัดเจนและมีประสิทธิภาพ มีการวางแผนงานร่วมกันทั้งคณาจารย์ บุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อให้กลไกการทำงานมีความต่อเนื่องตั้งแต่นักศึกษาเริ่มเข้าศึกษาจนกระทั่งจบการศึกษา และออกสู่ตลาดแรงงาน

คำสำคัญ : แนวทางการพัฒนา, ทักษะวิศวกรสังคม, นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ

Title	GUIDELINES FOR DEVELOPING SOCIAL ENGINEERING SKILLS OF A GROUP OF RAJABHAT UNIVERSITY STUDENTS IN THE NORTHERN REGION
Author	KRISANA KUMDEETAN
Degree	MASTER OF EDUCATION
Academic Year	2023
Thesis Advisor	Assistant Professor Dr. Chakrit Ponathong
Co Advisor	Assistant Professor Dr. Chatupol Yongsorn

The purposes of this study are as follows: (1) to study the skills of social engineering students in the Northern Group at Rajabhat University; and (2) to study suggestions for ways to develop the skills of social engineering students in the Northern Group at Rajabhat University. In this study, the researcher used a combination of study methods, including both quantitative research and qualitative methods. The tools used in the research included a questionnaire to study the social engineering skills of students at Northern Rajabhat University, all four skills included thinking skills, communication skills, coordination skills, and innovation skills. By using a completely revised questionnaire to test the collection (Tryout) with students who were in a group close to the sample of 30 people to find the quality of the tools using Cronbach's Alpha coefficient formula (Cronbach's Alpha) to get the accuracy or reliability of the questionnaire more than 0.966, which concluded that this questionnaire is reliable and can actually be used to collect data. The data was collected with a group of second year students in a regular semester of the 2023 academic year in eight northern group Rajabhat universities, totaling 400 people, and a semi-structured interview form. The people involved in supporting and driving the development of social engineering skills of eight northern group Rajabhat University students who have undergone social engineer skills training, a total of 16 people. The statistics used in the research included frequency, percentage, mean, and standard deviation. The results of the study according to the research objectives, item 1, found that students had social engineering skills at a high level, with an average equal to 3.74 and expertise in analytical thinking and reasonable factual separation, and able to work well with others. They also have leadership and able to create innovations in community development. The results of the study according to the research objectives, item 2, it was found that teachers should focus on mechanisms for designing training activities and teaching to develop soft skills in various forms. Through important tools of social engineers Including other skill-enhancing tools To support creativity, problem solving, communication, coordination and collaboration. Such activities must be clear and effective and with joint planning from of the entire faculty to ensure that the working mechanism is continuous from the time students begin their studies until they graduate and enter the labor market.

Keyword : Development guidelines, Social engineering skills, Northern Group

กิตติกรรมประกาศ

ปริญญาบัณฑิตมีส่วนร่วมในการนำเสนอเรื่องความคุ้มครองบุคคลที่เกี่ยวข้องและความมุ่งมั่นพยายามของผู้วิจัย ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณทุกท่านมา ณ ที่นี่ โดยเฉพาะผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักรกฤษณ์ ไปประทอง ออาจารย์ที่ปรึกษาหลักปริญญาบัณฑิตที่ให้คำปรึกษาชี้แนวทางเพื่อการแก้ไขปัญหาしながらนิวัติฯ สำเร็จลุล่วงได้ รวมถึงผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จตุพล ยงศร ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วมปริญญาบัณฑิตที่ให้คำปรึกษา แนะนำทางด้านวิชาการ ตลอดจนชี้แนวทางแก้ไขปัญหาอุปสรรคข้อบกพร่องต่างๆ ในระหว่างดำเนินการวิจัย เพื่อเติมเต็มให้ปริญญาบัณฑิตบันนี้ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.เมธินี รัมภากරณ์ วงศ์วนิช ประธานคณะกรรมการสอบปากเปล่า และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจนा ภัทราริวัฒน์ คณะกรรมการสอบปากเปล่า ที่ได้กรุณาตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่อง ตลอดจนให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์เพื่อให้งานวิจัยนี้เรียบร้อยสมบูรณ์

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ชัยภรณ์ บุญเรืองศักดิ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ร้อยตรี ดร.สุชาติ คุ้มสุทธิ มหาวิทยาลัยราชภัฏอนบุรี และอาจารย์ ดร.สุวัตถิ หนุ่มคำ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม ที่กรุณาให้คำปรึกษาอันเป็นประโยชน์ ทรงคุณค่ายิ่งในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ในการทำปริญญาบัณฑิตสำหรับงานวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏลุ่มภาคนเนื่อทั้ง ๘ แห่ง ที่ให้ความอนุเคราะห์สถานที่ในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และอนุญาตให้นักศึกษาเข้าสู่ปีที่ ๒ เป็นกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้ และขอขอบคุณรองอธิการบดี ผู้ช่วยอธิการบดี ผู้อำนวยการกองพัฒนานักศึกษา คณานักเรียน และบุคลากร ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการสนับสนุนและขับเคลื่อนการพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคมให้กับนักศึกษา ได้ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการเสนอแนะแนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏลุ่มภาคนเนื่อ

ขอกราบขอบพระคุณ ออาจารย์ในสาขาวิชาการจัดการการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ทุกท่าน ที่ประลิบที่ประสาทวิชาความรู้ขั้นทรงคุณค่าแก่ผู้วิจัย ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา ความรู้ ข้อคิด ข้อแนะนำ และปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ จนกระทั่งการวิจัยครั้งนี้สำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ดี

ขอกราบขอบพระคุณ ดร.นงรัตน์ อิสโตร ที่ได้ให้โอกาสในการเข้าอบรมและเรียนรู้หลักสูตรการพัฒนา Soft Skills นักศึกษาด้วยกระบวนการกวาริศวกรสังคม รวมถึงหน่วย SEAL รุ่น 1 และรุ่นที่ 2 ที่ค่อยให้ความช่วยเหลือ คำแนะนำ คำปรึกษา และกำลังใจในการจัดทำวิจัยตลอดมา

คุณค่าของปริญญาаниพนธ์เล่มนี้ ขอส่งมอบให้กับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ และมหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศ เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนานักศึกษาต่อไป

ท้ายที่สุดนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณร้อยเอกสารสุบัน คำดีตัน และนางเตือนใจ คำดีตัน ผู้เดี่ยงดูบุตรชายคนโตคนนี้ให้ประสบความสำเร็จในการศึกษาต่อระดับปริญญาโท เป็นผู้ให้กำลังใจ อันสำคัญยิ่ง ในการทำปริญญาaniพนธ์ฉบับนี้ คุณค่าและประโยชน์ของงานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบ เป็นเครื่องบูชาพระคุณビ达 มาตราดา ครู อาจารย์ ทุกท่านที่มีส่วนในการวางแผนการศึกษาให้แก่ ผู้วิจัย ตลอดจนผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่าน ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัย จนกระทั่งทำให้งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ผู้วิจัยหวังว่างานวิจัยฉบับนี้คงเป็นประโยชน์ สำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และผู้ที่สนใจศึกษาต่อไป

กฤษณะ คำดีตัน

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	๑
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	๗
กิตติกรรมประกาศ.....	๙
สารบัญ	๊
สารบัญตาราง	ภ
สารบัญรูปภาพ	ภ
บทที่ 1 บทนำ.....	๑
ภูมิหลัง.....	๑
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	๗
ความสำคัญของการวิจัย.....	๗
ขอบเขตของการวิจัย.....	๘
นิยามศัพท์เฉพาะ	๑๐
กรอบแนวคิดงานวิจัย	๑๑
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	๑๓
1. การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21	๑๓
2. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับ Soft Skills.....	๓๑
3. แนวคิดของวิศวกรสังคม (Social Engineer)	๔๒
4. แนวคิดในการพัฒนานักศึกษา.....	๕๘
5. การพัฒนานักศึกษาด้วยทักษะวิศวกรสังคมของมหาวิทยาลัยราชภัฏกู้เมืองภาครเนื่อ	๖๒
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๖๙
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	๘๓

รายละเอียดที่ 1 การศึกษาทักษะวิศวกรรมศาสตร์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ	83
การกำหนดปัจจัยทางการศึกษาทักษะวิศวกรรมศาสตร์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ	83
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	84
การหาคุณภาพเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้	85
การเก็บรวบรวมข้อมูล	87
การวิเคราะห์ข้อมูล	87
รายละเอียดที่ 2 ศึกษาข้อมูลแนวแนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรรมศาสตร์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ	88
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	92
การศึกษาเชิงปริมาณ	92
ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	92
ส่วนที่ 2 ทักษะวิศวกรรมศาสตร์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ	94
ส่วนที่ 3 ข้อมูลแนว/ข้อคิดเห็นอื่น ๆ	98
การศึกษาเชิงคุณภาพ	98
ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์	98
ส่วนที่ 2 แบบสัมภาษณ์ข้อมูลแนวแนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรรมศาสตร์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ	98
ส่วนที่ 3 ข้อมูลแนว/ ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม ต่อแนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรรมศาสตร์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ	112
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อมูลแนว	123
1. สรุปวิธีการดำเนินงานวิจัย	123
2. สรุปผลการวิจัย	123
3. อภิปรายผล	126
4. ข้อมูลแนว	134

บรรณานุกรม	138
ภาคผนวก.....	146
ภาคผนวก ก แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย.....	147
ภาคผนวก ข หนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อวิจัย	161
ภาคผนวก ค รายชื่อผู้เขียนชاغูที่ตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม และหนังสือเชิญ 178	
ภาคผนวก ง ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	183
ภาคผนวก จ รายชื่อผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ (แบบกึ่งโครงสร้าง)	186
ภาคผนวก ฉ รายชื่อมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือที่เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม	189
ภาคผนวก ช หนังสือเชิญผู้เขียนชากูประชุมกลุ่ม (Focus group)	191
ประวัติผู้เขียน.....	195

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 แสดงเป้าประสงค์ (Objective) และผลลัพธ์สำคัญ (Key result)	59
ตาราง 2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ภาคปกติ ปีการศึกษา 2566	84
ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ความเชื่อมั่น	86
ตาราง 4 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	92
ตาราง 5 ทักษะวิชากรสั�คมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ: ภาพรวม	94
ตาราง 6 ทักษะวิชากรสั่คมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ: ทักษะการคิด....	94
ตาราง 7 ทักษะวิชากรสั่คมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ: ทักษะการสื่อสาร	95
ตาราง 8 ทักษะวิชากรสั่คมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ: ทักษะการ ประสานงาน	96
ตาราง 9 ทักษะวิชากรสั่คมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ: ทักษะการสร้าง นวัตกรรม	97
ตาราง 10 ไมเดลาร์ชบเคลลี่อนแนวทางการพัฒนาทักษะวิชากรสั่คมของนักศึกษามหาวิทยาลัย ราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ	119
ตาราง 11 ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามแนวทางการพัฒนาทักษะวิชากรสั่คมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ	184

สารบัญรูปภาพ

หน้า

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดงานวิจัย 11

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ในปัจจุบันการศึกษาระดับอุดมศึกษานับเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นระดับการศึกษาที่เตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ตลาดแรงงานเพื่อประกอบอาชีพตามความเชี่ยวชาญของตนเอง จึงทำให้สถาบันอุดมศึกษาได้ตระหนักรถึงความสำคัญของทักษะในศตวรรษที่ 21 โดยให้ความสำคัญกับทักษะที่สามารถพัฒนาให้นักศึกษามีความสมบูรณ์แบบ นอกเหนือจากการศึกษาตามหลักสูตรของสถานศึกษาที่กำหนด โดยมีกิจกรรมที่นอกเหนือจากในหลักสูตร เพื่อพัฒนานักศึกษา (บุษกร วัฒนบุตร, 2564) นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญและมุ่งเน้นการพัฒนาทักษะ (Soft Skills) ในการทำงานและการใช้ชีวิต จึงกำหนดเป็นโครงการ/กิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะของนักศึกษาโดยตรง จะเห็นได้ว่ากิจกรรมเป็นหนึ่งกระบวนการทางการศึกษาที่สถาบันการศึกษาจัดให้มีขึ้น เพื่อเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ทำความรู้จักกัน รวมถึงเกิดการปรึกษาหารือร่วมกันในการทำกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือกันในทางด้านวิชาการอันเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาของนักศึกษา เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมให้กับนักศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นจึงควรมีอาจารย์ที่ปรึกษาด้านกิจการนักศึกษาอย่างแน่น้ำและให้คำปรึกษา พร้อมทั้งยังส่งเสริมให้นักศึกษารู้จักวิธีการคิดและสร้างสรรค์กิจกรรมในแนวทางที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม ซึ่งประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ได้รับจากการทำกิจกรรมนับว่าเป็นประโยชน์ต่อการใช้ชีวิตในอนาคตของนักศึกษาค่อนข้างมาก เนื่องจากสังคมทุกวันนี้มีความต้องการคนที่มีความสมบูรณ์แบบทั้งความรู้ทางด้านวิชาการ วิชาชีพ และวิชาชีวิต ซึ่งจะถือได้ว่าเป็นบัณฑิตที่พึงประสงค์และเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปพบว่าผลจากการเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษาทำให้ได้รับประโยชน์ที่มากมายหลายประการ ซึ่งการมุ่งทักษะ (Soft Skills) เป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาและเพิ่มศักยภาพให้กับนักศึกษา ได้มีคุณลักษณะของความเป็นบัณฑิตที่สมบูรณ์ในด้านวิศวกรสังคม (สุรพงษ์ พธิขาว, 2560)

ในปัจจุบันสังคมเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและรุนแรงในทุกมิติ โดยเฉพาะทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม ส่งผลให้ประเทศไทยในระยะที่ผ่านมาอยู่ในช่วงเวลาที่ต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงต่อการพัฒนาประเทศที่มีเป้าหมายในการพัฒนาคุณลักษณะของคนไทยที่สำคัญ และจำเป็นให้มีคุณภาพสอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยความเจริญอย่างสมดุลและยั่งยืน ดังปรากฏในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญในการสร้างเป้าหมายที่ชัดเจนร่วมกันในทุกระดับ สร้างความต่อเนื่องในเชิงนโยบายและการผลักดันให้เกิดการปฏิบัติ ประสานความร่วมมือกันของทุกฝ่ายในสังคมภายใต้

ทิศทางและเป้าหมายเดียวกัน โดยเฉพาะสถาบันการศึกษาซึ่งเป็นองค์กรที่มีบทบาทสำคัญในการผลิตและพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้เป็นผู้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสังคมและเป็นพลเมืองที่สามารถอยู่ในโลกเศรษฐกิจแข่งขันนี้ได้ (ผลกระทบ แสงอาทิตย์ และ บุษยมาศ เหมณี, 2565) การผลิตบัณฑิตของมหาวิทยาลัยราชภัฏลุ่มภาคเหนือมุ่งผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพและเป็นประโยชน์ต่อสังคมและเศรษฐกิจ โดยมุ่งเน้นให้บัณฑิตมีความรู้และทักษะขั้นสูงในสาขาวิชาที่เลือก มีการออกแบบมาเพื่อช่วยให้พัฒนาความสามารถในการค้นคว้าและการคิดด้วยบุคลากรคณาจารย์ที่มีประสบการณ์และมีคุณสมบัติที่มีคุณภาพ หลักสูตรได้รับการตรวจสอบและปรับปรุงอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้แน่ใจว่าตรงตามความต้องการของบัณฑิต และตลาดการทำงาน (จิตติมาจันทากาศ, 2563)

มหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ดังนامพระราชนานจากลั่นเกล้าฯ รัชกาลที่ 9 “ราชภัฏ” ที่หมายถึง “คนของพระราชา ข้าของแผ่นดิน” เมื่อปี 2559 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 10 ทรงมอบหมายองค์มนตรีให้ “แนะนำมหาวิทยาลัยราชภัฏให้ทำงานเข้าเป้าในการยกระดับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและพัฒนาท้องถิ่นในท้องที่ของตน” มหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นสถาบันที่ผลิตบัณฑิตที่มีอัตลักษณ์ มีคุณภาพ มีสมรรถนะ และเป็นสถาบันการศึกษาหลักในการบูรณาการองค์ความรู้ด้านทางนวัตกรรมในการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อสร้างความมั่นคงให้ประเทศไทย และเป็นสถาบันการศึกษาในการเป็นที่พึ่งให้กับท้องถิ่นในการให้ข้อมูลความรู้ ความจริง มีความเป็นกลางทางการเมือง และประสานความร่วมมือกับองค์กรต่าง ๆ ในการพัฒนาท้องถิ่นให้บรรลุเป้าหมาย (ที่ประชุมอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏ, 2562) ดังพระบรมราโชบายของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร ที่พระองค์ทรงให้ความสำคัญกับการศึกษาและทรงมุ่งหมายให้การศึกษาสร้างคนไทยให้มีคุณลักษณะ 4 ประการ ได้แก่ 1. มีทัศนคติที่ดีและถูกต้องต่อบ้านเมือง 2. มีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคง – มีคุณธรรม 3. มีงานทำ และ 4. เป็นพลเมืองดี ซึ่งทั้ง 4 คุณลักษณะนี้เป็นส่วนสำคัญในการสร้างความมั่นคงให้กับประเทศ เป็นแหล่งผลิตครุภัณฑ์มีคุณภาพ เป็นแหล่งความรู้วิชาการ และเป็นปราชญาแห่งการพัฒนาท้องถิ่น สามารถดำเนินการแก้ไขและพัฒนาอย่างมุ่งเป้าเพื่อประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นในทุกพื้นที่ จึงทรงมอบหมายภารกิจให้องค์มนตรีแนะนำมหาวิทยาลัยราชภัฏให้ทำงานให้เข้าเป้าในการยกระดับการพัฒนาการศึกษาและพัฒนาท้องถิ่นในท้องที่ตน ให้บัณฑิตของมหาวิทยาลัยราชภัฏได้มีสมรรถนะตามมาตรฐานทางวิชาการ วิชาชีพ และมีทักษะการเรียนรู้แห่งศตวรรษที่ 21 มีความเป็นมืออาชีพ ให้พร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในปัจจุบันและอนาคต (ดาว์พงษ์ รัตนสุวรรณ, 2562)

มหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศมีจำนวนทั้งสิ้น 38 แห่ง ซึ่งแบ่งเป็นตามภูมิภาค ได้ดังนี้ กลุ่มภาคเหนือ จำนวน 8 แห่ง กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 11 แห่ง กลุ่มรัตนโกสินทร์ (กรุงเทพมหานคร) จำนวน 5 แห่ง กลุ่มภาคกลาง จำนวน 5 แห่ง กลุ่มภาคตะวันตก(พจนก.) จำนวน 4 แห่ง และกลุ่มภาคใต้ จำนวน 5 แห่ง ซึ่งมหาวิทยาลัยราชภัฏได้ดำเนินการภายใต้ยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) ที่สอดคล้องกับภารกิจในการจัดตั้งมหาวิทยาลัยตามนโยบายและการบริหารจัดการของภาครัฐในปัจจุบัน ในส่วนของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ มีภาระหน้าที่ของมหาวิทยาลัยตามมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547 คือ การแสวงหาความจริง เพื่อสู่ความเป็นเลิศ ทางด้านวิชาการ ผลิตบัณฑิตที่มีความรู้คุณธรรม เสริมสร้างความคิด ความเข้าใจ ในคุณค่าของ การสำนึกร่วมและความภูมิใจในศิลปะและวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ เรียนรู้และเสริมสร้าง ความเข้มแข็งของความเป็นผู้นำ เสริมสร้างความเข้มแข็งในการประกอบวิชาชีพครู รวมถึงการ ประสานความร่วมมือและช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ศึกษาและแสวงหาแนวทางพัฒนาเทคโนโลยี พื้นบ้านและเทคโนโลยีสมัยใหม่ให้เหมาะสม และศึกษา วิจัย สงเสริมและสืบสานโครงการ อันเนื่องมาจากแนวพระราชดำริ (ที่ประชุมอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏ, 2562)

มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือมุ่งมั่นที่จะรักษาสถานการณ์เป็นมหาวิทยาลัย ท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยมีฐานข้อมูลปัจจุหาและความต้องการของ ชุมชนในพื้นที่รับผิดชอบและมุ่งสนับสนุนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาโดยการแบ่งปันความรู้สู่สาธารณะ และมีส่วนร่วมในการพัฒนาด้านต่าง ๆ มหาวิทยาลัยยังมุ่งบูรณาการพันธกิจและความสัมพันธ์ เพื่อพัฒนาสังคมท้องถิ่นในด้านต่าง ๆ (วิเศษ ชิณวงศ์, 2561, น. 1-18) การศึกษาระดับอุดมศึกษา ในปัจจุบันเป็นการศึกษาในระดับที่สำคัญเนื่องจากการศึกษาที่เตรียมบุคคลเข้าสู่อาชีพ โดยนักศึกษาที่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรีจะต้องเตรียมความพร้อมเข้าสู่ตลาดแรงงาน เพื่อประกอบอาชีพตามสายงานที่ตนเองชอบมา ดังนั้น สถาบันอุดมศึกษาจึงตระหนักรถึง ความสำคัญในการพัฒนาทักษะศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นมาตรฐานที่สำคัญมาก จึงเล็งเห็นถึง ความสำคัญในการกำหนดแผนกิจกรรมนักศึกษาเพื่อมุ่งพัฒนาทักษะ(Soft Skills) ในการทำงาน และการใช้ชีวิต จึงกำหนดเป็นโครงการ/ กิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะให้กับนักศึกษา อันเป็น ประโยชน์ต่อการศึกษาของนักศึกษา เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมพัฒนานักศึกษาเป็นไปอย่างมี ประสิทธิภาพ พร้อมทั้งส่งเสริมให้นักศึกษารู้จักการคิดและการสร้างสรรค์กิจกรรมในแนวทางที่เป็น ประโยชน์ต่อสังคมยืดหยุ่น เมื่อออกจากสังคมทุกวันนี้ไม่ต้องการแต่คนงานทางด้านวิชาการเพียงอย่างเดียวแต่ต้องการคนที่มีความสมบูรณ์ทั้งความรู้ทางด้านวิชาการ วิชาชีพ และวิชาชีวิต ซึ่งจะดีอีกด้วย

ว่าเป็นบัณฑิตที่พึงประสงค์และเป็นที่ยอมรับในสังคม ซึ่งในการมุ่งเน้นที่จะทักษะ (Soft Skills) เป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาเพื่อเพิ่มศักยภาพให้นักศึกษามีคุณลักษณะของความเป็นบัณฑิตที่สมบูรณ์ในด้านวิศวกรรมศาสตร์ (สรุปงช์ โพธิ์ขาว, 2560)

ทั้งนี้วิศวกรสังคม (Social Engineer) คือ วิชาทางจิตวิทยาแขนงหนึ่ง มีเนื้อหาที่เป็นวิทยาศาสตร์อย่างมากเกี่ยวกับการรับรู้ข้อมูลของมนุษย์และการแสดงท่าทีต่อข้อมูลนั้น ซึ่งสามารถวิเคราะห์ด้วยสถิติและหาข้อสรุปด้วยวิธีทางวิทยาศาสตร์ได้ โดยวิศวกรรมสังคม เป็นการนำเอาความรู้จากหลากหลายสาขาวิชามาประยุกต์เข้าด้วยกัน โดยมหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศได้นำคำว่าวิศวกรสังคมมาใช้เพื่อสร้างให้นักศึกษาเกิดกระบวนการคิดวิเคราะห์เป็นระบบ และมีเหตุผล โดยมีคุณลักษณะหลัก 4 ประการ คือ 1) การมีทักษะในการคิดวิเคราะห์ 2) การนำความรู้ที่เรียนไปใช้ประโยชน์ให้กับชุมชน 3) การทำงานร่วมกับผู้อื่นโดยปราศจากข้อขัดแย้ง และ 4) ต้องมีทักษะในการสร้างนวัตกรรม เพื่อแก้ปัญหาให้กับชุมชนท้องถิ่นได้ (มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, 2564)

วิศวกรสังคม (Social Engineer) คือ การที่ใส่ใจเรื่องราวด้วย ในสังคม และเข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างสังคมให้ดีขึ้น โดยใช้การสังเกต เก็บข้อมูล คิดวิเคราะห์ แบบมีเหตุผล ผลรวมทั้งการแก้ไขปัญหาแบบเป็นระบบ โดยในการลงพื้นที่ชุมชนท้องถิ่นเพื่อร่วมกันสร้างสรรค์ นวัตกรรมใหม่ ๆ ใน การแก้ปัญหาพร้อมทั้งสร้างการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนไปสู่ความเป็นพลเมืองและสร้างชุมชนที่มีการยกระดับสามารถจัดการตนเองได้ ซึ่งคำว่า “วิศวกรสังคม” ไม่ใช่คำใหม่ แต่หยิบยกและดัดแปลงมาจากแนวคิดของ Roscoe Pound นักนิติรัฐศาสตร์ในช่วงศตวรรษที่ 19 ที่ให้แนวคิดไว้ว่ามนุษย์อยู่ในโลกแห่งผลประโยชน์อย่างมิอาจหลีกเลี่ยงได้ ผลประโยชน์ที่ว่านี้แบ่งได้เป็น 3 กลุ่มใหญ่ ๆ คือผลประโยชน์ของบุคคล (Individual Interest) ผลประโยชน์สาธารณะ (Public Interest) และผลประโยชน์ทางสังคม (Social Interest) จึงต้องจัดระบบผลประโยชน์ต่าง ๆ ให้สมดุลโดยกลไกทางกฎหมายที่มุ่งสร้างโครงสร้างทางสังคมให้มีประสิทธิภาพในการตอบสนองความต้องการของประชาชน แต่การรวมกลุ่มกันของมนุษย์ในบริบทที่แตกต่างกันไม่มีทางที่เราจะสามารถทำให้ทุกคนพอใจได้ในเวลาและสถานการณ์เดียวกัน (สร้างสรรค์ปัญญา, 2564)

แนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏลุ่มภาคเหนือ สอดคล้องกับกระบวนการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมให้กับนักศึกษา เป็นการสร้างการจัดการเรียนรู้ข้ามศาสตร์แบบลงมือปฏิบัติจริง โดยใช้การพัฒนาชุมชนท้องถิ่นเป็นฐานและมุ่งเป้าที่การสร้างนักศึกษา คือ 1) นักคิด มุ่งเน้นให้วิศวกรสังคมทุกคนมีทักษะการคิดเชิงเหตุ-ผล เห็นปัญหา

เป็นสิ่งท้าทาย ตลอดจนการนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน รวมทั้งการทำงานในอนาคต 2) นักสื่อสาร กระบวนการในการถ่ายทอดด้านข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ ประสบการณ์ ความรู้สึก และความคิดเห็น หรือความต้องการจากผู้ส่งสารไปยังผู้รับสาร ไม่ว่าจะเป็นการสื่อสารด้วยเสียง ตัวอักษร สัญลักษณ์ รูปภาพ การแสดงสีหน้าท่าทางรวมทั้งการจัดกิจกรรมต่าง ๆ 3) นักประสาน ความสามารถในการติดต่อสื่อสารและการบริหารจัดการให้เกิดการคิด การเข้าใจตรงกัน ในการร่วมมือกันปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ และช่วงเวลาที่ได้รับมอบหมายเพื่อไม่ให้เกิดการทำลายห้องเรียน 4) นักสร้างนวัตกรรม การใช้ความคิดในการสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ ด้วยวิธีใหม่ ๆ การเปลี่ยนแปลงทางความคิด การผลิต กระบวนการหรือองค์กรให้มีคุณค่าและมีประโยชน์ต่อผู้อื่น ทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม จากวิศวกรสังคมจึงมุ่งเน้นการบ่มเพาะให้นักศึกษาเป็นบุคลิกิตติ “นักคิด นักสื่อสาร นักประสาน และนักสร้างนวัตกรรม” ด้วยความคิดสร้างสรรค์และทัศนคติที่ดี และภูมิคุณต้องต่อสังคม (นรรตโน อสโ, 2564b)

จากการสำรวจเบื้องต้นของผู้วิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันในการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมของมหาวิทยาลัยราชภัฏกุญแจกาฬสินธุ์ 8 แห่ง ได้แก่ 1.มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร 2.มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย 3.มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ 4.มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา 5.มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ 7.มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง และ 8.มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ โดยมหาวิทยาลัยราชภัฏต่าง ๆ ได้จัดการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาทักษะ Soft Skills นักศึกษาด้วยกระบวนการวิศวกรสังคม ซึ่งแต่ละมหาวิทยาลัยกำหนดวันจัดกิจกรรมไม่เท่ากัน 2 วันบ้าง 3 วันบ้าง แล้วแต่ความเหมาะสม แต่โดยภาพรวมทุกมหาวิทยาลัยมีวัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรมเหมือนกันคือ เพื่อให้นักศึกษามีทักษะ Soft Skills ผ่านกระบวนการวิศวกรสังคมในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งการบรรยายเพื่อให้เรียนรู้เครื่องมือ การลงมือปฏิบัติการใช้เครื่องมือ การศึกษาซุ่มชน ตลอดจนการลงพื้นที่ศึกษาแหล่งเรียนรู้ ฯลฯ ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวล้วนแล้วแต่เป็นส่วนส่งเสริมให้เกิดทักษะครอบคลุม 4 ด้าน ได้แก่ 1) ทักษะการคิดเชิงเหตุและผล เห็นปัจจุบันเป็นสิ่งท้าทาย รู้จักการแยกแยกแยกข้อเท็จจริง และความรู้สึกออกจากกัน 2) ทักษะการสื่อสารองค์ความรู้เพื่อการแก้ปัญหา 3) ทักษะการทำงานร่วมกันกับผู้อื่นโดยปราศจากข้อขัดแย้ง ระดมสรรพกำลังและทรัพยากรในการแก้ไขปัญหา และ 4) ทักษะการสร้างนวัตกรรมซุ่มชน (ธนสาร เพ็งพุ่ม, 2565:สัมภาษณ์)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลในเบื้องต้น พบร่วมกัน สภาพปัจจุบันในการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคม ของมหาวิทยาลัยราชภัฏกุญแจกาฬสินธุ์ 8 แห่ง มีหลายประเด็น ได้แก่ 1) เรื่องของระยะเวลาในการจัดกิจกรรม เนื่องจากบางมหาวิทยาลัยมีเวลาค่อนข้างจำกัดในการจัดกิจกรรมในแต่ละครั้ง

บางมหาวิทยาลัยกำหนด 2 วัน บางมหาวิทยาลัยกำหนด 3 วัน ซึ่งหากการจัดการอบรมมีระยะน้อยเกินไปนักศึกษาอาจจะได้แค่เรียนรู้ และรู้จักเครื่องมือเท่านั้น แต่อาจยังไม่เข้าใจว่าสามารถนำเครื่องมือดังกล่าวไปประยุกต์ใช้จริงได้อย่างไร ไม่เห็นภาพประกอบกับนักศึกษาที่เข้าร่วมอบรมเป็นผู้ที่ยังไม่เคยมีประสบการณ์ในการอบรมเรื่องนี้มาก่อน ไม่รู้จักเครื่องมือหลัก ๆ ของวิศวกรสังคมทั้ง 5 เครื่องมือเดຍ อาจทำให้นักศึกษาไม่เข้าใจ และไม่เกิดทักษะตรงตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ 2) ปัญหาที่ตัวของนักศึกษาผู้เข้าร่วมกิจกรรม ในประเด็นนี้เป็นมุ่งมองที่เกี่ยวกับทักษะของนักศึกษาจากการประเมินโดยการสังเกตพบว่า นักศึกษายังขาดทักษะในหลายด้าน เช่น ทักษะการเป็นนักคิด วิเคราะห์ การใช้เหตุผล ไม่กล้าคิดออกรอบ ไม่กล้าแสดงความคิดเห็นในเรื่องที่สมควร ขาดการวิเคราะห์เรื่องราวด้วย ฯ และไม่สามารถมองปัญหาให้เป็นสิ่งท้าทายได้ (ธีรพัฒน์ พูลทอง, 2565:สัมภาษณ์) นอกจากนี้ยังพบว่า นักศึกษาขาดความเชื่อมั่น ไม่ค่อยมั่นใจในตนเอง ขาดทักษะในการสื่อสารให้ตรงประเด็น ไม่สามารถใช้คำอันทรงพลังเพื่อให้ได้ข้อมูลกลับมา ไม่กล้าพูดคุยเสนอปัญหาขาดการสื่อสารในเชิงสร้างสรรค์ และการเป็นผู้ฟังที่ดี จึงทำให้การสื่อสารเกิดความเข้าใจผิดพลาด สงสัยให้การดำเนินงานไม่ตรงตามจุดมุ่งหมายที่กำหนด ประเด็นสุดท้ายที่พบคือ นักศึกษาขาดทักษะในการสร้างนวัตกรรม ยังมีความเข้าใจผิดว่า นวัตกรรมเป็นเรื่องที่ใหญ่โต และมักยึดติดการยัดเยียดสิ่งที่อยากรบกวนกว่า สิ่งที่ควรทำ ขาดการวิเคราะห์ถึงกระบวนการของปัญหา หรือกระบวนการในการพัฒนาต่อยอด ไม่รู้ว่าจะพัฒนาหรือต่อยอดส่วนไหนดี ซึ่งในภาพรวมเรื่องการสร้างนวัตกรรมมักจะถูกเหมารวมว่า ต้องมีเงินหรือต้องใช้เงินสร้างนวัตกรรม จึงจะเกิดขึ้น จากข้อมูลที่ได้มีข้อสังเกตที่นำเสนอ คือ นักศึกษาทุกมหาวิทยาลัยมีทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นโดยปราศจากข้อขัดแย้ง ได้ดี อาจเป็นเพราะกระบวนการในการละลายพฤติกรรมที่ทำให้นักศึกษารู้จัก และคุ้นเคยกันมากขึ้น ทำให้นักศึกษาสามารถทำงานร่วมกัน ประสานงานกัน พูดคุยถึงปัญหาและระดมกำลังทรัพยากรในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้อย่างดีเยี่ยม (ผู้บริหารงานด้านกิจการนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกุ้งภาคนำหนึ่ง 2566)

ดังนั้น เพื่อให้นักศึกษาสามารถนำสิ่งที่ได้จากการเรียนการสอนไปใช้ในการดำรงชีวิต ประจำวันให้เป็นนักคิด นักสื่อสาร นักประสานงาน และนักสร้างนวัตกรรม จึงต้องอาศัยความได้เปรียบเชิงพื้นที่ของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏในการใช้ชุมชนท้องถิ่นเป็นห้องเรียนในการจัดกิจกรรมให้กับนักศึกษาในระหว่างการเรียนในรั้วมหาวิทยาลัย เพื่อสร้าง “Soft Skills” ที่จำเป็นสำหรับการใช้ชีวิตในศตวรรษที่ 21 ให้กับนักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมอย่างมีแบบแผน ภายใต้การสนับสนุนของผู้บริหารและคณาจารย์รุ่นใหม่ของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ เพื่อสะท้อน

ได้จากการพัฒนาเชิงพื้นที่ที่เกิดขึ้นระหว่างกระบวนการสร้างวิศวกรสังคม ซึ่งจะเป็นแรงขับเคลื่อนให้นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นที่ยอมรับในการซ้อมและสร้างสังคมนี้ให้สมดุล และสามารถนำทักษะวิศวกรสังคมติดตัวไปประยุกต์ใช้ในชีวิตและการทำงานในอนาคตได้ต่อไป (นงรัตน์ อิสโตร, 2564b)

จากการเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นว่าการพัฒนานักศึกษาเป็นสิ่งที่จำเป็นที่จะช่วยให้นักศึกษาสามารถนำสิ่งที่ได้จากการเรียนมาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อให้บันฑิตที่สำเร็จการศึกษาออกไปเป็นคนดี มีความรู้คุณธรรม ใจจะบรรลุเป้าหมายในการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพได้ และสามารถตอบสนองความต้องการของสังคมได้ และดำรงไว้ซึ่งความศรัทธาของชุมชนในท้องถิ่นและสังคมต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ
2. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ

ความสำคัญของการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ทำให้ทราบเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ด้วยกระบวนการพัฒนานักศึกษาเพื่อการเป็นบันฑิตที่มีทักษะการคิด ทักษะการสื่อสาร ทักษะการประสานงาน และทักษะการสร้างนวัตกรรม รวมถึงทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่ตอบสนองต่อบทบาทในการพัฒนาห้องถิ่นของมหาวิทยาลัยราชภัฏที่ได้รับการปลูกฝัง ในการอบรมให้ความรู้ผ่านการฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์เชิงเหตุ-ผล ให้นักศึกษาเป็นสิ่งท้าทาย ทักษะการสื่อสารเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ในการแก้ปัญหา และทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นโดยปราศจากข้อขัดแย้ง ระดมสรรพกำลังในการแก้ปัญหา และทักษะการสร้างนวัตกรรมชุมชน เพื่อสร้างตนเป็นที่พึงให้กับสังคมได้อย่างส่ง่างามสมกับเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนืออย่างภาคภูมิ

ขอบเขตของการวิจัย

ระยะที่ 1 การศึกษาทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือมีรายละเอียดดังนี้

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือ กลุ่มนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ภาคปกติ ปีการศึกษา 2566 มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ จำนวน 8 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร จำนวน 1,742 คน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย จำนวน 2,921 คน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ จำนวน 4,915 คน มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ จำนวน 1,554 คน มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จำนวน 3,425 คน มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ จำนวน 985 คน มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง จำนวน 1,128 คน และมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ จำนวน 1,539 คน รวมเป็นจำนวน 18,209 คน (กองบริการการศึกษา; และสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน; และสำนักทะเบียนและประมวลผลมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ 8 แห่ง. 2566 : ออนไลน์)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ กลุ่มนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ภาคปกติ ปีการศึกษา 2566 โดยการสุ่มตัวอย่างที่ใช้ความน่าจะเป็น (Probability Sampling) การสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) จำนวน 400 คน โดยใช้เกณฑ์การคำนวณตามสูตรของทาโร่ยามานะ (1976) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ค่าความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างที่ระดับ 0.052 ใช้กึ่งการสุ่มตัวอย่างแบบขั้นภูมิ (Stratified Random Sampling)

เหตุผลในการเลือกกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ภาคปกติ ปีการศึกษา 2566 เนื่องจากเมื่อปีการศึกษา 2565 นักศึกษากลุ่มนี้ศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 1 ได้ผ่านการอบรมการพัฒนา Soft Skills ด้วยกระบวนการวิศวกรสังคม พร้อมทั้งได้เรียนรู้การใช้เครื่องมือวิศวกรสังคม ทั้ง 5 เครื่องมือ ได้แก่ พัฒนา นาฬิกาชีวิต TimeLine พัฒนาการ TimeLine กระบวนการ และ M I C Model จนเกิดทักษะของวิศวกรสังคม ทั้ง 4 ทักษะ ได้แก่ ทักษะการคิด ทักษะการสื่อสาร ทักษะการประสานงาน และทักษะการสร้างนวัตกรรม จึงกำหนดให้กลุ่มเป้าหมายเป็นนักศึกษากลุ่มดังกล่าว

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ให้ความสำคัญกับการศึกษาทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ทั้ง 4 ทักษะ คือ ทักษะการคิด ทักษะการสื่อสาร ทักษะการประสานงาน และทักษะการสร้างนวัตกรรม

3. ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา ซึ่งจำแนกได้ดังนี้

3.1.1 เพศ แบ่งเป็น

3.1.1.1 เพศชาย

3.1.1.2 เพศหญิง

3.1.1.3 เพศทางเลือก

3.1.2 มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ

3.1.2.1 มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

3.1.2.2 มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

3.1.2.3 มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

3.1.2.4 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

3.1.2.5 มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

3.1.2.6 มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

3.1.2.7 มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

3.1.2.8 มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

3.2. ตัวแปรตาม คือ ทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ได้แก่ ทักษะการคิด ทักษะการสื่อสาร ทักษะการประสานงาน และทักษะการสร้างนวัตกรรม

ระยะที่ 2 ศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ มีรายละเอียดดังนี้

1. ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ แบบกึ่งโครงสร้าง ซึ่งประกอบด้วย รองอธิการบดี ผู้ช่วยอธิการบดี ผู้อำนวยการกองพัฒนานักศึกษา คณบดี คณาจารย์และบุคลากร จำนวน 16 คน (มหาวิทยาลัยราชภัฏละ 2 คน) โดยผู้ให้สัมภาษณ์เป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการสนับสนุนและขับเคลื่อนการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ และเป็นผู้ผ่านการอบรมทักษะวิศวกรสังคม

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ให้ความสำคัญกับการศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคม ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ อาทิเช่น ระบบและกลไกการพัฒนา การวางแผนการทำงานที่ต่อเนื่องและชัดเจนในการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษา

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ทักษะวิศวกรสังคม หมายถึง ทักษะที่บูรณาการองค์ความรู้และศาสตร์ต่าง ๆ มาประกอบ เพื่อให้นักศึกษาเกิดทักษะที่สำคัญ ได้แก่

1.1 ทักษะการคิด หมายถึง ความสามารถในการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล ใช้เหตุผลในการแก้ไขปัญหา จัดการแก้ไขปัญหาด้วยหลักคุณธรรม จริยธรรม และความชัดเจน ระหว่างผลประโยชน์ มีความกล้าแสดงความคิดเห็นในทางที่ถูกต้องเหมาะสม และมีจิตสำนึกรักในความรับผิดชอบต่อสังคมและส่วนรวม

1.2 ทักษะการสื่อสาร หมายถึง ความสามารถใช้ภาษาในการสื่อสารได้อย่างชัดเจน และเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่นได้ สามารถในการอ่านจับใจความ สื่อสารด้านการเขียนได้อย่างถูกต้อง และสื่อสารเพื่อแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าในการดำเนินกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้ดี

1.3 ทักษะการประสานงาน หมายถึง ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างเป็นทีม พร้อมปรับตัวและรับฟังข้อคิดเห็นของผู้อื่นในทีม ให้ความร่วมมือและการช่วยเหลือผู้อื่นในทีมเป็นอย่างดี พร้อมทั้งมีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย อุทิศเวลาในการทำงาน และมีความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดีในการซักจุ่นให้ผู้อื่นร่วมทำงาน

1.4 ทักษะการสร้างนวัตกรรม หมายถึง ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ในการทำงาน มีความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ในงานที่เกี่ยวข้อง นำความรู้และประสบการณ์มาประยุกต์ใช้ในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย รู้จักแสวงหาข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ พื้นฐานในการทำงาน และการประกอบอาชีพ และนำความคิดนั้นไปใช้อย่างสร้างสรรค์ในการทำงาน

2. มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ หมายถึง มหาวิทยาลัยของรัฐในกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นสถาบันการศึกษา เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ภาคเหนือ จำนวน 8 แห่ง ได้แก่ 1.มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร 2.มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย 3.มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ 4.มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ 5.มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม 6.มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ 7.มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง และ 8.มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ ที่มีวิสัยทัศน์ในการเป็น“มหาวิทยาลัยที่ผลิตบัณฑิตให้มีอัตลักษณ์ มีคุณภาพ มีสมรรถนะ และเป็นสถาบันหลักที่บูรณาการองค์ความรู้สู่นวัตกรรมในการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อสร้างความมั่นคงให้กับประเทศไทย”

3. นักศึกษา หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ชั้นปีที่ 2 ภาคปกติ ปีการศึกษา 2566

กรอบแนวคิดงานวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกใช้แนวคิดดังต่อไปนี้

ตัวแปรอิสระ

ข้อมูลที่นำไปของนักศึกษา

1. เพศ

2. มหาวิทยาลัยราชภัฏ

ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการสนับสนุนและ
ขับเคลื่อนการพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคม

1. รองอธิการบดี

2. ผู้ช่วยอธิการบดี

3. ผู้อำนวยการกองพัฒนานักศึกษา

4. คณานักเรียน

5. บุคลากร

ทักษะวิศวกรรมสังคมของ

นักศึกษามหาวิทยาลัย

ราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ

1. ทักษะการคิด

2. ทักษะการสื่อสาร

3. ทักษะการประสานงาน

4. ทักษะการสร้างนวัตกรรม

ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรรม

สังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ

กลุ่มภาคเหนือ

ตัวแปรตาม

ผลสัมฤทธิ์ของแนวทางการพัฒนา
ทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดงานวิจัย

ที่มา พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547 และแผนยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏ

เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ระยะ 20 ปี (พ.ศ.2560 – 2579)

สมมติฐานการวิจัย

1. ลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ มีความสัมพันธ์กับทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ
- 2 ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคม ได้แก่ ระบบและกลไกการพัฒนา การวางแผนการทำงานอย่างต่อเนื่องและชัดเจน มีความสัมพันธ์กับการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. สามารถนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการวางแผนการขับเคลื่อนการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคม ให้กับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ
2. มหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศ สามารถนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ประกอบการจัดทำแนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษา

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยได้นำเสนอตามลำดับสาระดังนี้

1. การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
2. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับ Soft Skills
3. แนวคิดของวิศวกรสังคม (Social Engineer)
4. แนวคิดในการพัฒนานักศึกษาด้วยทักษะวิศวกรสังคมของมหาวิทยาลัยราชภัฏกัลูมภาคเหนือ
5. การพัฒนานักศึกษาด้วยทักษะวิศวกรสังคมของมหาวิทยาลัยราชภัฏกัลูมภาคเหนือ
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

1.1 ความเป็นมาการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

ในศตวรรษที่ 21 การศึกษาไม่ใช่เพียงการถ่ายทอดดองค์ความรู้แต่ต้องเข้าใจการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น โดยทักษะที่จำเป็นต่อการทำงานนั้นควรมีความรู้ขั้นลึกในสาขาวิชาเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่และสามารถพัฒนาตัวกรรรมได้พร้อมกับมีความเข้าใจในการปรับเปลี่ยนเพื่อให้เข้ากันใหม่หรือความรู้ใหม่ได้ในอนาคต โดยการพัฒนาทักษะพื้นฐานจำเป็นต่อการสร้างความรู้ใหม่และการปรับตัวในด้านต่าง ๆ เช่น พื้นฐานที่ดีทางคณิตศาสตร์ เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ การสื่อสาร การเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นต้น นอกจากนี้ความมีทักษะเกี่ยวกับการบริหารจัดการและภาวะความเป็นผู้นำ ทักษะด้านภาษา และการสื่อสาร รวมถึงการเข้าใจความแตกต่างของสังคม อื่นๆ ใน การดำรงชีพอยู่ในปัจจุบัน จึงควรมีการปลูกฝังให้มีการตระหนักรถึงความสำคัญเกี่ยวกับการพัฒนาด้านความคิดของตนเอง บนพื้นฐานของการเปลี่ยนแปลงของโลกในอนาคต (Global Mindset) (สำนักส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพนักศึกษา, 2562)

ในช่วงก่อนศตวรรษที่ 21 การทำงานให้ประสบความสำเร็จหรือการวัดคุณภาพของคนเพื่อเข้ารับเข้าทำงาน อาจจะมุ่งไปที่ทักษะความรู้ทางวิชาชีพหรือความรู้ทางเทคนิค (Hard Skills) ที่เกี่ยวข้องกับการทำงานด้านเครื่องมือข้อมูลต่าง ๆ ที่เกิดจากการเรียนรู้ฝึกฝนประสบการณ์ และความชำนาญเฉพาะจากสิ่งที่ทำมาก่อนในสายอาชีพ เช่น ความสามารถในการออกแบบ การทำงานบัญชี เป็นต้น ซึ่งเป็นทักษะที่สามารถนำไปได้ยาก และมีการวัดผลสำเร็จได้

อย่างแม่นยำ เช่น ผลการเรียนในวิบ芳งหรือปริญญาบัตร ซึ่งจัดได้ว่าเป็นเรื่องง่ายที่องค์กรสามารถตรวจสอบและทราบถึงความสามารถและประสบการณ์ของบุคคลที่จบใหม่ ส่วนในด้านของ Soft Skills จะเป็นทักษะที่มีความเกี่ยวข้องกับบุคคลที่สามารถปั้นบุคลิกภาพ รวมไปถึงคุณลักษณะนิสัย ทัศนคติ และพฤติกรรม ซึ่งถือได้ว่าเป็นเรื่องภายในของบุคคล หรือทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เป็นการยกที่จะระบุได้อย่างชัดเจนหรือวัดผลความสำเร็จนั้นโดยองค์กรส่วนใหญ่จะดูว่าบันทึกจบใหม่มีทักษะด้าน Soft Skills หรือไม่ จากกิจกรรมในระหว่างการเรียน โดยเชื่อกันว่า คนที่เคยทำกิจกรรมระหว่างการเรียน มักจะมีทักษะด้านคนเก่ง หรือ (Soft Skills) มากกว่าคนที่เรียนเก่ง ได้คะแนนสูง แต่ไม่เคยร่วมกิจกรรมหรือทำงานร่วมกับคนอื่นเลย ด้วยเหตุตั้งกล่าวทั่วโลกต่างยอมรับในทางเดียวกันว่า คนที่มีโควตาสูงอย่างเดียว ไม่อาจประสบความสำเร็จในการทำงานหรือการดำเนินธุรกิจ หากขาดการทำทักษะ Soft Skills เนื่องจากเป็นความสามารถของบุคคลในการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น และพร้อมที่จะพัฒนาตัวเองอยู่เสมอ จึงเป็นคนทำที่องค์กรต้องการและเป็นหนทางให้ชีวิตประสบความสำเร็จในสังคมการทำงาน ดังนั้น ในช่วงเวลาต่อมาในศตวรรษที่ 21 ตลาดแรงงานส่วนใหญ่ต้องการและความสำคัญกับบันทึกจบใหม่ที่มีทักษะ Soft Skills เข้าทำงานมากกว่าทักษะ Hard Skills เนื่องจากเป็นยุคที่โลกขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีทุกภาคส่วน และทำให้มนุษย์นั้นมีความแตกต่างจากการใช้หุ่นยนต์ อัจฉริยะหรือ AI ที่ถูกนำมาแทนที่แรงงานมนุษย์มากขึ้นทุกวัน ด้วยเหตุนี้ในโลกการทำงานปัจจุบัน จึงไม่ได้แข่งขันกันที่ความรู้ ความสามารถระหว่างมนุษย์กับมนุษย์เพียงเท่านั้น แต่ยังต้องแข่งขันกับหุ่นยนต์ และเทคโนโลยีอีกด้วย ฉะนั้น ทักษะ Soft Skills จะเป็นตัวช่วยสร้างสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ดี ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อประสิทธิภาพการทำงานและผลลัพธ์ของงานที่ทำ อีกทั้งเป็นปัจจัยที่องค์กรใช้พิจารณาคัดเลือกบันทึกเข้าทำงานเป็นอันดับแรก ด้วยเหตุผลที่ว่าเป็นบุคคลที่มีคุณลักษณะเฉพาะที่สำคัญต่อองค์กร ลักษณะนี้จะช่วยให้เกิดการเรียนรู้แบบรอบด้าน ทำงานร่วมกัน แล้วดูแลร่วม องค์กร ซึ่งเป็นสิ่งที่องค์กรในปัจจุบันต้องการและมีความได้เปรียบ การแข่งขันในตลาดแรงงานอย่างมาก ตลอดจนเป็นทักษะที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้แบบรอบด้าน ทั้งในมิติบุคคล สังคม และการทำงานเกิดการเติบโตก้าวหน้าในส่วนทางการทำงานอย่างมีอาชีพ สนับสนุนให้เกิดความผูกพันต่องค์กร มีแนวโน้มอัตราการลาออกลดลง และองค์กรไม่ต้องสูญเสียเวลา สูญเสียเงิน ในการพัฒนาบุคคลการใหม่อยู่เรื่อย ๆ อีกทั้งมีความตั้งใจมุ่งมั่นในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย อดทนต่อแรงกดดันจากการทำงาน สร้างบรรยากาศการทำงานที่ดี บุคคลภายในองค์กรมีความรัก ความสามัคคีและร่วมกันเป็นกำลังสำคัญในการผลักดันให้องค์กรมุ่งสู่ความสำเร็จอย่างมั่นคง

ความสำคัญของ Soft Skills ในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จะช่วยให้การทำงานร่วมกันเป็นไปได้อย่างราบรื่น แม้ว่าจะมีความรู้ความสามารถในการทำงานมากแค่ไหน แต่หากขาดทักษะนี้ไปสิ่งเหล่านี้ก็ย่อมไม่มีความหมาย Soft Skills จึงเป็นส่วนสำคัญในการสร้างที่ทำงานให้น่าอยู่ มีความปลอดภัยทางใจ รวมถึงวัฒนธรรมทางองค์กร ฯ Soft Skills ได้แบ่งทักษะเป็นหลาย ๆ ทักษะ กรณี Soft Skills ที่ดีนั้น นอกจากจะทำให้เข้าใจตัวเองในการจัดการกับความรู้สึกต่าง ๆ และแสดงออกมาได้อย่างเหมาะสมแล้วยังช่วยให้ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ง่าย ในขณะเดียวกันยัง ทำให้นักกฎหมายได้เปรียบเทียบในเวลาที่นลายบริษัทนำระบบ A หรือปัญญาประดิษฐ์เข้ามาใช้ในการทำงานมากขึ้น เพราะระบบเหล่านี้นักกฎหมายเชิงเทคนิคที่ถอดการทำงานในรูปแบบเครื่องจักรแต่ยังขาดความเข้าอกเข้าใจในการทำงานของแบบมนุษย์ (ประภาภรณ์ ใจวนิศิริวัฒน์, 2565)

จากการศึกษาดังกล่าวสรุปได้ว่า การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เน้นความจำเป็นของผู้เรียนในการปรับตัว ทำงานร่วมกัน และสร้างสรรค์ ทักษะเหล่านี้จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถสำรวจภูมิทัศน์ที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลาของโลกสมัยใหม่และประสบความสำเร็จทั้งในด้านส่วนตัวและด้านอาชีพ ยิ่งไปกว่านั้น ทักษะการเรียนรู้เหล่านี้จะเป็นต้องสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ซึ่งหน้าที่เป็นพิมพ์เขียวสำหรับการพัฒนาและความก้าวหน้าของประเทศไทยด้วยการบูรณาการการพัฒนาทักษะเหล่านี้เข้ากับยุทธศาสตร์ชาติ รัฐบาลสามารถรับประกันได้ว่า กำลังแรงงานมีสมรรถนะและความสามารถที่จำเป็นเพื่อนำไปสู่การเติบโตและความก้าวหน้าของประเทศ

1.2 ขอบเขตการจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนานิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา

สถาบันอุดมศึกษาควรมีกระบวนการในการขัดเกลาและประเมินผลด้านการพัฒนานิสิตนักศึกษา ตามนโยบายด้านการศึกษาของชาติ และสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา โดยควรเน้นรูปแบบการเพิ่มทักษะความสามารถในการพัฒนาตนเองจากการเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ในขณะที่กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (Thai Qualifications Framework for Higher Education, TQF: HEd) มีแนวทางในการมุ่งเน้น การพัฒนานิสิตตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ (Domains of Learning) ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านคุณธรรม/จริยธรรม 2) ด้านความรู้ 3) ด้านทักษะทางปัญญา 4) ด้านทักษะความสามารถพื้นฐาน ระหว่างบุคคล และ 5) ด้านทักษะการวิเคราะห์ การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี

สถาบันอุดมศึกษาควรมุ่งเน้นการพัฒนาทักษะ Hard Skills ในกับนิสิต นักศึกษา ไม่ว่าจะเป็นทักษะทางวิชาการและวิชาชีพ ซึ่งหมายรวมถึงทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร

และการใช้เทคโนโลยี โดยปัจจุบันนั้นสถาบันอุดมศึกษามุ่งเน้นแต่การพัฒนาเพียงด้านวิชาการ เพียงอย่างเดียว ทำให้ทักษะ Soft Skills ได้รับความสนใจที่น้อยกว่า จึงส่งผลให้ความรู้ศึกนักคิด เกี่ยวกับทางด้านคุณธรรม/จริยธรรม และด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบลดลงอีกด้วย จะเห็นว่า ทักษะ Soft Skills นั้นมีความสำคัญเป็นอย่างมากในการดำรงชีวิตและการประกอบการงานด้วยเช่นกัน (สำนักส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพนักศึกษา, 2562)

บุทธศาสนาตรัสรชาติ (พ.ศ.2561-2580) มี 6 บุทธศาสนา ซึ่งเกี่ยวข้องกับภารกิจของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ 6 บุทธศาสนา ดังนี้

1. บุทธศาสนาตรัสรชาติด้านความมั่นคง มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญ คือ ประเทศไทยมั่นคง ประชาชนมีความสุข เน้นการบริหารจัดการสภาวะแวดล้อมของประเทศ และมีความสงบเรียบร้อยในทุกระดับ มุ่งเน้นการพัฒนาคน เครื่องมือ เทคโนโลยี ให้มีความพร้อมในการรับมือกับภัยคุกคามและภัยพิบัติได้ทุกรูปแบบ ควบคู่ไปกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคงอยู่ในปัจจุบัน

2. บุทธศาสนาตรัสรชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน มีเป้าหมายการมุ่งเน้นการยกเว้นระดับศักยภาพของประเทศไทย ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของแนวคิด 3 ประการ ได้แก่ 1) ต่อยอดอดีต 2) ปรับปัจจุบัน และ 3) สร้างคุณค่าใหม่ในอนาคต

3. บุทธศาสนาตรัสรชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ มีเป้าหมายในการพัฒนาที่เกี่ยวกับคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัย ให้มีคุณภาพ มีพัฒนาการที่ดีรอบด้าน และมีสุขภาวะที่ดีในทุกช่วงวัย รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น และมีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 เช่น ทักษะสื่อสาร การอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น และมีสัมมาชีพตามความถนัดของตนเอง

4. บุทธศาสนาตรัสรชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญที่ให้ความสำคัญการดึงเอาพลังของภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ประชาสังคม และชุมชนท้องถิ่น รวมถึงการกระจายอำนาจและความรับผิดชอบไปสู่กลไกบริหารราชการแผ่นดินในระดับท้องถิ่น การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน และเตรียมความพร้อมของประชากรไทยให้เป็นประชากรที่มีคุณภาพ

5. บุทธศาสนาตรัสรชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีเป้าหมายเพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนในทุกมิติบนพื้นฐานการเติบโตร่วมกันทั้งทางเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และคุณภาพชีวิต ซึ่งเกิดจากความร่วมมือระหว่างกันทั้งภายในและ

ภายใต้กฎของประเทศไทย ความตึงเครียดในการดำเนินการที่เกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วมให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

6. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ มีเป้าหมายในการพัฒนาที่สำคัญในการปรับเปลี่ยนภาครัฐที่ยึดหลัก “ภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชน และประโยชน์ส่วนรวม” โดยภาครัฐจะต้องมีขนาดที่เหมาะสมกับบทบาทในภารกิจในการแยกแยะบทบาทหน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่ในการกำกับหรือในการให้บริการในระบบเศรษฐกิจที่มีการแข่งขันมีขีดสมรรถนะสูง ยึดหลักธรรมาภิบาล ปรับวัฒนธรรมการทำงานให้มุ่งผลลัพธ์และผลประโยชน์ส่วนรวม

สถาบันอุดมศึกษาจึงควรมีการจัดกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือและเสริม Soft Skills ให้แก่นิสิต นักศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยมุ่งเน้นการบริการสำหรับนิสิต นักศึกษาเป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่ม เพื่อมุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักศึกษาทั้งทางด้านร่างกายและด้านจิตใจ โดยมุ่งส่งเสริมในการเรียนรู้ พร้อมทั้งการใช้ชีวิตในสังคม และการดูแลทางด้านสวัสดิภาพให้กับนักศึกษาที่จะสามารถช่วยให้ตนเองมีความพร้อมในการศึกษาเล่าเรียนและเป็นการพัฒนานักศึกษาตามหลักสำคัญในการเป็นคนที่สมบูรณ์แบบทุกด้าน

การจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนานิสิต นักศึกษา ควรมุ่งเน้นการพัฒนา Soft Skills ที่ส่งเสริมการใช้ Hard Skills ไปในการประกอบอาชีพในอนาคต และเป็นประโยชน์ต่อสังคมโดยรวม จะเห็นได้ว่าความสำเร็จของนิสิตนักศึกษานั้นเกิดจากสถาบันอุดมศึกษาที่มุ่งเน้นการสร้างทักษะวิชาชีพ (Hard Skills) ตามความถนัด และการมีทักษะด้านคนและสังคม (Soft Skills) ดังนี้

1. ทักษะด้านการคิด ประกอบด้วย การคิดอย่างเป็นระบบ (Systematic Thinking) การคิดวิเคราะห์ (Analytical Skill) และการคิดเชิงวิพากษ์ (Critical Thinking)

2. ทักษะด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่น ประกอบด้วย การสร้างเครือข่ายงาน (Networking) การทำงานเป็นทีม (Team-working) ความเก่งด้านธุรกิจ (Commercial acumen) และการทำงานในองค์กร และความขยันหมั่นเพียร (Perseverance)

3. ทักษะการถ่ายทอด ประกอบด้วย ทักษะภาษาต่างประเทศ และทัศนะระดับโลก (Global mind-set) ที่ไม่จำกัดด้วยเขตแดนของประเทศไทย

4. ทักษะภาวะผู้นำและการกำกับดูแล (Leadership and Governance) ประกอบด้วย ความเชื่อมั่น ความนำเชื่อถือ ความเป็นตัวของตัวเองที่มีความยึดมั่นในค่านิยมที่ดี ความกระตือรือร้นความคล่องตัว และความกล้าหาญ

แผนที่นำทางการปฏิบัติการรายยุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) ซึ่งเป็นแผนที่นำไปสู่ขอบเขตการจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนานิสิตนักศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งมียุทธศาสตร์ดังนี้ (กลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ, 2565)

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาห้องถิน มุ่งเน้นในการเปิดมิติใหม่ของการพัฒนาชุมชน ห้องถินและชุมชนเมืองตามลักษณะภูมิสังคมและความต้องการเชิงพื้นที่ของตลาด (Demand-Driven) ด้วยความเขี่ยวชาญ และอัตลักษณ์ที่โดดเด่นของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ทั้งด้านการวิจัย การบริการวิชาการ การจัดการเรียนรู้ พร้อมทั้งประสบการณ์ในความเข้าใจของห้องถิน

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การผลิตและพัฒนาครุ มุ่งเน้นเสริมสร้างสมรรถนะและทักษะเพื่อ การพัฒนากระบวนการผลิตครุให้มีคุณภาพและคุณธรรมที่สมดุล และมีแนวคิดในการพัฒนานวัตกรรมการศึกษาที่ตอบโจทย์การศึกษาของโลกอนาคต ร่วมกับภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง โดยมี แนวทางการขับเคลื่อน 3 ประเด็น ได้แก่ 1) พัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนและการ ยกเว้นทักษะและสมรรถนะใหม่ของนักศึกษาและบัณฑิตครุของมหาวิทยาลัยราชภัฏ 2) สงเสริม การทำผลงานวิจัย งานสร้างสรรค์ และนวัตกรรม และ 3) ระบบพัฒนาครุ และการสงเสริมวิชาชีพ ครุคุณภาพสูงตอบโจทย์การศึกษาของโลกอนาคต ร่วมกับภาคีที่เกี่ยวข้อง

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การยกระดับคุณภาพการศึกษา โดยการใช้กระบวนการ “วิศวกร สังคม” เป็นกลไกการพัฒนา Soft Skills โดยมีแนวทางการขับเคลื่อน 3 ประเด็น ได้แก่ 1) ใช้ กระบวนการ “วิศวกรสังคม” เป็นกลไกการพัฒนา Soft Skill และคุณลักษณะของนักศึกษาและ บัณฑิต mgr. ให้เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง 2) หลักสูตร Co-creation รองรับ Career of the Future และ Local Economic Growth 3) เชื่อมโยงนานาชาติ ในการสร้างความเป็นเลิศทาง การศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ในสาขาที่มีฐานความเข้มแข็งและมีอัตลักษณ์ที่สอดคล้องกับ ต้นทุนทางด้านวัฒนธรรมและด้านภูมิสังคมของพื้นที่ และ 4) พัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏให้เป็น University of Lifelong Learning for All ที่เป็นตัวอย่างในระดับนานาชาติ

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาระบบบริหารจัดการ ด้วยการร่วมมือกันของมหาวิทยาลัย ราชภัฏ ใน การพัฒนาองค์กรสู่ Digital Organization & Green university ควบคู่กับการพัฒนา บุคลากรให้เป็นผู้นำ การเปลี่ยนแปลง Agile Learner มีประเด็นการดำเนินงาน 4 ด้าน ได้แก่ 1) Digitalization และ Agile ระบบบริหารจัดการของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ 2) การเชื่อมโยง ระบบข้อมูลร่วมกัน 3) เชื่อมโยงโครงสร้างพื้นฐานร่วมกัน 4) การเชื่อมกับหน่วยงานภายนอกเพื่อ สร้างแหล่งสนับสนุนอื่น ๆ ด้านนโยบายและแหล่งรายได้ และ 5) การพัฒนาศักยภาพและ ความก้าวหน้าทางอาชีพบุคลากรของมหาวิทยาลัยราชภัฏ

โครงการสำคัญ (Milestone Projects) เพื่อบรรลุการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการ
เชิงยุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570)

1. พัฒนา Community-based innovation parks ในพื้นที่เป้าหมาย
2. ปรับหลักสูตรคณิตศาสตร์ให้มีอาชีพที่ 2 ซึ่งเป็นอาชีพเฉพาะทาง
นอกเหนือจากวิชาชีพครุ

3. พัฒนาโรงเรียนสาธิตของทุกมหาวิทยาลัยราชภัฏ ให้เป็นต้นแบบการจัดการ
เรียนการสอนฐานสมรรถนะ และการพัฒนาคุณลักษณะ 4 ประการ ตามพระบรมราโชบาย

4. International journal เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นของมหาวิทยาลัยราชภัฏ
ผ่านการขับเคลื่อน SCD journal เข้าสู่ฐาน SCOPUS

5. ทบทวนหลักสูตรและรูปแบบการจัดการเรียนการสอนรายวิชาศึกษาทั่วไป
(general education) ให้มีทักษะการเป็นผู้ประกอบการ ทักษะวิศวกรรมสังคม และทักษะศตวรรษที่
21

6. ขึ้นรูปโครงสร้างคณะทำงานวิจัยการปรับปรุงแก้ไขภาระเบี่ยบ ศึกษา วิจัยและ
เสนอแนวทางการแก้ไข ปัญหา และริเริ่มระบบบริหารจัดการในรูปแบบใหม่ ๆ

วิภาคฯ ภูมิสาร และศักดิ์สាយันต์ ไยสามเสน (2566) ได้ทำการสรุปองค์ประกอบ
ของ Soft Skills ที่จำเป็นสำหรับบัณฑิตในศตวรรษที่ 21 ไว้ดังนี้

1. ทักษะส่วนบุคคล (Personal Skills) เป็นคุณลักษณะภายในของบุคคลที่บ่ง
บอกความเป็นตัวตนและเกี่ยวข้องกับการควบคุมตนของเป็นสำคัญในการจัดการกับอารมณ์และ
พฤติกรรมของตนให้อยู่ในระดับที่ไม่มีผลกระทบกับการทำงานและการใช้ชีวิต สามารถตอบสนอง
ต่อสถานการณ์ที่ไม่เพียงประสงค์ได้อย่างเหมาะสม อีกทั้งช่วยสร้างพื้นฐานทางจิตใจและอารมณ์ให้
เข้มแข็ง เพื่อความสำเร็จในการประกอบอาชีพและการใช้ชีวิต ประกอบด้วย 1) การฟื้นตัว เป็น
ความสามารถในการจัดการกับงานได้เป็นอย่างดี 2) ความรับผิดชอบ ด้วยการประเมินผลการ
กระทำของตน รวมถึงยอมรับการกระทำของตนและนำไปพัฒนาต่อยอดหรือแก้ไขข้อผิดพลาด
อย่างถูกต้อง 3) ความมุ่งมั่น ในการที่พร้อมเผชิญกับสิ่งที่ไม่คุ้นเคยและสามารถจัดการกับ
ความท้าทายใหม่ๆ ได้ 4) การสร้างแรงจูงใจ เพื่อเป็นแรงกระตุ้นและผลักดันให้ปฏิบัติงานไปสู่
เป้าหมายที่ตั้งไว้ 5) ความอยากรู้อยากเห็น เป็นลักษณะภายในของบุคคลที่ประธานจะเรียนรู้
ประสบการณ์ใหม่ๆ 6) ความมีระเบียบวินัยในตนเอง เป็นความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม
ของตน 7) การทบทวนตนของเป็นความสามารถในการประเมินตนเองและงานของตนได้อย่าง

มีวิจารณญาณ ตระหนักและเรียนรู้จากข้อผิดพลาดและความสำเร็จของตน 8) ความมั่นใจ ด้วยการตระหนักในคุณค่าของตนเอง

2. ทักษะทางสังคม (Social Skills) เป็นคุณลักษณะที่บุคคลมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้อื่น ไม่ว่าจะเป็นบริบทการทำงานหรือการใช้ชีวิตได้อย่างเหมาะสม สามารถสร้างความสัมพันธ์ที่มีความหมายในการทำงาน มีอิทธิพลต่อการรับรู้ที่ผู้อื่นมองตนเองและงานของตน รวมถึงสามารถเป็นแรงจูงใจหรือแรงกระตุ้นในการทำงานให้แก่ผู้อื่นได้ ซึ่งประกอบด้วย 1) การเข้าใจผู้อื่น ด้วยการนำตนเองไปอยู่ในฐานะและบทบาทของผู้อื่น ในการรับรู้ความรู้สึกแสดงความเห็นอกเห็นใจและความเคารพได้อย่างเหมาะสม 2) การบูรณาการ เป็นความสามารถในการเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญของสังคมนั้นๆ 3) การสื่อสาร เป็นความสามารถในการสื่อความคิดของตนได้อย่างชัดเจนด้วยความมั่นใจ 4) ความสามารถในการรับคำวิพากษ์ เป็นความสามารถในการจัดการกับคำวิพากษ์วิจารณ์ได้อย่างเหมาะสม 5) ความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติของมนุษย์ ในการประเมินคนได้อย่างถูกต้องโดยอาศัยความเข้าใจธรรมชาติความเป็นมนุษย์ 6) การทำงานเป็นทีม เป็นความสามารถในการจัดการการแบ่งงานและภาระหน้าที่ การสื่อสารเป็นกลุ่ม และปัจจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทำงานร่วมกับผู้อื่นและเข้าไปมีส่วนร่วมได้อย่างเหมาะสม 7) การมีปฏิสัมพันธ์ในการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่นอย่างเหมาะสม

3. ทักษะเชิงวิธีการ (Methodical Skills) เป็นคุณลักษณะพื้นฐานของบุคคล ที่ช่วยส่งเสริมและต่อยอดทักษะและความรู้เชิงเทคนิค (Hard Skills) โดยเป็นทักษะที่เกี่ยวข้องกับการทำงานและการจัดการอย่างมีขั้นตอนและกระบวนการ ซึ่งประกอบด้วย 1) การวิเคราะห์ เป็นความสามารถในการจำแนก แยกแยะข้อเท็จจริงที่ซับซ้อนให้เหลือเพียงองค์ประกอบที่สำคัญที่สุด 2) การบริหารจัดการ เป็นการจัดลำดับความสำคัญของงานได้อย่างเหมาะสมและสามารถบริหารจัดการให้การทำงานมีประสิทธิภาพเป็นขั้นตอน 3) การนำเสนอ เป็นความสามารถในการนำเสนอได้อย่างมั่นใจและน่าสนใจ ไม่ว่าจะสถานการณ์ใด 4) การแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการวิเคราะห์และทำความเข้าใจปัญหาและสาเหตุของปัญหาได้อย่างชัดเจน ตระหนักรถึงผลที่ตามมา และเลือกใช้กลวิธีในการแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม 5) การจัดการความเครียด เป็นความสามารถในการรักษาความคิดและความรู้สึกให้อยู่ในภาวะสมดุลได้ในทุกสถานการณ์ 6) การจัดการกับสื่อใหม่ เป็นความสามารถในการใช้สื่อสื่อแบบใหม่ๆ ไม่ว่าจะเป็นเครือข่ายสังคม แพลตฟอร์มออนไลน์ ได้อย่างเชี่ยวชาญและรู้เท่าทันที่จะไม่ก่อให้เกิดความเสียหายทั้งต่อตนเอง เพื่อนร่วมงาน และองค์กร

จากการศึกษาสามารถสรุปได้ว่า การปฏิบัติการรายยุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) เป็นแผนที่นำไปสู่ขอบเขตการจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนานิสิต นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา สามารถนำไปสู่การกำหนดโครงการหริเริ่มสำคัญ (initiative program) ร่วมกันระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏในกลุ่มภูมิภาค เพื่อนำไปสู่การส่งเสริมให้กลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏสร้างการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลกระทบในวงกว้าง และตอบโจทย์สำคัญของประเทศ รวมถึงสามารถดำเนินการตามพันธกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.3 สาระสำคัญของยุทธศาสตร์ การพัฒนานิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา (พ.ศ. 2560 -2564)

การจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนานิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินงานด้านการพัฒนานิสิต นักศึกษา ร่วมกันระหว่างสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษาวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาเดิม) และสถาบันอุดมศึกษาเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพบัณฑิต ซึ่งสอดคล้องกับกรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาวย 20 ปี ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2560-2579) และแผนพัฒนาการศึกษา ระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560 – 2564 ที่ได้กำหนดเป้าหมายในการสร้างทุนทางสังคมให้เกิดผู้นำทางความคิดที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงสังคมที่ดีขึ้น ตลอดจนแผนระดับชาติต่าง ๆ เช่น กรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนา และเสริมสร้างศักยภาพคน) ยุทธศาสตร์กระทรวงศึกษาธิการ (ยุทธศาสตร์ที่ 3 การผลิตพัฒนาがらสังคม และงานวิจัยที่สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ที่ได้มีการกำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคนให้สนับสนุนการเจริญเติบโตของประเทศไทยและมีคุณภาพชีวิตที่ดี ซึ่งมุ่งเน้นการยกระดับคุณภาพการศึกษา และการเรียนรู้โดยการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ทั้งนี้ ยังสอดรับกับแผนพัฒนาがらสังคมในระดับประเทศ พ.ศ. 2555-2559 ซึ่งได้กำหนดแผนพัฒนาがらสังคมไว้ 6 ข้อ โดยมียุทธศาสตร์ประการหนึ่ง คือ การพัฒนาがらสังคมให้มีศักยภาพสูงและมีความสามารถในระดับสากล ซึ่งได้กำหนดกลยุทธ์ 3 ด้าน คือ

- 1) เติมความพร้อมがらสังคมเพื่อร่วมรับการขยายตัวของตลาดสินค้าและบริการ ขั้นเนื่องมาจากความก้าวหน้าในภูมิภาคอาเซียน
- 2) ส่งเสริมและพัฒนาがらสังคมให้มีศักยภาพความรู้ความสามารถทักษะที่มีอยู่ และทักษะด้านภาษา

3) พัฒนาทักษะใหม่ (นวัตกรรมและเทคโนโลยี) เพื่อสร้างโอกาสด้านแรงงานให้มีศักยภาพ

จะเห็นได้ว่าเป้าหมายการพัฒนามุ่งเน้นองค์ความรู้ด้านสมรรถนะ การละเลยกิจกรรมด้วยตนเอง ดังนั้นการปรับเปลี่ยนจึงเป็นต้องให้ความสำคัญต่อประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. สภาพทางสังคม โดยประเทศไทยในศตวรรษที่ 21 กำลังเข้าสู่สังคมสูงวัย เนื่องจากอัตราการเกิดลดลง ผู้คนมีอายุยืนยาวขึ้น มี 2 ประเด็นที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษา ได้แก่ 1) การขาดแคลนบุคลากรทางการศึกษา และ 2) การจัดการศึกษาที่ต้องออกแบบเพิ่มเติมสำหรับผู้สูงอายุ ประเด็นนี้ถือเป็นประเด็นสำคัญสำหรับผู้บริหารในปัจจุบันที่จะต้องมีแผนการจัดการที่ชัดเจนเพื่อรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น

2. ความเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของคน โดยพฤติกรรมการใช้ชีวิตของผู้คนเปลี่ยนแปลงไป โดยเห็นได้จากมูลค่าที่เพิ่มขึ้นของพฤติกรรมการซื้อขายผ่านทางอินเทอร์เน็ต นิสัยการทำงานของผู้คนเปลี่ยนไป จึงเป็นความท้าทายสำหรับการบริหารทรัพยากรมนุษย์ในองค์กรในการอำนวยความสะดวกในการใช้ทรัพยากรอย่างเต็มประสิทธิภาพ

3. การเข้าถึงเทคโนโลยีที่ถูกพัฒนาเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต โดยบุคลากรในอุตสาหกรรมการศึกษาจำเป็นต้องสามารถใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอนได้ จะต้องมีทั้งการลงทุนและการพัฒนาบุคลากรไปพร้อม ๆ กัน อย่างไรก็ตาม การยอมรับและการใช้เทคโนโลยีของบุคลากรจะมีระดับทักษะที่แตกต่างกัน

4. ความหลากหลายและความขัดแย้งกับในศตวรรษที่ 21 องค์กรจำเป็นต้องเป็นองค์กรที่เปิดรับความหลากหลายและความแตกต่างที่มากขึ้นพร้อม ๆ กับความจำเป็นในการสร้างให้เกิดความเป็นเอกภาพ เพราะเอกภาพในองค์กรคือ หัวใจของความสำเร็จ การทำงานเป็นทีมคือเครื่องมือสำคัญในการขับเคลื่อนสู่เป้าหมาย จากการสร้างเอกภาพ การทำให้เกิดทีมในการทำงาน

5. ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ โดยคนยุคใหม่จะเป็นกลุ่มคนที่ไม่ยึดติดกับสถานที่ทำงาน เนื่องจากองค์กรจะต้องเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่จะช่วยให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น การเปลี่ยนแปลงและความท้าทายต้องใช้เครื่องมือที่แตกต่างจากยุคก่อน ๆ

จากผลการศึกษาวิจัย การวิเคราะห์เชิงยุทธศาสตร์ และการรับฟังความคิดเห็นจากผู้เกี่ยวข้อง พบว่าในภาพรวมการพัฒนานิสิตนักศึกษาให้ประสบความสำเร็จ อาศัยหลักสำคัญดังต่อไปนี้ (สำนักส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพนักศึกษา, 2562)

1. การบูรณาการทักษะวิชาชีพและทักษะคนและสังคม โดยนิสิต นักศึกษาที่ประสบความสำเร็จจะต้องมีความรู้ทั้งด้านทักษะวิชาชีพ (Hard Skills) ทักษะคนและสังคม (Soft Skills) มีความสมดุลในการเป็นคนเก่งและเป็นคนดีอย่างเหมาะสม ดังนั้น การจัดทำยุทธศาสตร์ในการพัฒนานิสิต นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา จึงมีการบูรณาการ Soft Skills ที่ส่งเสริม Hard Skills ให้กับนิสิตนักศึกษา เพื่อสามารถนำไปใช้ในการดำรงชีวิตที่ดี จึงจำเป็นต้องมุ่งปัจจัยที่นอกเหนือความรู้ ความเข้าใจ (Non-Cognitive Factors) เพื่อให้ได้ทักษะเพิ่มเติม ดังต่อไปนี้

1) ทักษะด้านการคิด ประกอบด้วย การคิดอย่างเป็นระบบ (Systematic Thinking) การคิดวิเคราะห์ (Analytical Skill) และการคิดเชิงวิพากษ์ (Critical Thinking)

2) ทักษะด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่น ประกอบด้วย การสร้างเครือข่ายงาน (Networking) การทำงานเป็นทีม (Team-Working) ความเก่งด้านธุรกิจ (Commercial Acumen) การทำงานในองค์กร และความขยันหมั่นเพียร (Perseverance)

3) ทักษะการตามและฟัง ประกอบด้วย ทักษะภาษาต่างประเทศ และทัศนะระดับโลก (Global mindset) ที่ไม่จำกัดด้วยเขตแดนของประเทศไทย

จะเห็นได้ว่าตามแนวทางข้างต้นจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงให้มีลักษณะองค์รวม (Holistic) ที่จะต้องอาศัยบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญ และความสามารถในการบูรณาการ Soft Skills ที่ส่งเสริม Hard Skills ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ฉะนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องกำหนดนโยบายและแนวทางการบูรณาการการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย ให้ชัดเจน และจำเป็นต้องวางแผนการวัดและประเมินผลการดำเนินงาน ตลอดจนกำกับให้เป็นไปตามนโยบายข้างต้น รวมทั้งวางแผนการประเมินทักษะทั้งสองด้านของนิสิตนักศึกษา เพื่อติดตามผลสำเร็จของนโยบายในระดับสถาบันอุดมศึกษา (สำนักส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพนักศึกษา, 2562)

2. การพัฒนานิสิตนักศึกษาแบบองค์รวม ซึ่งสถาบันอุดมศึกษาอาศัยการเรียน การสอนในชั้นเรียนเป็นแนวทางหลักในการพัฒนานิสิตนักศึกษา แต่การจัดกิจกรรมการพัฒนานิสิตนักศึกษา�ังมีลักษณะไม่เป็นองค์รวม กล่าวคือ กิจกรรมหรือโครงการที่มุ่งเฉพาะเรื่อง หรือเฉพาะกลุ่มนิสิตนักศึกษาไม่สามารถเห็นภาพใหญ่ได้ ผลที่ได้จึงไม่เป็นไปตามความคาดหวังเดิมที่การพัฒนานิสิตนักศึกษาแบบองค์รวม (Holistic Approach) จึงเป็นแนวทางในการพัฒนานิสิต

นักศึกษาให้ประสบความสำเร็จ ได้แก่ การมีทักษะวิชาชีพ (Hard Skills) และทักษะคนและสังคม (Soft skills) ซึ่งจำเป็นต้องสร้างขึ้นตามแนวทางแบบองค์รวม ประกอบไปด้วยมิติหลัก 4 มิติ ดังนี้

1) มิติความสำเร็จของนิสิตนักศึกษาแบบองค์รวมที่ 1: ภาวะผู้นำของสถาบัน (Institutional Leadership) ต้องให้ทุกส่วนร่วมมือกันและร่วมรับผิดชอบต่อการเรียนรู้และความสำเร็จของนิสิตนักศึกษา รวมถึงได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารทุกระดับ โดยสภาพแวดล้อม เช่นนี้จะทำให้เกิดการรวมพลังที่เข้มแข็งในการสนับสนุน ส่งเสริม และมีความผูกพันต่อความสำเร็จของนิสิตนักศึกษา รวมทั้งการจัดสรรทรัพยากร และเครื่องมือต่าง ๆ ให้สอดคล้องและเหมาะสม

2) มิติความสำเร็จของนิสิตนักศึกษาแบบองค์รวมที่ 2: วัฒนธรรมของสถาบัน (Institutional Culture) วัฒนธรรมที่มุ่งเน้นความสำเร็จของนิสิตนักศึกษา (SoC: Success-oriented Culture) ภายใต้วัฒนธรรมที่มุ่งสู่ความสำเร็จของนิสิตนักศึกษา รวมมีการจัดทำวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนในการส่งเสริมความสำเร็จของนิสิตนักศึกษา และสามารถถ่ายทอดไปสู่แผนงานโครงการ กิจกรรม และการดำเนินการต่าง ๆ ทั้งในและนอกชั้นเรียน

3) มิติความสำเร็จของนิสิตนักศึกษาแบบองค์รวมที่ 3: การเรียนรู้ของนิสิตนักศึกษา (Student Learning) จากการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีที่รวดเร็ว ทำให้นักศึกษาต้องปรับเปลี่ยนวิธีการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการเรียนรู้แบบ Active Learning ที่ให้นักศึกษาได้ลงมือปฏิบัติและใช้กระบวนการคิดเกี่ยวกับสิ่งที่ทำภายใต้สมมติฐานพื้นฐาน 2 ประการคือ 1) การเรียนรู้ เป็นกระบวนการรวมชาติของมนุษย์ และ 2) บุคคลมีแนวทางการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน โดยบทบาทนักศึกษาจะถูกเปลี่ยนจากผู้รับความรู้ (receiver) ไปสู่การมีส่วนร่วมในการสร้างความรู้ (co-creators)

4) มิติความสำเร็จของนิสิตนักศึกษาแบบองค์รวมที่ 4: ความผูกพันของนิสิตนักศึกษา (Student Engagement) ความผูกพันของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อสถาบันการศึกษาเป็นปัจจัยที่จำเป็นต่อความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของนิสิตนักศึกษา ฉะนั้น สถาบันอุดมศึกษาจะต้องมีความเข้าใจในจุดมุ่งหมายของนิสิตนักศึกษา โดยการเก็บรวบรวมข้อมูล ในการติดตาม และการดำเนินการให้บรรลุจุดมุ่งหมายของนิสิตนักศึกษา โดยการเก็บรวบรวมข้อมูล ในการติดตาม และการดำเนินการให้บรรลุจุดมุ่งหมายของนิสิตนักศึกษา จุดมุ่งหมายสู่ความสำเร็จของนิสิตนักศึกษา รวมถึงควรให้การสนับสนุน ส่งเสริม และช่วยเหลือในการปรับปรุงเปลี่ยนจุดมุ่งหมายของนิสิต

นักศึกษาที่อาจปรับเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป (สำนักส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพนักศึกษา, 2562)

3. การบูรณาการให้เป็นประสบการณ์ประจำวันของนิสิตนักศึกษา จากการพัฒนานิสิตนักศึกษาแบบองค์รวม (Holistic Approach) นำไปสู่ระบบการสร้างเสริมประสบการณ์ประจำวันของนิสิตนักศึกษา (Integrated into students' daily experience) โดยการผนวกกิจกรรมในการพัฒนานิสิตนักศึกษาตามหลักสูตร (Included in the overall curriculum) ซึ่งเป็นการพัฒนานิสิตนักศึกษาที่ครอบคลุมบุคคล (the whole student) โดยส่งเสริมความสำเร็จของนิสิตนักศึกษาจากมุมมองทั้งกิจกรรมในห้องเรียนและนอกห้องเรียน และการส่งเสริมให้เกิดปัจจัยความรู้ ความเข้าใจ (Cognitive Factors) และปัจจัยเหนือความรู้ความเข้าใจ (Non-cognitive Factors) ที่สร้างสมรรถนะของนิสิตนักศึกษาให้มีทั้งทักษะวิชาชีพ และทักษะวิชาคนและสังคม ซึ่งจะทำให้เกิดการเรียนรู้ที่กว้างขวางลุ่มลึก (Comprehensive) เป็นองค์รวม (Holistic) ด้วยการจัดกิจกรรมทั้งในและนอกห้องเรียนที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง (Transformative Activity) อย่างบูรณาการ ฉะนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องร่วมกันพัฒนาระบบทางการศึกษาแบบองค์รวมในสถาบันอุดมศึกษา และมุ่งเน้นในการพัฒนานิสิตนักศึกษา ที่ครอบคลุมบุคคล (the whole student) การใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย (Campus Life) ที่สร้างประสบการณ์ชีวิตสู่ความสำเร็จของนิสิตนักศึกษา (สำนักส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพนักศึกษา, 2562)

วิภาดา ภูณสาร และศักดิ์สายยันต์ ไยสามเสน (2566) กล่าวว่า Soft Skills นับว่าเป็นทักษะ ฯ เป็นในการรับเข้าทำงานและเป็นสิ่งสำคัญที่คนทำงานต้องมี โดยเฉพาะบัณฑิตรุ่นใหม่ที่ต้องออกสู่ตลาดแรงงานในช่วงที่เกิดวิกฤติเศรษฐกิจไปทั่วโลก ส่งผลให้มีพื้นที่ดำเนินงานว่างลดลง และกลยุทธ์เป็นตัวช่วยที่จะทำให้บัณฑิตใหม่หรือแรงงานที่ต้องการเปลี่ยนแปลงการทำงานมีพื้นที่และมีโอกาสเติบโตในองค์กร รวมถึงกลยุทธ์เป็นบุคคลที่หล่อฯ องค์กรต้องการ ซึ่ง Soft Skills เป็นทักษะที่ค่ายฯ พัฒนาจากการใช้ชีวิต การเข้าสังคม และการทำงาน อีกทั้งเป็นทักษะที่สามารถเอาไปปรับใช้ได้กับทุกสายงาน ด้วย Soft Skills เหล่านี้โดยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนา Soft Skills ของบัณฑิตในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย

1. ความสามารถในการบริหารจัดการเวลา (Time Management) อย่างมืออาชีพ ใน การรู้จักวางแผน ควบคุม กำหนดระยะเวลา และจัดลำดับความสำคัญของงานให้ชัดเจน รวมถึงควบคุมตนเองให้มีวินัยจนทำงานแผนที่วางไว้ได้ ซึ่งจะช่วยให้บุคคลสามารถทำงานสำเร็จ ในปริมาณงานที่สูงขึ้นได้ในแต่ละวัน อีกทั้งสามารถจัดการงานได้ตามกำหนดนัดหมาย ทำให้

รั้นงานต่อไปได้โดยไม่ถ่วงกินเวลาของคนในทีมที่อาจต้องทำงานแบบเกี่ยวกัน อันจะทำให้เกิด แรงขับเคลื่อนที่ดีสำหรับองค์กร

2. ความสามารถในการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Life-Long Learning) เป็น ความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมใหม่ๆหรือความผันผวนของโลกในมิติต่างๆ รวมถึงมีการเตรียมพร้อมและเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา อีกทั้งยังสามารถจัดการข้อมูล วิเคราะห์ความ เห็นอ่อนและความแตกต่างจากสิ่งที่เรียนรู้ เพื่อความรู้ที่หลากหลายมาเข้ามายังเข้าด้วยกัน และ หาแนวทางใหม่ ๆ มาประยุกต์ใช้ร่วมกัน เมื่อต้องเจอกับปัญหาใหม่ ๆ ก็สามารถปรับตัวและแก้ไข ปัญหาได้อย่างทันท่วงที ซึ่งจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการทำงานอยู่เสมอ

3. ความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Intelligence) เป็นความสามารถในการสังเกต ทำความเข้าใจ จัดการรับรู้อารมณ์และความรู้สึก รวมทั้งแสดงออกทางอารมณ์ของ ตนเอง ได้อย่างดีตลอดจนสามารถสังเกตและทำความเข้าใจอารมณ์ของผู้อื่นด้วย ซึ่งจะช่วยให้ บัณฑิตสามารถควบคุมอารมณ์และแสดงออกได้อย่างเหมาะสมในแต่ละสถานการณ์ รวมไปถึง การบริหารจัดการกับความเครียดที่จะส่งผลกระทบต่อการสร้างสรรค์ผลงานให้ออกมาได้อย่างมีคุณภาพ อีกด้วย

4. ความสามารถในการปรับตัว (Adaptability) เป็นการทำความเข้าใจ ธรรมชาติของสังคมนั้นๆ ที่มีความแตกต่างทั้งชาติพันธุ์ วัฒนธรรม ความคิด ความเชื่อ ค่านิยม ด้วยการปรับตัวและมีความยืดหยุ่นทางความคิด ใน การรับมือกับความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้นตลอดเวลา และพลิกแพลงหาวิธีที่เหมาะสมสมกับสถานการณ์หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้ โดยไม่ขัดกับคุณธรรมและจริยธรรม เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการทำงานและสามารถอยู่ร่วมกัน ในองค์กรหรือสังคมนั้นๆ ด้วยความผาสุก รวมทั้งได้เปรียบในการทำงานในอนาคต

5. ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น (Collaboration) เป็น ความสามารถในการร่วมแรงกล้าและแรงใจ ในการสร้างสรรค์ผลงานให้มีประสิทธิภาพ รวมทั้ง บรรลุผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์ของงาน โดยสามารถทำงานร่วมกับบุคคลที่หลากหลายทั้งในเรื่อง ของสายงาน ประสบการณ์ รูปแบบการทำงาน และช่วงวัยที่แตกต่างได้ ซึ่งการที่บัณฑิต มีความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น เช่น ใจมุ่นมองที่หลากหลาย ยอมรับในข้อผิดพลาดและ ความคาดหวังของกันและกัน จะช่วยลดความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นในทีมงาน และทำให้งาน ประสบความสำเร็จได้ตามเป้าหมายของงานได้

6. ความสามารถในการสื่อสาร (Communication) เป็นความสามารถที่ใช้ใน การติดต่อระหว่างบุคคลและหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกองค์กรในการรับและถ่ายทอด

ข่าวสาร เพื่อให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกันในการด้านเนินงานให้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมาย ตลอดจนเป็นการสร้างปฏิสัมพันธ์ไม่ตรึงเครือข่ายและลดความขัดแย้งในการทำงาน อันจะช่วยให้เกิดความร่วมมือ และการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการทำงาน อีกทำให้การทำงานเป็นไปอย่างราบรื่น รวดเร็ว มีประสิทธิภาพ และมีความสุขในการทำงาน

7. ความสามารถในการแก้ไขปัญหาที่มีความซับซ้อน (Complex Problem Solving) เป็นความสามารถที่มีความซับซ้อน (Complex Problem Solving) เนื่องจากผลกระทบจากเทคโนโลยี ความหลากหลายของบริบทหรือองค์กรต่าง ๆ ในปัจจุบัน จึงทำให้เกิดปัญหาต่างๆ ที่มีความแตกต่างและซับซ้อนไปจากเดิม ดังนั้นต้องพยายามคิดหาหนทางแก้ไขปัญหาอย่างรอบคอบ มองปัญหาหลายมิติ โดยอาศัยหลายทักษะอยู่ ๆ มา รวมกัน ไม่ใช่จะเป็นการรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การระบุถึงปัญหา รวมทั้งการเข้าใจใน การเขื่อมโยง และต้องสามารถสร้างสรรค์วิธีแก้ไขปัญหาในรูปแบบต่างๆ ตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม

8. ความสามารถในการคิดเชิงวิเคราะห์และเลือกตัดสินใจ (Critical Thinking and Decision making) เป็นความสามารถในการคิดเชิงวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณที่จะช่วยให้สามารถย่อข้อมูลต่าง ๆ ได้ โดยรู้จักตั้งคำถามเชิงวิเคราะห์ ระบุปัญหา ประมวลข้อมูล ตีความประเมินทางเลือก ซึ่งไม่จำเป็นต้องคล้อยตามข้อมูลเดิม สามารถตัดแยกข้อมูลนั้นเพื่อนำไปสู่การแสวงหาคำตอบที่เหมาะสมกว่าเดิม รวมทั้งเข้าใจบริบทของปัญหาและความเหมาะสมของวิธีการต่าง ๆ ในแต่ละสถานการณ์ เพื่อตัดสินใจให้เกิดประโยชน์สูงสุดและเกิดความผิดพลาดน้อยที่สุด

9. ความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) เป็นความสามารถในการคิดสร้างสิ่งใหม่ ๆ ขึ้น ด้วยแนวคิดใหม่ ๆ วิธีการใหม่ ๆ ที่ช่วยให้การทำงานดีขึ้น อีกทั้งยังเป็นการสร้างทางเลือกใหม่ ๆ ในการแก้ปัญหาให้ดีกว่าเดิมหรือแตกต่างไปจากเดิม โดยใช้ความคิดที่หลากหลาย เช่น การคิดแบบคล่องแคล่ว การคิดยืดหยุ่น การคิดวิเครื่อง และการคิดอย่างละเอียด ซึ่งจะช่วยให้การทำงานมีคุณภาพมากขึ้น

10. ภาวะการเป็นผู้นำและผู้ติดตาม (Leadership and Followership Skills) เป็นภาวะที่บังติดใช้ในการสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานจนได้รับการยอมรับ และมีอิทธิพลให้สามารถจูงใจให้บุคคลอื่นปฏิบัติตามความคิดเห็นด้วยเทคนิคและการจัดการที่ดี เพื่อให้องค์กรบรรลุตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ตลอดจนยังช่วยทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพ ภายใต้สภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว อีกทั้งสร้างความร่วมมือร่วมใจกับบุคคลอื่นในที่ทำงานให้เข้าบลended ไปด้วยจุดมุ่งหมายเดียวกันในอนาคต นอกจากนี้ บังติดต่อ งามภาวะผู้ติดตามด้วยในการปฏิบัติงานในองค์กร โดยใช้ศักยภาพความรู้และสติปัญญาที่มีมาทำงาน

ที่มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากผู้นำ และนำมาสู่การปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จบรรลุวัตถุประสงค์ ซึ่งจะเป็นการสนับสนุน ส่งเสริม และมีอิทธิพลต่อความสำเร็จขององค์กร

1.4 กลไกในการขับเคลื่อน ยุทธศาสตร์และทิศทางของแผนปฏิบัติงาน

แผนยุทธศาสตร์เป็นแผนระยะยาว ครอบคลุมเหตุการณ์ในอนาคตที่มีการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว และรุนแรง ฉะนั้น หน่วยงานในแวดวงอุดมศึกษาไทยจึงสมควรกำหนดให้มีการติดตามและประเมินผล ความสำเร็จของแผนยุทธศาสตร์ในแต่ละช่วงเวลา ปีละอย่างน้อย 1 ครั้ง ได้แก่ ครึ่งปีที่ 4 เพื่อปรับปรุงแผนในระยะปีที่ 5 และความมุ่งหวังแผนระยะยาวต่อไปอีกด้วย การติดตาม และประเมินผลความสำเร็จของแผนยุทธศาสตร์ในแต่ละช่วงเริ่มจากการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษา โดยการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของสถาบันอุดมศึกษา การรับรวมและวิเคราะห์ผลงานระดับคณะและสาขาวิชาให้มีการบูรณาการกันทั้งสถาบันอุดมศึกษา ผลการทบทวนผลงาน และการวิเคราะห์ดังกล่าว จะนำไปสู่การปรับแผนในระยะต่อ ๆ ไป

2. การขับเคลื่อนแผนสู่การปฏิบัติ

การขับเคลื่อนแผนไปสู่แนวทางการปฏิบัตินั้นเป็นขั้นตอนที่มีสามารถในการผลักดันการทำงานของกลไกทั้งหมดให้สามารถบรรลุผลลัพธ์ตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ รวมทั้งต้องอาศัยกระบวนการและการแลกเปลี่ยนนึกがらงในหลายมิติในการขับเคลื่อนองค์กรร่วมกันและเป็นแนวทางเดียวกัน เพื่อมุ่งสู่จุดมุ่งหมายสูงสุดขององค์กรคือวิสัยทัศน์ที่ตั้งไว้ ความสำเร็จของการขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์ให้ประสบผลสำเร็จจึงประกอบด้วยส่วนสำคัญ 2 ส่วน ดังนี้

2.1 การขับเคลื่อนระดับประเทศ

2.1.1 สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม มีบทบาทหน้าที่ในการกำหนดนโยบายการพัฒนานิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ตามกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนานิสิต นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา

2.1.2 สร้างระบบข้อมูลและระบบสารสนเทศการพัฒนานิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา และใช้ในการกำกับและติดตามการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ตรวจสอบกลยุทธ์และโครงการในแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์ และถ่ายทอดยุทธศาสตร์สู่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งสนับสนุนงบประมาณตาม ยุทธศาสตร์ในภาพรวมของประเทศไทย

2.1.3 สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เป็นหน่วยหลัก ในการผลักดันให้เกิดผลลัพธ์ตามกลยุทธ์และยุทธศาสตร์ที่กำหนดไว้ โดยการสนับสนุนงบประมาณ และการบริหารจัดการโครงการต่าง ๆ

2.1.4 สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการปฏิบัติในระดับสถาบันอุดมศึกษาอย่างจริงจัง และทำให้เกิดเวทีในการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และประสบการณ์ (Sharing of Knowledge) ในการพัฒนานิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาระหว่างสถาบันอุดมศึกษา

2.2 การขับเคลื่อนระดับสถาบันอุดมศึกษา

2.2.1 ผู้บริหารทุกระดับเป็นผู้ร่วบรวมพลังขับเคลื่อนให้เกิดการเปลี่ยนแปลง และจัดกลไกในการสื่อสารทิศทางยุทธศาสตร์ให้แก่บุคลากรทุกระดับได้มีความเข้าใจเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนอย่างกว้างขวาง รวมถึงจะต้องมีการสื่อสารประชาสัมพันธ์ให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องได้รับทราบดึงทิศทางการทำงานขององค์กร

2.2.2 ถ่ายทอดแผนยุทธศาสตร์ออกมาเป็นแผนปฏิบัติการ โดยนำกลยุทธ์และแนวทางการดำเนินงานมาแปลงเป็นแผนงาน/โครงการที่ปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยจะต้องมีการปรึกษาหารือระหว่างกันเพื่อให้เกิดการบูรณาการแผนงาน/โครงการให้บรรลุเป้าหมายเดียวกัน

2.2.3 การถ่ายทอดแผนยุทธศาสตร์ไปสู่สถาบันอุดมศึกษา รวมทั้งคณะ/สาขาวิชา/และระดับบุคคล เป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญในการขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติอย่างชัดเจน รวมทั้งต้องมีระบบในการสื่อสารที่ชัดเจน ไม่สับสนการทำงานเพื่อมุ่งผลสัมฤทธิ์

2.2.4 การประสานงานระหว่างหน่วยงาน โดยให้ความสำคัญต่อการขับเคลื่อนแผนงาน/โครงการ ของแต่ละหน่วยงาน เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูล จัดเก็บข้อมูล เพย์พร์ ข้อมูล และถ่ายทอดความรู้ซึ่งกันและกัน

2.2.5 การจัดระบบการติดตามประเมินผลความก้าวหน้าของการดำเนินการเพื่อเป็นข้อมูลย้อนกลับในการปรับแผนยุทธศาสตร์และวางแผนทางแก้ไขให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

3. แผนปฏิบัติการ (Action Plan) ในการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ฯ

กำหนดแผนการดำเนินงานโดยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ได้แก่
 ระยะที่ 1 (Phase 1) คือ ช่วง 3 ปีแรก (พ.ศ.2560 - 2562) ซึ่งจะมุ่งเป้าหมายการดำเนินงานเพื่อสื่อสารสร้างความเข้าใจและแรงจูงใจในการพัฒนานักศึกษาแบบองค์รวมหรือการพัฒนาทางด้าน Soft Skills ที่บูรณาการกับ Hard skills อย่างสมดุลให้กับนักศึกษา และการสร้างคุณลักษณะ (Characters) ของบัณฑิตที่พึงประสงค์

ระยะที่ 2 (Phase 2) คือ ช่วงปีที่ 4 - 5 (พ.ศ. 2563 - 2564) มุ่งเป้าหมายการดำเนินงานเพื่อส่งเสริมให้เกิดการจัดการระบบ/กลไกพื้นฐานเกี่ยวกับการปรับหลักสูตรหรือการปรับเปลี่ยนกฎโดยภายในที่เอื้อต่อการสร้างระบบนิเวศน์ในกระบวนการพัฒนานักศึกษาให้เกิดการมีส่วนร่วมของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหมดในสถาบันอุดมศึกษา

4. การติดตามและประเมินผล

เมื่อมีการแปลงແນໄປສู่การปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับทุกหน่วยงาน และจะต้องวัดความสำเร็จในการบรรลุเป้าประสงค์ในระดับต่าง ๆ โดยมีการติดตาม ประเมินผล เพื่อช่วยให้ทราบถึงความก้าวหน้า และปัญหาอุปสรรค รวมถึงผลกระทบที่เกิดขึ้น ที่จะต้องอาศัยดันนีตัวชี้วัด ของความสำเร็จในหลายมิติ และหลายระดับ เพื่อให้สอดคล้องกับการบริหารจัดการแนวใหม่ ดังนี้

4.1 การติดตามและประเมินผลการดำเนินการตามกระบวนการวางแผน ยุทธศาสตร์ พัฒนาทั้งสูงปบทเรียนและข้อเสนอแนะสำหรับนำไปใช้ในการปรับปรุงกระบวนการจัดทำแผนเชิงยุทธศาสตร์ระดับประเทศและระดับสถาบันอุดมศึกษาให้มีประสิทธิภาพต่อไป

4.2 การติดตามผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปี โดยให้ทุกหน่วยงานจัดทำรายงานผลการดำเนินงานเป็นประจำทุกเดือน และจัดทำรายงานผลรายไตรมาส เพื่อแสดงถึงความก้าวหน้า และปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ให้ผู้บริหารทุกระดับทราบและดำเนินการแก้ไขเพื่อให้การดำเนินการบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ รวมถึงการจัดทำรายงานผลงานประจำปี เผยแพร่สู่สาธารณะ

4.3 การติดตามผลการใช้จ่ายเงินงบประมาณ ผลการจัดซื้อจัดจ้าง และการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ เพื่อเร่งรัดการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนที่กำหนด

4.4 การติดตามผลตามคำรับรองการปฏิบัติราชการประจำปีที่กำหนดไว้แล้ว โดยมีการกำหนดระยะเวลาการติดตามประเมินผลตนเองในรอบ 6 เดือน 9 เดือน และ 12 เดือน

4.5 ควรมีกลไกเชื่อมโยงการประเมินผลงานรายบุคคลกับผลงานในระดับคณะ/วิทยาลัย/สำนัก/กอง และหน่วยงานภายใต้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเชื่อมโยงกับผลงานในระดับสถาบันอุดมศึกษา เพื่อแสดงถึงผลสำเร็จของการถ่ายทอดแผนยุทธศาสตร์สู่ระดับหน่วยงานและระดับบุคคล

จะเห็นว่าการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานจะมีอยู่ในหลายระดับและหลายมิติ จึงควรมีการออกแบบแบบพัฒนาระบบการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานที่มีการบูรณาการกันและเป็นประโยชน์สำหรับเป็นเครื่องมือในการวัดความคืบหน้าในการดำเนินการ และทราบ

สาเหตุของการดำเนินการที่ไม่เป็นไปตามแผนเพื่อร่วมกันหาแนวทางแก้ไขต่อไป (สำนักส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพนักศึกษา, 2562)

จากการศึกษาดังกล่าวข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า กลไกในการขับเคลื่อน ยุทธศาสตร์ และทิศทางของแผนปฏิบัติงาน กลยุทธ์และทิศทางของแผนปฏิบัติการจะมุ่งเน้นไปที่การจัดทำทรัพยากรที่จำเป็นและการฝึกอบรมแก่นักเรียนเพื่อพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคม ซึ่งอาจรวมถึง การประชุมเชิงปฏิบัติการ การสัมมนา และโปรแกรมการให้คำปรึกษาที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อเพิ่มความสามารถในการสื่อสาร ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และการแก้ปัญหาของนักเรียน แผนปฏิบัติการจะได้รับการออกแบบให้สอดคล้องกับเป้าหมายของมหาวิทยาลัยในการผลิตบัณฑิตที่รอบบูรุษและมีทักษะที่จำเป็นในการประสบความสำเร็จในสายอาชีพที่ตนเลือกและทำคุณประโยชน์ต่อสังคม

2. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับ Soft Skills

2.1 ความหมายของ Soft Skills

ฐานะรวม อวมสติตย์ (2563) กล่าวว่า ซอฟต์สกิล (Soft Skills) หมายถึง ทักษะด้านอารมณ์ และทักษะสังคม เป็นทักษะที่ช่วยส่งเสริมความฉลาด ความสามารถทางอารมณ์ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การทำงานร่วมกับผู้อื่นทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เป็นทักษะที่ช่วยให้สามารถดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้อย่างไม่เป็นปัญหา

วิชัย วงศ์ใหญ่ และ มารุต พัฒน์ (2562) กล่าวว่า ซอฟต์สกิล (Soft Skills) หมายถึง ทักษะด้านความคิด อารมณ์ ความรู้สึก และการสื่อสารที่จำเป็นต้องใช้ในการทำงานให้ประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและเอื้อให้เกิดการสร้างสรรค์ นวัตกรรม ซึ่ง (Soft Skills) จะช่วยส่งเสริมการพัฒนา Hard skills หรือทักษะเฉพาะทางอย่างต่อเนื่อง

ชุดิธร โชติกิรติเวช (2560) กล่าวว่า ทักษะ Soft Skills หมายถึง การใช้ทักษะด้านความฉลาดและความสามารถทางอารมณ์ที่ส่งเสริมให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เนื่องจากเป็นทักษะที่เกี่ยวข้องกับการทำงานร่วมกับผู้อื่น จึงทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเป็นทักษะจำเป็นในการดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่น และสามารถนำมาใช้ในการทำงานประกอบอาชีพให้ก้าวหน้าได้

อมรา ดาวศิริทอง (2560) กล่าวว่า Soft Skills เป็นทักษะและความสามารถในการจัดการความคิด อารมณ์ และสภาพแวดล้อม รวมถึงการปฏิสัมพันธ์กับบุคคล เป็นทักษะพื้นฐานที่ต้องใช้ในการทำงานได้กับทุกงานทุกระดับ ซึ่งไม่ใช่ทักษะทางเทคนิคหรือความรู้เฉพาะในสายอาชีพนั้น ๆ ประกอบด้วย การสื่อสาร การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การทำงานเป็นทีม การปรับตัว

และการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ซึ่งเป็นทักษะที่เป็นความสามารถในอาชีพหรือการทำงาน เช่นเดียวกับ ศจีวรรณ ทรรพสุ (2562) กล่าวว่า Soft skills คือ ทักษะเฉพาะของตัวบุคคลที่อยู่บนพื้นฐานบุคลิกภาพและการปรับตัว ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ จิตติมา จันทากาศ (2563) กล่าวว่า Soft skills เป็นทักษะพื้นฐานในการสร้างบุคลิกภาพของมนุษย์ซึ่งไม่ใช่ทักษะทางวิชาการแต่เป็นทักษะพื้นฐานที่อยู่ในพฤติกรรมและลักษณะนิสัยของมนุษย์

ศจีวรรณ ทรรพสุ (2562) กล่าวว่า Soft skills คือ ทักษะเฉพาะของตัวบุคคลที่อยู่บนพื้นฐานบุคลิกภาพและการปรับตัว เช่น การมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน การเข้าใจความคิดเห็นผู้อื่น ความเห็นอกเห็นใจ การรู้จักปรับฟัง

จิตติมา จันทากาศ (2563) กล่าวว่า Soft skills เป็นทักษะพื้นฐานในการสร้างบุคลิกภาพของมนุษย์ Soft skills ไม่ใช่ทักษะทางวิชาการ (Hard skills) แต่เป็นทักษะพื้นฐานที่อยู่ในพฤติกรรมและลักษณะนิสัยของมนุษย์ เช่น บุคลิกภาพ ภาษาที่ใช้ นิสัยส่วนตัว และความมองโลกในแง่ดี

นรเศรษฐ์ จันทร์สุวรรณ (2563) กล่าวว่า ทักษะทางอารมณ์ (Soft Skills) เป็นลักษณะสำคัญที่ช่วยให้บุคคลสามารถปรับตัวและเรียนรู้จากสถานการณ์หรือประสบการณ์ใหม่ๆ ในชีวิตประจำวันได้อย่างยึดหยุ่นทางอารมณ์ เพื่อให้สามารถเข้าถึงความรู้และประสบการณ์ใหม่ๆ อย่างเต็มที่และเติบโตไปพร้อมกับสิ่งที่เกิดขึ้นรอบตัวได้อย่างมีประสิทธิภาพ การมีทักษะทางอารมณ์นี้จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยสร้างพื้นฐานให้กับความสำเร็จและความเป็นอยู่ในสังคม และการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ในที่สุด ความยึดหยุ่นทางอารมณ์นี้จะช่วยให้เราเป็นผู้นำตัวเองได้อย่างมั่นคง และสามารถเรียนรู้และเติบโตไปพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงในสิ่งรอบตัวได้อย่างมีประสิทธิภาพอย่างยั่งยืน

ศิริมา พนาภินันท์ และทศนัย เพ็ญสิทธิ์ (2564) กล่าวว่า ทักษะทางอารมณ์ (Soft Skills) คือ ลักษณะจำเพาะบุคคล ที่จะทำให้บุคคลนั่น มีความยึดหยุ่นทางใจที่จะปรับเปลี่ยนเรียนรู้กับสถานการณ์ หรือเรื่องราวใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน โดยให้ความสำคัญกับทักษะอยู่จำนวน 5 ทักษะ ที่จะส่งผลให้บุคคลประสบความสำเร็จในเส้นทางสายอาชีพ (Career) ดังนี้

1. ทักษะการสื่อสาร
2. ทักษะการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์
3. ทักษะการบริหารเวลา
4. ทักษะการรู้จักตนเอง

5. ทักษะการเจรจาต่อรอง

ปกรณ์ ประยุรุ่งโรจน์ (2564) กล่าวว่า Soft skills คุณลักษณะส่วนบุคคลที่จะช่วยสนับสนุนและช่วยเพิ่มความสามารถแต่ละบุคคลในการทำงานสำเร็จลุล่วงได้ไปถูกเชื่อมโยงกับความฉลาดทางอารมณ์ ซึ่งจะแตกต่างจาก Hard Skill ซึ่งหมายถึง ความสามารถด้านเทคนิคเฉพาะทางบุคคลในการปฏิบัติงาน เป็นการบ่งบอกถึงความฉลาดทางอารมณ์ของบุคคล (EQ) ซึ่งตรงข้ามกับความฉลาดทางด้านสติปัญญา (IQ)

จะเห็นได้ว่าทักษะ Soft Skills ที่มีความจำเป็นสำหรับนักศึกษาในปัจจุบันเป็นอย่างมาก โดยประกอบด้วย 3 ทักษะ ได้แก่ 1) ทักษะการบริหารเวลา 2) ทักษะการสื่อสาร 3) ทักษะการแก้ไขปัญหาที่มีความซับซ้อน ซึ่งทักษะเหล่านี้เป็นทักษะที่นักศึกษาควรจะได้รับการพัฒนา และสร้างเสริมให้มีมากยิ่งขึ้น เพื่อความสำเร็จในการประกอบอาชีพในอนาคต (ศิริมา พนาภินันท์ และทศนัย เพ็ญลิธี, 2564) โดยปัจจัยด้านทักษะซอฟท์สกิล (Soft Skills) ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของพนักงานบริษัทเอกชน อย่างมีนัยยะสำคัญที่ 0.05 โดยประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ความฉลาดทางอารมณ์ 2) การสื่อสารที่ดี 3) ความเป็นผู้นำ 4) การแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อน และ 5) การบริหารเวลา (วีระพงษ์ อัตโนมัติ, 2563: 9-13) นอกจากนี้ ฐานปกรณ์ อุ่มสุกิตย์ (2563) ยังได้กล่าวถึงการทำงานเป็นทีมคือการร่วมกันปฏิบัติงานด้วยแรงกายแรงใจ เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์ของงาน นอกจากนี้ วีระศักดิ์ จงไกรจักร (2563) ได้กล่าวไว้ว่า Soft skills เป็นทักษะในตัวบุคคลที่จะจัดการความคิด อารมณ์ สภาพแวดล้อม พฤติกรรม ในการพัฒนาบุคลิกภาพทางด้านจิตวิทยาซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับทักษะทางวิชาการ Soft skills เป็นลักษณะทางพฤติกรรมที่พึงประสงค์

จากการหมายดังกล่าวสรุปได้ว่า ความหมายของ Soft skills คือ ทักษะทางอารมณ์ ความสามารถส่วนบุคคลที่จะรับรู้ ควบคุม และตอบสนองต่อผู้อื่นในทางที่สร้างสรรค์ รวมถึงทักษะในการโน้มน้าวผู้อื่น และสร้างความไว้เนื้อเชื่ोใจต่อกัน โดยมีทักษะต่าง ๆ ทักษะในตัวบุคคลที่จะจัดการความคิด อารมณ์ สภาพแวดล้อม พฤติกรรม ในการพัฒนาบุคลิกภาพทางด้านจิตวิทยา ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับทักษะทางวิชาการ Soft skills เป็นลักษณะทางพฤติกรรมที่พึงประสงค์

2.2 ความสำคัญของซอฟท์สกิล (Soft Skills)

สรุพงษ์ พิธีขาว (2560) กล่าวว่า การจัดความสำคัญของการฝึกอบรม Soft skills เป็นประเด็นที่สำคัญ โดยปัจจุบันความสามารถทางเทคนิคเพียงอย่างเดียวันไม่จะต้องไม่เพียงแต่รับรู้ว่า Soft skills สามารถเสริมสร้างอาชีพและชีวิตส่วนตัว ต้องมีการประยุกต์ใช้ทักษะให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เหมาะสม จะเห็นได้ว่าการจำบุคคลที่มี Soft skills สามารถนำมาเป็น

เป็นเครื่องมือสำหรับองค์กรที่มีประสิทธิภาพสูงเพื่อรักษาความได้เปรียบในการแข่งขัน เมื่อเศรษฐกิจชะลอตัวนายจ้างสามารถคัดเลือกการจ้างงานได้มาก ดังนั้นจึงเป็นสิ่งสำคัญสำหรับนักเรียนที่เข้าสู่ตลาดแรงงานเพื่อที่จะรู้ว่านายจ้างกำลังมองหาอะไร นอกจากนี้พากษาต้องมั่นใจว่าทักษะของพากษาตรงกับทักษะที่นายจ้างต้องการ หากเป็นบุคคลที่ไม่มี Soft skills จะไม่ได้รับการยอมรับจากสังคมการทำงานซึ่งจะเป็นเรื่องยากที่จะหางานเพื่อประกอบอาชีพของตนต่อไป

เพ็ญพิศุทธิ์ ใจสนิท (2561) กล่าวว่า ความสำคัญของทักษะด้านอารมณ์ (Soft Skills) ว่าทักษะด้านอารมณ์ (Soft Skills) เป็นทักษะที่ติดตัวบุคคลและมีผลเป็นส่วนใหญ่ต่อการที่บุคคลจะประสบความสำเร็จในสายอาชีพ เพราะไม่ว่าจะเป็นการทำงานในตำแหน่งงาน หรือสายอาชีพใด ล้วนแต่มีความต้องการในการติดต่อสื่อสารและทำงานร่วมกับบุคคลอื่นเสมออีกทั้งยังมองว่า ทักษะ ด้านอารมณ์ (Soft Skills) นั้นเป็นทักษะที่สามารถถ่ายทอดระหว่างบุคคลได้

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง (2561) กล่าวว่า การส่งเสริม Soft Skills ต้องอาศัยประสบการณ์การลงมือทำ ซึ่งต้องอาศัยการเรียนรู้นอกห้องเรียน เพื่อความสำเร็จในการทำงาน ดังนี้

1. ตั้งทักษะเป้าหมาย หากไม่มีเป้าหมายใด ๆ เลย นั่นหมายถึง ความล้มเหลวในการดำเนินชีวิต ดังนั้นข้อแรกในการประสบความสำเร็จนี้ คือ ต้องมีเป้าหมายของความสำเร็จอย่างไรก็ตามไม่ใช่ทุกคนจะสามารถ ตั้งเป้าหมายและทำเป้าหมายให้สำเร็จได้ ดังนั้นทักษะการตั้งเป้าหมายจึงสำคัญมาก ๆ มันถือว่าเป็นรากฐานในการก้าวต่อไป

2. มีความสร้างสรรค์ในการทำงาน ทักษะการคิดอย่าง สร้างสรรค์ในการทำงาน จึงต้องถูกสร้างสรรค์และเริ่มต้นโดยตัวเอง

3. รู้วิธีการฟังและเรียนรู้จากการวิจารณ์ ทักษะการฟังเป็น ทักษะที่สำคัญมาก ทุกคนรู้วิธีการฟังอย่างมีประสิทธิภาพ

4. การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพนั้นขึ้นอยู่กับสถานการณ์ในการสื่อสารให้เหมาะสมสมที่สุด จะเป็นหนทางสู่ความสำเร็จคนที่มีความมั่นใจมากจะตั้งเป้าหมายให้กับชีวิตคนที่เข้ากับผู้อื่นได้ง่ายจะช่วยให้เรา มีความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลอื่น

5. ทักษะการทำงานเป็นทีม ปัจจัยที่สำคัญสำหรับการทำงานเป็นทีมคือ ต้องรู้วิธีในการเข้าถึงคนอื่น ๆ ในทีม ดังนั้นทักษะการทำงานเป็นทีมจึงจำเป็นมากในการทำงาน

6. ทักษะการค้นพบตัวเอง การค้นพบตัวเองถือว่าเป็นทักษะที่สำคัญในการทำงาน ต้องมีการค้นพบความชอบและความถนัดของตนเอง

7. ทักษะการการจัดสรรเวลา การจัดวางหน้าที่จึงควรจัดตามลำดับความสำคัญ และจัดสรรเวลาให้พอดีเหมาะสมกับแต่ละหน้าที่

8. ทักษะการตัดสินใจ เป็นทักษะที่จะนำไปสู่พฤติกรรมการดำเนินชีวิตของบุคคล โดยมีการประเมินทางเลือก และผลจากการตัดสินใจจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นกับบุคคลนั้น และควรที่จะ พิจารณาอย่างระมัดระวังก่อนที่จะตัดสินใจอะไรไป เพื่อให้ผลดีเกิดกับตนเอง

9. ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการแก้ปัญหานี้จะเกิดขึ้นได้ เกิดจากการฝึกทักษะ การคิดเป็นพื้นฐาน อาทิ ทักษะการคิดสร้างสรรค์ เพื่อช่วยในการขยายกรอบความคิดไม่ยึดติดกับ การปัญหาหรือวิธีการแก้ปัญหา แบบเดิม ๆ และคิดหาวิธีการหรือแนวทางแก้ไขปัญหาแบบใหม่ ๆ ให้ผู้เรียนได้รู้ว่าในหนึ่งปัญหาสามารถหาทางออกได้มากกว่าหนึ่งทาง

นรเศรษฐี จันทร์สุวรรณ (2563) กล่าวว่า ทักษะทางสังคม (Soft skills) เป็นทักษะที่สำคัญในศตวรรษที่ 21 และเป็นทักษะสำคัญที่ตลาดแรงงานให้ความสำคัญ และมีความต้องการที่ค่อนข้างสูงไม่ใช่ในสายอาชีพใดๆ และบุคคลใดก็ตามที่มีทักษะด้านความรู้นี้ จะมีความได้เปรียบในการแข่งขันมากกว่าผู้ที่ไม่มี และมีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จในสายอาชีพมากกว่า

ศิริมา พนาภินันท์ และ ทศนัย เพ็ญสิทธิ์ (2564) กล่าวว่า ทักษะทางสังคม หรือ Soft skills ได้แก่ ทักษะความคิดสร้างสรรค์ ทักษะความคิดเชิงวิพากษ์ ทักษะการทำงานเป็นทีม ทักษะการสื่อสาร ทักษะเทคโนโลยี ทักษะการคิดเชิงประดิษฐ์ ทักษะการแก้ไขปัญหา โดยทักษะดังกล่าวสามารถสร้างศักยภาพให้กับบุคคล สามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ รวมถึงสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ให้เกิดความแตกต่าง ทำให้เกิดการขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจและสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ปกรณ์ ประยุรุ่งโรจน์ (2564) ชี้ให้เห็นว่า Soft Skills หรือทักษะทางสังคม มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาคุณลักษณะส่วนบุคคลของนักศึกษาและบัณฑิต ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้แบบมนุษยนิยมที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การจัดการเรียนรู้จึงมุ่งให้เกิดการเรียนรู้ทั้งด้านความเข้าใจ ทักษะ และเจตคติควบคู่กันไป โดยให้ความสำคัญกับความรู้สึกนึกคิด ค่านิยม การแสดงออก ความสนใจ และประสบการณ์ของผู้เรียนเป็นอันดับแรก ทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ยังสนับสนุนแนวคิดนี้เพิ่มเติมว่า ผู้ใหญ่สามารถเรียนรู้ได้จากการสอนใจและความสามารถที่แตกต่างจากเด็ก ผู้ใหญ่มีแนวโน้มที่จะเรียนรู้ผ่านการค้นหาและวิเคราะห์ประสบการณ์ใหม่ ๆ ด้วยตนเอง ดังนั้น การพัฒนาทักษะ Soft Skills จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อนักศึกษาและบัณฑิต เพราะช่วยให้สามารถเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ สื่อสารและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสบความสำเร็จในชีวิตและหน้าที่การงาน

จากความหมายดังกล่าวสรุปได้ว่า ความสำคัญของ soft skills (Soft Skills) คือ มีความสำคัญที่ให้เป็นข้อได้เปรียบในการแข่งขันในทุกตำแหน่งงาน หรือสายอาชีพ และเป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะช่วยให้บุคคลนั้นประสบความสำเร็จในการทำงาน อีกทั้งการท่องครัวให้ความสำคัญและพัฒนาทักษะ ช่วยพัฒนานักศึกษาได้ดีขึ้น

2.3 องค์ประกอบของซอฟต์สกิล (Soft Skills)

คณะกรรมการวิชาชีวะและสุขภาพจิต มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง (2561) กล่าวว่า องค์ประกอบของซอฟต์สกิล (Soft Skills) มีองค์ประกอบที่สำคัญในการนำไปใช้ดังนี้

1. ส่งเสริมทักษะการติดต่อระหว่างบุคคล (Interpersonal Skill) เพื่อสร้างการสื่อสารที่มีความเข้าใจและเชื่อมโยงระหว่างบุคคลภายในองค์กร ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างความร่วมมือและความสัมพันธ์ที่ดีในทีมงาน

2. ส่งเสริมจิตวิญญาณของการเป็นทีม (Team Spirit) เพื่อสร้างความเข้าใจและความร่วมมือในการทำงานเป็นทีม การทำงานร่วมกันอย่างสอดคล้องและมีสมดุลระหว่างสมาชิกในทีมจะช่วยเพิ่มโอกาสในการประสบความสำเร็จ

3. ส่งเสริมมารยาททางสังคม (Social Grace) เพื่อสร้างความประทับใจและความเชื่อมั่นในการสื่อสารกับบุคคลอื่น การมีมารยาทและการพูดอย่างสุภาพและเหมาะสม จะช่วยสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดี

4. ส่งเสริมการตรงต่อเวลา (Always Punctual) เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและความเชื่อถือต่อผู้ร่วมงาน การเป็นคนตรงต่อเวลาและรับผิดชอบต่อเวลาจะช่วยเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดีในสถานที่ทำงาน

5. ส่งเสริมนุ不由สัมพันธ์ (Human Relation) เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและเชื่อมโยงระหว่างบุคคลในองค์กร การสร้างความเข้าใจและความร่วมมือในการทำงานจะช่วยเสริมสร้างสภาพแวดล้อมทำงานที่ดี

6. ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) เพื่อส่งเสริมการคิดอย่างเปลกใหม่ และการสร้างสรรค์ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือบริการ การสร้างสรรค์และการคิดอย่างนวัตกรรมจะช่วยเพิ่มความมีชีวิตชีวาและความสำเร็จในองค์กร

นิตยา จันตะคุณ (2561) กล่าวว่า ซอฟท์สกิล (Soft Skills) มีองค์ประกอบที่สำคัญดังนี้

1. มีบุคลิกภาพที่ดีบุคลิกภาพ คือ ภาพที่ประทับใจนักศึกษาและช่วยให้ติดตามบทเรียน เช่น การแต่งกายอย่างสุภาพเรียบร้อย การยิ้มเป็นมิตร การพูดด้วยคำสุภาพและให้เกียรติ เป็นต้น บุคลิกภาพที่ดีของผู้สอนทำให้เกิดความเชื่อใจของนักศึกษา
2. มีมารยาททางสังคม เคราะห์สิทธิของบุคคล เช่น การกล่าวว่าคำขอบคุณ คำขอโทษกับนักศึกษา การสนทนากฎด้วยภาษาสุภาพ เป็นต้น การที่ผู้สอนมีมารยาททางสังคมที่ดี เป็นการสอนนักศึกษาให้มีมารยาททางสังคมที่ดีตามไปด้วยเสมอฉะนั้นไม่หล่นไม่ไกลตัน
3. สื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ การสื่อสารเป็นหัวใจสำคัญ การสื่อสารที่ดีจะต้อง มีความชัดเจน กระชับ ถูกต้อง สุภาพ สร้างสรรค์เชื่อถือได้ และมีความสมบูรณ์ การสื่อสาร กำลังเทศฯ อาจไม่พูดอย่างที่คิด สื่อสารตรงไปตรงมา คิดอะไร พูดอย่างนั้น สื่อสารอ้อม สื่อสารเป็นทางการ สื่อสารเป็นกันเอง
4. มีความสามารถในการใช้ภาษา โดยการใช้ภาษาทางบวกที่ทำให้นักศึกษาเกิด กำลังใจ เกิดความเชื่อมั่นและความภาคภูมิใจในตนเอง
5. มีนุชยสัมพันธ์ดีสัมพันธภาพที่ดีเป็นปัจจัยทำให้ประสบความสำเร็จ เพราะ เป็นเรื่องของความสมัครใจและร่วมมือร่วมใจระหว่างผู้สอน และนักศึกษาเป็นสำคัญซึ่งไม่สามารถ ใช้อำนาจในการบังคับได้
6. การบริหารเวลา การวางแผนการทำงานในเวลาที่มีอยู่น้อยอย่างมีประสิทธิภาพ ที่มีอยู่อย่างจำกัด ด้วยการทำสิ่งต่าง ๆ ที่ละเอียด การทำงานหลายอย่างพร้อมกัน มีผลเสียต่อ คุณภาพของงาน การมีสติอยู่กับงานที่ปฏิบัติ ณ ปัจจุบัน คือสิ่งที่ดีที่สุด ไม่ยึดติดอยู่กับอดีต และ ไม่พึ่งช้านกับอนาคต
7. การตั้งคำถามและการฟัง เป็นทักษะพื้นฐานสำคัญที่จะต้องมีการตั้งคำถามที่ มีประสิทธิภาพจะช่วยกระตุ้นการคิดขั้นสูงของนักศึกษา ได้เป็นอย่างดี คำถามที่มีพลัง (Power questions) ผู้ถามให้นักศึกษาคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหา ตลอดจนคำถามที่กระตุ้นให้ นักศึกษาเกิดความสนใจและเกิดคำถามในการเรียนรู้ต่อไป สร้างการฟังนั้นเป็นการเคารพผู้รับการ โค้ช เปิดโอกาสให้กับตนเองได้เรียนรู้ และเป็นทักษะที่ทำให้เข้าใจแนวความคิดและวิธีการคิดของ ผู้รับการโค้ชการฟังให้เข้าใจ และจับประเด็นสำคัญได้ จะเป็นข้อมูลสารสนเทศที่ดีสำหรับ การให้คำแนะนำ นี้แนะนำ ในขณะที่ทำการโค้ช

8. การคิด เพื่อการรู้คิดมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้สอนจะต้องมีทักษะด้านการคิด เพราะถ้าผู้ใด้มีทักษะการคิดแล้วจะสามารถกระตุ้นให้นักศึกษามีทักษะการคิดตามไปด้วย ซึ่งทักษะการคิดเป็นสิ่งที่ต้องได้รับการกระตุ้นและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยใช้การตั้งคำถาม การสังเกต การสะท้อนคิด (reflection)

9. การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ซึ่งนอกจากจะทำให้สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้แล้ว ยังก่อให้เกิดนวัตกรรมอีกด้วยหากมีทักษะการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์แล้ว ย่อมทำการได้ดีให้นักศึกษามีทักษะการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ได้อย่างแน่นอน

สุรีย์พร สถาบัน และพงษ์พัฒ วัฒนพงศ์ศิริ (2562) กล่าวว่า ซอฟท์สกิล (Soft Skills) เป็นทักษะเสริม ให้มีประสิทธิภาพ มีองค์ประกอบ 2 ประการดังนี้

1. ทักษะทางสังคม (Soft Skills) หรือความฉลาดทางอารมณ์ที่แสดงออกผ่านทาง EQ ซึ่งอยู่ทักษะสมองซึ่งขวา เป็นความสามารถในการจัดการตนเอง การควบคุมอารมณ์ การมองบาง การติดต่อสื่อสาร และความเป็นมิตร

2. ทักษะด้านความรู้ทางวิชาการ (Hard Skills) จะต้องมีความรู้ความสามารถที่กำหนดโดยเชาว์ปัญญา (IQ) รวมทักษะ (Soft Skills) 6 ด้าน สำหรับการได้ชัยในสาขาวิชาชีพต่าง ๆ ประกอบด้วย

2.1 ทักษะการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคล (Interpersonal)

2.2 จิตวิญญาณของทีม (Team Spirit)

2.3 มารยาทางสังคม (Social Etiquette) การสร้างความประทับใจเบื้องต้น วัฒนธรรมการสื่อสาร

2.4 การปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับวัฒนธรรมองค์กร (Culture Etiquette)

2.5 ทักษะการต่อรอง (Negotiation Skills) การต่อรองเพื่อให้เกิดประโยชน์

สูงสุดทั้งสองฝ่าย

2.6 คุณลักษณะด้านพฤติกรรม (Behavioral Traits) ทัศนคติ แรงจูงใจ การจัดการเวลา

นาราเศรษฐี จันทร์สุวรรณ (2563) กล่าวว่า องค์ประกอบที่สำคัญในซอฟท์สกิล (Soft Skills) ที่ส่งผลให้บุคคลประสบความสำเร็จในเส้นทางอาชีพ ดังนี้

1. ทักษะการสื่อสาร (Communication Skills) ความสามารถในการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพทั้งการพูด การเขียน และการฟัง ช่วยให้เข้าใจผู้อื่น ถ่ายทอดข้อมูล และเปลี่ยนความคิดเห็น และสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลรอบข้าง

2. ทักษะการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ (Creative Problem-Solving Skills) ความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหา คิดหาวิธีแก้ไขอย่างสร้างสรรค์ และตัดสินใจอย่างมีเหตุผล ช่วยให้สามารถรับมือกับสถานการณ์ที่ท้าทายและบรรลุเป้าหมายได้

3. ทักษะการบริหารเวลา (Time Management Skills) ความสามารถในการจัดสรรเวลา วางแผนงาน และจัดลำดับความสำคัญ ช่วยให้ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุเป้าหมายตรงเวลา และลดความเครียด

4. ทักษะการรู้จักตนเอง (Self-Awareness Skills) ความเข้าใจดูแลตนเอง จุดอ่อน ความคิด ความรู้สึก และแรงจูงใจของตนเอง ช่วยให้สามารถพัฒนาศักยภาพ ปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. ทักษะการเจรจาต่อรอง (Negotiation Skills) ความสามารถในการสื่อสารโน้มน้าวใจ ต่อรองหาจุดร่วม และบรรลุข้อตกลงที่ทุกฝ่ายยอมรับ ช่วยให้ประสบความสำเร็จในสถานการณ์ที่ต้องมีการเจรจาต่อรอง เช่น การติดต่อกิจกรรม การขอความร่วมมือ หรือการแก้ไขข้อขัดแย้ง

ศิริมา พนาภินันท์ และทศนัย เพ็ญสิทธิ์ (2564) กล่าวว่า ซอฟท์สกิล (Soft Skills) ที่ช่วยให้ประสบความสำเร็จในการศึกษา ดังนี้

1. ตั้งทักษะเป้าหมาย หากไม่มีเป้าหมายใด ๆ เลย นั่นหมายถึงความล้มเหลวในการดำเนินชีวิต ดังนั้นข้อแรกในการประสบความสำเร็จนี้คือ ต้องมีเป้าหมายของความสำเร็จอย่างไรก็ตาม ไม่ใช่ทุกคนจะสามารถตั้งเป้าหมายและทำเป้าหมายให้สำเร็จได้ ดังนั้นทักษะการตั้งเป้าหมายจึงสำคัญมาก ๆ มันถือว่าเป็นรากฐานในการก้าวต่อไป

2. มีความสร้างสรรค์ในการทำงาน ทักษะการคิดอย่างสร้างสรรค์ในการทำงาน จึงต้องถูกสร้างสรรค์และเริ่มต้นโดยตัวเอง

3. รู้วิธีการฟังและเรียนรู้จากการวิจารณ์ ทักษะการฟังเป็นทักษะที่สำคัญมาก ทุกคนรู้วิธีการฟังอย่างมีประสิทธิภาพ

4. การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพนั้นขึ้นอยู่กับสถานการณ์ในการสื่อสารให้เหมาะสมสมที่สุดจะเป็นหนทางสู่ความสำเร็จ คนที่มีความมั่นใจมากจะตั้งเป้าหมายให้กับชีวิตคนที่เข้ากับผู้อื่นได้ง่ายจะช่วยให้เรามีความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลอื่น

5. ทักษะการทำงานเป็นทีม ปัจจัยที่สำคัญสำหรับการทำงานเป็นทีมคือ ต้องรู้วิธีในการเข้าถึงคนอื่น ๆ ในทีม ดังนั้นทักษะการทำงานเป็นทีมจึงจำเป็นมากในการทำงาน

6. ทักษะการค้นพบตัวเอง การค้นพบตัวเองถือว่าเป็นทักษะที่สำคัญในการทำงาน ต้องมีการค้นพบความชอบและความถนัดของตนเอง

7. ทักษะการการจัดสรรเวลา การจัดวางหน้าที่จึงควรจัดตามลำดับความสำคัญ และจัดสรรเวลาให้พอเหมาะสมกับแต่ละหน้าที่

8. ทักษะการตัดสินใจ เป็นทักษะที่จะนำไปสู่พฤติกรรมการดำเนินชีวิตของบุคคล โดยมีการประเมินทางเลือก และผลจากการตัดสินใจจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นกับบุคคลนั้น และควรที่จะพิจารณาอย่างระมัดระวังก่อนที่จะตัดสินใจอะไรลงไว เพื่อให้ผลดีเกิดกับตนเอง

9. ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการแก้ปัญหานี้เกิดขึ้นได้ เกิดจากการฝึกทักษะการคิดเป็นพื้นฐาน อาทิ ทักษะการคิดสร้างสรรค์ เพื่อช่วยในการขยายกรอบความคิด ไม่ยึดติดกับการปัญหาหรือวิธีการแก้ปัญหาแบบเดิม ๆ และคิดหาวิธีการหรือแนวทางแก้ไขปัญหาแบบใหม่ ๆ ให้แก้ศึกษาได้ดูว่าในหนึ่งปัญหานามารถหาทางออกได้มากกว่าหนึ่งทาง

ปกรณ์ ประยุรุ่งโรจน์ (2564) กล่าวว่า องค์ประกอบของซอฟท์สกิล (Soft Skills) ประกอบด้วย

1. ทักษะด้านการสื่อสาร การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพเป็นสิ่งสำคัญในการเข้าสังคมและการทำงานร่วมกัน เป็นพื้นฐานที่ช่วยให้สามารถแลกเปลี่ยนข้อมูล และความคิดได้อย่างชัดเจน ปรับปรุงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ และการแก้ปัญหา การมีความสามารถในการวิเคราะห์สถานการณ์ แก้ไขปัญหา และตัดสินใจในสถานการณ์ที่ซับซ้อน เป็นทักษะที่สำคัญสำหรับการพัฒนาศักยภาพและปรับตัวต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

3. ทักษะด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิต และการบริหารจัดการข้อมูล การมีความสามารถในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และการจัดการข้อมูลให้เป็นระเบียบ เป็นพื้นฐานสำคัญที่ช่วยให้สามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงในสถานการณ์และเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

4. ทักษะด้านความเป็นผู้นำ การมีความสามารถในการเป็นตัวแทนและผู้นำที่ดี เพื่อสร้างสรรค์และส่งเสริมการทำงานร่วมกันในทีม และส่งเสริมพัฒนาการของผู้อื่นในองค์กร

5. ทักษะด้านจริยธรรมและศีลธรรมในการทำงาน การมีความรับผิดชอบและมีจริยธรรมในการดำเนินงาน เป็นพื้นฐานสำคัญที่ช่วยให้สามารถสร้างสรรค์และรักษาสถานะขององค์กรอย่างยั่งยืน

6. ทักษะการเป็นผู้ประกอบการ การมีความสามารถในการวางแผนและดำเนินธุรกิจอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อสร้างความสำเร็จและความยั่งยืนให้กับธุรกิจ

7. ทักษะการทำงาน การมีความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นในทีม รวมถึงการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นระเบียบ เพื่อให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการหรืองานที่ได้รับมอบหมายได้อย่างเต็มที่

รัตนวัชร์ เพ็ญรัตนหิรัญ และก่อกรแพทย์ ทองคำ (2564) กล่าวว่า องค์ประกอบของซอฟต์สกิล (Soft Skills) มีดังนี้

1. ทักษะการติดต่อสื่อสาร (Communication Skills) การสื่อสารอย่างชัดเจนและมีประสิทธิภาพเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการทำงานที่มีผลที่ดีและสร้างความเข้าใจในทีมงานและกับผู้อื่น

2. ภาวะผู้นำ (Leadership) การมีความสามารถในการนำทีมและสร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้อื่น เพื่อให้ทีมสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. การทำงานเป็นทีม (Teamwork) การสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความรับผิดชอบและเข้าใจความสำคัญของการทำงานเป็นทีมเพื่อสร้างผลลัพธ์ที่ดี

4. การแก้ปัญหา (Problem Solving) ความสามารถในการตีความและแก้ไขปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้ทักษะและเครื่องมือที่มีอยู่อย่างเหมาะสม

5. จริยธรรมในการทำงาน (Work Ethics) การมีความซื่อสัตย์และมีค่านิยมในการทำงานอย่างมีความรับผิดชอบและเคารพต่อกัน

6. การบริหารจัดการเวลา (Time Management) การจัดการเวลาให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้สามารถทำงานได้ตามเป้าหมายและเสร็จสิ้นงานในเวลาที่กำหนด

7. ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ (Interpersonal Skills) การมีความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นและเข้าสังคมในสภาพแวดล้อมการทำงานอย่างเหมาะสม

8. การคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) การมีความสามารถในการคิดนวัตกรรมและสร้างไอเดียใหม่ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาสิ่งต่างๆ ในการทำงาน

วีระพงษ์ อาทมา (2563) กล่าวว่า องค์ประกอบของซอฟต์สกิล (Soft Skills) เป็นทักษะที่ใช้ปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นเพื่อให้ทำงานร่วมกันได้ดีและประสบความสำเร็จ เป็นสิ่งที่รวมทักษะหลายด้านที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

1. ด้านความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Intelligence - EQ) การเข้าใจและการจัดการกับอารมณ์ของตนเองและผู้อื่นเป็นส่วนสำคัญของซอฟท์สกิลนี้ เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีให้ทั้งทีมและองค์กรสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ (People Skills) การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพเป็นส่วนสำคัญของซอฟท์สกิลนี้ เพื่อส่งเสริมความร่วมมือและการทำงานร่วมกันในทีมหรือองค์กร

3. ทักษะทางสังคม (Social Skills) การปฏิบัติตัวในสังคมให้เหมาะสมและเข้ากับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสมเป็นส่วนสำคัญของซอฟท์สกิลนี้ เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีและสนับสนุนการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพในที่สาธารณะหรือบริบททางสังคมต่าง ๆ อย่างเช่นการทำงานในภาคราชการหรือการทำงานกับลูกค้า

จากความหมายดังกล่าวสรุปได้ว่า องค์ประกอบของซอฟท์สกิล (Soft Skills) คือ ทักษะที่จำเป็นในการพัฒนาทักษะ Soft skills ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบด้วยกัน คือ การสื่อสาร การคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหา การทำงานเป็นทีม การเรียนรู้ตลอดชีวิตและการจัดการจัดข้อมูล ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล จริยธรรม และการทำงานแบบมืออาชีพ และความเป็นผู้นำ

3. แนวคิดของวิศวกรสังคม (Social Engineer)

3.1 ความหมายของวิศวกรสังคม

ภูสิทธิ์ ภูคำชาณินด (2564) กล่าวว่า วิศวกร (Engineer) หมายถึง บุคคลที่มีความเชี่ยวชาญด้านการช่าง การออกแบบ การซ่อม และการผลิต รวมถึงการควบคุมลิ้งประดิษฐ์ โดยมีไปประกอบอาชีพด้านวิศวกรรมเป็นการรับรองความสามารถ ส่วนคำว่า สังคม (Social) หมายถึง พื้นที่ที่ของคนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ที่ใช้ชีวิตและกิจกรรมรวมถึงวัฒนธรรมร่วมกันและเป็นที่ยอมรับ ระหว่างกันได้ ดังนั้น วิศวกรสังคม (Social Engineers) จึงหมายถึง ผู้ที่คิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ เชื่อมโยงอย่างบูรณาการแบบข้ามศาสตร์ และมีความรู้การใช้เครื่องมือเทคโนโลยี กระบวนการขั้นตอนในการพัฒนาคนในชุมชนท้องถิ่น

นรรตน์ อิสโตร (2564) กล่าวว่า “วิศวกรสังคม” ไม่ใช่คำใหม่ แต่หยิบยืมและดัดแปลงมาจากแนวคิดของ Roscoe Pound นักนิติรัฐศาสตร์ในช่วงศตวรรษที่ 19 ที่ให้แนวคิดไว้ว่ามนุษย์อยู่ในโลกแห่งผลประโยชน์อย่างมิอาจหลีกเลี่ยงได้ ผลประโยชน์ที่ว่านี้แบ่งได้เป็น 3 กลุ่มใหญ่ ๆ ที่คือผลประโยชน์ของบุคคล (Individual Interest) ผลประโยชน์สาธารณะ (Public Interest) และผลประโยชน์ทางสังคม (Social Interest) จึงต้องจัดระบบผลประโยชน์ต่าง ๆ ให้สมดุลโดยกลไกทางกฎหมายที่มุ่งสร้างโครงสร้างทางสังคมให้มีประสิทธิภาพในการตอบสนองความต้องการ

ของประชาชน แต่การรวมกลุ่มกันของมนุษย์ในบริบทที่แตกต่างกัน ไม่มีทางที่เราจะสามารถทำให้ทุกคนพอใจได้ในเวลาและสถานการณ์เดียวกัน เราจึงต้องมีกลไกทางกฎหมายแบบ “วิศวกรรมทางสังคม” (Social Engineering) ที่จะสร้างผลลัพธ์แห่งความสมดุลของกลุ่มผลประโยชน์ทั้ง 3 ฝ่ายให้เกิดการร่วมมือหรือสูญเสียน้อยที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

สร้างสรรค์ปัญญา (2564) กล่าวว่า วิศวกรสังคม (Social Engineer) คือการใส่ใจเรื่องราวต่าง ๆ ในสังคม และเข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างสังคมให้ดีขึ้น ผ่านการสังเกต การเก็บข้อมูล และการคิดวิเคราะห์แบบมีเหตุและผล รวมทั้งการแก้ไขปัญหาแบบเป็นระบบ ในการลงพื้นที่ชุมชนเพื่อว่ามีส่วนร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ๆ ในการแก้ปัญหาและสร้างการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน

เกสสิณี ตรีพงศ์พันธุ์ (2564) กล่าวว่า วิศวกรสังคม (Social Engineer) มีต้นกำเนิดจากความต้องการสร้างสังคมที่ดี มีระบบระเบียบในการอยู่ร่วมกันระหว่างมนุษย์ เพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีความสุข และประสบความสำเร็จมากขึ้น โดยการมีความสามัคคี และเอื้ออาทรต่อกัน นักวิศวกรสังคมที่ดีควรคำนึงถึงประโยชน์ของคนส่วนใหญ่เป็นสำคัญสามารถคิดวิเคราะห์ได้อย่าง เป็นระบบ สามารถสร้างความเชื่อมโยงกับชุมชนได้

มนิตร์ กลางขอนนอก และ สมหวัง แก้วสุฟ่อง (2564) กล่าวว่า วิศวกรรมสังคม (Social Engineering) เป็นสายธารทางความคิดที่ก่อกำเนิดขึ้นในสังคมอเมริกัน เรอเน่ วอร์มสเตอร์ (Rene A. Wormser) อธิบายว่า “วิศวกรรมสังคม คือ กลุ่มพลังปัญญาชนที่มีจำนวนน้อย แต่มีผลกระแทกต่อสังคมอย่างใหญ่หลวง” ใช้วิธีการในการสร้างสรรค์สังคมโดยวิธีการ “รวมรวม ทรัพยากร” (Collectivism) เป็นการมองนักวิชาการปัญญาชนเป็นเสมือนหนึ่งวิศวกรทางสังคม แนวคิดวิศวกรรมสังคมเป็นขบวนการอย่างหนึ่ง ที่มีการเคลื่อนไหวไม่เพียงแต่ทางจูปิตรรวมเท่านั้น ยังมีการสร้างโครงสร้างทางสังคมขึ้นมาอย่างมีแบบแผนแน่นอน โดยให้นักวิชาการทำตนเสน่ห์เป็นนักวิศวกร ซึ่งมีภารกิจเป็นผู้ตัดสินใจว่างานดังกล่าวสามารถบรรลุถึงเป้าหมายอย่างเหมาะสม หรือไม่ หรือต้องพัฒนาในด้านไหน ไม่เพียงพิจารณาว่าทำไม่ต้องกระทำ ยังพิจารณาถึงระบบโครงสร้างนั้นว่าจะใช้อย่างไร ใช้แบบไหนถึงจะมีความเรียบร้อยสงบสุขด้วย และยังต้องศึกษาโดยการวิจัยให้เป็นที่ประจักษ์ในข้อเท็จจริงของสังคม เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการแก้ไขปัจุบันแต่งสังคม ให้ดีขึ้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ (2564) กล่าวว่า วิศวกรรมสังคม หมายถึง คนที่ใส่ใจเรื่องราวต่าง ๆ ในสังคมและเข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างสังคมให้ดีขึ้น โดยใช้การสังเกต การเก็บข้อมูล คิดวิเคราะห์ แบบมีเหตุผล รวมทั้งการแก้ปัญหาแบบเป็นระบบ การลงพื้นที่ชุมชนเพื่อ

สร้างนวัตกรรมใหม่ๆ ในการแก้ปัญหา ด้วยวิธีทางวิทยาศาสตร์ได้วิศวกรสังคมเกิดมาจากการนำเอาความรู้จากหลากหลายศาสตร์มาประยุกต์เข้าด้วยกัน ซึ่งมหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศได้คำนึงถึงวิศวกรสังคมมาใช้นั้นเพื่อสร้างให้นักศึกษาคิดวิเคราะห์เป็นระบบมีเหตุและผลสามารถพื้นที่ในชุมชนเพื่อสร้างความเชื่อมโยงต่อชุมชน

ณัฐศรัณย์ ทฤษฎีกุณ, ณัฐพร โภศัยกานนท์, สมภาค สุขชนะ, และ ธีรวัฒน์ รัตนประภาเมธีรัฐ (2566) กล่าวว่า วิศวกรสังคม (Social engineer) มีกระบวนการในการพัฒนาทักษะและสมรรถนะ (Soft Skills) ให้กับนักศึกษาด้วยการลงมือปฏิบัติจริง (Multidisciplinary Active Learning) และดำเนินการแบบการเรียนรู้ข้ามศาสตร์โดยมีชุมชนท้องถิ่นเป็นฐานแห่งการเรียนรู้ (Social Lab Based) และมีคณาจารย์ในหลากหลายสาขาวิชาเป็นผู้แนะนำแนวทาง (Coaching) ร่วมกับปราษฐ์ชาวบ้านที่อยู่ในชุมชนท้องถิ่นนั้น ๆ เป็นผู้ให้ข้อมูลและแนะนำแนวทางให้กับนักศึกษาได้มีการดำเนินการแก้ไขโจทย์ปัญหาเชิงพื้นที่ (Area based) โดยนักศึกษาได้รับประสบการณ์และการเรียนรู้

เอกสารฯ ดีนาง, คณิศรา รัฐบูรณ์สุนทรสกุล, และ ฐีรพร ไพบูล (2566) กล่าวว่า “วิศวกรสังคม” (Social engineering) ประกอบด้วย ทักษะการคิดเชิงเหตุ - ผล ทักษะการสื่อสารเพื่อแก้ปัญหา ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น และทักษะการสร้างนวัตกรรมชุมชน เป็นการจัดการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติจริง ผ่านการได้รับการฝึกอบรมจากผู้มีความรู้ในสาขาที่แตกต่างกัน เพื่อให้เกิดการดำเนินกิจกรรมแก้ไขโจทย์ปัญหาเชิงพื้นที่ตลอดกระบวนการ โดยมุ่งเป้าให้กลายเป็นบัณฑิตนักคิด นักสื่อสาร นักประสาน และนักสร้างนวัตกรรม

ธรรมรักษ์ จิตตะเสโน (2566) กล่าวว่า บุคคลที่ควบคุมทางจิตวิทยาเพื่อนำมานำ บุคคลหรือองค์กรให้เปิดเผยข้อมูล หรือทำการตัดสินใจที่อาจไม่เป็นประโยชน์สูงสุด เป็นผู้ที่มีความสามารถในคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ เป็นเหตุเป็นผลการบูรณาการแบบข้ามศาสตร์ มีความรู้ในการใช้เครื่องมือ เทคนิควิธี กระบวนการขั้นตอนในการพัฒนาคนในชุมชนท้องถิ่น มีความสามารถในการสื่อสารประสานงานกับกลุ่มคนได้อย่างมีกัลยาณมิตร

จากการหมายดังกล่าวสรุปได้ว่า วิศวกรสังคม คือ คนที่ใส่ใจเรื่องราวต่าง ๆ ในสังคมและเข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างสังคมให้ดีขึ้น และมีความสามารถในคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบเป็นเหตุเป็นผล เชื่อมโยงอย่างบูรณาการ โดยใช้การสังเกต เก็บข้อมูล คิดวิเคราะห์แบบมีเหตุ และผล รวมทั้งการแก้ไขปัญหาแบบเป็นระบบ เพื่อนำมาใช้ในการปรับตัวของนักศึกษาให้สามารถนำไปปรับในชีวิตประจำวันต่อไป

3.2 ความสำคัญของวิศวกรสังคม

กฎสิทธิ์ คำชาโนด (2564) กล่าวว่า “วิศวกรสังคม” เป็นการอุ่ร่วมกันของมนุษย์โดย วิศวกรสังคมเป็นกระบวนการพัฒนาตัวบุคคลของนักศึกษาเพื่อการเป็นบัณฑิตที่มีคุณลักษณะ และมีทักษะที่ตอบสนองต่อบทบาทการพัฒนาท้องถิ่นของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ภายใต้กรอบ แนวคิดของการวิเคราะห์ศักยภาพชุมชน การยกระดับองค์ความรู้ของชุมชน การสร้างนวัตกรรม เพื่อแก้ปัญหาชุมชน และการสร้างความยั่งยืนในการแก้ปัญหาเชิงพื้นที่บนฐานข้อมูลชุมชน พัฒนานักศึกษา โดยทักษะด้านวิศวกรสังคม ได้แก่ ทักษะการคิดเชิงเหตุ-ผล ทักษะการสื่อสาร ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น และทักษะการสร้างนวัตกรรม ผ่านการจัดการเรียนรู้ที่แตกต่าง ผ่านกระบวนการลงมือปฏิบัติจริง (Multidisciplinary Active Learning) โดยใช้การพัฒนาชุมชน ท้องถิ่นเป็นฐาน (Social Lab Based) ผ่านการอบรม (Coaching) ซึ่งความสำคัญของวิศวกร สังคม ประกอบด้วย

1. แนวคิดของวิศวกรสังคม ได้อธิบายเกี่ยวกับการอุ่ร่วมกันของมนุษย์ที่มีอง ผลประโยชน์ของ 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 ผลประโยชน์ที่เกิดจากปัจเจกชน (Individual Interest) กลุ่มที่ 2 ผลประโยชน์สาธารณะ (Public Interest) และ กลุ่มที่ 3 กลุ่มที่ผลประโยชน์ทางสังคม (Social interest) โดยจัดระบบผลประโยชน์ให้สมดุลด้วยกันอย่างมาก เพื่อรักษาสมดุลของกลุ่ม ผลประโยชน์ทั้ง 3 กลุ่มให้สูญเสียร้าวধานน้อยที่สุด

2. ปลายปี พ.ศ. 2562 กลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏทั้ง 38 แห่งได้สร้างรูปแบบการ พัฒนานักศึกษาภายใต้ชื่อโครงการว่า “วิศวกรสังคม” โดยใช้ชุมชนท้องถิ่นเป็นห้องเรียนสำหรับ การทำกิจกรรมนักศึกษาระหว่างเรียนปกติในรั้วมหาวิทยาลัยเพื่อสร้าง “Soft Skills” ที่จำเป็น สำหรับการใช้ชีวิตในศตวรรษที่ 21 ทักษะแห่งอนาคตการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ปรับปรุงคิดเปลี่ยน วิธีสอน ปรับห้องเรียนสู่เหลี่ยมเป็นห้องเรียนชุมชน ให้ “ทักษะวิศวกรสังคม” ติดตัวนักศึกษาไป ประยุกต์ใช้ในชีวิตและทำงานในอนาคต (วีระพงษ์ อາตมา, 2563)

3. โครงการวิศวกรสังคม เป็นกระบวนการพัฒนานักศึกษาให้มีคุณลักษณะและ ทักษะที่ตอบสนองต่อการพัฒนาท้องถิ่นของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ภายใต้กรอบแนวคิดของการ วิเคราะห์ศักยภาพชุมชน โดยนักศึกษาต้องนำไปใช้ในการจัดการกับปัญหาหรือความท้าทายใน ชีวิตที่มีความซับซ้อนมากขึ้น

นอกจากนี้ เกสสิลี ตรีพงศ์พันธุ์ (2564) ได้อธิบายว่า วิศวกรสังคม มีบทบาทสำคัญ ใน การช่วยให้สังคมเกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดี เนื่องจากวิศวกรสังคมทำหน้าที่เป็นผู้ วิเคราะห์ศักยภาพชุมชน ออกแบบเพื่อสร้างสรรค์สังคมให้เป็นสังคมที่มีคุณภาพ โดยการยกระดับ

องค์ความรู้ในชุมชน สร้างนวัตกรรมเพื่อการแก้ปัญหาชุมชน ส่งเสริมให้ชุมชนอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ฉะนั้น คุณภาพชีวิตของคนในสังคมจึงสามารถสร้างได้ด้วยการมีวิศวกรสังคมอยู่ในชุมชน

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ (2564) กล่าวว่า วิศวกรสังคมเป็นกระบวนการพัฒนาทักษะการคิดเชิงเหตุ-ผล ทักษะการสื่อสารองค์ความรู้เพื่อแก้ปัญหา ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น และ ทักษะการสร้างนวัตกรรม โดยการจัดการเรียนรู้ที่มีความแตกต่างและได้รับการลงมือปฏิบัติจริง ซึ่งแนวคิดของวิศวกรสังคมถูกหยิบยกจากคำว่า วิศวกรรมทางสังคมใน หลักนิติรัฐศาสตร์ช่วงศตวรรษที่ 19 ที่อธิบายการอยู่ร่วมกันของมนุษย์ที่มองผลประโยชน์ของ 3 กลุ่ม ผลประโยชน์ได้แก่ กลุ่มที่ 1 ผลประโยชน์ที่เกิดจากบุคคล (Individual Interest) ตอบสนองความต้องการของบุคคล กลุ่มที่ 2 ผลประโยชน์สาธารณะ (Public Interest) มุ่งเน้นไปที่ประโยชน์ของสังคมโดยรวม กลุ่มที่ 3 ผลประโยชน์ทางสังคม (Social interest) สรงเสริมความสัมพันธ์ที่ดี ความสามัคคี และความร่วมมือในสังคม

จากการขยายตัวสู่ปัจจุบัน ได้ว่า วิศวกรสังคม เป็นทักษะที่สำคัญแห่งการเรียนรู้ที่ปัจจุบันจำเป็นต้องมีและเป็นทักษะที่นักศึกษาจะต้องได้เรียนรู้ ผ่านกระบวนการปลูกฝัง อบรม ให้ความรู้ โดยนักศึกษาจะต้องมีทักษะการคิดวิเคราะห์เชิงเหตุผล การค้นหาปัญหาที่แท้จริงผ่านกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ การคิดเชิงสร้างสรรค์ และการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) และมีการลงมือทำอย่างมีระบบ ผ่านกระบวนการสื่อสารและการประสานงานกับภาคีเครือข่ายอย่างเข้าใจ รวมถึงรู้จักการสร้างเครื่องมือและการใช้เทคนิคให้สอดคล้องกับวิถีภูมิสังคมของชุมชน ในท้องถิ่น

3.3 เครื่องมือวิศวกรสังคม

กฎสิทธิ์ คำชะโนด (2564) กล่าวว่า เครื่องมือวิศวกรสังคม ประกอบด้วย 3 หลักการ 1 นโยบาย 1 วิธีการ การเป็นวิศวกรสังคมต้องมีกรอบแนวทางในการพัฒนาตนเอง ซึ่ง 3 หลักการ หมายถึง 1) หลักการครอบราชอาณาจักร 2) หลักการทำงาน 23 หลักการเป็นแนวทางของการพัฒนาตนเองไปสู่การพัฒนาผู้อื่นและสังคม และ 3) หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ยึด 3 ห่วง 2 เงื่อนไข นำไปสู่ความสมดุลย์ยั่งยืน ส่วนคำว่า 1 นโยบาย 4 มีเป็นนโยบายด้านการศึกษาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้มีการอธิบายไว้โดยศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.กาญจนานา นาคสกุล นายกสมาคมครุภัชษาไทยแห่งประเทศไทย ข้างต้นถึงเมื่อวันศุกร์ที่ 18 สิงหาคม พ.ศ. 2560 ในงาน

“ເຊົ່ວ່ານຶື້ກ ອວອຣດ” ໄດ້ມີສາສຕຣາຈາຍນາຍແພທຍ໌ເກະໝມ ວັດນ້ຳຍ ເປັນປະອານ ມີກາຮອັບເຫຼຸມພະບານໄຊບາຍດໍານກາຮົກກາຂາຂອງສມເດົຈພະເຈົ້າອູ້ໜ້ວວິຈາລາງກຣານ ບດິນທຣເທພຍວາງກູງ ກລ່າວວ່າກາຮົກກາຂາຕ້ອງມຸ່ງສ່ວັງພື້ນຖານໃຫ້ແກ່ຜູ້ເຈິ່ນ 4 ດໍານ ດັ່ງນີ້

1.1 ມີທັນຄົດທີ່ຄູກຕ້ອງຕ່ອບປ້ານເມືອງ ຍົດມັນໃນສາສນາ ມັນຄົງໃນສາບັນພຽມທາກໜັກຕີຣີ

1.2 ມີພື້ນຖານຫົວີດທີ່ມັນຄົງ ມີຄຸນອວຣມ ຂ້ອນນີ້ມີຄໍາຂໍຢາຍວ່າ ໃຫ້ຮູ້ຈັກແຍກແຍະສິ່ງທີ່ຝຶດ-ທີ່ຄູກ ສິ່ງຂ່າວ-ສິ່ງດີເພື່ອປົງບັດແຕ່ສິ່ງທີ່ໂອບທີ່ດີງການ

1.3 ມີການທຳ ມີອາຊີຟ ຂ້ອນນີ້ມີຄໍາຂໍຢາຍຄວາມວ່າ ຕ້ອງໃຫ້ເຕັກວັການ ສູ່ງານ ທຳນາຈນສໍາເຮົາ ອບຮມໃຫ້ເຮືອນຮູ້ກາທໍາການ ໃຫ້ສາມາຮັດເລີ່ມຕົນເອງແລະເລີ່ຍງຄວບຄົວໄດ້

1.4 ເປັນພລເມືອງດີ ໂດຍກາຮັບເປັນພລເມືອງດີ່ໝາຍເລື່ອກາຮມື້ນ້າໃຈ ມີຄວາມເຂື້ອອາຫວ “ເຫັນອະໄໄກສາມາຮັບເປັນພລເມືອງໄດ້ກົດຕ້ອງທໍາ” ສ່ວນຄໍາວ່າ 1 ວິທີການ ທີ່ເປັນກະບວນກາຮນູ້ຮານາກາຮ ດ້ວຍວິທີການ “ເຂົ້າໃຈ ເຂົ້າສິ່ງ ພັດນາ” ໄດ້ຄູກອົບໃບຍາໄວ້ໃນປະເທັນ ປະສບກາຮນົ່ວສັນອົງພະວາຊຳດໍາວິເຮັນຮູ້ໜັກກາຮທຽງການໃນພະບາຫສມເດົຈພະເຈົ້າອູ້ໜ້ວ ໂດຍ ດຣ.ສູມເຮັດ ຕັນຕີເວົາກຸລ ໄດ້ຮະບູໄວ້ຍ່າງໜັດເຈັນວ່າ “ພຣະອົງຄ່ອງທຽງມຸ່ງເນັ້ນເວັ້ງກາຮພັດນາຄົນ ທຽງຕຽບສ່ວ່າ “ຕ້ອງຮະເປີດຈາກຂ້າງໃນ” ນັ້ນຄືອີດ້ອງສ່ວັງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ກັບຄົນໃນໜຸ່ມໜຸ່ນທີ່ເຮົາຈະເຂົ້າໄປພັດນາໃຫ້ມີສກາພພ້ອມທີ່ຈະຮັບກາຮພັດນາເສີຍກ່ອນ ມີໃຊ້ການນຳຄວາມເຈົ້າຫຼຸມຫຼືຮູ້ບຸຄລຈາກສັງຄມ ກາຍນອກເຂົ້າໄປໜ້າຫຼຸມໜຸ່ນມູ່ບ້ານທີ່ຍັງໄມ່ທັນໄດ້ມີໂຄກສເຕີຍມີຕ້າ ຮ້ອຍອ່າງກາຮົ່ວິນພູ້ອ່ອນຫຼຸມຫຼືສິ່ງແວດລ້ອມ ພຣະອົງຄ່ອງຕຽບສ່ວ່າ “ເຈົ້າໜ້າທີ່ປ່າໄນ້ມີຄວາມຈະປຸກູດຕັ້ນມີເລັ້ມໃນໃຈຄົນເສີຍກ່ອນແລ້ວຄົນເລັ້ນນັ້ນກົຈະພາກັນປຸກູດຕັ້ນມີເລັ້ມບັນແຜ່ນດິນແລະຮັກກາຫ ຕັ້ນໄມ້ດ້ວຍຕົນເອງ...” ແລະທຽບໃຫ້ໜັກ “ເຂົ້າໃຈ ເຂົ້າສິ່ງ ພັດນາ” ນັ້ນຄືອກ່ອນຈະທຳອະໄໄດ້ ຕ້ອງມີຄວາມເຂົ້າໃຈເສີຍກ່ອນ ແລະຮະຫວ່າງກາຮດໍາເນີນກາຮນັ້ນ ຈະຕ້ອງທຳໃຫ້ຜູ້ທີ່ເຮົາຈະໄປທຳກັນເກົ່າຫຼຸມຫຼືຮູ້ກາຮໃຫ້ເຂົານັ້ນ “ເຂົ້າໃຈ” ເຮົາດ້ວຍ ເພຣະຄ້າເຮົາເຂົ້າໃຈເຂົາແຕ່ພື້ນຝ່າຍເດືອຍ ໂດຍທີ່ເຂົາໄນ້ເຂົ້າໃຈເຮົາປະໂຍ້້ນ ຄົງຈະໄມ້ສາມາຮາເກີດຂຶ້ນຕາມທີ່ເຮົາມຸ່ງໜ່ວງໄວ້ໄດ້ “ເຂົ້າສິ່ງ” ກົ່ນເດືອຍກັນ ເມື່ອຮູ້ປ້ອນຫາແລ້ວ ເຂົ້າໃຈປ້ອນຫາແລ້ວ ກົ່ນຕ້ອງເຂົ້າສິ່ງ ເພື່ອໃຫ້ນຳໄປສູ່ແນວທາງກາຮປົງບັດໃຫ້ໄດ້ແລະເນື່ອເຂົ້າສິ່ງແລ້ວຈະຕ້ອງທຳອຍຢ່າງໄຮກຕາມໃຫ້ເຂົາຍາກເຂົ້າສິ່ງເຮົາດ້ວຍ ດັ່ງນັ້ນ ຈະເຫັນວ່າກາຮສື່ສາຮອງທາງທີ່ໄປແລະກັບຄົນ ຄ້າສາມາຮາທຳສອງປະກາຮແຮງໄດ້ສໍາເຮົາ ເຮືອງ “ກາຮພັດນາ”ຈະລົງເຂອຍໄດ້ຢ່າງດີເພຣະເນື່ອຕ່າງຝ່າຍຕ່າງເຂົ້າໃຈກັນ ຕ່າງຝ່າຍອຍາກຈະເຂົ້າສິ່ງກັນແລ້ວ ກາຮພັດນາຈະເປັນກາຮທຳລົງຮ່ວມກັນທັງສອງຝ່າຍ ທັ້ງຜູ້ໃຫ້ແລະຜູ້ຮັບ

ສ່ວນທີ່ 2 ທັກໜະວິສະກາຮສັງຄມ ປະກອບດ້ວຍ ທັກໜະກາຮຄົດເຫິງເຫຼຸມ ທັກໜະກາຮສື່ສາຮ ທັກໜະກາຮທຳກາຮທຳກາຮຮ່ວມກັບຜູ້ອື່ນ ແລະທັກໜະກາຮສ້າງນວັດກຣານ

ส่วนที่ 3 การจัดการเรียนการสอนแบบข้ามศาสตร์แบบลงมือปฏิบัติจริง (Multidisciplinary Active Learning) ที่ใช้การพัฒนาชุมชนห้องถินเป็นฐาน (Social Lab Based) ส่วนที่ 4 เครื่องมือวิศวกรสังคม มีรายละเอียดที่น่าสนใจดังนี้

4.1 เครื่องมือ “พื้นประทาน” เป็นการฝึกการสังเกตและเก็บข้อมูลสภาพสิ่งแวดล้อมหมายข้อมูลทุกมิติให้ตรงกับความเป็นจริงที่สุดของชุมชน

4.2 เครื่องมือ “นาฬิกาชีวิต” เป็นการฝึกความคุ้นชินกับการตั้งคำถามหลักได้แก่ ทำอะไร (What) ทำที่ไหน (Where) ทำอย่างไร (How) ทำไมต้องทำ (Why) ศึกษาใคร (Who) และเก็บข้อมูลเมื่อไหร่ (When)

4.3 เครื่องมือ “Time Line พัฒนาการ” เป็นกระบวนการฝึกการลำดับเหตุการณ์ผ่านเรื่องเล่า โดยใช้ทักษะการตั้งคำถามเพื่อร่วบรวมข้อมูลตามลำดับเวลาและลำดับเหตุการณ์อย่างเป็นระบบ

4.4 เครื่องมือ “Time Line กระบวนการ” เป็นกระบวนการการตั้งคำถามอย่างสงสัยคร่าวๆ และบันทึกข้อมูล เรียงลำดับอย่างเป็นระบบ สามารถนำไปสู่การคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อการพัฒนากระบวนการ (Process development)

4.5 เครื่องมือ “M.I.C. model” เพื่อการพัฒนาห้องถิน” เป็นกระบวนการฝึกคิดเชิงสร้างสรรค์เพื่อสร้างนวัตกรรม ซึ่งสามารถนำเอาผลลัพธ์จากเครื่องมือ “ໄทม์ไลน์กระบวนการ” มาพัฒนาต่อยอดเพิ่มประสิทธิภาพ

ส่วนอีก 2 เครื่องมือพัฒนา เป็นเครื่องมือการพัฒนาเชิงพื้นที่โดยอาศัยการมีส่วนร่วมเชิงของประชาชน คือ เครื่องมือที่เรียกว่า “สัมภาระพัฒนาชุมชน” โดยสัมภาษณ์กลุ่มภาคีเครือข่ายหุ้นส่วนสังคม และเก็บข้อมูลวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในกลุ่มที่เชื่อมโยงกัน ซึ่งจะเป็นความขัดแย้งหรือร่วมมือ ผลงานให้เกิดบทบาทหน้าที่ของแต่ละกลุ่มในการขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชนห้องถิน นอกจากรูปแบบนี้ยังมีเครื่องมือที่สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาร่วมกันคือ “การคิดเชิงออกแบบ” (Design Thinking) เป็นกระบวนการเชิงปฏิบัติการแบบครบวงจรที่สามารถอธิบายสิ่งที่เป็นปัญหาแท้จริงของชุมชน ประกอบด้วย 5 กระบวนการ ได้แก่ 1) Empathize (เข้าใจปัญหา) 2) Define (นิยาม/กำหนดปัญหาใช้ชัดเจน) 3) Ideate (สร้างสรรค์/ร่วบรวมความคิด) 4) Prototype (แบบจำลอง/สร้างต้นแบบ) และ(5) Test (ทดสอบ/ทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง)

ส่วนที่ 5 นำทักษะวิศวกรสังคมไปใช้ประโยชน์ เริ่มจากสร้าง “Soft Skill” ให้เขียวชาญ พัฒนาตนเองให้มีองค์ความรู้ สร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นอย่างก้าวกระนาคมิตร คิดสร้างนวัตกรรมแก้ปัญหาพัฒนาชุมชนห้องถิน

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ (2564) กล่าวว่า เครื่องมือวิศวกรสังคม 4 ทักษะ
วิศวกรสังคม ประกอบด้วย

1. ทักษะการคิดเชิงเหตุผล วิศวกรสังคมต้องวิเคราะห์ปัญหาอย่างมีระบบ
คิดอย่างมีเหตุผล หาหลักฐานสนับสนุน มองเห็นภาพรวม และตัดสินใจอย่างรอบคอบ ทักษะนี้
ช่วยให้วิศวกรสังคมแก้ปัญหา ออกแบบกลยุทธ์ และตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. ทักษะการสื่อสาร วิศวกรสังคมต้องสื่อสารได้อย่างชัดเจน กระชับ เข้าใจง่าย
ทั้งภาษาพูด เอียน และนำเสนอ ทักษะนี้ช่วยให้วิศวกรสังคมโน้มน้าวใจ สร้างความสัมพันธ์ และ
ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น (ทักษะการประสาน) วิศวกรสังคมต้องทำงาน
เป็นทีม รับฟังความคิดเห็น เคราะฟในความแตกต่าง ประสานงาน และแก้ไขความขัดแย้ง ทักษะนี้
ช่วยให้วิศวกรสังคมทำงานร่วมกับผู้อื่นจากหลากหลายสาขาวิชา บรรลุเป้าหมายร่วมกัน และสร้าง
สังคมที่ยั่งยืน
4. ทักษะการสร้างนวัตกรรม วิศวกรสังคมต้องคิดสร้างสรรค์ หาแนวทาง
แก้ปัญหาใหม่ๆ ท้าทายกรอบความคิดเดิม และริเริ่มโครงการใหม่ๆ ทักษะนี้ช่วยให้วิศวกรสังคม
พัฒนาชุมชน แก้ปัญหาสังคม และสร้างการเปลี่ยนแปลงเชิงบวก

ลงรัตน์ อิสโตร (2564a) กล่าวว่า วิศวกรสังคมประกอบด้วย 4 ทักษะ ดังนี้

1. นักคิด

การเป็น “นักคิด” เป็นหนึ่งใน 4 ทักษะ ของวิศวกรสังคมที่มุ่งเน้นให้วิศวกร
สังคมทุกคนมี “ทักษะการคิดเชิงเหตุ-ผลเห็นปัญหาเป็นสิ่งท้าทาย” ด้วยเล็งเห็นว่าหากเราทุกคน
มีคุณภาพการคิดบนหลักเหตุ-ผล (Cause - Effect) ก็จะสามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้โดยไม่นำ
ความคิดเห็นหรืออารมณ์ความรู้สึกเข้ามาปะปนกับข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริง ซึ่งจะทำให้คิดทาง
แก้ปัญหาเหล่านี้ได้อย่างตรงเป้าถึงแก่นแท้ของปัญหา แม้จะเป็นปัญหาที่ยาก หากวัดจากพิเคราะห์
บนหลักเหตุ-ผลแล้วก็จะสามารถจัดการกับปัญหานี้ได้ด้วยความเข้าใจ ทำให้เราไม่ย่อท้อต่อ
ปัญหาที่เกิดขึ้นแต่กลับมองเห็นปัญหาต่าง ๆ ที่ผ่านเข้ามาในชีวิตหรือในการทำงานเป็นสิ่งท้าทาย
ที่จะต้องเผชิญหน้า ทางทั้งแก้ไขอย่างมุ่งมั่น เพื่อจะบรรลุเป้าหมาย “ทุกปัญหามีทางออก” เครื่องมือ
ในการฝึกการเป็นนักคิดแบบ “วิศวกรสังคม” การฝึกการเป็นนักคิดวิศวกรสังคมใช้เครื่องมือพื้นฐาน
2 เครื่องมือ ได้แก่

1) พ้าประทาน เป็นเครื่องมือในการวางแผนการคิดอย่างสร้างกรอบแนวคิด ในการยอมรับความเห็นต่างอย่างเข้าใจและคำนึงถึงความรู้สึกและผลกระทบโดยแยกข้อเท็จจริงออกจากความณ์ความรู้สึก

2) นาฬิกาชีวิต เป็นเครื่องมือในการสร้างทักษะการคิดโดยการตั้งคำถามควบคู่ไปกับการสังเกตพฤติกรรม เข้าใจและตรวจสอบของเพื่อนร่วมงาน และคนในชุมชน

นอกจาจนี้ Decaroli (1973) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณโดยมีทักษะการสังเคราะห์เป็นทักษะหนึ่งกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ วัยญ่า อิมายวน (2547) ที่วิเคราะห์อภิมานปัจจัยที่มีผลต่อการคิดอย่างมีวิจารณญาณ พบว่า ปัจจัยด้านตัวผู้เรียนหรือความสามารถทางสมองของผู้เรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยเฉพาะความสามารถในการแก้ปัญหา เพราะการคิดเป็นกระบวนการคิดทางสมองของมนุษย์ที่เกิดขึ้นอย่างมีจุดมุ่งหมายและเกี่ยวข้องกับทักษะอีกหลายประการ นอกจากนี้ ไฟชูร์ย์ สินลารัตน์ และคณะ (2557) ได้กล่าวถึง การตั้งคำถามต่อกระบวนการคิดและประสบการณ์การเรียนรู้ ที่สามารถจะขยายผลการเรียนรู้ให้เป็นการช่วยขยายความรู้ เพื่อส่งเสริมพัฒนากระบวนการคิดเดิมให้เกิดความก้าวหน้าทางความคิด เชื่อมโยงความรู้ เดิมกับความรู้ใหม่ ให้ส่งเสริมพัฒนาปรับแก้จากความรู้เก่าให้เป็นความรู้ใหม่ เพื่อให้เกิดข้อเท็จจริงของ ข้อมูลมากที่สุด จะทำให้เกิดความรู้ที่มีความสมดุล รวมถึงการเข้าใจถึงปัญหา รู้ถึงสาเหตุของปัญหานั้น แล้วจึงทำการแก้ไข นอกจากนี้ มนัท ราตรุทอง (2554) ยังได้กล่าวถึงการคิดอย่างเป็นระบบเป็น การคิดถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ม่องภาพรวมที่เป็นระบบ และมีส่วนประกอบอย่างๆ มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงจาก ส่วนอย่างไปหาส่วนใหญ่ วิธีการคิดอย่างมีเหตุผล เน้นการแก้ไขปัญหาอย่างช้าๆ ช้าๆ ทำให้ผลของการคิด หรือผลของการแก้ไขปัญหาที่ได้นั้นมีความถูกต้อง แม่นยำ และรวดเร็ว รวมไปถึงการดัดแปลง ประยุกต์ใช้ โดยการนำความรู้เก่าและความรู้ใหม่รวมเข้าด้วยกันเพื่อสร้างความรู้ใหม่ นอกจากนี้ รุ่งทิวา นาวีพัฒนา (2564) ได้กล่าวถึง การพัฒนาทักษะการคิดอย่างเป็นระบบต้องอาศัยครุผู้สอนที่มีทักษะในการจัดการเรียนรู้ มีเจตคติ ต่อวิชาชีพครุที่ดี มีแรงจูงใจ ใส่สมฤทธิ์สูง โดยเฉพาะในยุคศตวรรษที่ 21 ซึ่งปัจจุบันนี้ปัญหาที่สำคัญของการศึกษา คือ การจัดการเรียนการสอนของครุไทยส่วนใหญ่เป็นการถ่ายทอดข้อมูลมากกว่าซึ่งแนะนำวิธีการหาความรู้ การวัดผลที่ใช้ข้อสอบวัดเฉพาะความจำ ไม่ได้ปลูกฝังกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ ผู้เรียนจึงขาดทักษะในการวางแผนการทำงานและไม่มีความอดทนที่จะขับคิดปัญหาเป็นเวลานาน ๆ ไม่สามารถตอบปะเด็นคำถามต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเนื้อหาในรายวิชาได้ จะเห็นได้ว่าการพัฒนาทักษะกระบวนการคิดเป็นการจัดประสบการณ์เรียนรู้ที่เน้นกระบวนการ

มากกว่าเนื้อหาสาระวิชา ทั้งนี้ วินัย ส ภักดีนรา (2565) ได้กล่าวถึง รูปแบบการพัฒนาทักษะกระบวนการคิดขั้นสูงสำหรับนักศึกษาครุ “ครุ คิด ดี” ประกอบด้วย 5 ส่วน ได้แก่ 1) หลักการแนวคิดทฤษฎี 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหาที่ใช้ในการคิด 4) กระบวนการเรียนรู้ และ 5) การวัดและประเมินผล โดยรูปแบบดังกล่าวมีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($x= 4.46, S.D= 2.12$)

2. นักสื่อสาร

การสื่อสาร (Communication) คือ กระบวนการถ่ายทอดข่าวสาร ข้อมูล ความรู้ ประสบการณ์ ความรู้สึก ความคิดเห็นหรือความต้องการจากผู้ส่งสารไปยังผู้รับสาร ไม่ว่าจะเป็นการสื่อสารด้วยเสียง ตัวอักษร ลัญลักษณ์ รูปภาพ การแสดงสีหน้าท่าทางรวมทั้งการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งหมดล้วนแสดงถึงแนวความคิดและความรู้สึกที่เราใช้สื่อสารออกไป โดยมีวัตถุประสงค์ให้เกิดการรับรู้ร่วมกันและมีปฏิกริยาตอบสนองต่อกันระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร ดังนั้น บริบททางการสื่อสารที่เหมาะสม รวมทั้งการเข้าใจความคิดความรู้สึกของผู้อื่นที่สื่อสาร ออกมามีเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้การสื่อสารสัมฤทธิ์ผล ดังนั้น “นักสื่อสาร” หรือผู้ส่งสาร จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีทักษะการถ่ายทอดข่าวสาร ข้อมูล ความรู้ ประสบการณ์ ความรู้สึก ความคิดเห็น หรือความต้องการจากตัวเราไปยังผู้อื่นให้มีความเข้าใจและเกิดการรับรู้ร่วมกันเพื่อการปฏิบัติงานที่บรรลุเป้าหมาย ทักษะสำคัญสำหรับนักสื่อสาร ได้แก่

1) การสร้างความสัมพันธ์ที่ดี มองผู้รับสารด้วยทัศนคติเชิงบวก (Positive Relationship Skill) เป็นสิ่งแรกที่นักสื่อสารจะต้องทำก่อนสื่อสาร เราจะต้องทำความเข้าใจกลุ่มเป้าหมาย (ผู้รับสาร) เพื่อสื่อสารให้ยึดโยงกับเรื่องที่เข้าสนใจมากกว่าความต้องการของผู้สื่อสารเพียงอย่างเดียว จงทำให้ผู้รับสารเกิดความรู้สึกที่ดี และเปิดใจรับเจตนาตามวัตถุประสงค์ ซึ่งແเนื่องอนว่าการสื่อ ให้กับผู้อื่นย่อมไม่ราบรื่นทุกครั้งไป เนื่องจากความคิดเห็นของแต่ละคนย่อมไม่เหมือนกัน แตกต่างกันไปตามความเชื่อค่านิยม และประสบการณ์ในอดีต จนอาจทำให้สิ่งที่สื่อสารออกไปถูกตีความไปอีกแบบหนึ่งได้ ดังนั้นนักสื่อสารต้องมองผู้ฟังด้วยทัศนคติเชิงบวก ไม่ตีความด้านลบ และไม่จินตนาการไปเองว่าผู้ฟังรู้สึกอย่างไร เพราะมิใช่นั้นนักสื่อสารก็จะใช้น้ำเสียง สีหน้ากิริยา และคำพูดที่เป็นเชิงลบได้ ซึ่งจะทำให้เกิดการต่อต้านจากผู้ฟังด้วยเห็นกัน

2) การนำเสนอพูดคุย สนทนา (Presentation Skill) เป็นอีกทักษะสำคัญที่นักสื่อสารจะต้องฝึกฝนนักสื่อสารที่ดีจะเริ่มต้นการพูดนำเสนอ มีพลังในการสื่อสาร กระตุ้นให้ผู้ฟังเกิดความกระตือรือร้นที่จะรับฟัง โดยการทำให้ผู้ฟังมองเห็นสิ่งต่าง ๆ ได้ชัดเจน เห็นคุณค่า และประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นเมื่อนำไปปฏิบัติ เป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับผู้ฟังมากกว่าเรื่องของผู้สื่อสารหากเป็นเรื่องของผู้สื่อสารก็เป็นเพียงประสบการณ์ที่อยากให้ผู้ฟังได้นำไปคิด และ

ประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อผู้ฟังอีกทีหนึ่งหากต้องใช้สื่อในการนำเสนอถูกควรเป็นลักษณะที่ง่าย สั้นไม่ซับซ้อน ใช้ภาษาที่กลุ่มเป้าหมาย (ผู้รับสาร) เข้าใจได้ชัดเจน บันทึกฐานทางสังคม ประเพณี วัฒนธรรมที่คล้าย ๆ กัน และต้องมีการเรียบเรียงออกมาย่างเป็นระบบ

3) การใช้คำถามที่ทรงพลัง (Powerful Questioning Skill) เป็นหนึ่งในทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ เพราะมันช่วยให้สามารถเข้าใจมุมมองของคนอื่น มองเห็นปัญหาได้ชัดเจนขึ้น ยกเว้นดับการตัดสินใจ และยังช่วยสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้รับสาร ทุกคนสามารถพัฒนาทักษะนี้ได้ โดยการทบทวนคำถามที่มีการถกเถียงหรือระหว่างการประชุมว่ามันเป็นคำถามปลายเปิดหรือไม่ เป็นการแสดงด้วยถ้อยคำที่ชวนให้ตอบหรือไม่ และหากเป็นคำถามที่ต้องการข้อมูลจริงคำถามนั้นได้ถูกเรียบเรียงมาอย่างชัดเจน และตรงประเด็นหรือไม่ การทบทวนคำถามต่าง ๆ ข้างต้นจะทำให้สามารถเรียนรู้ที่จะตั้งคำถามเพื่อมองหาคำตอบที่ต้องการได้ดีขึ้น

4) การรับฟังเชิงรุก เข้าใจผู้อื่น (Active Listening Skill) เป็นทักษะที่เพิ่มเสน่ห์ให้กับนักสื่อสารอย่างคาดไม่ถึง คนบางคนพยายามที่จะสื่อสารความต้องการของตัวเองจนลืมทำหน้าที่รับฟังทำให้ผู้ฟังปิดรับการสื่อสารด้วยเช่นกันหากนักสื่อสารรู้จักเอาใจเขามาใส่ใจ ก็จะพบว่าผู้รับสารเองก็อยากให้ผู้สื่อสารเข้าใจความต้องการของเขารัวด้วยเช่นเดียวกันไม่ว่าจะเป็นการทำงานร่วมกับลูกค้าหรือเพื่อนร่วมงาน ควรเป็นผู้ฟังที่ดีอยู่เสมอ เพราะหากไม่ฟังสิ่งที่ลูกค้าต้องการการให้คำแนะนำหรือช่วยพูดเข้าแก้ปัญหา ก็แทบจะเป็นไปไม่ได้

5) สังเกตสีหน้าท่าทางเข้าใจธรรมชาติของมนุษย์ (Body Language) เป็นอีกหนึ่งทักษะที่นักสื่อสารที่ดีจำเป็นจะต้องเข้าใจว่ากลุ่มเป้าหมาย (ผู้รับสาร) ก็อย่างได้รับความสนใจ อย่างได้รับการยอมรับ และชอบคำชมมากกว่าคำตำหนิหากนักสื่อสารเรียนรู้และเข้าใจธรรมชาติของมนุษย์ข้อนี้ รู้จักสังเกตสีหน้าท่าทางของกลุ่มเป้าหมาย และปรับเปลี่ยนการสื่อสารให้ตามธรรมชาติของพูดเข้า ก็จะทำให้นักสื่อสาร สามารถต่อเชื่อมกับผู้ฟังได้ง่าย และตรงตามที่ผู้ฟังต้องการ จะทำให้ข้อความหรือข้อมูล และวิธีการที่ใช้ในการสื่อสารเหมาะสมกับผู้ฟังมากยิ่งขึ้นแต่หากนักสื่อสารหลีกเลี่ยง หรือไม่สนใจธรรมชาติของมนุษย์ข้อนี้ แต่กลับสนใจสิ่งที่ต้องการสื่อสารเพียงอย่างเดียว ย่อมทำให้มีได้รับการตอบสนองจากผู้ฟังอย่างเต็มประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ ธนยพร จากราไพศาล (2562) ได้กล่าวถึง “การสื่อสารอย่างมี (Effective Communication)” โดยอธิบายถึงการสื่อสารนับว่าเป็นทักษะที่ใช้เป็นประจำไม่ว่าจะอยู่ในบทบาทใดหัวตาม หลายครั้งปัญหาต่างๆ เกิดขึ้นจากความเข้าใจที่ไม่ตรงกันของผู้ส่งสารและผู้รับสาร ดังนั้นหากมีทักษะในการสื่อสารที่ดีจะช่วยให้ได้งานตามต้องการ ทำงานได้อย่างราบรื่น

ราดเจ้า ส่งผลให้ประสิทธิภาพในการทำงานสูงและมีความสุขในการทำงาน คนในองค์กรมีความร่วมมือกัน ความขัดแย้งน้อยลง ซึ่งทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ มีดังนี้ 1. การเป็นผู้ฟังที่ดี 2. การเปิดใจ 3. การถามคำถาม 4. ความเป็นมิตร 5. ความมั่นใจ และ 6. การให้เกียรติคุณคนหนาแนกจากนี้การสื่อสารยังเกี่ยวข้องกับระบบสังคมและวัฒนธรรม (Social and culture systems) ในแต่ละชาติเป็นสิ่งที่มีส่วนกำหนดพฤติกรรมของประชาชนในประเทศนั้น ๆ ซึ่งเกี่ยวข้องไปถึงขนบธรรมเนียมประเพณีที่ยึดถือปฏิบัติ สังคมและวัฒนธรรมในแต่ละชาติยอมมีความแตกต่างกัน ดังนั้นความแตกต่างเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้สื่อสารจะต้องตระหนักเพื่อการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ (David K. Berlo, 1960) โดยหน่วยงานด้านการศึกษาควรกำหนดให้กิจกรรมเสริมสร้างทักษะสื่อสารเป็นกิจกรรมที่ไม่ใช่เพียงนำไปสอดแทรกในรายวิชาเท่านั้น แต่ควรจัดให้เป็นกิจกรรมบังคับที่นิสิตนักศึกษาทุกคนจะต้องเข้าร่วมกิจกรรม และสนับสนุนงบประมาณในการจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะสื่อสารโดยวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญในการพัฒนาทักษะสื่อสารอีกด้วย (วราทศน์ วัฒนชีวินปกรณ์, 2562) ซึ่งสอดคล้องกับ กันธิมา มนันท์ (2547: 67) ที่กล่าวถึงนิสิตที่ได้รับการฝึกการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างบุคคลมีพฤติกรรมการสื่อสารอย่างมีมนุษยสัมพันธ์ สูงกว่านิสิตที่ไม่ได้รับการฝึกการวิเคราะห์การติดต่อสัมพันธ์ระหว่างบุคคล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1 นอกจากนี้ บรีดี้ นุกูลสมปราถนา (2565) ได้กล่าวถึง การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ (Effective Communication) ช่วยให้มีโอกาสในความก้าวหน้าไปสู่ตำแหน่งงานหรือหน้าที่ที่ดีกว่าเดิม โดยเทคนิคเพื่อการสื่อสารให้มีประสิทธิภาพประกอบด้วย การพัฒนาทักษะการสนทนา การใช้ภาษาภาษา การฟังและการสังเกต และเนื้อหาในการพูด

3. นักประสาน

ต้องมีทักษะความสามารถในการติดต่อสื่อสาร และบริหารจัดการให้เกิดความคิดความเข้าใจตรงกันในการทำงานร่วมกัน ไม่เกิดการทำงานซ้ำซ้อน ขัดแย้งหรือเหลื่อมล้ำ กัน ซึ่งส่งผลให้การดำเนินงานบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ จากความหมายข้างต้น สามารถแยกคำสำคัญ (Key Words) ได้ดังนี้ 1) ความร่วมมือ จะต้องสร้างสัมพันธภาพในการทำงานร่วมกันของทุกฝ่าย 2) จังหวะเวลา จะต้องปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบของแต่ละคน ตามกำหนดเวลาที่ตกลงกันให้ตรงเวลา 3) ความสอดคล้อง จะต้องพิจารณาความพอดีเหมาะสมไม่ทำงานซ้อนกัน 4) ระบบการสื่อสาร การสื่อสารต้องเข้าใจตรงกันอย่างรวดเร็วและราบรื่น 5) ผู้ประสานงาน จะต้องสามารถดึงทุกฝ่ายเข้าร่วมทำงานเพื่อตรงไปสู่จุดหมายเดียวกันตามวัตถุประสงค์ของงาน

นอกจากนี้ ปัจจุบัน กลกلاح (2561) ได้กล่าวถึงองค์การควรให้ความสำคัญ กับการประสานงานของผู้ปฏิบัติงาน ได้แก่ ด้านความร่วมมือ ด้านจังหวะเวลา ด้านความสอดคล้อง ด้านระบบการสื่อสาร และ ด้านผู้ประสานงาน เช่นเดียวกับ ภิญญา ทนุวงศ์ (2555) กล่าวไว้ว่า การประสานงานมีผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานทั้งด้านการทำงานเติมความสามารถ การทำงานเติมเวลา และคุณภาพของงาน ควรประสานงานให้เป็นระบบ มีระเบียบ กระชับ และเข้าใจง่าย รวมถึงอาจจะลดขั้นตอนที่ไม่จำเป็นออกเพื่อให้การทำงานเป็นมาตรฐานและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยเทคนิคการประสานงานนั้นต้องคำนึงถึงความเข้าใจและความรู้สึกที่ดีต่อกัน ในเบื้องต้นจะต้องมีการยอมรับระหว่างกันเพื่อจะได้มีทัศนคติที่ดีต่อกัน ความร่วมมือก็จะเกิดตามมา การประสานงานที่ดีจะสร้างความประทับใจให้แก่ผู้ได้รับการประสาน อันจะส่งผลต่อความสำเร็จของการปฏิบัติงานร่วมกัน (รัตนภรณ์ ศรีพยัคฆ์, 2553) นอกจากนี้ ปรีณา จันทร์ ประดิษฐ์อ่องถึงใน รัตนภรณ์ (2553) ได้กล่าวถึงการประสานงานไว้ว่าเป็นการจัดให้คนในองค์กรทำงานสัมพันธ์สอดคล้องกันโดยจะต้องตระหนักถึงความรับผิดชอบวัตถุประสงค์เป้าหมาย และมาตรฐานการปฏิบัติขององค์กรเป็นหลัก ต้องมีการจัดระเบียบ วิธีการทำงาน อีกทั้งความร่วมมือในการปฏิบัติงานที่เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการร่วมมือปฏิบัติงาน ให้สอดคล้องทั้งเวลาและกิจกรรมที่ต้องการทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ โดยไม่ทำให้เกิดความสับสน ขัดแย้ง หรือเหลือມลํากัน

4. นักสร้างนวัตกรรม

นวัตกรรม (Innovation) หมายถึง การใช้ความคิดสร้างสรรค์ทำงานสิ่งต่าง ๆ ด้วยวิธีใหม่ ๆ รวมถึงการเปลี่ยนแปลงทางความคิด การผลิต กระบวนการหรือองค์กรอย่างมีคุณค่าและมีประโยชน์ ไม่ว่าการเปลี่ยนแปลงนั้นจะเกิดขึ้นจากการปฏิวัติเปลี่ยนแปลงอย่างถอน根ถอนโคนในคนหรือการพัฒนาต่อยอดก็ตาม ซึ่งหากมีคุณค่า และมีประโยชน์แล้วก็จะสามารถขยายผลต่อได้ในเชิงพาณิชย์หรือขายได้

“นักสร้างนวัตกรรม” หรือที่เรียกว่า “นวัตกร” เป็นความฝันของเยาวชนแทบทุกคนในปัจจุบันนี้ เพราะตัวอย่างความสำเร็จนี้ให้เห็นเป็นอยู่รอบอยู่มากใน นวัตกรรม จึงไม่ใช่เรื่องไกลตัวอีกต่อไป เพราะไม่ใช่แค่เพียงการประดิษฐ์อะไรใหญ่โต แต่เป็นเรื่องของความคิดสร้างสรรค์ที่มีกันได้ทุกคนหากได้รับการฝึกฝน 3 ด้าน คือ ด้านผลิตภัณฑ์ (Product Innovation) ด้านการบริการ (Service Innovation) และด้านกระบวนการผลิต (Process Innovation) แต่จริง ๆ แล้วนักนวัตกรรมยังมีหลากหลายรูปแบบ อย่างที่ Doblin Group บริษัทที่ปรึกษาด้านนวัตกรรมระดับโลกได้แบ่งนวัตกรรมออกเป็น 3 กลุ่ม 10 ประเภท

ที่เราจะยกตัวอย่างความสำเร็จเพื่อทำให้คุณเข้าใจมากขึ้นว่า ico ฯ ก็สามารถเป็น “นักสร้างนวัตกรรม” ได้

การเป็น “นักสร้างนวัตกรรม” เป็นหนึ่งใน 4 ทักษะของวิศวกรสังคม ที่มุ่งเน้นให้วิศวกรสังคมทุกคนมี “ทักษะการสร้างนวัตกรรมชุมชน” โดยเดิมเห็นว่าการฝึกฝนในขั้นต้นที่มุ่งไปยังระดับชุมชนสามารถเป็นพื้นฐานการคิดเชิงนวัตกรรมได้อย่างสร้างสรรค์และใกล้ตัวกับนักศึกษานักศึกษาได้ดี ทั้งนี้ จากงานวิจัยของ (Dyer, Gregersen, และ Christensen, 2009) ที่ได้ศึกษานิสัยของผู้ประกอบการด้านนวัตกรรม 25 ราย สำรวจผู้บริหารมากกว่า 3,000 ราย และบุคคลทั่วไปอีก 500 คน ที่เริ่มก่อตั้งบริษัทที่มีนวัตกรรมหรือคิดค้นผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ เพื่อค้นหาทักษะของนวัตกร ได้ค้นพบ 5 ทักษะสำคัญ ซึ่งเป็นสิ่งที่เรียกว่า DNA ของนวัตกร โดยได้ให้ความหมายของแต่ละทักษะไว้ดังนี้

- 1) ทักษะการเชื่อมโยง ปัญหาที่แตกต่างกันมาเรียบเรียงอย่างเป็นระบบ
- 2) ทักษะการตั้งคำถาม สามารถตั้งคำถามที่ทำหายความรู้ว่ามันกันเสมอ
- 3) ทักษะการสังเกต ผ่านการพิจารณาจากพฤติกรรมของบุคคลรอบข้าง
- 4) ทักษะการทดลอง โดยการหาแนวคิดใหม่ ๆ ด้วยการสร้างต้นแบบ
- 5) ทักษะการสร้างเครือข่าย โดยทดสอบแนวคิดผ่านเครือข่ายที่หลากหลายเพื่อขยายขอบเขตความรู้และทำให้มีมุ่งมองที่แตกต่าง เช่นเดียวกับ (Rogers, 1983) ที่กล่าวว่า นวัตกรต้องเป็นผู้มีความสัมพันธ์อันดีกับเครือข่ายต่าง ๆ

สร้างสรรค์ปัญญา (2564) กล่าวว่า เครื่องมือของวิศวกรสังคมมีดังนี้

1. ทักษะการคิดวิเคราะห์เชิงเหตุ-ผล เห็นปัญหาเป็นสิ่งทำหาย (นักคิด)
2. ทักษะในการสื่อสารองค์ความรู้เพื่อการแก้ปัญหา (นักสื่อสาร)
3. ทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น รวมสมรรถภาพด้าน ทรัพยากรเพื่อการแก้ปัญหา (นักประสานงาน)
4. ทักษะการสร้างนวัตกรรมเพื่อแก้ปัญหาสังคม (นักสร้างนวัตกรรม)

ณัฐศรัณย์ ทฤษภูมิคุณ และคณะ (2566) กล่าวว่า ทักษะสำคัญของวิศวกรสังคม ประกอบไปด้วย

1. ทักษะการคิดวิเคราะห์เชิงเหตุและผล (นักคิด) วิศวกรสังคมจำเป็นต้องมีทักษะการคิดวิเคราะห์อย่างมีระบบ สามารถแยกแยะข้อมูล สังเคราะห์ประเด็น และหาข้อสรุปที่ตรงประเด็น วิเคราะห์ปัญหาจากหลายแง่มุม มองเห็นภาพรวมและหาสาเหตุที่แท้จริง คิดอย่าง

สร้างสรรค์ ハウวิธีแก้ปัญหาใหม่ ๆ ที่ไม่เหมือนใคร ตัดสินใจอย่างมีเหตุผล พิจารณาผลดีผลเสียก่อนตัดสินใจ

2. ทักษะการสื่อสารองค์ความรู้เพื่อการแก้ปัญหา (นักสื่อสาร) สื่อสารข้อมูลความคิด และแนวทางการแก้ปัญหาได้อย่างชัดเจน ตรงประเด็น และเข้าใจง่าย เลือกใช้ภาษาและวิธีการสื่อสารที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย นำเสนอข้อมูลด้วยหลักฐานและข้อมูลที่น่าเชื่อถือ รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นอย่างตั้งใจ ปรับเปลี่ยนและพัฒนาแนวทางการแก้ปัญหาตามความเหมาะสม

3. ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น ระดมสรุปกำลังทรัพยากรเพื่อแก้ปัญหา (นักประสานงาน) ทำงานร่วมกับผู้อื่นจากหลากหลายสาขาวิชาอาชีพ ประสานงานและสื่อสารกับทุกฝ่ายอย่างมีประสิทธิภาพ จัดการความขัดแย้งและสร้างความร่วมมือระหว่างสมาชิกในทีม ระดมความคิดเห็นและทรัพยากรจากทุกฝ่ายเพื่อนำมาแก้ปัญหา

4. ทักษะสร้างนวัตกรรมเพื่อนำไปแก้ปัญหาให้สังคม (นักสร้างนวัตกรรม) คิดริเริ่ม ハウวิธีแก้ปัญหาใหม่ ๆ ที่ไม่เหมือนใคร มองหาโอกาสและช่องทางในการพัฒนาชุมชนและสังคม คิดค้นนวัตกรรมเพื่อแก้ปัญหาเฉพาะหน้า นำนวัตกรรมไปประยุกต์ใช้จริงเพื่อสร้างประโยชน์ให้กับสังคม

เอกสารฯ ด้านนี้ แสดงคณะ (2566) กล่าวว่า ทักษะวิศวกรสังคม และตัวบ่งชี้ทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษา ประกอบด้วย

1. การคิดวิเคราะห์เชิงเหตุผล ความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหาหรือสถานการณ์โดยใช้ข้อมูล และหาทางแก้ไขด้วยการตีความผลการวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล ซึ่งเป็นทักษะสำคัญในการพัฒนาและปรับปรุงโครงการหรือนวัตกรรมให้เหมาะสมกับความต้องการของสังคมหรือชุมชนที่เป้าหมาย

2. การสื่อสาร ความสามารถในการสื่อสารอย่างชัดเจนและมีประสิทธิภาพทั้งภาษาพูด ภาษาเขียน และการใช้สื่อต่างๆ เพื่อสื่อสารข้อมูลหรือแนวคิดให้เข้าใจได้ตรงกับเป้าหมายและมีผลสัมฤทธิ์

3. ทักษะด้านการประสาน ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นในทีมหรือองค์กร โดยการประสานงาน การจัดการเวลา และการแก้ไขข้อขัดแย้งเพื่อให้การทำงานเกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ

4. ทักษะด้านการสร้างนวัตกรรม ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์และพัฒนานวัตกรรมใหม่ๆ ที่สามารถแก้ไขปัญหาหรือปรับปรุงสถานการณ์ในสังคมได้อย่างเป็นเลิศ เช่น

การพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน หรือการออกแบบโครงการที่สร้างผลกระทบที่ดีต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม

จะเห็นได้ว่า การส่งเสริมการพัฒนาสร้างนวัตกรรมใหม่ต้องนำนวัตกรรมไปทดลอง เพื่อให้เกิดการสะท้อน นวัตกรรมข้อดีข้อเสียจากบุคคลอื่น รับฟังการสะท้อนนวัตกรรมของกลุ่มคนءอกจากบุคคลอื่น แล้วนำ การสะท้อนปรับปรุงพัฒนานวัตกรรมให้ดียิ่งขึ้น (Australian National Training Authority, 2001) ซึ่งการตั้งคำถามมีความจำเป็นอย่างมากสำหรับนักพัฒนานวัตกรรม ต้องมีวิธีการกระบวนการตั้งคำถามที่เหมาะสมให้ได้ผลลัพธ์หรือ คำตอบที่เหมาะสมเพื่อที่จะได้นำ คำตอบที่ถูกต้องนั้นไปพัฒนานวัตกรรม คิดคันนวนวัตกรรมใหม่ขึ้นมา (Berlo, David K, 1960) โดย Swallow (2012) กล่าวไว้ว่าการสร้างนวัตกรรมเกิดจากความไม่ลดลงความพยายามในการทดลอง ทำซ้ำ จนทำให้เกิดการคิดอย่างสร้างสรรค์วิธีการใหม่ในการสร้างสิ่งใหม่ ทั้งยังสอดคล้อง กับ Australian National Training Authority : ANTA (2001) ที่ได้กล่าวถึงการส่งเสริมการพัฒนา ให้ครูสร้างนวัตกรรมใหม่ต้องนำนวัตกรรมไปทดลอง เพื่อให้เกิดการสะท้อนนวัตกรรมข้อดีข้อเสีย จากบุคคลอื่น รับฟังการสะท้อนนวัตกรรมของกลุ่มคนءอกจากบุคคลอื่น แล้วนำการสะท้อน ปรับปรุงพัฒนานวัตกรรมให้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้ การตั้งคำถามมีความจำเป็น อย่างมากสำหรับ นักพัฒนานวัตกรรม ต้องมีวิธีการกระบวนการตั้งคำถามที่เหมาะสมให้ได้ผลลัพธ์หรือ คำตอบที่ เหมาะสมเพื่อที่จะได้นำคำตอบที่ถูกต้องนั้นไปพัฒนานวัตกรรม คิดคันนวนวัตกรรมใหม่ขึ้นมา (B. Ness, 2011) นอกจากนี้ นงรัตน์ อิสโตร (2564) ยังได้กล่าวว่า นวัตกรรมเป็นเป็นเรื่องการใช้ความคิด สร้างสรรค์ทำงานสิ่งต่าง ๆ ด้วยวิธีใหม่ๆ และยังหมายความรวมไปถึงการเปลี่ยนแปลงทาง ความคิด การผลิต กระบวนการหรือองค์กรอย่างมีคุณค่าและมีประโยชน์ต่อผู้อื่น และนวัตกรรม เป็นเรื่องของความคิดสร้างสรรค์ที่มีกันได้ทุกคนหากได้รับการฝึกฝน การเป็นนักสร้างนวัตกรรม เป็นทักษะที่มุ่งเน้นให้ศึกษาสังคมทุกคนมี “ทักษะการสร้างนวัตกรรมชุมชน” โดยเล็งเห็นว่าการ ฝึกฝนผ่านเครื่องมือวิศวกรสังคมไปยังระดับชุมชนสามารถเป็นพื้นฐานการคิดเชิงนวัตกรรมได้ อย่างสร้างสรรค์ นอกจานนี้ อนุชา 似มาบุตร (2556) ได้กล่าวถึงทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม สำหรับการเรียนรู้แห่งศตวรรษที่ 21 ไว้ว่า ทักษะด้านนี้จุดเน้นอยู่บนพื้นฐานแห่งการสร้างสรรค์ การคิดแบบมีวิจารณญาณ การสื่อสาร และการมีส่วนร่วมในการทำงาน โดยความคิดสร้างสรรค์ และนวัตกรรม ประกอบด้วย การคิดสร้างสรรค์ การทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสร้างสรรค์ การ นำเข้านวัตกรรมมาสู่การปฏิบัติ

จากการหมายดังกล่าวสรุปได้ว่า เครื่องมือวิศวกรสังคม หมายถึง เป็นเครื่องมือ ที่วิศวกรสังคมนำมาใช้ในการปรับปรุงยุทธ์จะเป็นสิ่งที่ช่วยให้นักศึกษากล้ายเป็นบันทิต

ที่มีคุณภาพจากในการเป็นนักคิด นักสื่อสาร นักประสาน และนักสร้างนวัตกรรม ในการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันให้เกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งผู้วิจัยนำเครื่องมือดังกล่าวมาปรับใช้เป็นตัวแปรในการศึกษาครั้นี้

4. แนวคิดในการพัฒนานักศึกษา

แนวคิดการพัฒนา ในที่นี้หมายถึงแนวทางในการก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความรู้ ทัศนคติและพฤติกรรมของสมาชิกในสังคม ตั้งแต่ระดับบุคคล สถาบันไปจนถึงระดับสังคม จากลักษณะที่สังคมเคยเป็นอยู่ให้ก้าวไปสู่สังคมตามแบบอย่างที่ควรเป็นหรือเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นกว่าเดิม ซึ่งอาจเรียกว่า สังคมที่ได้รับการพัฒนานั้นเอง คำว่า พัฒนา ถูกกำหนดขึ้น โดยนักวิชาการด้านต่าง ๆ แตกต่างกันออกไป ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาต่างมีรากรฐาน พัฒนาการทางความคิดที่แตกต่างกันด้านความเชื่อ พื้นฐานของนักคิดแต่ละยุคสมัยและความ เหมาะสมของสถานการณ์ภายใต้บริบทการพัฒนาที่แตกต่างกันในแต่ละกลุ่มทฤษฎี คำว่า การพัฒนา ใช้ในภาษาอังกฤษว่า Development นามาใช้เป็นคำเฉพาะและใช้ประกอบคำอื่น ๆ ได้ เช่น การพัฒนาประเทศ การพัฒนาชนบทการพัฒนาเมือง และการพัฒนาช้าราชการ เป็นต้น การพัฒนาจึงถูกนำมาใช้กันโดยทั่วไปและมีความหมายแตกต่างกันออกไป (บุษบา หินเข้าว, 2556)

สนธยา พลศรี (2547) ได้กล่าวว่า พัฒนา (Development Concept) เกิดขึ้นครั้งแรกในคริสตศตวรรษที่ 19 เพื่อใช้เรียกการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการปฏิวัติอุตสาหกรรมในยุโรป โดยสังคมมีการเปลี่ยนแปลงจากการ ทำเกษตรกรรมไปสู่การประกอบอาชีพทางด้านอุตสาหกรรม วิถีการผลิตเปลี่ยนจากเพื่อการยังชีพเป็นวิถีการผลิตเพื่อ การค้า เกิดการขยายตัวเป็นเมือง ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงสถาแพแวดล้อม และวิถีชีวิตของผู้คนในสังคม คำว่า พัฒนา ก็ได้ แพร่กระจายออกไปทั่วโลก โดยมีการนิยามความหมายของการพัฒนาอย่างง่ายว่า “ทำให้ดีขึ้น” หรือการเปลี่ยนแปลงจากสภาพเดิมที่เป็นอยู่ให้ดีขึ้น

วิศวกรสังคม เป็นทักษะที่ควรมีการอุดหนุนเพื่อสอนให้กับเหล่านักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศทั้ง 38 แห่ง ที่ยึดโยงกับวิถีชีวิตของชุมชนท้องถิ่นแต่ละภูมิภาค ตามบริบทที่แตกต่างของภูมิสังคมที่เป็นทั้งชุมชนเมือง และชุมชนชนบท โดยการฝึกฝนอบรมบ่มเพาะให้นักศึกษาราชภัฏเป็นผู้มีทักษะวิศวกรสังคมพร้อมกับการพัฒนา และเป็นที่พึ่งพา ให้กับสังคมที่กำลังเผชิญปัญหา การเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยและสังคมโลก

กระบวนการวิธีคิดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นจากทัศน์แรกที่เนื่อผลลัพธ์การเปลี่ยนแปลงของสังคมมนุษย์ คือ ความทันสมัยตามกาลเวลากระบวนการวิธีคิดที่เกิดขึ้น ย่อมมีความทันสมัยมากขึ้นปัจจุบันมีวิธีคิดแบบวิจัย วิธีคิดเชิงวิเคราะห์ บูรณาการ คิดเชิงอนาคต คิดเชิงมโนทัศน์ คิดเชิงประยุกต์ คิดเชิงสร้างสรรค์ คิดนอกรอบ และคิดแบบคนจน เมื่อคิดออกแล้วคิดได้แล้ว คิดเป็นระบบแล้วป้อมเกิดกระบวนการการเรียนรู้ใหม่ ๆ โดยจุดเน้นเชิงยุทธศาสตร์ที่นำกระบวนการวิศวกรรมสังคม มาเป็นกลไกในการเป็นกลไกการพัฒนา Soft Skills คุณลักษณะ 4 ประการ ตามพระบรมราโชบายและสมรรถนะทางด้านวิชาชีพของนักศึกษาและบัณฑิตมหาวิทยาลัยราชภัฏ เพื่อเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาชุมชนท้องถิ่น พลิกโฉมการจัดการศึกษาในทุกด้านและทุกสาขาวิชา เพื่อพัฒนาผู้เรียนทุกช่วงวัยตามความต้องการของชุมชนท้องถิ่น ทุกพื้นที่สามารถเข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ของมหาวิทยาลัยราชภัฏที่มีเอกลักษณ์ ตอบโจทย์ความต้องการของผู้เรียนที่เปลี่ยนแปลงไปและความต้องการของพื้นที่ มุ่งเน้นความเป็นเลิศทางการศึกษา เพื่อพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะในการจัดการศึกษาร่วมกับพันธมิตร พร้อมทั้งมีการบูรณาการองค์ความรู้จากท้องถิ่นมุ่งสู่มาตรฐานสากล ในรายละเอียดการจัดการศึกษาและงานวิจัยร่วมกับภาคีเครือข่ายทั้งในระดับชาติและระดับนานาชาติ รวมทั้งการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการศึกษา ซึ่งมีเป้าประสงค์ (Objective) และผลลัพธ์สำคัญ (Key result) (กลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ, 2565) ดังนี้

ตาราง 1 แสดงเป้าประสงค์ (Objective) และผลลัพธ์สำคัญ (Key result)

เป้าประสงค์ (Objective)	เป้าประสงค์ (Objective)
O3(1) : พัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อสร้าง ทักษะทางด้านสังคม และทักษะเชิง สมรรถนะโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน (Social Lab Based)	3A: นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏทุกคน จะต้องผ่านการ พัฒนาทักษะ soft skills ด้วยกระบวนการวิศวกรรมสังคม และ ได้รับผลการประเมินทักษะที่มีมาตรฐาน 3B: จำนวนหลักสูตรที่มีการจัดการเรียนรู้โดยมีพื้นที่ชุมชน เป็นฐาน เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ต่อปี 3C: ร้อยละ 80 ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏที่มีทักษะ ในการเป็นผู้ประกอบการ 3D: ร้อยละ 100 ของนักศึกษาที่มีหนี้ในครัวเรือนและ

ตาราง 1 (ต่อ)

เป้าประสงค์ (Objective)	เป้าประสงค์ (Objective)
	<p>ต้องการสร้างรายได้ในช่วงระหว่างเรียน โดยได้รับการดูแลและบริการจัดทำซึ่งทางการมีรายได้โดยมหาวิทยาลัยราชภัฏ</p> <p>3E: นวัตกรรมเพื่อสังคม/นวัตกรรมชุมชนของมหาวิทยาลัยราชภัฏที่มีการรับรองในการทำงานนำไปใช้ประโยชน์หรือการสร้างผลกระทบที่ชัดเจนต่อสังคม/ชุมชน/ท้องถิ่น ไม่น้อยกว่า 190 ผลงาน/ปี (5 ผลงาน/ปี/มหาวิทยาลัย)</p>
O3(2) : พัฒนารูปแบบการเรียนรู้ให้ตอบโจทย์การพัฒนา ประเทศ ทั้งในระดับห้องถิ่น ระดับภูมิภาค และระดับประเทศ	<p>3F: จำนวนนักศึกษาร้อยละ 30 ผ่านหลักสูตรการเรียนรู้ที่บูรณาการกับสถานประกอบการ (อาทิ CWIE) โดยผลักดันให้เกิดการจ้างงานของนักศึกษาที่เข้าร่วมการศึกษาในรูปแบบดังกล่าวไม่ต่ำกว่าร้อยละ 25</p> <p>3G: สนับสนุนให้เกิดการสร้างความร่วมมือในการพัฒนาหลักสูตรการเรียนร่วมกับสถานประกอบการ หรือการเคลื่อนย้ายบุคลากรของมหาวิทยาลัยราชภัฏไปสู่สถานประกอบการ หรือการพัฒนางานวิจัยและนวัตกรรมร่วมกับสถานประกอบการ ไม่น้อยกว่า 10 ผลงาน/มหาวิทยาลัย/ปี</p>
O3(3) : มุ่งนำอัตลักษณ์มหาวิทยาลัย เพื่อท้องถิ่นของ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ให้เป็นที่ยอมรับระดับชาติและมุ่งสู่ ความ เป็นนานาชาติเพื่อยกระดับ คุณภาพการศึกษา	<p>3H: มหาวิทยาลัยราชภัฏจำนวนไม่น้อยกว่า 15 แห่ง ติดอันดับ SDGs Ranking ในอันดับ 50 – 200 ของโลกใน เป้าหมาย SDGs</p> <p>3I: มหาวิทยาลัยราชภัฏ 38 แห่ง มี international research & project collaboration โดยมีสัดส่วน participated student ครอบคลุมทั้ง online/ onsite และกิจกรรมในระดับนานาชาติ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ของนักศึกษาทั้งหมด และมีจำนวน สัดส่วน faculty exchange ไม่น้อยกว่าร้อยละ 15 ของ บุคลากรทั้งหมด</p> <p>3J: ผลักดันการสาร Sustainable Community Development journal (SCD journal) ให้เข้าสู่ฐาน Scopus</p>

ตาราง 1 (ต่อ)

เป้าประสงค์ (Objective)	เป้าประสงค์ (Objective)
O3(4) : สร้างเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต (upskill/reskill/new skill) ของศิษย์เก่า และประชารгинพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับคณะ และสาขาวิชาต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ภูเก็ต	3K: พัฒนาคนทุกช่วงวัย ทั้งคนไทยและชาวต่างชาติ ประชารгинในพื้นที่ กลุ่มเปร่วนบ้าง และศิษย์เก่า (Alumni) เข้าร่วม แพลตฟอร์มการเรียนรู้ตลอดชีวิต (LLL) ของ มหาวิทยาลัยราชภัฏไม่น้อยกว่า 60,000 คน 3L: เชื่อมโยงแพลตฟอร์มการเรียนรู้ตลอดชีวิต และระบบ เทียบโอนหน่วยกิต (credit bank) ทุกมหาวิทยาลัยราชภัฏที่สามารถเชื่อมโยงข้ามมหาวิทยาลัยและข้ามศาสตร์ สาขาวิชาในกลุ่ม มหาวิทยาลัยราชภัฏทั้ง 38 แห่ง

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ (Key Success Factor) (แผนปฏิบัติการเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Action Plan) มหาวิทยาลัยราชภัฏ ระยะ 5 ปี พ.ศ.2566-2570 , 2564)

1. บุคลากรของมหาวิทยาลัยราชภัฏมีความรู้ ความสามารถทั้งทางด้านวิชาการและ ประสบการณ์การทำงาน
2. ระบบประกันคุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับการดำเนินการตามพันธกิจ
3. ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและฐานข้อมูลขนาดใหญ่ของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏที่สนับสนุนการตัดสินใจ
4. เครือข่ายความร่วมมือทั้งภายในและภายนอกประเทศที่มีความเข้มแข็ง
5. กองทุนสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาความร่วมมือกับเครือข่ายทั้งภายในและ ภายนอกประเทศ

จากการศึกษาดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า การนำแนวคิดการใช้สิทธิรวมสังคมมาเป็น ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 สามารถมีส่วนช่วยในการพัฒนานักศึกษาและเป็นประโยชน์ต่อ มหาวิทยาลัยโดยเฉพาะมหาวิทยาลัยราชภัฏในที่สุด แนวทางนี้สามารถช่วยสร้างบัณฑิต

ที่มีเอกลักษณ์ชัดเจน การศึกษาที่มีคุณภาพสูงและทักษะ และความสามารถโดยรวม มหาวิทยาลัยราชภัฏสามารถเป็นสถาบันชั้นนำที่บูรณาการความรู้และนวัตกรรมเพื่อพัฒนาห้องถิน ส่งเสริมความมั่นคงของประเทศและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในที่สุด นอกจากนี้ยังช่วยสร้างรากฐานที่แข็งแกร่งให้กับเศรษฐกิจของประเทศและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในเวทีโลก

5. การพัฒนานักศึกษาด้วยทักษะวิศวกรสังคมของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ

มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ได้ดำเนินงานวิศวกรสังคมเพื่อเป็นกระบวนการพัฒนานักศึกษา ที่ตอบสนองต่อการพัฒนาห้องถินของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ตามที่ท่านพลเอกดาว พงษ์ รัตนสุวรรณ องค์มนตรี อย่างเห็นกระบวนการพัฒนานักศึกษา ที่เป็นรูปธรรม ของมหาวิทยาลัยราชภัฏทั้ง 38 แห่ง ในการจัดกิจกรรมโครงการของมหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นลักษณะการเรียนการสอนที่เชื่อมโยงกับการพัฒนาชุมชนท้องถิน เป็นการแก้ปัญหาด้วยศาสตร์ที่ดึงเดี่ยว ไม่ได้มีการบูรณาการความรู้ข้ามศาสตร์ทั้ง ๆ ที่สภาพปัญหามีลักษณะที่ต้องอาศัยความรู้จากหลากหลายศาสตร์มาแก้ไขปัญหาร่วมกัน อีกทั้งเป็นการแก้ปัญหาที่ใช้ความรู้เป็นขั้นบันได เป็นการเรียนการสอนที่ให้นักศึกษาได้เรียนรู้ไปตามลำดับขั้นและการแก้ปัญหาชุมชนท้องถิน "ผล" ที่ปรากฏ ไม่ได้แก้ปัญหาจากเหตุ ทำให้ไม่สามารถแก้ปัญหาได้อย่างตรงจุดจากสาเหตุที่แท้จริง โดยเป็นการเรียนการสอนแบบบูรณาการข้ามศาสตร์ อาศัยองค์ความรู้จากหลากหลายสาขาวิชา มาแก้ไขปัญหาซึ่งเป็นการแก้ปัญหาด้วย สาขาวิชา Interdisciplinary /Multidisciplinary สร้างการเรียนรู้แบบไม่เป็นขั้นบันได Non-linear Learning และแก้ปัญหาชุมชน/ห้องถินบน "เหตุ" ที่ปรากฏ ดังนี้

5.1 การดำเนินงานวิศวกรสังคมมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ได้ดำเนินโครงการพัฒนา Soft Skills ด้วยกระบวนการวิศวกรสังคม ประจำปีงบประมาณ 2565 โดยเริ่มจากการพัฒนาทักษะอาจารย์ แทนนำเพื่อเป็น Coaching และอาจารย์ผู้สอนรายวิชาศึกษาทั่วไป จัดการอบรมเชิงปฏิบัติการ วิศวกรสังคมให้กับอาจารย์และนักศึกษา จัดโครงการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมเพื่อให้นักศึกษา ได้ลงพัฒนาพื้นที่จำนวน 9 โครงการ ดังนี้ 1. โครงการระบบไฟส่องทางพลังงานแสงอาทิตย์ พื้นที่ ตำบลนิคมทุ่งโพธิ์ทะล อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร 2. โครงการระบบสูบน้ำพลังงานแสงอาทิตย์ พื้นที่ ตำบลหนองป่าสัก อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร 3. โครงการพัฒนาทักษะ วิศวกรสังคมและส่งเสริมการพัฒนาห้องถินอย่างสร้างสรรค์กิจกรรมสนับสนุนการพัฒนาและปฏิบัติงานวิศวกรสังคมพื้นที่ ตำบลบึงทับแวง อำเภอланกระเบื้อ จังหวัดกำแพงเพชร 4. โครงการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมและส่งเสริมการพัฒนาห้องถินอย่างสร้างสรรค์กิจกรรมการส่งเสริม

สนับสนุนปฏิบัติงานวิศวกรสังคม (ໄສໄຈສູງພາພທັນສດຖາກຮອນໂຄວິດ ເມື່ອຕົ້ນທີ່ຄວບຄວາ ເສີມອັນຄະນະພາບາລສາສຕຣ) ພຶ້ນທີ່ຕຳບລົນຄຽງມຸນ ຄຳເກົອເມື່ອງ ຈັງຫວັດກຳແພັງເພື່ອ 5. ໂຄງການພັນນາທັກະວິສາກສັງຄົມແລະສົ່ງເສີມການພັນນາທົ່ວອີ່ນຍ່າງສ້າງສຽງສ່ວນ ພຶ້ນທີ່ຕຳບລ ທ່າຂຸນຮາມ ຄຳເກົອເມື່ອງ ຈັງຫວັດກຳແພັງເພື່ອ 6. ໂຄງການພັນນາທັກະວິສາກສັງຄົມແລະຈັດຕັ້ງແລ່ລ່ງເວີຍນິ້ງເສຽ່ງສູງກິຈພອເພີ່ຍແລະເກະທຽກຮອມສົມຜສານແບບປະລິຕິ ພຶ້ນທີ່ຕຳບລົນຄຽງມຸນ ຄຳເກົອເມື່ອງ ຈັງຫວັດກຳແພັງເພື່ອ 7. ໂຄງການກິຈກວມພັນນາທັກະວິສາກສັງຄົມແລະສົ່ງເສີມການພັນນາທົ່ວອີ່ນຍ່າງສ້າງສຽງສ່ວນ ພຶ້ນທີ່ກຳລຸ່ມວິສາຫຼິກ ຕຳບລຄລອນນໍ້າໄລ ຄຳເກົອຄລອນລານ ຈັງຫວັດກຳແພັງເພື່ອ 8. ໂຄງການການແປງວູປສິນຄ້າ (ຈິ້ງຫົດ) ແລະກາວໝາຍຍາຍຕລາດ ພຶ້ນທີ່ຕຳບລານດອກໄນ້ ຄຳເກົອເມື່ອງ ຈັງຫວັດກຳແພັງເພື່ອ 9. ໂຄງການກິຈກວມສົ່ງເສີມສັບສຸນການປົງປັງປິດງານວິສາກສັງຄົມ ພຶ້ນທີ່ຕົລາດ ຜູ້ມະນາກງານແກະແກະ ຕຳບລທ່າພຸතວາ ຄຳເກົອຄລອນຂຸ້າງ ຈັງຫວັດກຳແພັງເພື່ອ (ກອງພັນນານັກສຶກຂາ ມາຮວິທາລັບຮາຊກັງກຳແພັງເພື່ອ, 2565)

5.2 ການດຳເນີນງານວິສາກສັງຄົມທະວິທາລັບຮາຊກັງເຊີຍຮາຍ

ມາຮວິທາລັບຮາຊກັງເຊີຍຮາຍ ໄດ້ດຳເນີນກິຈກວມວິສາກສັງຄົມທະວິທາລັບຮາຊກັງເຊີຍຮາຍ ປະຈຳປຶກປະມານ 2565 ໂດຍເຮີ່ມຈາກກາງຈັດອົບຮົມພັນນາ Soft Skills ດ້ວຍທັກະວິສາກສັງຄົມ ໃຫ້ກັບນັກສຶກຂາ ແລະໄດ້ດຳເນີນໂຄງການສ້າງອັຕລັກໜົນບັນທຶກວິສາກສັງຄົມ ດັ່ງນັ້ນພະວາຊາຂໍ້າຂອງແຜ່ນດີນ (Social Engineer) ເພື່ອໃຫ້ນັກສຶກຂາໄດ້ນໍາອົງກົດກວ່າມຮູ້ທີ່ໄດ້ຮັບໄປປັບປຸງໃນສານການຟົງຈິງ ໄນວ່າຈະເປັນເຄື່ອງມືວິສາກສັງຄົມແລະທັກະທັງ 4 ຂອງວິສາກສັງຄົມ ສືບ້ານັກຄົດ ນັກສື່ອສາຮ ນັກປະສານງານ ແລະນັກສ້າງນວັດກວມ ພ້ອມທັງນັກສຶກຂາຈະໄດ້ເຂົ້າໃຈແລະເວີຍນິ້ງບົງລຸ່ມໜູນ ຄວາມໜາກໜາຍທາງວັດນອຽມແລະສາມາດຮັບເຄີ່ອນການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງນັກສຶກຂາ ໃນການພັນນາແລະແກ້ໄຂປົ້ນຫາໜູນໃນພຶ້ນທີ່ຕ່າງໆ ຈຳນວນ 12 ກິຈກວມ ໄດ້ແກ່ ກິຈກວມທີ່ 1 ການສົ່ງເສີມອາຂື້ີພແລະພັນນາຜລິຕັກໜົນທີ່ຜ້າທອກະເຮົ່ງ ພຶ້ນທີ່ບ້ານປ່າຊາງງານ ຕຳບລໜອນປ່າກ່ອ ຄຳເກົອດອຍໜລວງ ຈັງຫວັດເຊີຍຮາຍ ກິຈກວມທີ່ 2 ວິສາກສັງຄົມກັບການພັນນາກາງຈັດກາງທັກພາກຮຽມໝາດ ແລະສິ່ງແວດລ້ອມ ພຶ້ນທີ່ຄຳເກົອພູ້າເມົງຮາຍ ແລະ ຄຳເກົອດອຍໜລວງ ຈັງຫວັດເຊີຍຮາຍ ກິຈກວມທີ່ 3 ການສົ່ງເສີມການປົງປັກແລະຜລິຕັກໜົນສ່ວນໄພຣີຈິງຈຸ່າຍ ພຶ້ນທີ່ບ້ານນາງເກອ ຕຳບລໜາງແລ ຄຳເກົອເມື່ອງ ຈັງຫວັດເຊີຍຮາຍ ກິຈກວມທີ່ 4 ການພັນນາສັກຍາພັບແລະອອກແບບຜລິຕັກໜົນທີ່ມະນາ ພຶ້ນທີ່ບ້ານນໍ້າຕົກພັນນາ ຕຳບລທຸງກ່ອ ຄຳເກົອເວີຍງ່າງ ຈັງຫວັດເຊີຍຮາຍ ກິຈກວມທີ່ 5 ການໃຊ້ກະບວນການພັນນາບັນທຶກວິສາກສັງຄົມ ເພື່ອສົ່ງເສີມທັກະທາງກາ່າສູກາໃໝ່ເທັກໂນໂລຢີເພື່ອການເວີຍນິ້ງຮູ້ອ່າງສ້າງສຽງສ່ວນຂອງປະຊາຊົນ ພຶ້ນທີ່ຕຳບລປ່າຕິ່ງ ຄຳເກົອແມ່ຈັນ ຈັງຫວັດເຊີຍຮາຍ ກິຈກວມທີ່ 6 MS ພັນນາຜ້າປັກບ້ານສັນກອງໄດ້ ພຶ້ນທີ່ບ້ານສັນກອງໄດ້ ຄຳເກົອແມ່ຈັນ

จังหวัดเชียงราย กิจกรรมที่ 7 การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากสมุนไพรเก็งขวย พื้นที่ชุมชนบ้านสันป่า ยาง ตำบลแม่ยา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย กิจกรรมที่ 8 ส่งเสริมความเข้มแข็งด้านสุขภาพ ชุมชนโดยใช้สมุนไพรไทยลัตัว พื้นที่ตำบลบ้านดู่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย กิจกรรมที่ 9 ส่งเสริม และพัฒนาการเกษตรชุมชนเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม พื้นที่บ้านป่าซาง ตำบลบ้านดู่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย กิจกรรมที่ 10 ส่งเสริมช่องทางการขายสินค้าออนไลน์ กลุ่มพัฒนาสตรีชุมชนดอย เวลา พื้นที่ชุมชนดอยเวลา อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย กิจกรรมที่ 11 กูฏหมายชุมชน พื้นที่บ้าน สันตันม่วง อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา และกิจกรรมที่ 12 การพัฒนาศักยภาพด้านมัญชี ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน พื้นที่ตำบลทุกก่อ อำเภอเวียงเชียงรุ้ง จังหวัดเชียงราย (กองพัฒนานักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, 2565)

5.3 การดำเนินงานวิศวกรสังคมมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ได้ขับเคลื่อนโครงการวิศวกรสังคม โดยการจัดอบรม พัฒนา Soft Skills ด้วยกระบวนการวิศวกรสังคม ให้กับผู้นำนักศึกษา และทั้งนักศึกษาเพื่อ ฝึกปฏิบัติทดลองใช้ทักษะโดยจำลองหอพักนักศึกษา เป็นพื้นที่ชุมชนฝึกปฏิบัติ โดยมีการแบ่ง ออกเป็นทั้งหมด 2 โครงการ ดังนี้ 1.โครงการพัฒนาคุณลักษณะนักศึกษาด้วยกระบวนการวิศวกร สังคม วิทยาลัյนานาชาติ เพื่อพัฒนาชุมชน กิจกรรมที่ 1 การอบรมเชิงปฏิบัติการในหัวข้อการ ดำเนินงานด้วยกระบวนการวิศวกรสังคม 2. โครงการพัฒนา Soft Skills นักศึกษาคุณครุศาสตร์ ด้วยแนวคิดวิศวกรสังคม และได้จัดอบรมนักศึกษาวิศวกรสังคม Season 3 ทีมนักปั่น AAR & CBL เพื่อเรียนรู้ก่อนลงชุมชนตามสภาพจริง เพื่อสำรวจบริบทชุมชน ณ หมู่บ้านกองแหะ ตำบลป่าแหะ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ และโครงการเกษตรธุรกิจ ณ หมู่บ้านกองแหะ ตำบลป่าแหะ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ และโครงการเกษตรธุรกิจ (กองพัฒนานักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, 2565)

5.4 การดำเนินงานวิศวกรสังคมมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ได้ดำเนินการจัดกิจกรรมวิศวกรสังคม โดยการอบรม และการทำกิจกรรมควบคู่กันไป เพื่อให้นักศึกษามีทักษะวิศวกรสังคม เป็นนักคิด นักสื่อสาร นัก ประสานนักสร้างนวัตกรรม ผ่านกระบวนการในการใช้เครื่องมือ 1) พ้าประทาน 2) นาฬิกาชีวิต 3) Timeline พัฒนาการ 4) Timeline กระบวนการ 5) M.I.C Model เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น และนำ ความรู้จากการอบรมมาดำเนินกิจกรรมจำนวน 5 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมที่ 1 การผลิตวิศวกร สังคม กิจกรรมที่ 2 วิศวกรสังคมเก็บรวบรวมข้อมูล กิจกรรมที่ 3 วิศวกรสังคมระดมความคิดเห็น กิจกรรมที่ 4 วิศวกรสังคมร่วมกับทุกศาสตร์ของมหาวิทยาลัยและชุมชนลงพื้นที่ กิจกรรมที่ 5 วิศวกร สังคมร่วมสร้างนวัตกรรมเพื่อความยั่งยืนแก่ชุมชน สำหรับพื้นที่ที่ใช้ในการขยายผล เป็นพื้นที่ บริการของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ในเขตจังหวัดนครสวรรค์ ประกอบด้วย ตำบลบึงเนนาท

อำเภอเมืองนครสวรรค์ ตำบลเกยไชย อำเภอชุมแสง ตำบลศาลาแดง อำเภอกรุงพระ ตำบลตาคลี อำเภอตาคลี ตำบลห้วยถัวได้ อำเภอหนองบัว ตำบลหัวดง อำเภอเก้าเลี้ยว และตำบลอ่างทอง อำเภอบรรพตพิสัย(กองพัฒนานักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, 2565)

5.5 การดำเนินงานวิศวกรสังคมมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ได้ดำเนินโครงการขับเคลื่อนและขยายผล “วิศวกรสังคม (Social Engineer)” มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เพื่อสร้างนวัตกรรมพัฒนาท้องถิ่น ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 เพื่อให้นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม มีทักษะในการเป็นวิศวกรสังคม ได้แก่ 1) นักคิด : ทักษะการคิดวิเคราะห์เชิงเหตุ-ผล (Cause-Effect) เห็นปัญหาเป็นเรื่องท้าทาย 2) นักสื่อสาร : ทักษะการสื่อสารองค์ความรู้เพื่อแก้ปัญหา 3) นักประสานงาน : ทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่นโดยปราศจากข้อขัดแย้ง สามารถรวมทรัพยากร สรุปกำลังในท้องถิ่นเพื่อร่วมกันแก้ปัญหาได้ 4) นักสร้างนวัตกรรม : ทักษะการสร้างนวัตกรรมเพื่อแก้ปัญหานฐานข้อมูลชุมชน ผ่านการดำเนินกิจกรรม จำนวน 10 กิจกรรม ซึ่งประกอบไปด้วย กิจกรรมที่ 1 การอบรมเชิงปฏิบัติการทักษะการเป็นที่ปรึกษาวิศวกรสังคมเพื่อพัฒนา Soft Skills นักศึกษาด้วยกระบวนการวิศวกรสังคม มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม กลุ่มเป้าหมายในการจัดกิจกรรม บุคลากรสายวิชาการ และสายสนับสนุน เป็นการอบรมกระบวนการโค้ชเบื้องต้นสำหรับการพัฒนาตนเองและนักศึกษา ณ ห้องประชุมชั้น 2 อาคารกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม กิจกรรมที่ 2 วิศวกรสังคมเดินตามรอยพ่อ เรียนรู้วิถีแบบพ่อเพียง ตามโครงการพระราชดำริ (การสร้างฝ่ายชະลอน้ำและศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง) ณ โรงเรียนตำราจตะเภาชัยแคนบ้านรักไทย ตำบลบ่อภาค อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก กิจกรรมที่ 3 การอบรมการพัฒนา Soft Skills นักศึกษา (แม่ไก่) ด้วยกระบวนการวิศวกรสังคม มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ณ ห้องประชุมเทคโนโลยีสารสนเทศ อาคารศูนย์ภาษาและคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม กิจกรรมที่ 4 โครงการกิจกรรมพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับพระบรมราโชวาทและพระราชนิรันดร์ ของในหลวง รัชกาลที่ 9 ให้กับนักเรียนโรงเรียนรักไทยร่วม geleakuplumgar ณ โรงเรียน รักไทยร่วม geleakuplumgar ตำบลชุมพู อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก กิจกรรมที่ 5 กิจกรรมยกระดับภูมิปัญญาท้องถิ่น เที่ยวน้ำที่ด้วยกระบวนการวิศวกรสังคมและชุมชนมีส่วนร่วม ณ พื้นที่เทศบาลตำบลสนมคลี ตำบลสนมคลี อำเภอบางกระทุ่ม จังหวัดพิษณุโลก กิจกรรมที่ 6 โครงการอบรมปุ่ยอินทรีย์ ณ องค์การบริหารส่วนตำบลชุมพู ตำบลชุมพู อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก กิจกรรมที่ 7 โครงการส่งเสริมภูมิปัญญาอาชีพและพัฒนาคุณภาพชุมชน (การเพาะปลูกและจัดสวน) ณ โรงเรียนบ้าน

วังขวัญ ตำบลไกรใน อำเภอคงไกรกาศ จังหวัดสุโขทัย กิจกรรมที่ 8 โครงการกิจกรรมพัฒนาบุรุษ
ภัณฑ์ผลิตภัณฑ์ห้องถินชุมชน ณ หมู่ที่ 1 ตำบลชัยนาม อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก กิจกรรมที่
9 การอบรมขยายผลสร้างแกนนำวิศวกรสังคมให้กับนักศึกษาใหม่มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูล
สงค์ ปีการศึกษา 2565 ซึ่งจัดขึ้นจำนวน 5 รุ่นละ 2 วัน (รุ่นละ 700 คน) ณ หอประชุมศรีวิชัย
รัฐพิมพ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงค์ แลกกิจกรรมที่ 10 การจัดนิทรรศการและนำเสนอผลการ
ดำเนินงานโครงการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาวิศวกรสังคม (Social Engineer) มหาวิทยาลัย
ราชภัฏพิบูลสงค์ เพื่อการพัฒนาห้องถิน ณ อาคารกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูล
สงค์ (กองพัฒนานักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงค์, 2565)

5.6 การดำเนินงานวิศวกรสังคมมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ได้ดำเนินโครงการเพื่อพัฒนาทักษะวิศวกรสังคม
ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 เพื่อพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมให้กับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ
เพชรบูรณ์ เป็น นักคิด นักสื่อสาร นักประสาน นักสร้างนวัตกรรม ผ่านการอบรมและลงพื้นที่ชุมชน
จำนวน 6 โครงการ ดังนี้ 1) โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาทักษะแกนนำวิศวกรสังคม
เพื่อการพัฒนาห้องถิน (Up Skill) 2) โครงการอบรมขยายผล “สร้างแกนนำวิศวกรสังคม
(Social Engineer) สำหรับบุคลากร และนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ เพื่อการพัฒนา
ห้องถิน” 3) โครงการพัฒนา Soft Skills ด้วยกระบวนการวิศวกรสังคม มหาวิทยาลัยราชภัฏ
เพชรบูรณ์ เพื่อการพัฒนาห้องถิน พื้นที่จังหวัดเพชรบูรณ์ 4) โครงการพัฒนา Soft Skills
ด้วยกระบวนการวิศวกรสังคม มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ เพื่อการพัฒนาห้องถิน พื้นที่จังหวัด
พิจิตร 5) โครงการพัฒนา Soft Skills ด้วยกระบวนการวิศวกรสังคม มหาวิทยาลัยราชภัฏ
เพชรบูรณ์ เพื่อการพัฒนาห้องถิน “ฝ่ายสร้างชีวิต ด้วยวิศวกรสังคม” และ 6) โครงการพัฒนา
Soft Skills ด้วยกระบวนการวิศวกรสังคม มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ เพื่อการพัฒนาห้องถิน
“แก้ปัญหาพีชโกโก้” (กองพัฒนานักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์, 2565)

5.7 การดำเนินงานวิศวกรสังคมมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ได้ดำเนินการขับเคลื่อนและขยายผลวิศวกรสังคมเพื่อ
พัฒนา Soft Skills นักศึกษาด้วยกระบวนการวิศวกรสังคม (วศค.) มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 เพื่อให้นักศึกษามีทักษะการเป็นวิศวกรสังคม ในการเป็นนักคิด
นักสื่อสาร นักประสาน และนักสร้างนวัตกรรม พั่ว้อมทั้งนำองค์ความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการ
ปฏิบัติงาน เพื่อแก้ปัญหาชุมชน ผ่านการดำเนินกิจกรรมจำนวน 5 กิจกรรม โดยเริ่มจาก
กิจกรรมที่ 1 การอบรมเชิงปฏิบัติการทักษะอาชญากรรมที่ปรึกษา เพื่อพัฒนา Soft Skills นักศึกษาด้วย
กระบวนการวิศวกรสังคม (วศค.) มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง กิจกรรมที่ 2 การอบรมทักษะวิศวกร

สังคม กิจกรรมที่ 3 เสวนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ กิจกรรมที่ 4 โครงการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ในการปฏิบัติงานเพื่อแก้ปัญหาชุมชน 20 พื้นที่ ได้แก่ 1) โครงการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ในการปฏิบัติงานเพื่อแก้ปัญหาชุมชน ณ ตำบลแม่พริก อำเภอแม่พริก จังหวัดลำปาง 2) โครงการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ในการปฏิบัติงานเพื่อแก้ปัญหาชุมชน ณ บ้านทุ่งม่านเหนือ ตำบลบ้านเป้า อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง 3) โครงการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ในการปฏิบัติงานเพื่อแก้ปัญหาชุมชน ณ บ้านใหม่วัฒโนสินทร์ ตำบลนาสัก อำเภอแม่เมaje จังหวัดลำปาง 4) โครงการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ในการปฏิบัติงานเพื่อแก้ปัญหาชุมชน ณ บ้านตันต้อง ตำบลพิชัย อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง 5) โครงการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ในการปฏิบัติงานเพื่อแก้ปัญหาชุมชน ณ บ้านปางป่วย หมู่ที่ 2 ตำบลนาสัก อำเภอแม่เมaje จังหวัดลำปาง 6) โครงการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ในการปฏิบัติงานเพื่อแก้ปัญหาชุมชน ณ ตำบลบ้านเป้า อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง 7) โครงการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ในการปฏิบัติงานเพื่อแก้ปัญหาชุมชน ณ วัดกู่คำ ตำบลตันธงชัย อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง 8) โครงการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ในการปฏิบัติงานเพื่อแก้ปัญหาชุมชน ณ ตำบลเวียงตาล อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง 9) โครงการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ในการปฏิบัติงานเพื่อแก้ปัญหาชุมชน ณ แม่น้ำวัง ตำบลสวนดอก อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง 10) โครงการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ในการปฏิบัติงานเพื่อแก้ปัญหาชุมชน ณ ตำบลปงยางคง อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง 11) โครงการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ในการปฏิบัติงานเพื่อแก้ปัญหาชุมชน ณ พื้นที่บ้านฟ่อน ตำบลชมพู อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง 12) โครงการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ในการปฏิบัติงานเพื่อแก้ปัญหาชุมชน ณ ตำบลลวงพร้าว อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง 13) โครงการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ในการปฏิบัติงานเพื่อแก้ปัญหาชุมชน ณ บ้านแม่วะ หมู่ 5 ตำบลแม่วะ อำเภอเดิน จังหวัดลำปาง 14) โครงการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ในการปฏิบัติงาน เพื่อแก้ปัญหาชุมชน ณ ตำบลเดินบุรี อำเภอเดิน จังหวัดลำปาง 15) โครงการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ในการปฏิบัติงานเพื่อแก้ปัญหาชุมชน ณ ตำบลดอนไฟ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง 16) โครงการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ในการปฏิบัติงานเพื่อแก้ปัญหาชุมชน ณ วัดปงสนูก ตำบลเวียงเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง 17) โครงการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ในการปฏิบัติงานเพื่อแก้ปัญหาชุมชน ณ ตำบลลังหะ อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง 18) โครงการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ในการปฏิบัติงานเพื่อแก้ปัญหาชุมชน ณ ตำบลลังหะ จังหวัดลำปาง 19) โครงการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ในการปฏิบัติงานเพื่อแก้ปัญหาชุมชน ณ ตำบลลี้ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน 20) โครงการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ในการปฏิบัติงานเพื่อแก้ปัญหาชุมชน ณ ตำบลเหมืองง่า อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน และกิจกรรมที่ 5 สรุปผลการ

ดำเนินงาน “กิจกรรมเสวนา แลกเปลี่ยนเรียนรู้โครงการขับเคลื่อนและขยายผลวิศวกรสังคม (กองพัฒนานักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง, 2565)

5.8 การดำเนินงานวิศวกรสังคมมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ได้ดำเนินงานภายใต้โครงการพัฒนา Soft skills ด้วยกระบวนการวิศวกรสังคม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 จำนวน 8 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมที่ 1 โครงการพัฒนานวัตกรสังคมสู่การพัฒนาธุรกิจชุมชนเพื่อสังคม พื้นที่ ตำบลໄ่ล้อม อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ กิจกรรมที่ 2 โครงการ “การเดินทางของต่อง” ตำบลแม่พูล อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ กิจกรรมที่ 3 โครงการพัฒนาขีดความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ กลุ่มเลี้ยงผึ้งสตรีน้ำริด ตำบลน้ำริด อำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์ กิจกรรมที่ 4 โครงการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมและส่งเสริมการพัฒนาธุรกิจชุมชน กิจกรรมที่ 5 โครงการปลูกผักปลอดสารเคมี สุขภาพดีถ้วนหน้า กิจกรรมที่ 6 โครงการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมด้วยการบูรณาการองค์ความรู้ กิจกรรมที่ 7 โครงการพัฒนาระบบนำเที่ยวด้วยแผนที่เสมือนจริงสำหรับประชาชนสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงเกษตร ตำบลนาอิน อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ และกิจกรรมที่ 8 โครงการค่ายก้าวสู่วิชาชีพครูเพื่อสร้างเสริมความเป็นวิศวกรสังคมตามแนวทางเกษตรพอเพียง (กองพัฒนานักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์, 2565)

จากการดำเนินงานวิศวกรสังคมของมหาวิทยาลัยราชภัฏลุ่มภาคเหนือ เพื่อเป็นการพัฒนานักศึกษาให้มีทักษะวิศวกรสังคม ได้แก่ นักคิด นักสื่อสาร นักประสานงานและนักสร้างนวัตกรรม โดยผ่านการใช้เครื่องมือเครื่องมือ 5 ชิ้น ประกอบด้วย ฟ้าประทาน สามารถแยกแยะข้อเท็จจริง (Fact) ออกจากอารมณ์และความรู้สึก (Feeling) และยอมรับความเห็นต่างและสามารถหาจุดร่วมเพื่อการพัฒนา ต่อมาคือนาฬิกาชีวิต วิเคราะห์ข้อมูลด้วย 5W 1H เช้าใจและเคารพวิถีชีวิตของเพื่อนร่วมงานและ คนในชุมชน เลือกเวลาและประเดิมการมีส่วนร่วมได้อย่างเหมาะสม (Put the right man to the right job) อีกชิ้นหนึ่งคือ Timeline พัฒนาการ รู้จักคุณค่า อดีต เช้าใจปัจจุบัน เพื่อวางแผนอนาคต ต่อมาคือ Timeline กระบวนการ รู้จักทุกขั้นตอนอย่างถ่องแท้ เพื่อเลือกพัฒนาตามศักยภาพอย่างตรงเป้าหมาย (เกาให้ถูกที่คัน) และสุดท้ายคือ M.I.C. Model เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น และก่อให้เกิดประโยชน์แก่นักศึกษาสามารถนำข้อมูลความรู้ไปปรับประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานและเป็นแนวทางในการต่อยอดพัฒนาให้เกิดงานในรูปแบบต่าง ๆ ต่อไปในอนาคต พร้อมทั้งเป็นการเพิ่มศักยภาพ ในการพัฒนาเชิงพื้นที่ด้วยกระบวนการวิศวกรสังคม เป็นการส่งเสริมสนับสนุนให้วิศวกรสังคมที่ผ่านกระบวนการพัฒนา ได้นำองค์ความรู้ต่าง ๆ

มาร่วมดำเนินกิจกรรมแก้ไขที่ปัญหาเชิงพื้นที่ (Area based) ด้วยตนเองตลอดกระบวนการโดยมีเป้าหมายเพื่อการสร้างนักศึกษาให้เป็นบัณฑิตหรือนักพัฒนาในพื้นที่

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เพ็ญพิสุทธิ์ ใจสนิท (2561) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตตามอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายโดยใช้ การเรียนการสอนแบบกระบวนการสืบสืบทะแยงหาความรู้เป็นกลุ่ม มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตตามอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย โดยใช้การเรียนการสอนแบบกระบวนการสืบสืบทะแยงหาความรู้เป็นกลุ่ม กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชา EPC 2401 จิตวิทยาสำหรับครูในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 2 กลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนการสอนแบบกระบวนการสืบสืบทะแยงหาความรู้เป็นกลุ่ม ประกอบด้วย 6 ขั้น ได้แก่ ขั้นการให้ผู้เรียนเพชรปัฐม ปัญหา หรือสถานการณ์ที่ชวนให้สงสัย ขั้นการแสดงความคิดเห็นต่อปัญหานั้น ขั้นการวางแผนเพื่อแสวงหาความรู้ขั้นดำเนินการแสวงหาความรู้ตามแผนงานที่กำหนดไว้ ขั้นการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการนำเสนอและอภิปรายผล และขั้นให้ผู้เรียนสรุปประเด็นปัญหาที่ต้องการสืบเสาะและ หาคำตอบต่อไป แบบประเมินคุณลักษณะบัณฑิตตามอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ประกอบด้วย ด้านความเป็นผู้นำ ด้านไฟร์ ด้านการคิด และแบบสอบถามความคิดเห็นต่อกระบวนการสืบสืบทะแยงหาความรู้เป็นกลุ่มวิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการทดสอบค่าที่ และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาโปรแกรมวิชาจิตวิทยาศาสตร์และนักศึกษาโปรแกรมวิชาสังคมศึกษา มีคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะบัณฑิตตามอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย หลังการจัดการเรียนการสอนแบบกระบวนการสืบสืบทะแยงหาความรู้เป็นกลุ่มสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.001 การที่ค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นทั้งด้านความเป็นผู้นำ ด้านไฟร์ และด้านการคิด เพราะวิธีการที่นำมาใช้ครั้นนี้เป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาทักษะกระบวนการทั้งการสืบค้น การคิดวิเคราะห์ การใช้เหตุผล การสืบสืบทะแยงหาความร่วมกัน และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยการนำเสนอประเด็นปัญหาที่ท้าทายและมีความหมายต่อผู้เรียน ส่วนหลังการจัดการเรียนการสอน พบว่า นักศึกษาทั้งสองโปรแกรมมีคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะบัณฑิตตามอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ไม่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งด้านความเป็นผู้นำ ด้านไฟร์ และด้านการคิด เนื่องมาจากการเป้าหมายของทั้งสองหลักสูตรเน้นทักษะทำงานกลุ่ม ทักษะการควบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การหาข้อสรุปหรือคำตอบอย่างมี

เหตุผล นอกจ้านี้บังพบร่วมกับ หลังการจัดการเรียนการสอนนักศึกษาทั้งสองโปรแกรมวิชา มีความเห็นด้วยกับวิธีการจัดการเรียนการสอนด้วยกระบวนการสืบสอดและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มทั้งในภาพรวม ด้านบทบาทผู้สอน ด้านบทบาทของนักศึกษา และด้านกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในระดับเห็นด้วยมาก เนื่องจากนักศึกษาได้มีอิสระในการเป็นผู้แสวงหาข้อมูลและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง โดยมีผู้สอนเป็นเพียงผู้ช่วยกระตุ้นให้คิด

สจีวรรณ ทรรพวสุ (2562) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองของนักศึกษาใน การจัดการศึกษาครุศาสตร์ยุค 4.0 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองของนักศึกษาคณศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา 2) เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อคุณลักษณะความเป็นพลเมือง ของนักศึกษา คณศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา จำแนกตามเพศและอายุ และ 3) เสนอแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองของนักศึกษาในการจัดการศึกษาครุศาสตร์ยุค 4.0 มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ถึงปีที่ 5 จำนวน 322 คน และ样本ภาษาณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบค่าที่ และวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการศึกษาพบว่า 1) ความเป็นพลเมือง ของนักศึกษา คณศาสตร์ พบร่วมกับ ความรู้ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบอยู่ ในระดับมากทุกด้าน 2) เปรียบเทียบคุณลักษณะความเป็นพลเมืองของนักศึกษาคณศาสตร์ จำแนกตามเพศ และอายุโดยภาพรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน และ 3) แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองของนักศึกษา ใน การจัดการศึกษาครุศาสตร์ 4.0 พบร่วมกับ หลักสูตร ความมีจุดมุ่งหมายในการพัฒนาความเป็นพลเมืองที่สอดคล้องกับคุณลักษณะบัณฑิตครุศาสตร์ที่ พึงประสงค์ และการจัดการศึกษา 4.0 การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครุภาระเป็นไปตามปรัชญาความเป็นพลเมืองดีและสร้างองค์ความรู้พัฒนาทักษะชีวิตและจิตสาธารณะแก่สังคม รวมทั้งพัฒนาระบบเครือข่ายวิชาชีพครุให้มีความแข็งแกร่งในการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองควบคู่กับ การประกอบวิชาชีพครุในการจัดการศึกษา 4.0

จิตติมา จันทากัส (2563) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษา คณบวิหารธุรกิจ สถาบันอุดมศึกษาเอกชน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบคุณลักษณะ ของนักศึกษา และสร้างชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะของนักศึกษา และเพื่อศึกษา ประสิทธิผลของชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะของนักศึกษา คณบวิหารธุรกิจ สถาบันอุดมศึกษาเอกชน ผลการศึกษาพบว่า 1) คุณลักษณะของนักศึกษา คณบวิหารธุรกิจ

สถาบันอุดมศึกษาเอกชน ประกอบด้วย 9 องค์ประกอบ ได้แก่ ความรับผิดชอบต่อตนของและสังคม ความรู้เกี่ยวกับการบริหารธุรกิจ การแก้ปัญหาและการตัดสินใจ นวัตกรรมทางความคิด การบริหารจัดการ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ภาวะผู้นำ การเรียนรู้และพัฒนาตนเอง และการเป็นผู้ประกอบการ 2) ชุดฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย ความเป็นมา แนวคิดและหลักการของชุดฝึกอบรม วัตถุประสงค์ เนื้อหา กิจกรรม ระยะเวลา สื่อและการวัดและประเมินผล และหน่วยการเรียนรู้มี 2 หน่วย ได้แก่ ความรับผิดชอบต่อตนของและความรับผิดชอบต่อสังคม โดยใช้กระบวนการเรียนสร้างคุณลักษณะของนักศึกษา 4 ขั้นตอน และผลการประเมินชุดฝึกอบรม พบว่า มีความเหมาะสมและความสอดคล้องอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 3) ผลการทดลองใช้ชุดฝึกอบรม พบว่านักศึกษามีคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อตนของและสังคมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และนักศึกษามีความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดโดยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ศิริมา พนาภินันท์ และทศนัย เพ็ญสิทธิ์ (2564) ได้ทำการศึกษาเรื่อง Soft Skills ที่มีความจำเป็นสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา Soft Skills เป็นทักษะที่สำคัญอย่างมากต่อการทำงานในปัจจุบัน เป็นทักษะที่ตลาดแรงงานกำลังต้องการอย่างมากนักด้วย หรือทำงานที่เกี่ยวข้องกับดนตรี เป็นอาชีพหนึ่งในหลายอาชีพที่ต้องอาศัยทักษะทาง Soft Skills ในการทำงานเป็นอย่างมาก นอกจากนี้ไปจากความสามารถทาง Hard Skills เพราะในสายอาชีพที่เกี่ยวข้องกับดนตรีเป็นอาชีพที่ต้องใช้ทักษะทางอารมณ์ และสังคมอย่างชัดเจน สถาบันที่ให้ความรู้กับนักศึกษาที่จะสำเร็จการศึกษา เป็นผู้ทำงานเกี่ยวกับดนตรีในตลาดแรงงานจำเป็นต้องช่วยส่งเสริมทักษะ Soft Skills ให้นักศึกษาโดยวางแผน และกำหนดวิธีการพัฒนาทักษะ Soft Skills ที่มีความจำเป็น และจะต้องพัฒนาให้ตรงกับความต้องการของนักศึกษาอย่างแท้จริง จากการศึกษาพบว่า ทักษะ Soft Skills ที่มีความจำเป็นสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ประกอบด้วย 3 ทักษะ ได้แก่ 1) ทักษะการบริหารเวลา 2) ทักษะการสื่อสาร 3) ทักษะการแก้ไขปัญหาที่มีความซับซ้อน ซึ่งทักษะเหล่านี้เป็นทักษะที่มีความจำเป็น และเป็นทักษะที่นักศึกษาควรได้รับการพัฒนา และสร้างเสริมให้มีมากยิ่งขึ้น เพื่อความสำเร็จในการประกอบอาชีพในอนาคต

บุษกร วัฒนบุตร (2564) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนา Soft Skills ของเยาวชนไทยในศตวรรษที่ 21 มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับ Soft Skills ของเยาวชนไทย 2) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนา Soft Skills ของเยาวชนไทยในศตวรรษที่ 21 และ 3) ศึกษา ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนา Soft Skills ของเยาวชนไทยในศตวรรษที่ 21

เป็นการวิจัยแบบ ผสมวิธี โดยการวิจัยเชิงปริมาณใช้การสำรวจจากแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาใน จังหวัดปทุมธานีจำนวน 358 คน และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเพื่อการวิจัยผ่านการใช้โปรแกรม สำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพที่ใช้เทคนิคการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบกึ่ง โครงสร้าง จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 9 คน เพื่อสำรวจการหลักชณะร่วม และข้อสรุปร่วม ผลการศึกษาพบว่า 1) ระดับ Soft Skills ของเยาวชนไทย พ布ว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชาย จำนวน 219 คน คิดเป็นร้อยละ 61.2 และเพศหญิง จำนวน 139 คน คิดเป็นร้อยละ 38.8 ระดับ การศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามนักศึกษาปริญญาตรีปีที่ 1 จำนวน 241 คน คิดเป็นร้อยละ 67.3 นักศึกษาปริญญาตรีปีที่ 2 จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 21.5 นักศึกษาปริญญาตรีปีที่ 3 จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 11.2 โดยที่ระดับ Soft Skills ของเยาวชนไทย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละด้าน 2) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนา Soft Skills ของเยาวชน ไทยในศตวรรษที่ 21 มีลักษณะที่เป็นปัจจัยที่ในการพัฒนาทั้งทางด้านกาย ด้านอารมณ์ ด้านบัญญา และด้านการบริหารจัด ให้รู้และเข้าใจตามความเป็นจริง เพื่อสร้างทักษะที่ติดตัวไปแม่จะเปลี่ยนไป ประกอบอาชีพอื่น ดังนั้น จึงเป็นสิ่งที่จะอยู่ในตัว เพื่อที่จะมั่นใจว่าสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดีใน สังคม และ 3) ปัญหา และอุปสรรคในการพัฒนา Soft Skills ของเยาวชนไทยในศตวรรษที่จะเกิดจากการถ่ายทอดและพัฒนาของคณาจารย์ เยาวชนที่จะเข้ารับการพัฒนา Soft Skills ไม่ตระหนักรู้ ใจ การสร้างความเข้าใจที่ตรงกัน

วีระศักดิ์ บุญญูดิษฐ์, โยธิน ทองเนื้อแข็ง, ชนิศร์ ชูเลื่อน, และ รัชชเมธ จันทนวัล (2564) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การเสริมสร้าง Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพโดยกิจกรรมกลุ่ม

มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบ Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมกลุ่ม ผลการศึกษาพบว่า 1) นักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส มีคะแนน Soft skills โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านทำงานแบบมืออาชีพอยู่ในระดับมาก ด้านสัมพันธภาพระหว่างบุคคลอยู่ในระดับมาก ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อการแก้ไขปัญหาอยู่ในระดับมาก ด้านการทำงานเป็นทีมอยู่ในระดับมาก และด้านการสื่อสารอยู่ ในระดับมาก ตามลำดับ และ 2) การเปรียบเทียบ Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพ โรงเรียนพระดาบส พ布ว่า หลังเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มของกลุ่มตัวอย่าง มีคะแนน Soft skills ทรงกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า กิจกรรมกลุ่มสามารถเสริมสร้าง Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพได้

สุรพงษ์ พธิixa (2560) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความต้องการกิจกรรมในการพัฒนาทักษะที่เกี่ยวกับการทำงาน และการใช้ชีวิต (Soft Skills) สำหรับนักศึกษาปริญญาโท ภาคปกติสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการกิจกรรมในการพัฒนาทักษะที่เกี่ยวกับการทำงานและการใช้ชีวิต (Soft skills) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ด้านทักษะที่ใช้ในการทำงาน การใช้ชีวิต และความต้องการจัดกิจกรรมนักศึกษา ศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะของความต้องการการจัดกิจกรรม ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เป็นผู้หญิง อายุ 20-25 ปี ส่วนใหญ่พึ่งเรียนเพื่อนซักชวนให้เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อต้องการสร้างเครือข่าย เหตุผลที่ไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมเนื่องจากส่วนใหญ่ไม่มีเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรม มีความเห็นอย่างล้าจากการเรียน ความต้องการทักษะที่เกี่ยวกับการทำงานและการใช้ชีวิต โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทดสอบความสัมพันธ์ พบว่า ทักษะด้านการสื่อสาร ทักษะด้านการทำงานเป็นทีม ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์ มีความสัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 และนักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงมีความต้องการทักษะที่เกี่ยวกับการทำงานและการใช้ชีวิตแตกต่างกัน และนักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงมีความต้องการการจัดกิจกรรมในการพัฒนานักศึกษาแตกต่างกัน และยังพบว่า กิจกรรมที่อิทธิพลในการพัฒนาทักษะของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

สรีญพร ஸลับสี และ พงษ์พัต วัฒนพงศ์ศิริ (2562) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การพัฒนานักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรีตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับบุคลิกศึกษาแห่งชาติ มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อศึกษาคุณลักษณะของบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี 2) เพื่อทวนสอบผลสัมฤทธิ์มาตรฐานผลการเรียนรู้ ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี 3) เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นและความพึงพอใจของผู้บริหาร/อาจารย์ นักศึกษา ผู้สำเร็จการศึกษาหรือบัณฑิต และผู้เข้าบัณฑิต ที่มีต่อคุณภาพหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต 4) เพื่อนำสาระขององค์ความรู้ใหม่ด้านการพัฒนาการเรียนรู้ มาทดสอบ ประยุกต์ พร้อมสรุคสร้าง พัฒนาองค์ความรู้หรือรูปแบบที่มีผลเชิงปฏิบัติจริงที่เหมาะสมแก่บริบทในการพัฒนานักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ซึ่งการวิจัยเชิงปริมาณมีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 230 คน และวิจัยเชิงคุณภาพให้ผู้บริหาร/อาจารย์ประจำหลักสูตร จำนวน 3 คน บัณฑิตจำนวน 47 คน และผู้เข้าบัณฑิต จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ การวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถาม และการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้แบบสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม สถิติที่ใช้วิเคราะห์ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในส่วนของการวิเคราะห์

ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงพรรณนา โดยรวมรวม คัดเลือก และวิเคราะห์เนื้อหาผลการศึกษาพบว่า 1) นักศึกษามีคุณลักษณะตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี ทั้ง 5 ด้าน พ布ว่า นักศึกษามีความโดยเด่นในเรื่องคุณธรรมและจริยธรรม รวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ 2) พ布ว่า การทวนสอบผลสัมฤทธิ์รายวิชาของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก นักศึกษาชั้นปีที่ 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก นักศึกษาชั้นปีที่ 3 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3) พบว่า ระดับความคิดเห็นและความพึงพอใจของนักศึกษาสาขาวิชาสรุประสาสนศาสตร์ เกี่ยวกับคุณลักษณะของบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ในภาพรวม มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และ 4) ในส่วนการพัฒนาพบว่า ต้องสร้างการมีวินัย ในตนเอง (Self-Discipline) ต้องพัฒนาทักษะการปฏิบัติงาน ต้องพัฒนาทักษะ (Language Skills) ต้องพัฒนาทักษะความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Creative and Innovative Skills) ต้องพัฒนาทักษะ การเป็นผู้นำและการจัดการ (Leadership and Management Skills) และ ต้องพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology Skill)

นิตยา จันตะคุณ (2561) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทักษะของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เพื่อการพัฒนาคุณภาพนักศึกษาในศตวรรษที่ 21 มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อเปรียบเทียบทักษะของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จำแนกตามเพศ อายุ และ คณะ 2) เพื่อสร้างตัวแบบในการพยากรณ์ทักษะของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามโดยใช้ปัจจัยต่าง ๆ โดยใช้วิเคราะห์ถดถอยและสหสัมพันธ์ 3) เพื่อสร้างແຜพัฒนาคุณภาพนักศึกษาด้านทักษะเพื่อเข้าสู่ต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ถึง ชั้นปีที่ 5 ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2560 รวมทั้งสิ้น 404 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม จำนวนทั้งสิ้น 92 คำถาม สถิติที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบ t-test ทดสอบ F-test และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคุณ ด้วยวิธีการ Stepwise ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีทักษะในศตวรรษที่ 21 อยู่ในเกณฑ์ดี เมื่อพิจารณาทักษะ ในแต่ละด้าน พบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดในทักษะการคิดสร้างสรรค์และทักษะการเป็นผู้นำ เมื่อเปรียบเทียบทักษะของนักศึกษาพบว่า นักศึกษาที่มีเพศแตกต่างกันมีทักษะในภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 นักศึกษาที่มีอายุแตกต่างกันจะส่งผลให้มีทักษะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และนักศึกษาที่มีคณะแตกต่างกันจะส่งผลให้มีทักษะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และปัจจัยที่มีผลต่อทักษะ

ในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ เพศ (x1) ด้านอัตมโนทัศน์ (x6) ด้านการสนับสนุนทางสังคม (x8) ด้านสัมพันธภาพในครอบครัว (x9) ด้านสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ (x10) และ ด้านสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับเพื่อน (x11) โดยตัวแบบการพยากรณ์ทักษะสามารถเขียนได้ ดังนี้ $Y = 0.647 - 0.070 \times 1 - 0.146 \times 6 + 0.162 \times 8 + 0.103 \times 9 + 0.224 \times 10 + 0.181 \times 11$ จากข้อมูล ทักษะทางด้านต่าง ๆ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จะเห็นได้ว่า ทักษะที่มี คะแนนต่ำสุด และเป็นด้านที่มหาวิทยาลัยความเร่งสนับสนุนคือ ทักษะการสื่อสาร ทักษะความ เป็นนานาชาติ และทักษะการแก้ปัญหา ซึ่งเป็นทักษะที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งในศตวรรษที่ 21

นงลักษณ์ ใจดลาด (2559) ได้ทำการศึกษาเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏในประเทศไทย มีวัตถุประสงค์คือ เพื่อสังเคราะห์และ จัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเกี่ยวกับ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏในประเทศไทย เป็นการวิจัย เชิงการสังเคราะห์เอกสาร แหล่งข้อมูล ประกอบด้วย เอกสาร แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัย นักวิชาการและองค์กรทางการศึกษาการดำเนินการ วิจัยมี 2 ขั้นตอนคือ 1) สังเคราะห์คุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏในประเทศไทย 2) จัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึง ประสงค์ของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏไทย ผลการศึกษาพบว่า คุณลักษณะที่ พึงประสงค์ของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏในประเทศไทยมี 6 กลุ่ม ได้แก่ 1) คุณลักษณะการเป็นผู้นำทางวิชาการ 2) คุณลักษณะการเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรมโดยเด่น 3) คุณลักษณะการปฏิบัติงานดี 4) คุณลักษณะการมีเจตคติที่ดีและรักในวิชาชีพ 5) คุณลักษณะ การมีวิสัยทัศน์และใช้เทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์ และ 6) คุณลักษณะการเป็น ผู้มีความมุ่งมั่น พัฒนาเข้าถึงชุมชนและท้องถิ่น และผลการจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการกำหนด คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏในประเทศไทย มีองค์ประกอบดังนี้ 1) ชื่อข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย 2) หลักการและเหตุผล 3) วัตถุประสงค์ 4) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ 6 กลุ่ม 5) ขั้นตอนการสร้างเสริมและปลูกฝังคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 6) ตัวชี้วัดความสำเร็จ และ 7) ปัจจัยแห่ง ความสำเร็จ

นันรัช นุนราถ (2562) ได้ทำการศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของบัณฑิต ในศตวรรษที่ 21 สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครสวรรค์ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาคุณลักษณะของบัณฑิตในศตวรรษที่ 21 สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ 2) ศึกษาแนวทางการ พัฒนาคุณลักษณะของบัณฑิตในศตวรรษที่ 21 สาขาวิชาคอมพิวเตอร์และ เทคโนโลยีการศึกษา คณะ

ครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ วิธีดำเนินการวิจัยมี 2 ขั้นตอน 1) การศึกษาคุณลักษณะของบัณฑิตในศตวรรษที่ 21 สาขาวิชคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยี การศึกษาคุณคุณลักษณะของบัณฑิตในศตวรรษที่ 21 สาขาวิชคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยี กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาสาขา คอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีการศึกษา ชั้นปีที่ 1-4 ปีการศึกษา 2561 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ จำนวน 136 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจี้และมอร์แกน 2) การศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของบัณฑิตในศตวรรษที่ 21 สาขาวิชคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาสาขาคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยี การศึกษาชั้นปีที่ 1-4 ปีการศึกษา 2561 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ จำนวน 40 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง จำแนกตามชั้นปี ชั้นปีละ 10 คน เครื่องมือที่ใช้ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย 1) แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง 2) แบบสอบถามคุณลักษณะบัณฑิต ในศตวรรษที่ 21 สาขาวิชคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการศึกษาพบว่า คุณลักษณะของบัณฑิตในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาสาขาวิชา สาขาวิชคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีการศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.07 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.70 แนวทางการพัฒนา คุณลักษณะบัณฑิตในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาสาขาวิชาคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ นักศึกษาให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการกำหนด กิจกรรมการพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตของนักศึกษาสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ 1) กิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะด้าน คุณธรรม จริยธรรม ประกอบด้วย การจัดค่ายจิตอาสาพัฒนาสังคม กิจกรรมทำบุญ ตักบาตรในวันพระเข้าค่ายคุณธรรม 2) กิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะด้านความรู้ ประกอบด้วย กิจกรรมการศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเอง กิจกรรมการศึกษาดูงาน 3) กิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะด้านปัญญา ประกอบด้วย การฝึกอบรมเพิ่มทักษะความรู้ ความสามารถในสาขาวิชา การให้นักศึกษาฝึกปฏิบัติจริงในสถานการณ์ต่าง ๆ 4) กิจกรรมการพัฒนาคุณลักษณะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ประกอบด้วย การมอบหมายงานเดี่ยวงานกลุ่ม กิจกรรมค่ายอาสา 5) กิจกรรมการพัฒนาคุณลักษณะด้านการวิเคราะห์เชิงตัวเลขการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ประกอบด้วย กิจกรรมการนำเสนอผลงานที่ใช้ความสามารถ

ในการสื่อสารทั้งการพูด การเขียน และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ กิจกรรม การเผยแพร่องานต่อสาธารณะและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

มานนิตย์ กลางขอนนกอก และสมหวัง แก้วสุพอง (2564) ได้ทำการศึกษา เรื่อง แนวคิดประโภชน์อย่างแท้จริงในทฤษฎีวิศวกรรมสังคม ของรอสโค พวนด์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาที่มาความหมาย องค์ประกอบ และเป้าประสงค์ของคำว่าประโภชน์ในแนวคิดและทฤษฎีวิศวกรรมสังคมของ รอสโค พวนด์ นักวิชาการด้านกฎหมายและอดีตคณบดีโรงเรียนกฎหมายฮาร์วาร์ด ชาวอเมริกัน เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพเน้นการวิเคราะห์เอกสารโดยรวม ข้อมูลจากหนังสือและบทความของรอสโค พวนด์ และงานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องศึกษาผ่านกรอบแนวคิดประโภชน์นิยมทางจริยศาสตร์วิเคราะห์ประเด็นเรื่องการ แบ่งประโภชน์โดยกฎหมายตามทฤษฎีวิศวกรรมสังคมของ รอสโค พวนด์ แล้ว สรุปผลการศึกษาในเชิงพรรณนา ผลของการศึกษาพบว่าทฤษฎีวิศวกรรมสังคมของ รอสโค พวนด์ประกอบด้วยแนวคิดพื้นฐานคือทฤษฎีวิศวกรรมสังคม สังคมวิทยา กฎหมาย และแนวคิดประโภชน์นิยมที่มุ่งปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาระบบท่าง ๆ ด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์และการควบคุมสังคม ผนวกกับแนวคิดเรื่องสังคม วิทยา กฎหมายที่มุ่งเน้นให้นักกฎหมายใช้บิบททางสังคมตรวจสอบสมมุติฐาน มากกว่าการใช้แนวปฏิบัติที่สืบทอดกันมาโดยไม่สนใจสังคมและแนวคิดเรื่อง ประโภชน์สุขของคนหมู่มากในสังคมตามแนวคิดของจริยศาสตร์ ที่สังคมวิทยา กฎหมายใช้เป็นพื้นฐานของความคิดของการบัญญัติหรือการบังคับใช้กฎหมาย ทำให้สังคมมีความกลมกลืน แต่เมื่อสังคมไม่กลมกลืน เพราะขาดแย้งกันทาง ผลประโภชน์ระหว่างเอกชนและกลุ่มอื่น ๆ กฎหมายจึงมีหน้าที่ ในการปรับปรุงประโภชน์ที่ขัดกันในสังคมเหล่านั้นให้มั่นคง รายให้อ่ายร่วมกันในสังคมด้วยดี

นรินธน์ นนทมาลย์ และ คณะ (2564) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การสำรวจคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตมหาวิทยาลัยพะเยาตามความต้องการของคณาจารย์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ความต้องการของคณาจารย์เกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตมหาวิทยาลัยพะเยา และเปรียบเทียบความต้องการของคณาจารย์เกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในแต่ละกลุ่มสาขาวิชา ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ คณาจารย์มหาวิทยาลัยพะเยา จำนวน 83 คน จำแนกเป็น 3 กลุ่มสาขาวิชา คือ กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และกลุ่มสาขาวิชา มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการระดมสมอง โดยใช้แบบบันทึกในการรับฟัง ประเมินค่าและตัวอย่าง ให้คณาจารย์ประเมินค่า ผลการศึกษาพบว่า 1) คณาจารย์ทั้ง 3 กลุ่มสาขาวิชา มีความต้องการให้นิสิตมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านทักษะทางอารมณ์และสังคมมากที่สุด

รองลงมา คือ ทักษะเฉพาะวิชาชีพ และความมุ่งมั่น ตามลำดับ ส่วนคุณลักษณะที่ปึงประสังค์ที่มีความต้องการให้นิสิตมีน้อยที่สุด คือ ทักษะทางนวัตกรรม และ 2) คณาจารย์แต่ละกลุ่มสาขาวิชา การมีความต้องการที่ต้องกันในสิงลำดับแรก และลำดับสุดท้าย โดยสองลำดับแรกคือ ทักษะทางอาชญากรรมและสังคม และทักษะเฉพาะวิชาชีพ ส่วนลำดับสุดท้าย คือ ทักษะทางนวัตกรรม

ผลกระทบ แสงอาวุธ และ บุษยมาศ เมมນี (2565) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การนำนโยบายการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมไปปฏิบัติศึกษาเฉพาะกรณีโครงการรายชุมชน มรส.สร้างชาติ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความสำเร็จของการนำนโยบายโครงการรายชุมชน มรส.สร้างชาติ สู่การเป็นบันฑิตวิศวกรสังคมไปปฏิบัติ ประกอบด้วย 3 มิติ ได้แก่ ด้านทักษะ ด้านการประยุกต์ใช้ องค์ความรู้ และด้านนำองค์ความรู้หรือนวัตกรรมไปส่งเสริมชุมชน 2) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายโครงการรายชุมชน มรส. สร้างชาติ สู่การเป็นบันฑิตวิศวกรสังคมไปปฏิบัติ เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ อธิการบดีหรือรักษาการแทน อธิการบดี ตัวแทนชุมชนที่เข้าร่วมโครงการฯ ที่ปรึกษาโครงการฯ และหัวหน้ากลุ่มนักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ/ตัวแทน จำนวนทั้งสิ้น 58 คน สูมตัวอย่างแบบเจาะจง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท ผลการศึกษาพบว่า 1) ความสำเร็จของการนำนโยบายโครงการรายชุมชน มรส. สร้างชาติ สู่การเป็นบันฑิตวิศวกรสังคมไปปฏิบัติ พบว่า (1) นักศึกษามีทักษะในการเป็นวิศวกรสังคม ได้แก่ ทักษะการคิดวิเคราะห์ เชิงเหตุ-ผล ทักษะการสื่อสาร ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นโดยปราศจากข้อขัดแย้ง และทักษะการสร้างนวัตกรรมเพื่อสังคมและสามารถนำความรู้นี้ไปพัฒนาสังคมเพื่อให้นักศึกษานำทักษะเหล่านั้น ไปยกระดับท้องถิ่นต่อไป (2) นักศึกษาสามารถประยุกต์ใช้องค์ความรู้ในการปฏิบัติงานจริง แก้ปัญหาและพัฒนาชุมชนในมิติต่าง ๆ โดยใช้วิศวกรสังคมโมเดลวิศวกรสังคม 5C เพื่อนำไปสู่การนำนโยบายไปปฏิบัติ (3) นักศึกษานำองค์ความรู้หรือนวัตกรรมที่มีในมหาวิทยาลัยราชภัฏราษฎร์ธานีไปใช้ประโยชน์ในการส่งเสริมให้ชุมชนพึ่งพาตนเองและจัดการตนเองได้ และ 2) ปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายโครงการรายชุมชน มรส. สร้างชาติ สู่การเป็นบันฑิตวิศวกรสังคมไปปฏิบัติ ได้แก่ ปัจจัยด้านบุคลากร ปัจจัยด้านชุมชนท้องถิ่น และปัจจัยด้านวิศวกรสังคม

ทัศนี ช้อยกิตติพันธ์ (2565) ได้ทำการศึกษาเรื่อง คุณลักษณะของยุววิศวกรสันติภาพในสถานศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อธิบายความหมาย ความสำคัญของยุววิศวกรสันติภาพและคุณลักษณะของยุววิศวกรสันติภาพในสถานศึกษา ใช้วิธีการศึกษาเอกสารประกอบการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเฉพาะเจาะจง ผลการศึกษาพบว่า 1) ยุววิศวกรสันติภาพ หมายถึง เยาวชนที่มีนิสัยรักสันติ สามารถสร้างสันติภาพในตนได้ มีทัศนคติในการมองโลกตามความเป็น

จริง มีทักษะในการสื่อสารที่ดี ศรัทธาและยึดมั่นในหลักธรรมทางศาสนา มีภาวะผู้นำในการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีทักษะในการจัดการความขัดแย้ง ตลอดจนมีจิตสาธารณะและปรารถนาที่จะช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ให้อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข 2) คุณลักษณะของyuวิศวกรสันติภาพในสถานศึกษา ได้แก่ การมีสันติภายใน มีความเข้มแข็งทางจิตวิญญาณและพึงพาตเนองได้มีจิตเมตตา ไม่ปราถนาทำร้ายผู้อื่น มีความเคารพกันในตนเองและผู้อื่น การเป็นนักสื่อสารที่ดีพร้อมรับฟังด้วยหัวใจที่เปิดกว้างและเจรจาด้วยบัญญา เป็นนักประนีประนอม เป็นผู้สามารถนำความรู้หลักธรรมทางศาสนาและกระบวนการพุทธสันติวิธีไปใช้ในการจัดการความขัดแย้งและเสริมสร้างสันติสุข ในเรื่องการมีเป้าหมายอุดมการณ์ ได้แก่ การเห็นคุณค่าและเชื่อมั่นว่าสันติวิธีเป็นวิถีทางก้าวข้ามความขัดแย้ง สามารถสร้างประโยชน์ให้กับตนเองผู้อื่น การอุทิศตน เสียสละ เป็นผู้ให้และแบ่งปัน

Gruzdev (2018) ได้ทำการศึกษา เรื่อง ทักษะ Soft Skills ของบัณฑิตมหาวิทยาลัย: ความคิดเห็นของนายจ้าง วัตถุประสงค์เพื่อระบุความคิดเห็นของนายจ้างเกี่ยวกับความสำคัญของทักษะด้านอารมณ์สำหรับพนักงาน ระดับการสร้างทักษะ Soft Skills ของบัณฑิตในมหาวิทยาลัย และหน้าที่/งานที่ความสามารถเหล่านี้มีความสำคัญ การจัดการเจรจาระหว่างการศึกษาและธุรกิจ เพื่อให้แน่ใจว่าการฝึกอบรมคุณภาพสูงสำหรับผู้เขียนชาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะมุ่งเน้นไปที่ความสำคัญของทักษะ Soft Skills ตามที่กำหนดโดยกระทรวงศึกษาธิการและวิทยาศาสตร์ของสหพันธรัฐรัสเซีย เพื่อเตรียมความพร้อมในระดับปริญญาตรี และปริญญาโท นำเสนอผลการสำรวจนายจ้าง 36 ราย จากสาขาต่าง ๆ รูปแบบความเป็นเจ้าของ และขนาดองค์กร ผลการศึกษาพบว่า ความสำคัญของทักษะ Soft Skills ในสถานที่ทำงานและความจำเป็นที่มหาวิทยาลัยจะต้องเตรียมผู้สำเร็จการศึกษาให้มีทักษะเหล่านี้เพื่อตอบสนองความคาดหวังของนายจ้าง

Purwanto (2020) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ผลของ Hard Skills, Soft Skills, Organizational Learning และ Innovation Capability ที่มีต่อผลงานของอาจารย์มหาวิทยาลัยอิสลาม มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบผลกระทบของทักษะหนัก ทักษะอ่อน การเรียนรู้ขององค์กร และความสามารถด้านนวัตกรรมที่มีต่อประสิทธิภาพของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยอิสลามในอินโดนีเซีย ข้อมูลถูกรวบรวมโดยการสุ่มเลือกผู้เข้าร่วม 261 คนจากมหาวิทยาลัยอิสลามในประเทศอินโดนีเซีย จากทั้งหมดเหล่านี้ ได้รับคำตอบที่ถูกต้อง 244 รายการ และใช้ SEM ในการวิเคราะห์ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยทั้ง 4 มีผลในเชิงบวกและมีนัยสำคัญต่อการปฏิบัติงานของวิทยากร โดยเฉพาะอย่างยิ่งทักษะด้านอารมณ์ (Soft Skills) มีอิทธิพลมากที่สุดต่อประสิทธิภาพของวิทยากร การศึกษาเสนอรูปแบบในการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของอาจารย์มหาวิทยาลัย

อิسلامอินโดเนเซียโดยการปรับปรุงทักษะหนักและเบา การเรียนรู้ขององค์กร และความสามารถด้านนวัตกรรม

Asbari (2020) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ได้ทำการศึกษาเรื่อง ผลกระทบของ Hard Skills, Soft Skills และวัฒนธรรมองค์กร: สมรรถนะด้านนวัตกรรมของวิทยากรในสานะสือกลาง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลกระทบของทักษะแข็งและทักษะอ่อนต่อความสามารถด้านนวัตกรรมของอาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชนใน Jabodetabek โดยมีวัฒนธรรมองค์กรเป็นตัวกลาง การวิจัยใช้การสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากอาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชนในเมือง雅加ดาเบก การศึกษาได้รับคำตอบที่ถูกต้องจากผู้เข้าร่วม 513 คน ใช้ SEM ในภาระการศึกษาพบว่า Hard Skills และ Soft Skills ส่งผลดีและสำคัญต่อความสามารถด้านนวัตกรรมของอาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชนทั้งทางตรงและทางอ้อม ผ่านการเป็นสือกลางของวัฒนธรรมองค์กร งานวิจัยนี้นำเสนอรูปแบบการเพิ่มความสามารถด้านนวัตกรรมของอาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชนใน Jabodetabek โดยพัฒนาทักษะหนักและเบาและวัฒนธรรมองค์กรเป็นตัวกลาง สามารถนำผลการศึกษามาใช้ในการเตรียมความพร้อมของคณาจารย์ในการแข่งขันความท้าทายของการศึกษาฯ 4.0

Qizi (2020) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาทักษะทางสังคม (Soft Skills) ในระดับคุณศึกษา มีวัตถุประสงค์มุ่งเน้นการเชื่อมโยงทักษะทางสังคมกับโอกาสการมีงานทำและตลาดแรงงานโลก ศึกษาบทบาทของทักษะทางสังคมต่อความสามารถสำเร็จในอาชีพของผู้สำเร็จ การศึกษารุ่นใหม่ ผลการศึกษาพบว่า ในยุคเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป บริษัทต่าง ๆ มองหาพนักงานที่มีความสามารถในการนำความรู้ไปใช้จริงมากกว่าแค่ความรู้พื้นฐาน ใบปริญญาไม่ได้เป็นตัวชี้วัดความสามารถในการทำงานอีกต่อไป ปัจจุบัน ปฏิวัติอุตสาหกรรมครั้งที่ 4 ส่งผลกระทบอย่างมากต่อตลาดแรงงาน ข้อมูลความรู้กลยุทธ์เป็นหัวใจสำคัญของการผลิตและเศรษฐกิจ เทคโนโลยีสารสนเทศมีบทบาทเพิ่มมากขึ้น พนักงานที่ประสบความสำเร็จ ไม่ว่าจะเริ่มต้นอาชีพหรือเปลี่ยนงาน ย่อมต้องปรับตัว พัฒนาตัวเองอย่างต่อเนื่อง สร้างความสัมพันธ์ที่ดีในที่ทำงาน เรียนรู้ และสามารถเข้าใจความท้าทายที่ไม่คาดคิดได้ ดังนั้น บุคลากรใหม่ในปัจจุบัน จำเป็นต้องมีไม่เพียงแค่ทักษะเฉพาะทางวิชาชีพ แต่ยังต้องมีทักษะทางสังคม (Soft Skills) ที่หลากหลายด้วย เช่น ทักษะการสื่อสาร ทักษะการประสานงาน ทักษะการทำงานภายใต้ความกดดัน และทักษะการแก้ปัญหา

Caggiano et al. (2020) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความแตกต่างของทักษะทางสังคม (Soft Skills) ของนักศึกษาระดับบุคลิกศึกษา พินแลนด์ และอิตาลี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความแตกต่างในการประเมินทักษะทางสังคมของตัวเอง ระหว่างนักศึกษาพินแลนด์และอิตาลี โดยทำการศึกษาผู้เข้าร่วมวิจัยเป็นนักศึกษาจำนวน 80 คน จากพินแลนด์ 80 คน และอิตาลี 80 คน ผลการศึกษาพบว่า เมื่อมีความแตกต่างทางวัฒนธรรม แต่ทั้งสองกลุ่มก็มีทักษะทางสังคม พื้นฐานที่เหมือนกัน แต่ก็มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญในบางทักษะ จุดต่างเหล่านี้อาจมาจากการบบการศึกษาและวัฒนธรรมที่ฝัง根柢ในพินแลนด์และอิตาลี ผลกระทบของงานวิจัยนี้ต่ออาจารย์มหาวิทยาลัยและนักวิจัย ซึ่งอาจส่งผลต่อการออกแบบหลักสูตรการเรียนการสอนในพินแลนด์ อิตาลี และประเทศไทยอีกด้วย

Almutairi & Alghamdi (2022) ได้ทำการศึกษาเรื่อง บทบาทของวิศวกรรมสังคม (Social Engineering) ในด้านความปลอดภัยไซเบอร์ มีวัตถุประสงค์ของการศึกษา ศึกษาความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับวิศวกรรมสังคมของพนักงาน หาแนวทางลดความเสี่ยงจากวิศวกรรมสังคม ยกตัวอย่างอุปสรรคในการสร้างความตระหนักรู้ โดยสำรวจพนักงาน 508 คนจากองค์กรต่าง ๆ ด้วยแบบสอบถาม ผลลัพธ์มีความน่าเชื่อถือ (ค่า Cronbach's alpha 0.756) ผลการศึกษาพบว่า พนักงานส่วนใหญ่ (63.4%) ไม่รู้จักวิศวกรรมสังคม พนักงานส่วนใหญ่ (67.3%) ไม่รู้จักภัยคุกคาม จากวิศวกรรมสังคม พนักงานมีความรู้เกี่ยวกับวิศวกรรมสังคมในระดับต่ำ (42.1%) พนักงานเพียง 7.5% เท่านั้นที่มีความรู้เกี่ยวกับวิศวกรรมสังคมในระดับดี เพศชายมีแนวโน้มไม่รู้จักวิศวกรรมสังคมมากกว่า เพศหญิง (64.7% เทียบกับ 52.1%) ผู้ดูแลระบบมีแนวโน้มไม่รู้จักวิศวกรรมสังคมมากกว่า พนักงานทั่วไป (68.0% เทียบกับ 61.8%) พนักงานที่ไม่เคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับวิศวกรรมสังคม มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิศวกรรมสังคมที่แตกต่างจากพนักงานที่เคยเข้ารับการอบรมอย่างมีนัยสำคัญ

การศึกษานี้มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ กลุ่มภาคเหนือ โดยใช้แนวคิดการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับ Soft Skills แนวคิดของวิศวกรรมสังคม (Social Engineer) กับการพัฒนานักศึกษาและแนวทางการพัฒนานักศึกษาด้านวิศวกรรมสังคมของมหาวิทยาลัยราชภัฏ กลุ่มภาคเหนือ รวมถึงเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาสังเคราะห์สร้างเป็นกรอบแนวคิดและแนวทางในการจัดทำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูล ทั้งนี้ เพื่อให้การศึกษาได้เน้นย้ำถึงความสำคัญของการพัฒนาทักษะที่สำคัญเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับตลาดแรงงานในอนาคต การศึกษานี้ยังถึงความจำเป็นที่นักศึกษาจะต้องตระหนักรู้ถึงทักษะวิศวกรรมสังคม

และวิธีการในการประยุกต์ใช้เครื่องมือวิศวกรรมสังคมเพื่อฝึกฝนให้เกิดทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและพระบรมราชโองการด้านการศึกษาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 10

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ” ครั้งนี้มีความมุ่งหมายของการวิจัย คือ 1) เพื่อศึกษาทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ และ 2) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ โดยมีวิธีดำเนินการดังต่อไปนี้

1. การกำหนดประชากร กลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มผู้ให้ข้อมูล
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ระยะที่ 1 การศึกษาทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ
การกำหนดประชากร กลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ กลุ่มนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ภาคปกติ ปีการศึกษา 2566 มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ จำนวน จำนวน 8 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏ กำแพงเพชร จำนวน 1,742 คน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย จำนวน 2,921 คน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ จำนวน 4,915 คน มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ จำนวน 1,554 คน มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จำนวน 3,425 คน มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ จำนวน 985 คน มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง จำนวน 1,128 คน และมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ จำนวน 1,539 คน รวมเป็นจำนวน 18,209 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง คือ กลุ่มนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ภาคปกติ ปีการศึกษา 2566 โดยการสุ่มตัวอย่างที่ใช้ความน่าจะเป็น (Probability Sampling) การสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) โดยใช้เกณฑ์การคำนวณตามสูตรของทารโว่ ยามานะ (1976) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ค่าความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างที่ระดับ 0.05 เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 391.40 คน หรือเท่ากับ 391 คน เพื่อบังคับความผิดพลาดจากการตอบแบบสอบถาม

ที่ไม่สมบูรณ์ กำหนดให้มีการสำรวจเพิ่มจำนวน 9 คน รวมแบบสอบถามที่สำรวจทั้งสิ้นจำนวนเท่ากับ 400 คน จากนั้นผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยใช้มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ทั้ง 8 แห่ง เป็นชั้นภูมิ ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ภาคปกติ ปีการศึกษา 2566

มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ 8 แห่ง	กลุ่มประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร	1,742	38
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย	2,921	64
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่	4,915	108
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์	1,554	34
มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม	3,425	75
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์	985	22
มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง	1,128	25
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์	1,539	34
รวม	18,209	400

เหตุผลในการเลือกกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ภาคปกติ ปีการศึกษา 2566 เนื่องจากเมื่อปีการศึกษา 2565 นักศึกษากลุ่มนี้ศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 1 ได้ผ่านการอบรมการพัฒนา Soft Skills ด้วยกระบวนการวิศวกรรมสังคม พร้อมทั้งได้เรียนรู้การใช้เครื่องมือวิศวกรรมสังคม ทั้ง 5 เครื่องมือ ได้แก่ พัปภะtan นาฬิกาชีวิต TimeLine พัฒนาการ TimeLine กระบวนการ และM I C Model จนเกิดทักษะของวิศวกรรมสังคม ทั้ง 4 ทักษะ ได้แก่ ทักษะการคิด ทักษะการสื่อสาร ทักษะการประสานงาน และทักษะการสร้างนวัตกรรม จึงกำหนดให้กลุ่มเป้าหมายเป็นนักศึกษากลุ่มดังกล่าว

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้นนี้ ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ เรื่องแนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยมุ่งศึกษาทักษะวิศวกรรมสังคม ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ทั้ง 4 ทักษะ คือ ทักษะการคิด ทักษะการสื่อสาร ทักษะการประสานงาน และทักษะการสร้างนวัตกรรม โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา ผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบสำรวจรายการ (Check-List) จำนวน 2 ข้อ ได้แก่ เพศ มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ

ภาคเหนือ

ตอนที่ 2 ทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ทั้ง 4 ทักษะ คือ ทักษะการคิด ทักษะการสื่อสาร ทักษะการประสานงาน และทักษะการสร้างนวัตกรรม แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ การให้คะแนนในการตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยกำหนดค่าน้ำหนักของคะแนน ในข้อคำถาม ดังนี้

คะแนน	5	หมายถึง	นักศึกษามีทักษะอยู่ในระดับมากที่สุด
คะแนน	4	หมายถึง	นักศึกษามีทักษะอยู่ในระดับมาก
คะแนน	3	หมายถึง	นักศึกษามีทักษะอยู่ในระดับปานกลาง
คะแนน	2	หมายถึง	นักศึกษามีทักษะอยู่ในระดับน้อย
คะแนน	1	หมายถึง	นักศึกษามีทักษะอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การแปลความหมายค่าคะแนนเฉลี่ยผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ ดังนี้

คะแนนค่าเฉลี่ยระหว่าง หมายถึง นักศึกษามีทักษะอยู่ในระดับมากที่สุด 4.51 – 5.00

คะแนนค่าเฉลี่ยระหว่าง หมายถึง นักศึกษามีทักษะอยู่ในระดับมาก 3.51 – 4.50

คะแนนค่าเฉลี่ยระหว่าง หมายถึง นักศึกษามีทักษะอยู่ในระดับปานกลาง 2.51 – 3.50

คะแนนค่าเฉลี่ยระหว่าง หมายถึง นักศึกษามีทักษะอยู่ในระดับน้อย 1.51 – 2.50

คะแนนค่าเฉลี่ยระหว่าง หมายถึง นักศึกษามีทักษะอยู่ในระดับน้อยที่สุด 1.00 – 1.50

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ/ข้อคิดเห็นอื่น ๆ (เป็นแบบสอบถามปลายเปิด สอบถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักศึกษาเกี่ยวกับทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ)

การหาคุณภาพเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1) ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับทักษะวิศวกรสังคม

2) ดำเนินการสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับทักษะวิศวกรสังคม โดยให้ครอบคลุมขอบเขตของเนื้อหา และนิยามศัพท์เฉพาะ

3) นำแบบสอบถามที่สร้างสรรค์แล้วเสนอคณะกรรมการคุณภาพควบคุมปริญญาในพันธ์ เพื่อพิจารณา และเสนอผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเนื้อหา (Content Validity) ซึ่งประกอบด้วย

- รองศาสตราจารย์ ชัยภรณ์ บุญเรืองศักดิ์ ดำรงตำแหน่ง รองผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา และเป็นอาจารย์ประจำภาควิชาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ สาขาวิชา วิทยาศาสตร์สุขภาพ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ มีความเชี่ยวชาญด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพ การวิจัย การบริการวิชาการ พร้อมทั้งเป็นผู้เชี่ยวชาญในด้านวิศวกรรมสังคม

- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ร้อยตรี ดร.สุชาติ คุ้มสุทธิ เป็นอาจารย์ประจำสาขา กลุ่มวิชาชีพครุ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนนบุรี เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ในด้านต่างๆ พร้อมทั้งเป็นผู้เชี่ยวชาญในด้านวิศวกรรมสังคม

- อาจารย์ ดร.สุวักร พนุมคำ เป็นอาจารย์ประจำสาขาวิชาสรปะศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาทรัพยากรัฐมนุษย์และนโยบายสาธารณะ พร้อมทั้งเป็นผู้เชี่ยวชาญในด้านวิศวกรรมสังคม

4) นำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่า IOC และคัดเลือกข้อที่มีค่าตัดชนิดนิความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป (บุญชุม ศรีสะอด, 2554 : 71) ผลการหาคุณภาพพบว่าทุกข้อมีค่าตัดชนิดนิความสอดคล้องเท่ากับ 0.909 และดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญและจัดทำเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์

5) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขฉบับสมบูรณ์ไปทดลองใช้ (Tryout) กับนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ที่เป็นกลุ่มใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ โดยการหาค่าความเที่ยงหรือความเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลfaของครอนบาก (Cronbach's Alpha) ได้ค่าความเที่ยงหรือความเชื่อถือได้ของแบบสอบถามมากกว่า 0.966 ซึ่งถือว่าแบบสอบถามมีความเชื่อถือได้สามารถนำไปเก็บข้อมูลได้จริง แสดงผลการวิเคราะห์ได้ดังนี้

ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ความเชื่อมั่น

ทักษะ	ผลการวิเคราะห์
1. ทักษะการคิด	0.797
2. ทักษะการสื่อสาร	0.883
3. ทักษะการประสานงาน	0.935
4. ทักษะการสร้างนวัตกรรม	0.841
รวม	0.966

6) เมื่อตราชสอบคุณภาพของแบบสອบถามเรียบร้อยแล้วนำเสนอด้วยคณะกรรมการคุบคุณปริญญาในพนธ เพื่อให้ความเห็นชอบแล้วนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยวิธีการดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีนครินทร์ โสิงห์ อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏลุ่มภาคเหนือ ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิษณุโลก สงเคราะห์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง และมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล กับกลุ่มนักศึกษาปีที่ 2 ภาคปกติ ปีการศึกษา 2566

2) ผู้วิจัยซึ่งจะแจ้งวัตถุประสงค์ของงานวิจัยให้นักศึกษาได้รับทราบ พร้อมทั้งกรอกข้อมูลหนังสือยินยอมในการตอบแบบสອบถาม

3) ผู้วิจัยแจกแบบสອบถามพร้อมทั้งอธิบายรายละเอียดให้กับกลุ่มเป้าหมายได้รับทราบ และดำเนินการเก็บข้อมูลจนครบถ้วนตามจำนวนที่ต้องการของแต่ละมหาวิทยาลัยราชภัฏ

4) ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์แบบสອบถามที่ได้รับกลับคืน

5) ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาคิดคะแนนและวิเคราะห์ตามวิธีทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏลุ่มภาคเหนือ ดังนี้

1.1 รวบรวมแบบสອบถาม ตรวจสอบความถูกต้อง และความสมบูรณ์ของแบบสອบถามทุกชุด

1.2 วิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสອบถาม จากแบบตรวจสอบรายการ (checklist) โดยใช้การวิเคราะห์สถิติตัวอย่างค่าร้อยละ (Percentage)

1.3 วิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 2 ทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏลุ่มภาคเหนือ โดยใช้สถิติหากค่าความถี่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

1.4 วิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเพิ่มเติม โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าสถิติพื้นฐาน ดังนี้

1. ค่าความถี่ (Frequency)
2. ค่าร้อย (Percentage)
3. ค่าเฉลี่ย (\bar{X})
4. ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ระยะที่ 2 ศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกสุมภาคนา闷

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ แบบกึ่งโครงสร้าง ซึ่งประกอบด้วย รองอธิการบดี ผู้ช่วยอธิการบดี ผู้อำนวยการกองพัฒนานักศึกษา คณ้าอาจารย์และบุคลากร จำนวน 16 คน (มหาวิทยาลัยราชภัฏแห่งละ 2 คน) โดยผู้ให้สัมภาษณ์เป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการสนับสนุนและขับเคลื่อนการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกสุมภาคนา闷 และผ่านการอบรมทักษะวิศวกรสังคม

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคม 2) นำผลการศึกษาของทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกสุมภาคนา闷 ระยะที่ 1 มาดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคม ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกสุมภาคนา闷 โดยกำหนดประเด็นสัมภาษณ์ 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ (ชื่อ- skł�, เพศ, อายุ, ระดับการศึกษา, ตำแหน่ง, สถานที่ทำงาน)

ส่วนที่ 2 แบบสัมภาษณ์ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกสุมภาคนา闷

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะ/ ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม ต่อแนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกสุมภาคนา闷

การหาคุณภาพเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. นำแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาในพนธ์ ตรวจสอบความถูกต้อง และความเหมาะสมของประเด็นการสัมภาษณ์ พร้อมทั้งดำเนินการจัดทำ และปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาในพนธ์

2. นำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาในพนธ์ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ซึ่งประกอบไปด้วย

- รองศาสตราจารย์ ชัยภรณ์ บุญเรืองศักดิ์ ดำรงตำแหน่ง รองผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา และเป็นอาจารย์ประจำภาควิชาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ สาขาวิชา วิทยาศาสตร์สุขภาพ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ มีความเชี่ยวชาญด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพ การวิจัย การบริการวิชาการ พร้อมทั้งเป็นผู้เชี่ยวชาญในด้านวิศวกรสังคม

- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ร้อยตรี ดร.สุชาติ คุ้มสุทธิ เป็นอาจารย์ประจำสาขา กลุ่มนิเทศทัศนศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนนทบุรี เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ในด้านต่างๆ พร้อมทั้งเป็นผู้เชี่ยวชาญในด้านวิศวกรสังคม

- อาจารย์ ดร.สุภัทร หนุ่มคำ เป็นอาจารย์ประจำสาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาทรัพยากรัฐมนตรีและนโยบายสาธารณะ พร้อมทั้งเป็นผู้เชี่ยวชาญในด้านวิศวกรสังคม เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จากนั้นนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไข

3. จัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มเป้าหมายต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยวิธีการดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบันทึกวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึง อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิษลังคIncoming มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง และมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ เพื่อขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการสนับสนุนและขับเคลื่อนการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ 8 แห่งและผ่านการอบรมทักษะวิศวกรสังคม (ซึ่งประกอบด้วย รองอธิการบดี ผู้ช่วยอธิการบดี ผู้อำนวยการกองพัฒนานักศึกษา คณาจารย์และบุคลากร) มหาวิทยาลัยราชภัฏละ 2 คน

2. ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง (ในรูปแบบออนไลน์ผ่านระบบ Zoom) ตามข้อคิดเห็นที่เตรียมไว้ โดยใช้ระยะเวลาในการสัมภาษณ์ประมาณ 25 – 30 นาที ต่อ 1 คน

เนื่องจากเป็นการสัมภาษณ์เชิงลึก ดังนั้นการจะให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่เป็นจริง จึงต้องใช้เวลา และเมื่อสัมภาษณ์เสร็จในแต่ละครั้ง จะมีการสรุปประเด็นสำคัญ ให้ผู้ให้ข้อมูลตรวจสอบความถูกต้อง

3. พิจารณาบทวนคุ่าว่าคำตอบได้ยังไงสมบูรณ์ หากพบว่ายังได้คำตอบไม่ชัดเจนจะย้อนถามในเชิงบทวนให้เรียบร้อยก่อนที่จะเลิกสัมภาษณ์

4. ผู้วิจัยตรวจสอบข้อมูลเมื่อกับรวมข้อมูลแล้ว นำข้อมูลที่ได้ทำการตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูล ในการตรวจสอบข้อมูลจะทำการตรวจสอบทุกครั้งที่ทำการศึกษาข้อมูล และเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบ เพื่อสะท้อนในการแยกแยะและจัดหมวดหมู่ของข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ การวิเคราะห์ข้อมูลจะกระทำไปพร้อมกับการรวบรวมข้อมูลตลอดระยะเวลาในการทำวิจัย โดยกระทำการจัดระเบียบข้อมูลเพื่อทำให้ข้อมูลเป็นระเบียบทั้งในทางกายภาพและในทางเนื้อหา เพื่อพร้อมที่จะแสดงและนำเสนออย่างเป็นระบบได้ จากนั้นมีการแสดงข้อมูลเพื่อนำเสนอข้อมูลในรูปของการพรรณนา อันเป็นผลมาจากการเขียนโดย ข้อมูลที่จัดระเบียบแล้วเข้าด้วยกัน และหาข้อสรุป ตีความและตรวจสอบความถูกต้องตรงประเด็น ของผลการวิจัยว่ามีความน่าเชื่อถือเพียงใด โดยสรุปและตีความหมายออกมากอยู่ในรูปของคำอธิบาย หลังจากนั้น ข้อมูลและผลการวิจัยข้อมูลทั้งหมด ผู้วิจัยได้นำมาสังเคราะห์เป็นภาพรวม เขียนโดยให้เห็นความสัมพันธ์เกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคมและนำผลการวิจัยมาเขียนเป็นรายงานต่อไป

การตรวจสอบข้อมูล

ในกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพการตรวจสอบข้อมูลเพื่อให้เกิดความน่าเชื่อถือของงานวิจัยถือว่าเป็นสิ่งสำคัญ ดังนั้น การตรวจสอบข้อมูลผู้วิจัยจะใช้การตรวจสอบแบบสามเหลี่า (Triangulation check) ซึ่งมีวิธีการดังต่อไปนี้

1. การตรวจสอบสามเหลี่าด้านข้อมูล (Data triangulation check) คือ การตรวจสอบว่าข้อมูลที่เก็บรวบรวมมานั้นมีความถูกต้องหรือไม่ การตรวจสอบนั้นผู้วิจัยอาศัยการตรวจสอบจากแหล่งที่มาของข้อมูลดังนี้

1.1 แหล่งข้อมูล การสัมภาษณ์นั้นผู้วิจัยไม่ใช่ผู้ให้ข้อมูลซึ่คนเดิม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่หลากหลายและเป็นการประเมินข้อมูลว่ามีการเปลี่ยนแปลง เมื่อตรวจสอบแล้วได้ข้อมูลเหมือนเดิมทุกครั้งแสดงว่า ข้อมูลนั้นเชื่อถือได้

1.2 แหล่งสถานที่ การสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลคนเดิมในสถานที่ที่แตกต่างกัน แล้วสังเกตความเหมือนหรือความแตกต่างของข้อมูล หากข้อมูลมีความเหมือนกันถือว่ามีความเที่ยงตรง

1.3 แหล่งเวลา การสัมภาษณ์บุคคลผู้ให้ข้อมูลเดิมในเวลาที่แตกต่างกัน โดยการถามข้อในคำถามเดิม

2. การตรวจสอบสามเหลี่ยวนวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล (Methodological triangulation check) การรวบรวมข้อมูลนั้น ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่แตกต่างกัน โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง หลังจากนั้นก็จะมีการซักถามผู้ให้ข้อมูลอีกครั้งเพื่อความถูกต้องของข้อมูล

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกู้มภาคเหนือ ในการศึกษาครั้งนี้มีความมุ่งหมายของการวิจัย คือ 1) เพื่อศึกษาทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกู้มภาคเหนือ และ 2) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกู้มภาคเหนือ โดยมีรายละเอียดดังนี้

การศึกษาเชิงปริมาณ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกู้มภาคเหนือ

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะ/ข้อคิดเห็นอื่น

การศึกษาเชิงคุณภาพ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ส่วนที่ 2 แบบสัมภาษณ์ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกู้มภาคเหนือ

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะ/ ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม ต่อแนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกู้มภาคเหนือ

การศึกษาเชิงปริมาณ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตาราง 4 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	132	33.0
หญิง	254	63.5
เพศทางเลือก	14	3.5

ตาราง 4 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
2. มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ		
มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร	38	9.5
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย	64	16.0
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่	108	27.0
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์	34	8.5
มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม	75	18.8
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์	22	5.5
มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง	25	6.2
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์	34	8.5
รวม	400	100.0

จากตาราง 4 พบว่า ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 400 ตัวอย่าง ได้ดังนี้ เพศ พบร่วมเพศ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 254 คน คิดเป็นร้อยละ 63.5 เป็นเพศชาย จำนวน 132 คน คิดเป็นร้อยละ 33.0 และเป็นเพศทางเลือก จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 3.5

มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ พบร่วมเพศ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 27.0 รองลงมามหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 18.8 มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 16.0 มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 9.5 มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 8.5 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 8.5 มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 6.2 และมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 5.5

ส่วนที่ 2 ทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกู้มภาคเหนือ

ตาราง 5 ทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกู้มภาคเหนือ: ภาพรวม

ทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกู้มภาคเหนือ	\bar{X}	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1. ทักษะการคิด	3.49	1.02	ปานกลาง	3
2. ทักษะการสื่อสาร	4.06	0.75	มาก	2
3. ทักษะการประสานงาน	4.16	0.75	มาก	1
4. ทักษะการสร้างนวัตกรรม	3.26	1.16	ปานกลาง	4
รวม	3.74	0.92	มาก	-

จากการ 5 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับทักษะวิศวกรสังคม : ภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.74 เมื่อจำแนกเป็นรายด้านแล้ว พบว่า ทักษะการประสานงาน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.16 รองลงมา คือ ทักษะการสื่อสาร อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.06 ทักษะการคิด อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.49 และทักษะการสร้างนวัตกรรม อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.26 ตามลำดับ

ตาราง 6 ทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกู้มภาคเหนือ: ทักษะการคิด

นักคิด	\bar{X}	S.D.	แปลผล	ลำดับ
ทักษะคิดวิเคราะห์เชิงเหตุ-ผล คิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา	3.53	0.99	มาก	2
แยกแยะข้อเท็จจริง (Fact) ออกจากอารมณ์และความรู้สึก (Feeling) / ใช้ข้อเท็จจริงในการตัดสินใจ	3.54	0.97	มาก	1
มี Growth mindset เห็นปัญหาเป็นสิ่งที่ท้าทาย	3.36	1.03	ปานกลาง	4

ตาราง 6 (ต่อ)

นักคิด	\bar{X}	S.D.	แปลผล	ลำดับ
ยอมรับความเห็นต่างและหาจุดร่วมเพื่อการพัฒนาต่อไป	3.50	1.09	ปานกลาง	3
สืบเสาะข้อเท็จจริง/ เปิดรับข้อคิดเห็นเพิ่มเติมด้วยหลักเหตุ-ผล	3.50	1.04	ปานกลาง	3
รวม	3.49	1.02	ปานกลาง	-

จากตาราง 6 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับทักษะวิศวกรสังคม: ด้านทักษะการคิดภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.49 เมื่อจำแนกเป็นรายด้านแล้ว พบว่า แยกแยะ ข้อเท็จจริง (Fact) ออกจากอารมณ์และความรู้สึก (Feeling) / ใช้ข้อเท็จจริงในการตัดสินใจ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.54 รองลงมา คือ ทักษะคิดวิเคราะห์เชิงเหตุ-ผล คิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา อยู่ในระดับ ปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.53 สืบเสาะ ข้อเท็จจริง/ เปิดรับข้อคิดเห็นเพิ่มเติมด้วยหลักเหตุ-ผล อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50 ซึ่งเท่ากับยอมรับความเห็นต่างและหาจุดร่วมเพื่อการพัฒนาต่อไป และมี Growth mindset เห็นปัญหาเป็นสิ่งที่ทำทาย อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.36 ตามลำดับ

ตาราง 7 ทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกรุงเทพฯ เนื้อหา: ทักษะการสื่อสาร

นักสื่อสาร	\bar{X}	S.D.	แปลผล	ลำดับ
ทักษะการสื่อสารองค์ความรู้เพื่อปัญหา	4.04	0.71	มาก	2
เข้าใจและเคารพวิธีชีวิตของเพื่อนร่วมงานและคนในชุมชน	4.24	0.69	มาก	1
ตั้งคำถามอย่างสงสัยคร่าวๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูล	4.01	0.76	มาก	3
หลักแหลมมิติ				

ตาราง 7 (ต่อ)

นักสื่อสาร	\bar{X}	S.D.	แปรผล	ลำดับ
วิเคราะห์และเปรียบเทียบข้อมูลเพื่อการพัฒนาได้	4.04	0.78	มาก	2
เลือกเวลาและประดิษฐ์ความร่วมได้อย่าง	3.98	0.80	มาก	4
เหมาะสม (Put the right man to the right job)				
รวม	4.06	0.75	มาก	-

จากตาราง 7 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับทักษะวิศวกรสัมคุณ: ด้านทักษะการสื่อสาร ภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.06 เมื่อจำแนกเป็นรายข้อแล้ว พบว่า เข้าใจและเคารพวิธีชีวิตของเพื่อนร่วมงานและคนในชุมชน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.24 รองลงมา คือ ทักษะการสื่อสารองค์ความรู้เพื่อปัญหา และวิเคราะห์และเปรียบเทียบข้อมูลเพื่อการพัฒนาได้ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04 ตั้งค่าตามอย่างสงสัยคร่าวๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลหลากหลายมิติ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.01 และเลือกเวลาและประดิษฐ์ความร่วมได้อย่างเหมาะสม (Put the right man to the right job) อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 ตามลำดับ

ตาราง 8 ทักษะวิศวกรสัมคุณของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ: ทักษะการประสานงาน

นักประสานงาน	\bar{X}	S.D.	แปรผล	ลำดับ
ทำงานร่วมกับผู้อื่น โดยปราศจากข้อขัดแย้ง มีความ	4.19	0.76	มาก	2
เข้าใจต่างวัฒนธรรม/ ต่างกระบวนการทัศน์				
ระดมสรุปกำลัง และทรัพยากรในการแก้ปัญหา	4.04	0.72	มาก	5
เห็นคุณค่าอีต เข้าใจปัจจุบัน เพื่อวางแผนอนาคต	4.13	0.78	มาก	4
ความร่วมมือในการทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ	4.18	0.75	มาก	3
มีความเมตตา กรุณา มีคุณธรรม จริยธรรม	4.27	0.75	มาก	1
รวม	4.16	0.75	มาก	-

จากตาราง 8 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับทักษะวิศวกรสั้นคม: ด้านทักษะการประสานงาน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.16 เมื่อจำแนกเป็นรายข้อแล้ว พบว่า มีความเมตตา กรุณา มีคุณธรรม จริยธรรม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.27 รองลงมา คือ ทำงานร่วมกับผู้อื่น โดยปราศจากข้อขัดแย้ง มีความเข้าใจต่างวัฒนธรรม/ ต่างกระบวนการทัศน์ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19 และความร่วมมือในการทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.18 เห็นคุณค่าอดีต เข้าใจปัจจุบัน เพื่อวางแผนอนาคต อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.13 และระดมสรุฟกำลัง และทรัพยากรในการแก้ปัญหา อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04 ตามลำดับ

ตาราง 9 ทักษะวิศวกรสั้นคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏลุ่มภาคนี้อ: ทักษะการสร้างนวัตกรรม

นักสร้างนวัตกรรม	\bar{X}	S.D.	แปลผล	ลำดับ
ทักษะการสร้างนวัตกรรมชุมชน	3.22	1.13	ปานกลาง	3
รู้จักทุกขั้นตอนอย่างถ่องแท้ เพื่อเลือกพัฒนา ศักยภาพอย่างตรงเป้าหมาย (เกาให้ถูกที่ค้น)	3.06	1.16	ปานกลาง	4
เลือกปรับปรุง (Modify) ยกระดับ (Improve) หรือ สร้างเพิ่ม (Create) กระบวนการใดๆ ได้อย่าง เหมาะสม เพื่อเพิ่มผลลัพธ์ที่มีคุณค่า	2.97	1.22	ปานกลาง	5
ชวนเพื่อน จูงมือน้อง ขอร้องพี่ ร่วมใจพัฒนาอย่าง เห็นคุณค่าบనหลักเหตุ-ผล	3.45	1.14	ปานกลาง	2
ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้	3.62	1.15	มาก	1
รวม	3.26	1.16	ปานกลาง	-

จากตาราง 9 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับทักษะวิศวกรสั้นคม: ด้านทักษะการสร้างนวัตกรรม ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.26 เมื่อจำแนกเป็นรายข้อแล้ว พบว่า ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.62 รองลงมา คือ ชวนเพื่อน จูงมือน้อง ขอร้องพี่ ร่วมใจพัฒนาอย่างเห็นคุณค่าบันหลักเหตุ-ผล อยู่ในระดับปานกลาง มี

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.45 ทักษะการสร้างนวัตกรรมชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.22 รู้จักทุกขั้นตอนอย่างถ่องแท้ เพื่อเลือกพัฒนาศักยภาพอย่างตรงเป้าหมาย (เกาให้ถูกที่คัน) อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.06 และเลือกปรับปรุง (Modify) ยกระดับ (Improve) หรือสร้างเพิ่ม (Create) กระบวนการใดๆ ได้อย่างเหมาะสม เพื่อเพิ่มผลลัพธ์ที่มีคุณค่าตามลำดับ อยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.97

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะ/ข้อคิดเห็นอื่น ๆ

- ไม่มีข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นอื่นๆเพิ่มเติม -

การศึกษาเชิงคุณภาพ

จากการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสัมภาษณ์ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูล และนำผลการวิจัยที่ได้จากการเก็บรวบรวมมาวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อขอริบายในประเด็นต่างๆ ได้ผล การศึกษาดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

การสัมภาษณ์ครั้งนี้ได้ทำการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการสนับสนุนและขับเคลื่อนการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษาฯ มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ จำนวน 16 คน แบ่งเป็นมหาวิทยาลัยละ 2 คน ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 44-53 ปี จากการศึกษาระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก ตำแหน่งของผู้ให้สัมภาษณ์ รองอธิการบดี ผู้ช่วยอธิการบดี ผู้อำนวยการกองพัฒนานักศึกษา คณ้าจารย์และบุคลากร การสัมภาษณ์จัดขึ้นในรูปแบบออนไลน์ผ่านระบบ ZOOM

ส่วนที่ 2 แบบสัมภาษณ์ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏก่อนภาคเหนือ

1. ทักษะการคิด

จากการเก็บรวบรวมข้อมูล พบว่า ทักษะด้านการคิด ความรุ่งเรืองที่การพัฒนาทักษะในการคิดอย่างเป็นระบบและเชิงสร้างสรรค์ พร้อมกับการเรียนรู้เกี่ยวกับ Design Thinking ผ่านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน กิจกรรมเสริมในห้องเรียน และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับชุมชน โดยใช้เครื่องมือและกิจกรรมเสริมทักษะ เช่นฟ้าประทาน, นาฬิกาชีวิต, Timeline พัฒนาการ, Timeline กระบวนการ และ MIC Model รวมถึงการใช้การ์ดภาพ, การ์ดคำ, และการ์ดคำถ้าใน การทดลองเล่นเพื่อฝึกทักษะ เน้นการสร้างสถานการณ์หรือประสบการณ์ที่สามารถกระตุ้นให้ นักศึกษาคิดเอง ให้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจโดยการใช้เหตุผล เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ลองปฏิบัติและทดลองทักษะต่าง ๆ ที่ต้องใช้การคิดอย่างเชี่ยวชาญ สนับสนุนกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับ

การคิดสร้างสรรค์ การแก้ปัญหา และการทำงานเป็นทีม เพื่อให้นักศึกษามีโอกาสฝึกฝนทักษะที่จำเป็น รวมถึงการพัฒนาทักษะในการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งอาจารย์ความรุ่งเน้นบทบาทเป็นผู้ชี้แนะให้คำปรึกษา ติดตาม และประเมินผล มากกว่าการเป็นอาจารย์ผู้สอน โดยใช้กระบวนการ FA Process เพื่อวัดผลด้านการคิดวิเคราะห์, การแยกแยะความจริง, Growth mindset, และการยอมรับความเห็นต่าง ทั้งนี้ครรประเมินผลการพัฒนาทักษะของนักศึกษาอย่างต่อเนื่อง เน้นการสร้างศูนย์การเรียนรู้ และการพัฒนานุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญในการส่งเสริมทักษะการคิดพร้อมทั้งความมีภาระวางแผนการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ ซึ่งประกอบดังบทสรุปภาษาไทยดังนี้

“เมื่อเจ้าพูดถึงการอบรม Soft Skills ในรูปแบบของกระบวนการวิศวกรรมสังคม สำหรับนักศึกษา ควรจะเน้นที่การพัฒนาทักษะในการคิดอย่างเป็นระบบและเชิงสร้างสรรค์ พร้อมกับการเรียนรู้เกี่ยวกับ Design Thinking เพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะในการคิดของนักศึกษาผ่านกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับชุมชนหรือกิจกรรมที่เกิดขึ้นจริงอย่างต่อเนื่องและตลอดเวลา สถาบันการศึกษาควรส่งเสริมการพัฒนาทักษะด้านการคิดนี้ได้อีกด้วย โดยการผสมผสานเข้ากับกิจกรรมการเรียนการสอนหรือการเสนอแนะในการจัดกิจกรรมที่เน้นการพัฒนาทักษะด้านการคิดอย่างถูกต้องและเป็นรูปแบบ นอกจากนี้ การมีอาจารย์ที่ให้คำปรึกษา ติดตาม และประเมินผลเป็นส่วนสำคัญในการส่งเสริมและพัฒนาทักษะด้านการคิดของนักศึกษาอีกด้วย” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 1, 24 มีนาคม 2567)

“เราจัดกิจกรรมเสริมการเรียนในห้องเรียนโดยให้นักศึกษามีโอกาสหาปัญหา และแลกเปลี่ยนแนวทางการแก้ไขไปกับกลุ่ม เพื่อเสริมสร้างทักษะและความคิดวิเคริม การให้กิจกรรมนอกห้องเรียนควรเป็นส่วนสำคัญของการเรียน เช่นการศึกษาด้วยตนเองหรือการทำโครงการนอกห้องเรียน ซึ่งควรจะเกิดขึ้นมากกว่า 60% ของรายวิชาที่เปิดสอนในภาคเรียนนั้น อาจารย์ควรรุ่งเน้นบทบาทเป็นผู้ชี้แนะให้กับนักศึกษามากกว่าการเป็นครูผู้สอน” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 2, 26 มีนาคม 2567)

“ความมองวิเคราะห์นักศึกษาเป็นรายบุคคลเพื่อเป็นการแยกแยะและส่งเสริมให้พัฒนาทักษะการคิดอย่างถูกต้อง โดยใช้เครื่องมือและกิจกรรมที่มีความนำเอื้อถือ เช่น การใช้เครื่องมือ ฟ้าประทาน, นาฬิกาชีวิต Time line พัฒนาการ Time line กระบวนการ รวมถึง MIC Model เข้ามาช่วยในการทดสอบและประเมินผล เราใช้การ์ดภาพ, การ์ดคำ, และการ์ดคำ答ใน การสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับนักศึกษา โดยใช้กระบวนการ FA Process เพื่อวัดผลด้าน

การคิดวิเคราะห์, การแยกแยะความจริง, Growth mindset, และการยอมรับความคิดต่างกัน นักศึกษาจะได้รับการสร้างสถานการณ์จำลองและสถานการณ์จริงที่จะช่วยในการฝึกการคิด, การแก้ปัญหา, และการสะท้อนความคิด เราจะสร้างความสนใจและกำลังใจให้กับนักศึกษา เพื่อให้ พวากเขามีผลลัพธ์ที่ดีและสร้างเสริมกำลังใจในการเรียนรู้และการปฏิบัติต่อไป” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 3, 25 มีนาคม 2567)

“พูดได้เลยว่าตั้งแต่ได้ไปอบรมวิศวกรสังคมมา ผมได้ปรับเปลี่ยนวิธีการสอน อย่างมาก เราไม่ได้ยึดติดเพียงแค่การบรรยายเท่านั้น แต่เราเน้นการสร้างสถานการณ์หรือ ประสบการณ์ที่สามารถกระตุ้นให้นักศึกษาคิดเอง ยกตัวอย่างเช่น เมื่อสอนเรื่อง polymak จะชวน นักศึกษาเดินชมบริเวณรอบๆ บ่อปลาหรือบริเวณมหาวิทยาลัย แล้วเรียกร้องให้พวากเข้าถ่ายรูปจุด ที่พวากเขารู้สึก หรือถ้าพวากเขารู้สึกว่าดี ก็จะใช้เครื่องมือเหล่านั้นเป็นเครื่องมือสนับสนุน การเรียนการสอน นอกจากนี้ถ้ามีปัญหาเกิดขึ้นเราจะเชิญนักศึกษามาแก้ไขปัญหาด้วยกัน และให้ พวากเขามีส่วนร่วมในการตัดสินใจโดยการใช้เหตุผล นักศึกษาจะได้ลองนำข้อมูลที่ได้มาเขียน แผนภูมิเพื่อวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้น” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 4, 25 มีนาคม 2567)

“เราคราวเพิ่มทักษะให้กับนักศึกษาในด้านการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) และการนำข้อมูลมาใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างมีระเบียบและเหมาะสมมากขึ้น นอกจากรายการที่เรายังคงพัฒนาทักษะในการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ให้เข้ากันไปกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อภาวะความเสี่ยงและสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 5, 27 มีนาคม 2567)

“การพัฒนาทักษะในการคิดของแต่ละบุคคลนั้นมีหลายด้านที่สำคัญ เช่น การคิดวิเคราะห์ การคิดเชิงวิพากษ์ และการคิดสร้างสรรค์ ในห้องเรียนเราครวเร้นการเรียนรู้แบบเชิง กิจกรรม เพื่อให้นักศึกษามีโอกาสฝึกฝนทักษะที่ต้องการในชีวิตประจำวัน แต่เรา ก็พบว่ามีปัญหาที่สำคัญอยู่ คือ ขาดแคลนทรัพยากรและวัสดุรองรับภาระในองค์กร เราจึงจะต้องทำแผนการพัฒนา อย่างเป็นระบบ เพื่อสนับสนุนทั้งทรัพยากรและวัสดุรองรับภาระในองค์กร” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 6, 27 มีนาคม 2567)

“ทีมมหาวิทยาลัย ควรเพิ่มพูนทักษะให้กับนักศึกษาเพื่อให้พร้อมต่ออนาคตเป็น เรื่องสำคัญอย่างยิ่ง เราให้ความสำคัญกับการสนับสนุนการเรียนรู้ที่เน้นการคิดอย่างเป็นระบบและ ที่น่าสนใจ เราสร้างโอกาสให้กับนักศึกษาในการทำกิจกรรมแก้ปัญหาที่ต้องการความคิด สร้างสรรค์ และการทำงานเป็นทีม เพื่อเตรียมพร้อมให้นักศึกษาพร้อมใช้ทักษะเหล่านี้ในสังคมใน อนาคต” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 7, 26 มีนาคม 2567)

“ในมุมมองของดิฉันมีความคิดเห็นว่า มหาวิทยาลัยควรเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ลองปฏิบัติและทดลองทักษะต่าง ๆ ที่ต้องการการคิดอย่างเชี่ยวชาญ เช่น การสร้างโครงการหรือกิจกรรมที่ต้องการการวางแผนและการวิเคราะห์ นอกจาจนี้ ยังเป็นสิ่งสำคัญที่มหาวิทยาลัยจะส่งเสริมการเรียนรู้ที่เน้นการคิดวิเคราะห์และการแก้ไขปัญหาอีกด้วย” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 8, 26 มีนาคม 2567)

“ในความคิดของดิฉัน การสนับสนุนกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการคิดสร้างสรรค์และการแก้ปัญหา เช่น การจัดโครงการแข่งขันหรือกิจกรรมที่ต้องการความคิดสร้างสรรค์ เป็นสิ่งที่สามารถช่วยสร้างนักศึกษาที่มีทักษะในการคิดและแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถนำมายใช้ในสถานการณ์จริงได้” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 9, 24 มีนาคม 2567)

“เราควรมุ่งเน้นการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหาและการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นพิเศษ เราสร้างสถานที่เรียนรู้ที่สอดคล้องสบายนอกจากสถาปัตยและเชิงสร้างสรรค์เพื่อเสริมสร้างทักษะในการคิดของนักศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 10, 24 มีนาคม 2567)

“ควรให้โอกาสสนับสนุนนักศึกษาได้ทำงานโครงการหรือกิจกรรมที่ต้องใช้ความคิดสร้างสรรค์และการแก้ไขปัญหา เช่น การสร้างโครงการที่ต้องการวางแผนและดำเนินการ เพื่อจะช่วยเสริมสร้างทักษะในการคิดของนักศึกษา เพื่อให้พร้อมที่จะเข้าสู่โลกอาชีวศึกษา” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 11, 28 มีนาคม 2567)

“เราเชื่อว่าการสร้างพื้นที่สำหรับการแลกเปลี่ยนความคิดและประสบการณ์เป็นสิ่งสำคัญ เรายังคงสนับสนุนกิจกรรมและงานสัมมนาที่ให้โอกาสให้นักศึกษามีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดและแนวคิดกัน นอกจากนี้ การเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้เข้าร่วมกิจกรรมเหล่านี้เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้และพัฒนาทักษะในการคิดเชิงบวกของนักศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 12, 28 มีนาคม 2567)

“การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้และการแลกเปลี่ยนความคิด เป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่งในการศึกษาในปัจจุบันนี้ เช่น เราสามารถใช้แพลตฟอร์มการเรียนออนไลน์เพื่อเข้าถึงเนื้อหาการเรียนรู้ได้อย่างสะดวกสบาย และสร้างชุมชนออนไลน์ที่สนับสนุนการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างผู้เรียนและผู้สอน การใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้นี้ช่วยให้เราสามารถเรียนรู้ได้หลากหลายตามความต้องการของเราง่ายยิ่งขึ้น” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 13, 29 มีนาคม 2567)

“แผนการเรียนและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทักษะการคิด ควรคำนึงถึงการวางแผนและการจัดสรรงบประมาณที่เหมาะสม เพื่อสนับสนุนโครงการที่ต้องดำเนินการอย่าง

ต่อเนื่อง เป็นจุดสำคัญในการฝึกฝนความคิดสร้างสรรค์ของนักศึกษาและเตรียมพร้อมให้พวากษา ออกสู่ตลาดแรงงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 14, 29 มีนาคม 2567)

“ความมุ่งมั่นที่จะสร้างระบบการส่งเสริมและสนับสนุนที่เข้มงวดและมีประสิทธิภาพสำหรับนักศึกษา โดยการให้การสนับสนุนที่เป็นไปตามความต้องการของพวากษาอย่างแท้จริง และการประเมินผลการพัฒนาทักษะของนักศึกษาอย่างต่อเนื่อง” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 15, 30 มีนาคม 2567)

“เรานำเสนอการสร้างศูนย์การเรียนรู้และการพัฒนาบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญในการส่งเสริมทักษะการคิด โดยให้คำแนะนำและการสนับสนุนจากผู้เชี่ยวชาญ และเรา秧สร้างนโยบายที่สนับสนุนการพัฒนาทักษะการคิดอย่างเต็มศักยภาพ พร้อมทำงานร่วมกับหน่วยงานราชการและภาคีเครือข่ายอื่นๆ เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาทักษะการคิดของนักศึกษา” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 16, 30 มีนาคม 2567)

2. ทักษะการสื่อสาร

จากการเก็บรวบรวมข้อมูล พบว่า ทักษะด้านการสื่อสาร ผู้ให้สัมภาษณ์ทุกคนเห็นพ้องต้องกันว่าทักษะการสื่อสารเป็นทักษะสำคัญที่นักศึกษาควรมี เพื่อให้ประสบความสำเร็จในการเรียน การทำงาน และชีวิตส่วนตัว แนวทางการพัฒนาทักษะการสื่อสาร ควรเพิ่มกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะสำคัญสำหรับนักสื่อสาร เช่น ทักษะการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี การใช้คำถ้าที่ตรง พลัง การรับฟังเชิงรุกเข้าใจผู้อื่น และการสังเกตสีหน้าท่าทาง เน้นการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ผ่านเครื่องมือฝึกการเป็นนักสื่อสารแบบวิศวกรสังคม ซึ่งเครื่องมือพื้นฐานที่ใช้คือ Time line พัฒนาการ หัวใจสำคัญของเครื่องมือนี้คือ การเห็นคุณค่าอดีต เข้าใจปัจจุบัน และวางแผนอนาคต ซึ่งผู้สอนควรจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมทักษะฝึกการเป็นนักสื่อสาร เช่น การฝึกปฏิบัติทักษะการสื่อสารในสถานการณ์ต่าง ๆ ฝึกเรียนรู้ประวัติมหาวิทยาลัย ประวัติอุปนัธห้องถิน ประวัติสถานที่สำคัญในพื้นที่ ซึ่งป่วยดังบทสัมภาษณ์...

“เราควรเพิ่มกิจกรรมที่สนับสนุนการพัฒนาทักษะการสื่อสารและความกล้าแสดงออกให้มากขึ้นในการอบรม Soft Skills ด้วยกระบวนการวิศวกรสังคมสำหรับนักศึกษา มหาวิทยาลัยควรนำเสนอกิจกรรมที่ใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ เช่น การฝึกปฏิบัติทักษะการสื่อสารในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เข้ากับการเรียนรู้และการสอน นอกจากนี้ยังสามารถเพิ่มกิจกรรมที่เน้นการสื่อสารที่ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ โดยมีอาจารย์ที่มีความเชี่ยวชาญในด้านนี้เป็นผู้ให้คำปรึกษา ติดตาม และประเมินผลเพื่อให้นักศึกษาพัฒนาทักษะการสื่อสารได้อย่างเหมาะสม” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 1, 24 มีนาคม 2567)

“เราร่วมมุ่งเน้นในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนที่หลากหลายและน่าสนใจ เน้นการสร้างประสบการณ์ที่ช่วยเสริมสร้างความรู้ในนักศึกษา เพื่อให้นักศึกษาเกิดทักษะที่หลากหลาย นำไปสู่การเป็นนักสื่อสารที่ดี เช่น การรับฟังเชิงรุก เข้าใจผู้อื่น การใช้คำถ้าที่ทรงพลัง และการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้สนทน” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 2, 26 มีนาคม 2567)

“เมื่อพูดถึงทักษะการสื่อสาร มันไม่ได้มีแค่เรื่องการพูดหรือเขียนเท่านั้นนะครับ มันต้องใช้องค์ประกอบหลายอย่างร่วมกันเพื่อให้สื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพจริงๆ เราต้องมีความรู้ที่ถูกต้อง และความเชื่อมั่นในตนเอง เพื่อที่จะสามารถเลือกชูปแบบการสื่อสารที่เหมาะสมกับสถานการณ์ได้ เนื้อหาที่สื่อถึงก็ต้องมีความชัดเจน และสื่อสารนั้นต้องเกิดขึ้นในเวลาที่เหมาะสม และสถานการณ์ที่เหมาะสมสมควรนั้นจะต้องมาสื่อสารแลกเปลี่ยนกันในกลุ่มหรือระหว่างเพื่อนร่วมการเรียน หรืออาจจะฝึกการเขียนสคริปต์เพื่อการสื่อสาร และให้นักศึกษาสื่อสารตามสคริปต์ที่กำหนดไว้ นอกจากนี้ยังสามารถฝึกการนำเสนอและแลกเปลี่ยนความคิดต่างๆ รวมถึงการวิเคราะห์ข้อมูล และนำเสนอผลการวิเคราะห์ด้วยนะครับ และอย่าลืมว่าหลังจากทุกครั้งที่ทำกิจกรรมเสร็จสิ้น เราควรใช้กระบวนการ FA Process เพื่อทบทวนประสบการณ์ โดยการสังสัยว่าเราถูกสื่ออย่างไรกับกิจกรรมที่ทำนั้น เราได้รับประโยชน์อะไรจากกิจกรรมนั้น และเราจะนำประโยชน์นั้นไปใช้อย่างไรต่อไป การทำเช่นนี้จะช่วยให้นักศึกษาเรียนรู้และพัฒนาทักษะการสื่อสารของตนเองได้ดียิ่งขึ้น” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 3, 25 มีนาคม 2567)

“ในการทำกิจกรรมนี้ เราจะใช้การสื่อสารในชูปแบบของการตั้งคำถามและการโต้ตอบระหว่างนักศึกษากับกัน และระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ด้วยนะครับ นอกจากนี้เรายังจะให้นักศึกษาฝึกใช้เครื่องมือ Time lineพัฒนาการ เพื่อให้พวกรเข้าสามารถเห็นคุณค่าอดีต เข้าใจปัจจุบัน และวางแผนอนาคต ให้เหมาะสมสำหรับการมีส่วนร่วม เมื่อต้องทำโครงการหรือออกไปลงพื้นที่ ดังนั้น เพื่อที่จะได้รับข้อมูลเหล่านี้” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 4, 25 มีนาคม 2567)

“พูดถึงการเพิ่มความเป็นมาตรฐานของคำถามที่มีพลังในการสร้างแรงกระตุ้น และวิธีการสรุปข้อมูล ตีความ และการตรวจสอบข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลที่มีความสำคัญ เช่นการสัมภาษณ์เชิงลึก, การสนทนากลุ่ม, หรือการเก็บความคิดเห็น” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 5, 27 มีนาคม 2567)

“การสื่อสารเป็นทักษะที่ไม่ได้แตกต่างเพียงแค่ในประเทศไทยเราเท่านั้น มันเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่งในสถานการณ์ระหว่างประเทศด้วย เพื่อให้นักศึกษาสามารถแสดงความคิดเห็น

ของตนอย่างชัดเจนในภาษาต่างประเทศ และเข้าใจวัฒนธรรมของประเทศนั้นๆ มหาวิทยาลัยควร มีระบบที่สามารถติดตามและประเมินผลการเรียนการสอนในด้านนี้อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้นักศึกษา พร้อมที่จะเข้าสู่สถานการณ์การทำงานในโลกปัจจุบันที่มีการเคลื่อนไหวอย่างรวดเร็ว และมั่นใจได้ว่าพวกเขามีทักษะการสื่อสารที่ตอบสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงานอย่างเหมาะสม” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 6, 27 มีนาคม 2567)

“ผมว่าการให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพการสอนของอาจารย์นั้นสำคัญมาก เพื่อให้สามารถสอนนักศึกษานในด้านการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นประโยชน์ การใช้ เทคโนโลยีการสื่อสารในการเรียนการสอนเป็นหนึ่งในวิธีที่เราสามารถเพิ่มประสิทธิภาพของ กระบวนการเรียนการสอนได้ครับ” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 7, 26 มีนาคม 2567)

“หนึ่งในวิธีที่เราสามารถส่งเสริมทักษะการสื่อสารให้กับนักศึกษา ได้คือผ่านการ ใช้เทคโนโลยี ยกตัวอย่างเช่น การพัฒนาแอปพลิเคชันหรือแพลตฟอร์มการเรียนการสอนที่สามารถ เสริมสร้างทักษะด้านการสื่อสารให้แก่นักศึกษาทุกๆ ระดับ เราเห็นความสำคัญของการเป็นผู้ สื่อสารที่มีประสิทธิภาพในยุคปัจจุบัน และการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอนช่วยให้นักศึกษา ได้เรียนรู้วิธีการสื่อสารอย่างเชี่ยวชาญได้อย่างมีประสิทธิภาพ” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 8, 26 มีนาคม 2567)

“ในยุคปัจจุบัน เทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญอย่างมากในการสื่อสาร มหาวิทยาลัย ควรเน้นให้มีการจัดหาอุปกรณ์เทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้และการฝึกฝน ทักษะในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและการสื่อสารออนไลน์ของนักศึกษา” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 9, 24 มีนาคม 2567)

“การสื่อสารที่ดีเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จของนักศึกษาไม่ว่าจะใน ด้านการเรียน การทำงาน หรือชีวิตส่วนตัว เราเข้าใจว่าการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพไม่ได้เกิดขึ้นโดย ธรรมชาติ แต่ต้องมีการฝึกฝนตั้งแต่วัยเด็ก โดยเน้นการสอนให้นักศึกษามีทักษะการเป็นนักสื่อสาร ที่ดี เป็นผู้ฟังที่ดี ฝึกการสร้างความสัมพันธ์และการอยู่ร่วมกับผู้อื่น เน้นการทำงานเป็นทีม” (ผู้ให้ สัมภาษณ์ คนที่ 10, 24 มีนาคม 2567)

“การพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารเป็นสิ่งสำคัญอย่างมาก เพราะมัน เป็นการสนับสนุนที่สำคัญในการเสริมสร้างทักษะการสื่อสารของบุคลากรทุกคน โดยเฉพาะการ ฝึกอบรมและพัฒนาทักษะการสื่อสาร เราต้องการให้พวกเขารูปแบบอย่างใน การสื่อสาร เพื่อช่วย ให้นักศึกษาได้บูรณาการและพัฒนาทักษะอย่างเหมาะสม” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 11, 28 มีนาคม 2567)

“เมื่อนักศึกษาได้เรียนรู้ที่จะเป็นนักคิดแล้ว เข้าต้องรู้จักที่จะสื่อสารองค์ความรู้ และแนวคิดของเราสู่เพื่อน อาจารย์ ชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาแนวคิดของนักศึกษาได้ดีขึ้น หากนักศึกษาได้เรียนรู้การเกิดทักษะการสื่อสาร องค์ความรู้ในการแก้ไขปัญหา โอกาสในการเข้าชมและอุปสรรคหรือปัญหาต่างๆ ก็ย่อมเพิ่มมากขึ้น” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 12, 28 มีนาคม 2567)

“วิศวกรสังคมก็ต้องเป็นนักสื่อสารที่ดี ส่วนหนึ่งก็เพื่อลดการทำงาน ข้าช้อมและผิดพลาดเราจึงควรฝึกนักศึกษาให้เกิดทักษะการสื่อสารที่ดี เมื่อไม่เข้าใจสถานการณ์ส่วนไหน หรือการเรียนรู้จุดใดก็สามารถตรวจฯ จะได้มีคนอธิบายหรือเปิดโอกาสให้เราได้เข้าใจ นี่คือทักษะการสื่อสารที่ดี” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 13, 29 มีนาคม 2567)

“ฉันวางแผนว่ามหาวิทยาลัยจะเน้นการพัฒนานโยบายและแผนที่ช่วยสนับสนุนการพัฒนาทักษะการสื่อสารของนักศึกษาอย่างเป็นระบบ เราจะให้ความสำคัญกับการรับฟังความคิดเห็นจากนักศึกษาและเชื่อมโยงกับนโยบายที่เป็นประโยชน์ต่อพัฒนาทักษะของนักศึกษาผ่านการประชาสัมพันธ์อย่างเต็มที่” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 14, 29 มีนาคม 2567)

“การสื่อสารเป็นทักษะสำคัญที่นักศึกษาควรพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เราจึงควรให้การฝึกฝนให้นักศึกษาเกิดทักษะด้านการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมุ่งเน้นทั้งการพูด พิงอ่าน และเขียนอย่างถูกต้อง” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 15, 30 มีนาคม 2567)

“เราเชื่อว่าทุกการเปลี่ยนแปลงไม่ว่าจะหน่วยงาน ชุมชนหรือสังคม ต้องเริ่มเปลี่ยนที่ตัวเรา ก่อน นักศึกษา ก็ เช่นกัน หากนักศึกษาเข้าใจบริบทของการเปลี่ยนแปลง เข้าใจบริบทที่มาที่ไปในเรื่องราวที่เราสนใจอย่างถ่องแท้ จะทำให้เราได้รู้ว่าทำไมในปัจจุบันจึงเป็นแบบที่เราเห็น เพื่อที่จะได้วางแผนอนาคตได้อย่างถูกต้อง” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 16, 30 มีนาคม 2567)

3. ทักษะการประสานงาน

จากการเก็บรวบรวมข้อมูล พบว่า ทักษะด้านการประสานงาน เป็นหนึ่งในทักษะสำคัญ ของการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นหนึ่งในทักษะ Soft Skills ที่สำคัญของวิศวกรสังคม และเป็นทักษะที่จำเป็นต่อการทำงานร่วมกับชุมชนท้องถิ่น ซึ่งผู้สอนควรเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมและพัฒนาทักษะการประสานงานให้กับนักศึกษา ผ่านกิจกรรมต่างๆ หรือผ่านเครื่องมือวิศวกรสังคมที่เรียกว่า Time line ระดมพล เพื่อให้นักศึกษาได้ฝึกการทำงานร่วมกัน เน้นการทำงานร่วมกันในหลากหลายศาสตร์สาขาวิชา ฝึกการประสานงาน การทำงานเป็นทีม ซึ่งนักศึกษาจะต้องฝึกการยอมรับความเห็นต่างของเพื่อนสมาชิก โดยไม่เกิดความขัดแย้งจะสามารถทำงานได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ มหาวิทยาลัยควรพัฒนาหลักสูตรหรือวิชาเรียนที่มุ่งเน้น

การฝึกทักษะในการประสานงาน และการทำงานเป็นทีม ควรจัดกิจกรรมฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมและพัฒนาทักษะในการประสานงานให้แก่นักศึกษา และสนับสนุนให้นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง เช่น การก่อตั้งชุมชนหรือกลุ่มที่มุ่งเน้นการประสานงาน ซึ่งยังสามารถเชิญชวนวิทยากรผู้เชี่ยวชาญด้านนี้มาให้ความรู้แก่นักศึกษา ทั้งนี้ควรต้องเน้นการพัฒนาทักษะพื้นฐานให้กับนักศึกษา ก่อนอย่างเช่นทักษะการสื่อสาร การคิดวิเคราะห์ การทำงานเป็นทีม การเป็นผู้นำ และการเจรจาต่อรอง การมีทักษะพื้นฐานเหล่านี้จะช่วยให้นักศึกษาสามารถประสานงานกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งประกอบด้วยบทสัมภาษณ์....

“อาจารย์ผู้สอนควรเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาทักษะการประสานงานให้กับนักศึกษา และความชอบโอกาสให้นักศึกษาได้เรียนรู้และฝึกฝนทักษะการประสานงานผ่านกิจกรรมต่างๆ หรือผ่านเครื่องมือวิศวกรรมสังคมที่เรียกว่า Time line ระดมพล เพื่อให้นักศึกษาได้ฝึกการทำงานร่วมกัน โดยมีอาจารย์ที่เต็มใจให้คำปรึกษา แนะนำ และติดตาม ผลในด้านนี้ เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาพัฒนาทักษะการประสานงานอย่างมีประสิทธิภาพ” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 1, 24 มีนาคม 2567)

“เราควรจัดกิจกรรมที่เน้นการทำร่วมกันในหลากหลายศาสตร์สาขาวิชา เพื่อให้นักศึกษาได้เรียนรู้การทำงานร่วมกัน ฝึกการประสานงาน เรียนรู้การแก้ปัญหาที่เกิดจากการทำงานร่วมกัน” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 2, 26 มีนาคม 2567)

“เรื่องการประสานงาน คือ เรื่องของการฝึกการทำงานร่วมกัน การทำงานเป็นทีม ซึ่งนักศึกษาจะต้องฝึกการทำงานร่วมกัน ยอมรับความเห็นต่างของเพื่อนสมาชิก เพื่อให้การทำงานร่วมกันสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ ฉะนั้น ทักษะเรื่องการประสานงาน จึงเป็นทักษะที่สำคัญและจำเป็นในยุคศตวรรษที่ 21 นี้เป็นอย่างมาก” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 3, 25 มีนาคม 2567)

“ในการจัดกิจกรรม เราใช้เครื่องมือ Time line พัฒนาการ เพื่อฝึกทักษะการสื่อสาร แต่เราสามารถขยายผลให้เป็น Time line ระดมพล เพื่อให้นักศึกษาได้ประสานกับคนในชุมชนที่เกี่ยวข้องให้มาร่วมกันให้ข้อมูลที่ขาดหายไป นักประสานที่ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้โดยไม่เกิดความขัดแย้งจะสามารถทำงานได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 4, 25 มีนาคม 2567)

“การประสาน การทำงานร่วมกัน ตั้งสำคัญหากต้องเริ่มจากการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) เพราะจะช่วยให้เราเข้าใจและปรับตัวต่ออารมณ์ของตนเองและของผู้อื่น ได้อย่างเหมาะสม มั่นช่วยให้เราสามารถแก้ไขปัญหาและมีความสามารถในการรับมือกับ

สถานการณ์ที่ขับข้อนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 5, 27 มีนาคม 2567)

“ความสำคัญของการมีทักษะในการประสานงานไม่ควรถูกละเลย เพราะมันเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในมุมมองของนักศึกษา การพัฒนาทักษะในด้านนี้จะช่วยเตรียมความพร้อมให้เราเข้าสู่สถานการณ์การทำงานจริงได้ดียิ่งขึ้น ดังนั้น มหาวิทยาลัยควรจัดกิจกรรมฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมและพัฒนาทักษะในการประสานงานให้แก่นักศึกษา และสนับสนุนให้นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง เช่น การก่อตั้งชมรมหรือกลุ่มที่มุ่งเน้นการประสานงาน ซึ่งยังสามารถเชิญชวนวิทยากรผู้เชี่ยวชาญด้านนี้มาให้ความรู้แก่นักศึกษาได้อีกด้วย” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 6, 27 มีนาคม 2567)

“เมื่อพูดถึงการพัฒนาหลักสูตรหรือวิชาเรียนที่มุ่งเน้นการฝึกทักษะในการประสานงาน และการทำงานเป็นทีม มหาวิทยาลัยควรพัฒนาหลักสูตรหรือวิชาเหล่านี้อย่างมีแบบแผน นอกจากรายการสอนแล้ว อาจารย์ผู้สอนควรมีความเชี่ยวชาญในการสอนที่เน้นการฝึกปฏิบัติอย่างเป็นพิเศษ เพื่อให้นักศึกษาได้รับประสบการณ์และความรู้จากการปฏิบัติจริง” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 7, 26 มีนาคม 2567)

“ทักษะการประสานงาน เป็นทักษะที่สำคัญที่อาจารย์ควรส่งเสริม เพราะส่งผลต่อการทำงานทั้งในปัจจุบันและอนาคต อีกทั้งทักษะการประสานงาน ยังเป็นทักษะที่สำคัญในการพัฒนาเจรจาต่อรองเพื่อลดข้อขัดแย้งอันจะเกิดขึ้นได้เป็นอย่างดี” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 8, 26 มีนาคม 2567)

“จริงๆ แล้วคิดว่าเราควรเน้นการพัฒนาทักษะพื้นฐานให้กับนักศึกษา ก่อนอย่างเช่นทักษะการสื่อสาร การคิดวิเคราะห์ การทำงานเป็นทีม การเป็นผู้นำ และการเจรจาต่อรอง รวมถึงทักษะพื้นฐานเหล่านี้จะช่วยให้นักศึกษาสามารถประสานงานกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 9, 24 มีนาคม 2567)

“เราคิดว่าควรจัดกิจกรรมให้นักศึกษาได้ฝึกฝนทักษะการประสานงานในหลาย ๆ ด้าน เช่นกิจกรรมกลุ่ม การเป็นอาสาสมัคร การแข่งขัน ฝึกงาน โครงการแลกเปลี่ยน และการเป็นพี่เลี้ยง เราเชื่อว่าประสบการณ์จริงเหล่านี้จะเป็นประโยชน์อย่างมากต่อการเรียนรู้ของนักศึกษา” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 10, 24 มีนาคม 2567)

“เห็นด้วยว่าเราควรจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาทักษะการประสานงาน เทคนิคการสื่อสาร กลยุทธ์การเจรจา และเชิญวิทยากรผู้เชี่ยวชาญมาแบ่งปันประสบการณ์ ความรู้

และทักษะการประสานงาน ซึ่งจะช่วยให้นักศึกษาได้รับความรู้และทักษะที่จำเป็นต่อการประสานงานอย่างแท้จริง” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 11, 28 มีนาคม 2567)

“ทักษะด้านการประสานงาน ถือว่าเป็นทักษะที่จำเป็นต่อการทำงานร่วมกับชุมชนท้องถิ่น เพราะเมื่อเราจัดกิจกรรมโดยใช้ชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้ เราควรฝึกให้นักศึกษารู้จักวิธีการประสานงานกับชุมชน ขั้นจะส่งผลให้สามารถทำงานร่วมกับชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 12, 28 มีนาคม 2567)

“จริงๆแล้ว ทักษะการประสานงานเป็นหนึ่งในทักษะสำคัญ ของทักษะการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 และเป็นหนึ่งในทักษะ Soft Skills ที่นักศึกษาทุกคนควรมี เพราะเป็นที่ต้องการของทุกองค์กรในตลาดแรงงาน หากแม้มีการประสานงานโดยปราศจากข้อขัดแย้งจะทำให้การทำงานร่วมกันเกิดประสิทธิภาพกับทุกฝ่ายในองค์กร” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 13, 29 มีนาคม 2567)

“เราควรทำการประเมินและติดตามผลการพัฒนาอย่างสม่ำเสมอ เพื่อสนับสนุนแก้ไข และปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพ เราเชื่อว่ามันจะช่วยให้นักศึกษาเพิ่มทักษะการประสานงานได้ดีขึ้น นอกจากนี้ มหาวิทยาลัยยังควรสนับสนุนการศึกษาสำหรับกิจกรรมต่างๆ เช่น ฝีกงาน และโครงการแลกเปลี่ยน เพื่อให้นักศึกษามีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมเหล่านี้ได้มากขึ้น” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 14, 29 มีนาคม 2567)

“ในความเป็นจริง ทักษะพื้นฐานทุกทักษะถือว่ามีความจำเป็นไม่แพ้กันและถ้าพูดถึงทักษะการประสานงาน ก็เป็นอีกหนึ่งทักษะพื้นฐานที่จำเป็นกับการอยู่ร่วมกับสังคม มีความสำคัญในการทำงานร่วมกันทั้งกับเพื่อนในห้องเรียน เพื่อนร่วมงานในอนาคต เพราะการประสานงานที่ดีก็เหมือนกับการคุยกับผู้อื่นอย่างถูกคอ ไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง ฉะนั้นการประสานงานที่ดีก็ทำให้เรามีชัยในการทำงานได้” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 15, 30 มีนาคม 2567)

“ในยุคปัจจุบัน การเป็นนักประสานงานเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่งสำหรับนักศึกษาทุกคน มหาวิทยาลัยควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะเหล่านี้อย่างจริงจัง เชื่อมั่นว่า การมีทักษะในการประสานงานที่ดีจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้นักศึกษาประสบความสำเร็จทั้งในการเรียนและการทำงาน” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 16, 30 มีนาคม 2567)

4. ทักษะการสร้างนวัตกรรม

จากการเก็บรวบรวมข้อมูล พบว่า ทักษะการสร้างนวัตกรรม เป็นทักษะที่ฝึกให้นักศึกษาได้ผ่านการคิดวิเคราะห์ คิดนออกรอบ ออกแบบ ปรับปรุง พัฒนา สร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ จากปัญหาที่ค้นพบในสังคม ชุมชน ฝึกให้นักศึกษาคิดหาความช่วยเหลือในการสร้างนวัตกรรมแบบ “ชวนเพื่อน จุนเมื่อน้อง ขอร้องพี่” ฝึกการใช้ความคิดสร้างสรรค์ทำงานสิ่งต่างๆ ด้วยวิธีใหม่ๆ และยัง

หมายรวมไปถึงการเปลี่ยนแปลงทางความคิด การผลิต กระบวนการหรือองค์กรอย่างมีคุณค่าและมีประโยชน์ต่อผู้อื่น อาจารย์ผู้สอนควรประยุกต์ใช้เครื่องมือพื้นฐานได้แก่ Time line กระบวนการ และ M I C Model ซึ่ง (M) คือ Modify หมายถึง การสรับหรือบูรับกระบวนการ (I) คือ Improve หมายถึง การยกระดับกระบวนการ และ (C) คือ Create หมายถึง การสร้างกระบวนการเพิ่มเติม มาออกแบบกิจกรรมการเรียน การสอนที่ส่งเสริมให้นักศึกษาได้เรียนรู้และลงมือทำในสถานการณ์จริง ฝึกฝนการระบุปัญหา วิเคราะห์ปัญหา และหาแนวทางแก้ไข สนับสนุนให้นักศึกษาทำโครงการ พัฒนาผลงานนวัตกรรมและนำเสนอผลงาน อาจารย์ทำหน้าที่เป็นผู้ชี้แนะให้คำปรึกษา ติดตาม และประเมินผล สนับสนุนให้นักศึกษา각ล้าแสดงออก กล้าคิด กล้าทำ และเรียนรู้จากประสบการณ์ สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการคิดสร้างสรรค์และการทำงานร่วมกัน ศึกษาดูงาน และเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้เชี่ยวชาญในด้านที่เกี่ยวข้อง มอบหมายให้นักศึกษาทำโครงการร่วม ระดมความคิด และช่วยกันแก็บัญหา จัดเวทีเสนอหรือประกวดผลงานนวัตกรรม พัฒนาทักษะการคิดเชิงออกแบบ แนวทางและขั้นตอนการพัฒนานวัตกรรม สร้างแรงจูงใจในการต่อยอด/ขยายผล นวัตกรรม เน้นการทำงานร่วมกับชุมชน เช้าใจความต้องการของชุมชน และพัฒนานวัตกรรมที่ตอบโจทย์ปัญหาของชุมชน ซึ่งปรากฏดังบทสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“เวลาที่มีการฝึกอบรม Soft Skills สำหรับนักศึกษาด้วยกระบวนการวิศวกรสังคม ผมคิดว่าเราควรเพิ่มกิจกรรมที่ช่วยเสริมความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบและนวัตกรรม นักศึกษามักขาดความเข้าใจในเรื่องของนวัตกรรม ดังนั้นมหาวิทยาลัยควรมีการเพิ่มทักษะหรือแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการคิดและนวัตกรรมในกิจกรรมการเรียนการสอน หรือเพิ่มกิจกรรมที่เน้นทักษะเหล่านี้อย่างถูกต้องและมีอาจารย์ให้คำปรึกษา ติดตาม และประเมินผลอย่างเป็นระบบ” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 1, 24 มีนาคม 2567)

“นวัตกรรมไม่ใช่เรื่องไกลตัวอีกต่อไป ถือเป็นความฝันของเยาวชนในปัจจุบันนี้ เพราะมีตัวอย่างความสำเร็จให้เห็นเป็นรูปธรรมอยู่มากมาย ฉะนั้นการปลูกฝังให้นักศึกษามีทักษะในการสร้างนวัตกรรมจึงเป็นสิ่งจำเป็น ที่คณาจารย์ทุกคนต้องให้ความสำคัญ จัดกิจกรรมที่จะช่วยให้นักศึกษาเกิดความคิดสร้างสรรค์ เพื่อให้นักศึกษาได้ฝึกฝนการคิดอย่างมีนวัตกรรมและสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ กองมาได้อย่างต่อเนื่อง” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 2, 26 มีนาคม 2567)

“เราต้องฝึกความคิดสร้างสรรค์และหมั่นศึกษาหาความรู้ โดยการศึกษาดูงาน และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้เชี่ยวชาญในด้านที่เกี่ยวข้อง เพื่อที่เราจะสามารถทดลองทำเพื่อค้นพบข้อความใหม่ๆ และนวัตกรรมที่สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างแท้จริง โดยคำนึงถึงเจรจาภาพรวมและลิขสิทธิ์ โดยไม่คัดลอกผลงานของผู้อื่น เพื่อให้เกิดความใหม่ที่มากจากตัวเราเอง

นอกจากนี้ยังสามารถรวมกลุ่มระดมความคิดช่วยกันแก้ไขปัญหาและสร้างสรรค์นวัตกรรม โดยมอบหมายให้นักศึกษาทำโครงการ และจัดเวทีเสนอหรือประกวดผลงานนวัตกรรม” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 3, 25 มีนาคม 2567)

“เมื่อใช้เครื่องมือ Time line กระบวนการ และ M.I.C Model เช้ามาใช้ในการจัดการเรียนการสอน นักศึกษาจะมีโอกาสในการค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการ และมีขั้นตอนที่ชัดเจนในการปรับปรุง พัฒนา หรือแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น เช่น การตอบโจทย์ความต้องการของพื้นที่หรือหน่วยงาน ซึ่งสร้างขั้นตอนที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 4, 25 มีนาคม 2567)

“น่าจะเพิ่มทักษะในการคิดเชิงออกแบบและกำหนดแนวทางและขั้นตอนในการพัฒนานวัตกรรมเพิ่มเติมครับ นอกจากนี้ยังต้องสร้างแรงจูงใจในการขยายผลนวัตกรรมเพื่อตอบสนองต่อความต้องการและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพครับ” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 5, 27 มีนาคม 2567)

“จากประสบการณ์ของนักสร้างนวัตกรรมที่สำคัญที่สุด เราชอบว่าความสำคัญอยู่ที่ทักษะในการคิดสร้างสรรค์อย่างยิ่ง นักศึกษาควรฝึกฝนการคิดนออกรอบ การวิเคราะห์ และการสร้างໂຄเดียใหม่ๆ อย่างต่อเนื่อง เพราะการสร้างนวัตกรรมไม่ได้เกิดขึ้นเพียงแค่มีความรู้อย่างเดียว แต่ต้องมีการคิดสร้างสรรค์และความกล้าหาญในการทดลอง การทำผิด และการลองผิดในทุกขั้นตอนของกระบวนการนวัตกรรม นักศึกษาที่มีทักษะเหล่านี้พร้อมจะนำไปสู่การพัฒนานวัตกรรมที่หลากหลายและทันสมัยในอนาคตได้อย่างยั่งยืน ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่อย่างยิ่งในโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในปัจจุบันและอนาคต” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 6, 27 มีนาคม 2567)

“เราเชื่อว่าการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาเป็นทักษะที่สำคัญอย่างยิ่งสำหรับนักสร้างนวัตกรรมทุกคน นักศึกษาควรได้รับการฝึกฝนในการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างระบบ เพื่อที่จะสามารถหาข้อสรุปที่มีเหตุผลและตัดสินใจอย่างมีความเป็นระบบ การเรียนรู้และพัฒนาตนเองควรเป็นกระบวนการที่ต้องดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการสร้างนวัตกรรมอย่างยั่งยืน” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 7, 26 มีนาคม 2567)

“การเป็นนักสร้างนวัตกรรม เป็นหนึ่งในสีทักษะของวิศวกรสังคม ทักษะการสร้างนวัตกรรมชุมชนจะช่วยให้นักศึกษาได้ตระหนักรู้คุณค่าของท้องถิ่นตนเอง และมีความภาคภูมิใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาชุมชนให้มีคุณภาพชีวิตและสภาพแวดล้อมที่ดีขึ้น” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 8, 26 มีนาคม 2567)

“สำหรับวิศวกรสังคม ทักษะในการสร้างนวัตกรรมเป็นผลมาจากการประยุกต์ใช้เครื่องมือ Time line กระบวนการ ซึ่งนักศึกษาจะได้ฝึกในการค้นหากระบวนการขั้นตอน การได้มา

ชี้่งผลิตภัณฑ์หรือบริการที่เราสนใจอย่างละเอียด หลังจากนั้นเราจะให้วิศวกรสังคมทุกคนในกลุ่มพิจารณาเลือกกระบวนการที่ได้รับการพิจารณาเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่ดีขึ้น โดยการใช้เครื่องมือ M I C Model นักศึกษาสามารถที่จะเลือก Modify (M) การสับเปลี่ยนกระบวนการ Improve (I) การยกกระดับกระบวนการ หรือ Create (C) การสร้างกระบวนการเพิ่มเติม เพื่อปรับปรุงและพัฒนาได้” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 9, 24 มีนาคม 2567)

“เราเชื่อว่าการมีความคิดสร้างสรรค์และการก้าวหน้าไปข้างหน้ามีความสำคัญอย่างมาก การเรียนรู้จากประสบการณ์จริงเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาทักษะในการสร้างนวัตกรรม การสร้างนวัตกรรมไม่ใช่เพียงแค่การประดิษฐ์อะไรใหม่ๆ แต่เป็นเรื่องของความคิดสร้างสรรค์ที่มีกันได้ทุกคน หากได้รับการฝึกฝน” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 10, 24 มีนาคม 2567)

“การทำางานร่วมกับผู้อื่น แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ช่วยพัฒนาทักษะสร้างสรรค์ ได้มาก เรียนรู้จากประสบการณ์ของคนอื่น แบ่งปันความรู้ของเรา เป็นการเริ่มนั่นที่ดีในการพัฒนาศักยภาพของตัวเอง ถ้าอยากพัฒนากระบวนการใหม่ๆ หรือสร้างอะไรใหม่ๆ สิ่งแรกที่ต้องทำคือ วิเคราะห์และระบุปัญหาที่ต้องการแก้ไขให้ชัดเจนก่อน” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 11, 28 มีนาคม 2567)

“สำคัญมากนะที่จะแก้ปัญหาและคิดໄอเดียใหม่ ๆ เก่ง ๆ ถ้าอยากรเป็นนักสร้างนวัตกรรมที่เจ่ง เรายังต้องฝึกฝนทักษะพากนี้ให้เก่งด้วย จะได้พร้อมลุยงานพัฒนาอะไรก็ได้อย่างมั่นใจ ตั้งเป้าหมายให้ชัดเจน วางแผนดี ๆ มุ่งเน้นไปที่ผลลัพธ์ที่ใช่และมีประสิทธิภาพจริง ๆ” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 12, 28 มีนาคม 2567)

“จริงๆแล้ว การทำงานเป็นทีมและการเรียนรู้จากผู้อื่นนี่สำคัญมากเลยนะ สำหรับการพัฒนาทักษะการคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรมใหม่ๆ ลองคิดดูสิ ว่าถ้าเราได้เรียนรู้และแลกเปลี่ยนความรู้กับคนอื่นๆ ร่วมกัน เราอาจจะได้มุมมองใหม่ๆ ไอเดียใหม่ๆ เพิ่มเติม ช่วยให้เราพัฒนาตัวเองได้ไวขึ้น และสร้างผลงานที่มีคุณค่าได้มากขึ้นด้วย เริ่มนั่นง่ายๆ เลยก็คือ เรายังต้องเข้าใจความต้องการและปัญหาของคนในชุมชนให้ลึกซึ้งก่อน เมื่อเราเข้าใจปัญหาแล้ว เราอาจจะสามารถคิดหารือแก้ไขที่เหมาะสม ตรงประเด็น และมีประสิทธิภาพได้มากขึ้น” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 13, 29 มีนาคม 2567)

“การจะสร้างนวัตกรรมเจ่งๆ ได้ ต้องอาศัยการมีทักษะอื่นๆเพิ่มเติม เช่น ทักษะการตั้งคำถาม (ถ้าเราทำอย่างนี้จะเกิดอะไรขึ้น ?, ทำไม ?, และจะเกิดอะไรขึ้น ?) ทักษะการสังเกต ทักษะการทดลอง ที่จะต้องพยายามหาแนวคิดใหม่ๆ ทั้งนี้ ทักษะเหล่านี้ต้องอาศัยการฝึกฝน ซึ่งจะช่วยให้เราเรียนรู้และพัฒนาทักษะการคิดสร้างสรรค์ได้ดีขึ้น แล้วอย่าลืมว่าการทำงานเป็นทีมก็

สำคัญไม่แพ้กัน แบ่งปันความรู้ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สร้างทีมที่แข็งแกร่ง ร่วมมือกันทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ เท่านี้แหลก การสร้างนวัตกรรมจะประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 14, 29 มีนาคม 2567)

“การทำงานร่วมกับผู้อื่น และการแบ่งปันความรู้ นั้นสำคัญมากต่อ การพัฒนาทักษะนักสร้างสรรค์ ลองนึกภาพว่าเรามีทีมที่แข็งแกร่ง ทุกคนพร้อมที่จะเรียนรู้จากกันและกัน แบ่งปันไอเดียใหม่ ๆ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สิ่งนี้แหลกที่จะช่วยพัฒนาทักษะของเราได้อย่างมีประสิทธิภาพ ความคิดสร้างสรรค์ และทักษะการแก้ปัญหาที่ดีก็สำคัญไม่แพ้กัน การฝึกฝนและพัฒนาทักษะเหล่านี้ จะช่วยให้เราพร้อมที่จะเป็นนักสร้างสรรค์ที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ลองจินตนาการว่า เราสามารถคิดไอเดียใหม่ ๆ แก้ปัญหาที่ซับซ้อน สร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆได้” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 15, 30 มีนาคม 2567)

“สำคัญมากเลยนะ ที่เราจะมีความคิดสร้างสรรค์และแก้ปัญหาเก่ง ฝึกฝนพัฒนาทักษะพกนิ่บอยฯ จะได้เป็นนักสร้างนวัตกรรมที่เจ๋งยิ่งขึ้น การทำงานเป็นทีมก็สำคัญไม่แพ้กัน เพราะนวัตกรรมดีๆ เกิดขึ้นได้ต้องอาศัยความร่วมมือกัน ฝึกสื่อสาร ฝึกทำงานกับคนอื่นบอยฯ” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 16, 30 มีนาคม 2567)

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะ/ ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม ต่อแนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ

จากการสัมภาษณ์ พบร่วม การพัฒนาทักษะจำเป็นต้องพัฒนาทักษะด้านต่างๆ ที่จำเป็นสำหรับวิศวกรสังคม เช่น ทักษะการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา การสื่อสาร การทำงานเป็นทีม การคิดสร้างสรรค์ และการใช้เทคโนโลยี การบูรณาการการเรียนรู้ ความมีการบูรณาการการเรียนรู้ทั้งในด้านทฤษฎีและปฏิบัติ เน้นการเรียนรู้ในสถานการณ์จริง เช่น การลงพื้นที่จริง เรียนรู้จากชุมชน การจัดกิจกรรมจิตอาสา การพัฒนาโครงการต่าง ๆ ร่วมกับชุมชน การพัฒนาหลักสูตร ควรพัฒนาหลักสูตรที่เหมาะสมกับบริบทท้องถิ่น เชื่อมโยงการเรียนรู้กับการทำงานจริง และสนับสนุนให้นักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ การสนับสนุนจากมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยความมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษา โดยการจัดสร้างบประมาณ ทรัพยากร บุคคลากร พัฒนาระบบสนับสนุนการเรียนรู้ ส่งเสริมให้อาจารย์มีส่วนร่วมและสร้างแรงจูงใจให้นักศึกษา การสร้างเครือข่าย มหาวิทยาลัยควรเชื่อมโยงกับภาคีเครือข่ายต่างๆ เช่น ให้นักศึกษามีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยอื่น เชื่อมโยงกับองค์กรภาคเอกชน ภาครัฐ และสร้างเครือข่ายศิษย์เก่า การ Up Skills ให้กับบุคคลากร มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ เพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับทักษะวิศวกรสังคม และต่อยอดในการอบรม Soft Skills ให้กับนักศึกษา จัดกิจกรรมหรือรายวิชาที่มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะวิศวกร

สังคม ควรจัดกิจกรรมหรือรายวิชาอย่างต่อเนื่อง มีการวัดผลความสำเร็จ และสร้างความเข้าใจให้กับลุ่มผู้บริหาร อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ เห็นความสำคัญของการพัฒนาทักษะเหล่านี้ การจัดทำแหล่งเรียนรู้สนับสนุนเพิ่มเติม พัฒนาศักยภาพของบุคลากร จัดหาอุปกรณ์และเครื่องมือที่ทันสมัย และพัฒนาระบบสนับสนุนการเรียนรู้ ซึ่งปรากฏดังบทสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“เราควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้กับอาจารย์และเจ้าหน้าที่มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ เพื่อสอนให้เข้าใจทักษะวิศวกรสังคมอย่างถูกต้อง จากนั้นค่อยต่อยอดไปฝึกอบรมทักษะ Soft Skills ให้กับนักศึกษา โดยใช้วิธีการวิศวกรสังคม เป้าหมายคือ มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือทุกแห่ง จะได้มีแนวทางการพัฒนาวิศวกรสังคมที่เหมือนกัน” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 1, 24 มีนาคม 2567)

“ข้อเสนอแนะ ต่อแนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏลุ่มภาคเหนือ 1) จัดกิจกรรมหรือรายวิชาที่มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษาอย่างต่อเนื่องและมีการวัดผลความสำเร็จของผลลัพธ์ (Outcome) เป็นระยะๆ 2) สร้างความเข้าใจและส่งเสริมให้กับลุ่มผู้บริหาร อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ เห็นความสำคัญของการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษามากขึ้น” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 2, 26 มีนาคม 2567)

“สมัยนี้เนี่ย ทักษะวิศวกรสังคมสำคัญมากนะ เอาจริง ๆ เด็ก ๆ ควรมีทักษะพวกนี้ ไก่น้ำง จะได้ทำงานเป็นทีม แก็บปัญหา และคิดอะไรใหม่ ๆ ได้ เพราะทักษะวิศวกรสังคมเป็นทักษะที่จำเป็นในยุคศตวรรษที่ 21 ที่ทุกองค์กรยอมรับว่าสำคัญ” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 3, 25 มีนาคม 2567)

“แทนที่จะนั่งฟังอาจารย์บรรยายในห้องเรียน เด็ก ๆ ควรได้ออกไปเรียนรู้ด้วยตัวเอง ได้เดิน ได้มอง ได้สังเกต สัมผัสประสบการณ์จริง ลองจินตนาการดูสิ แทนที่จะอัดเนื้อหาในห้องเรียน ลองเปลี่ยนบรรยากาศ พาเด็กฯ ออกไปเรียนรู้จากสิ่งรอบตัว ฝึกพูด ฝึกสื่อสาร ฝึกสังเกต เรียนรู้ที่จะชี้สีกับสีกับสีต่างๆ แล้วลองให้เด็กฯ ระดมสมอง ช่วยกันคิดวิเคราะห์ ฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ การแก็บปัญหา ทำแบบนี้เป็นประจำ เด็กฯ จะซึมซับและพัฒนาทักษะต่างๆ โดยไม่รู้ตัว เรียนรู้ได้อย่างสนุกสนาน มีประสิทธิภาพ ลองปรับวิธีการสอนแบบนี้ดูสิ เด็กฯ ของเราจะได้พัฒนาทักษะรอบด้านพร้อมรับมือกับโลกกว้าง” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 4, 25 มีนาคม 2567)

“มหาวิทยาลัยมีหน้าที่สำคัญในการสอนนักศึกษาให้เป็น “วิศวกรสังคม” ลองนึกภาพว่า นักศึกษาเป็นเหมือนวิศวกรที่ออกแบบและสร้าง “สังคม” ให้ดีขึ้น มหาวิทยาลัยก็ต้องมีบทบาทสนับสนุนนักศึกษาด้วยการจัดกิจกรรม หลักสูตร และหาเครื่องช่วยให้พากເຊາໄດ້ຝຶກົນ ทักษะเหล่านี้ แต่ปัญหาคือ การจะทำแบบนี้มันต้องใช้งบประมาณ บุคลากร และเวลาเยอะแยะ

มหาวิทยาลัยเลยต้องหาเงินเพิ่ม พัฒนาทักษะอาจารย์ และออกแบบกิจกรรมให้น่าสนใจ” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 5, 27 มีนาคม 2567)

“การเรียนรู้ที่ดีนั้น ควรมีทั้งทฤษฎีและปฏิบัติไปด้วยกัน โดยให้นักศึกษาได้ลงมือทำจริง ลงพื้นที่สัมผัสกับสถานการณ์จริงในชุมชน สิ่งนี้จะช่วยให้การเรียนรู้ของเขามีประสิทธิภาพมากขึ้น เติบโตไปพร้อมกับประสบการณ์จริง และที่สำคัญเราต้องมีระบบติดตามและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ ดูว่า nักศึกษาพัฒนาทักษะอะไรไปบ้าง ข้อมูลเหล่านี้จะช่วยนำมาปรับปรุงและพัฒนาแนวทางการเรียนรู้ให้ดีขึ้นได้” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 6, 27 มีนาคม 2567)

“สำคัญมากนะ ที่นักศึกษาจะมีทักษะเฉพาะด้านที่จำเป็นต่อการทำงานและใช้ชีวิตในสังคมปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องคิดวิเคราะห์ แก็บัญหา สื่อสาร หรือทำงานเป็นทีม พวกทักษะนี้จะช่วยให้นักศึกษาพร้อมด้วยทุกสถานการณ์หลังเรียนจบ มหาลัยก็เลยต้องมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนนักศึกษาพัฒนาทักษะเหล่านี้ มหาลัยต้องจัดงบประมาณ ทรัพยากร และบุคลากร มาสร้างระบบสนับสนุนการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาทักษะให้ครบถ้วน นักศึกษาเองก็ต้องขยายฝีพัน เรียนรู้ และหาโอกาสลงมือทำจริง ทักษะเหล่านี้จะติดตัวพากเราไปตลอดชีวิต ทั้งมหาลัยและนักศึกษาต้องร่วมมือกันพัฒนาทักษะให้พร้อมอนาคต ก็จะสดใส” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 7, 26 มีนาคม 2567)

“การที่มหาวิทยาลัยจับมือกับภาคีต่างๆ เนี่ย มันสำคัญมากเลยนะ มันเปิดโอกาสให้นักศึกษามีเวทีแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ เมื่อไอนีได้เปิดโลกทัศน์กว้างขึ้น แล้วที่สำคัญ เราควรสนับสนุนให้นักศึกษาได้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเครือข่ายนี้ มันเป็นโอกาสทองเลยนะ นักศึกษาจะได้ฝึกฝนทักษะ พัฒนาวิชาการ ได้ประสบการณ์จริง เชื่อสิ มันมีประโยชน์ต่อพวกรเข้าແ่นอน ทั้งตอนเรียนและหลังเรียนจบ รับรองว่าอนาคตสดใส” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 8, 26 มีนาคม 2567)

“มหาวิทยาลัยควรทุ่มเททั้งเงินและทรัพยากรเพื่อพัฒนาระบบสนับสนุนการเรียนรู้ให้ดีขึ้น โดยเฉพาะเรื่องการเชื่อมต่อมหาวิทยาลัยกับภาคีต่างๆ ไม่ใช่แค่สร้างระบบ แต่ต้องสนับสนุนให้อาจารย์มีส่วนร่วมและสร้างแรงจูงใจให้นักศึกษารักการเรียนรู้ด้วย” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 9, 24 มีนาคม 2567)

“การพัฒนาทักษะวิศวกรสัมภานั้น สำคัญมาก แต่ต้องมีการติดตามผลอย่างจริงจัง เพื่อให้พัฒนาได้ดีขึ้นเรื่อยๆ แต่มีอุปสรรคหลายอย่างที่ทำให้ยาก เช่น งบประมาณไม่พอ คนไม่พอ หาพื้นที่มีตระยาก และนักศึกษาที่ไม่ค่อยอยากรีียน” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 10, 24 มีนาคม 2567)

“วิศวกรสังคมเป็นเหมือนธีโร์ผู้พัฒนาสังคมนั้นแหละ หน้าที่หลักๆ ของพวากษาคือ การซ้อม สร้างสังคม การทำงานร่วมกับคนในชุมชน เพื่อหาทางแก้ไขปัญหาและพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น แต่จะทำหน้าที่นี้ได้ดีพวากษาต้องไม่มีแค่ความรู้และทักษะเฉพาะทางด้านทั้ง 4 ทักษะของวิศวกรสังคม ซึ่งความมีทักษะพื้นฐานด้านอื่นๆ ทั้งนี้อาจเป็นงานหนักของอาจารย์ที่ปรึกษาที่ต้องคอยฝึกฝนทักษะต่างๆให้กับนักศึกษาอย่างต่อเนื่อง” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 11, 28 มีนาคม 2567)

"วิศวกรสังคม" จำเป็นต้องมีทักษะหลายด้านที่สำคัญมากๆ เลยนะ เมื่อนอกบบเครื่องมือที่ต้องมีครบครันเพื่อทำงานให้สำเร็จลุล่วง เช่น ทักษะการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา การสื่อสาร การทำงานเป็นทีม การเป็นผู้นำ การคิดสร้างสรรค์ และการใช้เทคโนโลยี ซึ่งการสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยเป็นสิ่งสำคัญ เช่น การจัดสร้างงบประมาณ การจัดทำทรัพยากร การพัฒนาบุคลากร การพัฒนาระบบสนับสนุนการเรียนรู้ การส่งเสริมให้อาจารย์มีส่วนร่วม และการสร้างแรงจูงใจให้นักศึกษา เช่น การมอบทุนการศึกษา และการประกาศนียบัตรชมเชย เป็นต้น ทั้งนี้จะช่วยส่งเสริมแรงจูงใจให้นักศึกษาในการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ" (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 12, 28 มีนาคม 2567)

“การพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมที่ดีนั้น ต้องเน้นการเรียนรู้แบบครบเครื่อง ทฤษฎี ปนปฏิบัติ หลักสูตรตรงกับงาน ฝึกฝนลงมือทำจริง และสนับสนุนให้นักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ผลลัพธ์ที่ได้คือ นักศึกษาจะมีประสบการณ์และความรู้ที่ตรงกับความต้องการของสังคมในปัจจุบัน” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 13, 29 มีนาคม 2567)

“การพัฒนาทักษะของวิศวกรสังคมเป็นเรื่องที่มีอุปสรรคมากมาย เราพบว่ามีปัญหาหลายอย่าง เช่น งบประมาณจำกัด ขาดแคลนบุคลากร ขาดแคลนอุปกรณ์และเครื่องมือ และขาดระบบสนับสนุนการเรียนรู้ ทั้งนี้เป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาทักษะของนักศึกษาได้โดยตรง การสร้างเครือข่ายก็เป็นสิ่งสำคัญในกระบวนการนี้ การเชื่อมโยงกับภาคีเครือข่ายโดยให้นักศึกษามีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยอื่น และเชื่อมโยงกับองค์กรภาครัฐ และสร้างเครือข่ายศิษย์เก่า” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 14, 29 มีนาคม 2567)

“ควรเริ่มจากการสร้างแหล่งเงินทุนสนับสนุนเพิ่มเติม เพื่อให้เกิดการพัฒนาศักยภาพของบุคลากร โดยการให้การฝึกอบรมและพัฒนาทักษะเฉพาะด้านที่จำเป็นสำหรับวิศวกรสังคม ฝึกการประยุกต์ใช้เครื่องมือวิศวกรสังคมทั้ง 5 เครื่องมือ โดยประยุกต์ใช้กับการเรียนการสอนและกิจกรรมต่างๆเพื่อให้นักศึกษาเกิดความคุ้นเคย และเกิดเป็นทักษะต่างๆที่สำคัญ” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 15, 30 มีนาคม 2567)

“เราควรเสนอแนวทางในการเรียนรู้ที่ครอบคลุมทั้งด้านทฤษฎีและการปฏิบัติ เพื่อให้นักศึกษาได้ลงมือทำในชีวิตจริง การให้ความสำคัญกับการฝึกทักษะในสถานการณ์จริง เช่น การมีส่วนร่วมในกิจกรรมอาสาสมัคร การพัฒนาโครงการร่วมกับชุมชน จะช่วยส่งเสริมการพัฒนาทักษะของนักศึกษาในการเป็นวิศวกรสังคม เรียนรู้การทำงานร่วมกับผู้อื่น จะช่วยในการแก้ไขปัญหา และสร้างพัฒนาชุมชนไปในทิศทางที่ดีขึ้น” (ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 16, 30 มีนาคม 2567)

กล่าวโดยสรุปจากผลการสัมภาษณ์สามารถสรุปเป็นภาพรวมเพื่อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งต้องมีการวางแผนอย่างเป็นกระบวนการ ซึ่งมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 (สำหรับนักศึกษาขั้นบีที่ 1)

- ฝึกอบรมให้ความรู้แก่คณะผู้บริหาร คณาจารย์ บุคลากร และเจ้าหน้าที่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดูแลและพัฒนานักศึกษา ให้ทราบถึงเครื่องมือที่จะใช้ในการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมทั้ง 5 เครื่องมือ อย่างละเอียดและถูกต้อง ควรใช้เวลาในการอบรมอย่างน้อย 3 วัน เพื่อให้มีการเรียนรู้และประยุกต์ใช้เครื่องมือดังกล่าวอย่างละเอียด และควรดำเนินการจัดอบรม Re Skills Up Skills ในทุกๆ ปีอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ได้เข้าใจและประยุกต์ใช้เครื่องมือได้อย่างสร้างสรรค์ โดยมีหลักสูตรในการอบรมดังนี้

- กิจกรรมปรับ Mindsets & Check-in
- การบรรยายแนะนำหลักสูตร “วิศวกรสังคม” (Social Engineer)
- กิจกรรม Ice breaking
- กิจกรรม Coaching Skills ทักษะการโค้ชเพื่อวิศวกรสังคม
- กิจกรรม GROW Technique for coaching, การโค้ช GROW Model
- กิจกรรม Deep listening พัฒนาทักษะการฟังเพื่อการโค้ชอย่างทรง

ประสิทธิภาพ

- กิจกรรม Powerful Question and SMART Goals: คำถ้ามทรงพลังและ การตั้งเป้าหมายอย่างชาญฉลาด

- กิจกรรม Design Thinking for innovation and Storytelling
- การอบรมการใช้เครื่องมือวิศวกรสังคม ทั้ง 5 เครื่องมือ ได้แก่ เครื่องมือ พื้นฐาน เครื่องมือนาฬิกาชีวิต เครื่องมือ Timeline พัฒนาการ เครื่องมือ Timeline กระบวนการ เครื่องมือ MIC Model และการสร้างนิเทศกรรม

- จัดอบรมให้กับผู้นำนักศึกษาซึ่งเป็นแก่นนำ (แม่ไก่) เพื่อเป็นทีมพี่เลี้ยงให้คำแนะนำและคำปรึกษากับนักศึกษาใหม่ชั้นปีที่ 1 ที่เข้าร่วมการอบรม (โดยใช้เวลาในการอบรมอย่างน้อย 3 วัน) ซึ่ง มีหลักสูตรในการอบรมดังนี้

- กิจกรรมสัมนาการเพื่อพัฒนา Soft Skills
- กิจกรรมปรับ Mindsets & Check-in
- การบรรยายแนะนำหลักสูตร “วิศวกรสังคม” (Social Engineer)
- การอบรมการใช้เครื่องมือวิศวกรสังคม ทั้ง 5 เครื่องมือ ได้แก่ เครื่องมือ พัฒนา Timeline เครื่องมือนาฬิกาชีวิต เครื่องมือ Timeline พัฒนาการ เครื่องมือ Timeline กระบวนการ เครื่องมือ MIC Model และการสร้างนวัตกรรม

- จัดอบรมและถ่ายทอดการเรียนรู้ทักษะวิศวกรสังคมให้กับนักศึกษาใหม่ชั้นปีที่ 1 เพื่อได้เรียนรู้และรู้จักรุ่นพี่พื้นฐานเบื้องต้นของแต่ละเครื่องมือวิศวกรสังคม

ซึ่งในการจัดการอบรมควรใช้เวลาอย่างน้อย 2 - 3 วัน เพื่อให้เข้าใจในขั้นตอนวิธีการ กระบวนการประยุกต์ใช้เครื่องมืออย่างท่องแท้ ทั้งนี้การออกแบบกระบวนการฝึกอบรม ควรสอดแทรกแนวทางการพัฒนาผ่านกระบวนการเกมส์เป็นช่วงๆ เช่น เกมส์ฝึกการตั้งคำถาม เกมส์เพื่อฝึกการคิดวิเคราะห์ เกมส์เพื่อการทำงานเป็นทีม เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อไม่ให้เกิดความน่าเบื่อหน่ายและยกแก่การจัดฯ โดยจะมีการแบ่งกลุ่มออกเป็นกลุ่มละ 20 คน ซึ่งมีหลักสูตรในการอบรมดังนี้

- กิจกรรมสัมนาการเพื่อพัฒนา Soft Skills
- กิจกรรมปรับ Mindsets & Check-in
- การบรรยายแนะนำหลักสูตร “วิศวกรสังคม” (Social Engineer)
- การอบรมการใช้เครื่องมือวิศวกรสังคม ทั้ง 5 เครื่องมือ ได้แก่ เครื่องมือ พัฒนา Timeline เครื่องมือนาฬิกาชีวิต เครื่องมือ Timeline พัฒนาการ เครื่องมือ Timeline กระบวนการ เครื่องมือ MIC Model และการสร้างนวัตกรรม

ขั้นตอนที่ 2 (สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 2)

- เปิดสอนรายวิชาศึกษาทั่วไป “วิศวกรสังคม” ให้กับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ทุกคน หรือในกรณีที่ไม่สามารถเปิดสอนในรายวิชาศึกษาทั่วไป “วิศวกรสังคม” ได้ ก็ให้สอดแทรกเนื้อหาความรู้เกี่ยวกับวิศวกรสังคมไว้ในรายวิชาได้รายวิชาหนึ่งในหลักสูตร

เมื่อนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ความมีการสอดแทรกความรู้เกี่ยวกับวิศวกรสังคมไว้ในรายวิชาได้รายวิชาหนึ่งในหลักสูตรเพื่อให้นักศึกษาได้ฝึกทบทวนอย่างต่อเนื่อง และประยุกต์ใช้เครื่องมือให้เกิดความชำนาญเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนลงสู่ห้องเรียนชุมชน

ขั้นตอนที่ 3 (สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 3)

- หรือผู้ที่เกี่ยวข้องควรออกแบบกิจกรรมโดยพานักศึกษาลงพื้นที่ชุมชนเปลี่ยนชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้เป็นห้องเรียนเพื่อให้ได้ฝึกการประยุกต์ใช้เครื่องมือวิศวารสัมคมกับพื้นที่ สามารถประยุกต์ใช้องค์ความรู้ในการปฏิบัติงานจริง แก้ปัญหาและพัฒนาชุมชนในมิติต่าง ๆ ในพื้นที่ ทั้งนี้ในส่วนของกิจกรรมในการลงพื้นที่ศึกษาชุมชน ควรออกแบบกิจกรรมอย่างน้อย 3 กิจกรรมหลัก ได้แก่

1. กิจกรรมต้นน้ำ “เพื่อเข้าใจ” เป็นกิจกรรมเพื่อเรียนรู้ ด้านหน้าและจัดทำฐานข้อมูลชุมชน เพื่อให้ทราบศักยภาพของพื้นที่ ฐานทรัพยากร ความหลากหลายทางชีวภาพ ศักยภาพความพร้อมของชุมชน ตลอดจนปัญหาความต้องการที่แท้จริงของชุมชน โดยประยุกต์ใช้เครื่องมือวิศวารสัมคม (ฟ้าประทาน, นาฬิกาชีวิต, Timeline พัฒนาการ)

2. กิจกรรมกลางน้ำ “เพื่อเข้าถึง” ลงไปเรียนรู้กระบวนการขั้นตอน ในกระบวนการทำงาน ผลิตภัณฑ์ที่สนใจอย่างละเอียด และเลือกพัฒนาตามศักยภาพอย่างตรงเป้าหมาย โดยการประยุกต์ใช้เครื่องมือวิศวารสัมคม (Timeline กระบวนการ)

3. กิจกรรมปลายน้ำ “เพื่อพัฒนา” เป็นการพัฒนานวัตกรรมชุมชนที่เกิดจากข้อค้นพบตามศักยภาพของนักศึกษา เพื่อให้ชุมชนห้องถินได้รับการพัฒนา โดยการประยุกต์ใช้เครื่องมือวิศวารสัมคม (M.I.C Model) เพื่อการพัฒนาห้องถิน

- ให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ทั้งในระดับมหาวิทยาลัย ระดับคณะและระดับสาขา โดยใช้กระบวนการวิศวารสัมคมเข้าไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินกิจกรรม

ขั้นตอนที่ 4 (สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 4)

- นักศึกษานำความรู้เกี่ยวกับทักษะวิศวารสัมคม ทั้ง 4 ทักษะ ได้แก่ ทักษะการคิด ทักษะการสื่อสาร ทักษะการประสานงาน และทักษะนักสร้างนวัตกรรม ไปประยุกต์ใช้ในการฝึกประสบการณ์ชีวิพในหน่วยงาน องค์กร ที่นักศึกษาเข้าไปฝึกประสบการณ์

- ติดตามและประเมินผลนักศึกษา เกี่ยวกับทักษะวิศวารสัมคม

จากแนวทางดังกล่าวข้างต้น หากมีการดำเนินการอย่างเป็นกระบวนการและกระทำอย่างต่อเนื่อง จะทำให้นักศึกษาเกิดทักษะวิศวารสัมคมทั้ง 4 ทักษะ ดังที่กล่าวมาแล้ว และยังเป็นการฝึกให้นักศึกษาได้ออกจากห้องเรียนไปเรียนรู้ห้องเรียนชุมชน ทำให้สามารถต่อยอดการเรียนรู้สู่การพัฒนาตามศักยภาพของนักศึกษาได้มากขึ้น

ตาราง 10 โน้ตเดลการขับเคลื่อนแนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกู้ลุ่มภาคเหนือ

เป้าประสงค์ในการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคม

- เพื่อให้นักศึกษาเข้าใจหลักการของวิศวกรสังคม พร้อมทั้งตระหนักรถึงการประยุกต์ใช้เครื่องมือวิศวกรสังคม ทั้ง 5 เครื่องมือ ได้แก่ ฟ้าประทาน นาฬิกาชีวิต Time line พัฒนาการ Time line กระบวนการ และ M I C Model
- เพื่อพัฒนานักศึกษาให้มีทักษะในการเป็นวิศวกรสังคม ได้แก่ ทักษะการคิดวิเคราะห์เชิงเหตุ-ผล เห็นปัญหาเป็นสิ่งท้าทาย ทักษะการสื่อสารองค์ความรู้เพื่อแก้ปัญหา ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นโดยปราศจากข้อขัดแย้ง และทักษะการสร้างนวัตกรรมเพื่อชุมชน
- เพื่อให้นักศึกษาสามารถประยุกต์ใช้องค์ความรู้ด้านวิศวกรสังคมในการปฏิบัติงานจริงในการแก้ปัญหาและพัฒนาชุมชนในมิติต่างๆ โดยการสร้างหรือนำองค์ความรู้ที่หลากหลายในมหาวิทยาลัยมาบูรณาการ
- เพื่อให้นักศึกษานำองค์ความรู้ที่เรียนวัตกรรมที่มีในมหาวิทยาลัยไปใช้ประโยชน์ในการส่งเสริมให้ชุมชนสร้างรายได้ และพัฒนาอย่างยั่งยืน

ทักษะวิศวกรสังคม แบ่งออกเป็น 4 ทักษะ	กลไกการขับเคลื่อน	แนวทางในการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคม
ทักษะการคิด คิดวิเคราะห์เชิงเหตุ-ผล เห็นปัญหาเป็นสิ่งท้าทาย - ทักษะการสื่อสาร สื่อสารองค์ความรู้เพื่อแก้ปัญหา - ทักษะการประสานงาน การทำงานร่วมกับผู้อื่นโดยปราศจากข้อขัดแย้ง รวม สรวพกำลังและทรัพยากรใน การแก้ไขปัญหา	แนวทางการดำเนินงานวิศวกรสังคม - มหาวิทยาลัยควรมีนโยบาย แผนการดำเนินงานที่ชัดเจนใน การขับเคลื่อนการดำเนินงานวิศวกรสังคม - มหาวิทยาลัยควรจัดสรรงบประมาณใน การดำเนินกิจกรรมให้เพียงพอต่อการจัด โครงการในแต่ละครั้ง	ระยะที่ 1 (สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1) - จัดการฝึกอบรมให้ความรู้แก่ผู้บริหาร คณาจารย์ บุคลากร และเจ้าหน้าที่ผู้ที่มี ส่วนเกี่ยวข้องในการดูแลและพัฒนานักศึกษา - จัดอบรมให้กับผู้นำนักศึกษาแทนนำแม่ ไก่เพื่อเป็นทีมพี่เลี้ยงให้คำแนะนำและ ปรึกษากับนักศึกษาใหม่ชั้นปีที่ 1 ที่เข้า ร่วมการอบรม

ตาราง 10 (ต่อ)

ทักษะวิศวกรสังคม แบ่งออกเป็น 4 ทักษะ	กลไกการขับเคลื่อน	แนวทางในการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคม
<p>- ทักษะการสร้างนวัตกรรม</p> <p>ทักษะในการสร้างนวัตกรรมชุมชน เน้นความคิดสร้างสรรค์ ต่อยอด ยกระดับเพื่อการพัฒนา</p>	<ul style="list-style-type: none"> - มหาวิทยาลัยควรส่งเสริมให้ผู้บริหารคณาจารย์ บุคลากรเข้าร่วมการอบรมทักษะวิศวกรสังคมเพื่อให้เกิดความเชี่ยวชาญ - มหาวิทยาลัยควรออกแบบหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับกระบวนการกวิศวกรสังคม - คณาจารย์ และบุคลากรควรให้ความสำคัญและร่วมกันขับเคลื่อนการพัฒนานักศึกษาด้วยกระบวนการกวิศวกรสังคม - การจัดกิจกรรมนอกหลักสูตร ควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพื่อเสริมสร้างทักษะทั้ง 4 ทักษะเป็นสำคัญ 	<ul style="list-style-type: none"> - จัดการจัดอบรมและถ่ายทอดการเรียนรู้ทักษะวิศวกรสังคมให้กับนักศึกษาใหม่ปีที่ 1 เพื่อได้รู้จักและเรียนรู้เครื่องมือพื้นฐานวิศวกรสังคมทั้ง 5 เครื่องมือ ระยะที่ 2 (สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 2) <ul style="list-style-type: none"> - เปิดสอนรายวิชาศึกษาทั่วไป "วิศวกรสังคม" ให้กับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ทุกคน หรือในกรณีที่ไม่สามารถเปิดสอนในรายวิชาศึกษาทั่วไป "วิศวกรสังคม" ได้ ก็ให้สอนแทนเครื่องมือทาง ความรู้เกี่ยวกับวิศวกรสังคมไว้ในรายวิชาโดยรายวิชาหนึ่งในหลักสูตร ระยะที่ 3 (สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 3) <ul style="list-style-type: none"> - อาจารย์หรือผู้ที่เกี่ยวข้องออกแบบกิจกรรมโดยพานักศึกษาลงพื้นที่ชุมชนเปลี่ยนชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้เป็นห้องเรียนเพื่อให้ได้ฝึกการประยุกต์ใช้เครื่องมือวิศวกรสังคม 1. กิจกรรมต้นน้ำ “เพื่อเข้าใจ” เป็นกิจกรรมเพื่อเรียนรู้ ค้นหาและจัดทำฐานข้อมูลชุมชนเพื่อให้ทราบศักยภาพของพื้นที่ ฐานทรัพยากร ความหลากหลายทางชีวภาพ ศักยภาพความพร้อมของชุมชน ตลอดจนปัญหาความต้องการที่แท้จริงของชุมชน

ตาราง 10 (ต่อ)

ทักษะวิศวกรสังคม แบ่งออกเป็น 4 ทักษะ	กลไกการขับเคลื่อน	แนวทางในการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคม
	<p>- ควรดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนานักศึกษาด้วยกระบวนการวิศวกรสังคมอย่างต่อเนื่องครอบคลุมนักศึกษาทุกชั้นปี</p> <p>- สร้างความเข้าใจร่วมกันว่า การพัฒนาท้องถิ่น Spotlight ส่องที่ชุมชน ส่วนวิศวกรสังคม Spotlight ส่องที่นักศึกษา</p>	<p>2. กิจกรรมกลางน้ำ “เพื่อเข้าถึง” ลงไปเรียนรู้กระบวนการขั้นตอน ในกระบวนการทำงาน ผลิตภัณฑ์ที่สนใจอย่างละเอียด และเลือกพัฒนาตามศักยภาพอย่างตรง เป้าหมาย โดยการประยุกต์ใช้เครื่องมือ วิศวกรสังคม (Timeline กระบวนการ)</p> <p>3. กิจกรรมปลายน้ำ “เพื่อพัฒนา” เป็นการพัฒนานานวัตกรรมชุมชนที่เกิดจากข้อค้นพบตามศักยภาพของนักศึกษา เพื่อให้ชุมชนท้องถิ่นได้รับการพัฒนา โดยการประยุกต์ใช้เครื่องมือวิศวกรสังคม (M.I.C Model) เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น</p> <p>- ให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ทั้งในระดับมหาวิทยาลัย ระดับคณะและระดับสาขาวิชา โดยใช้กระบวนการวิศวกรสังคมเข้าไป ประยุกต์ใช้ในการดำเนินกิจกรรม ระยะที่ 4 (สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 4)</p> <p>- นักศึกษานำความรู้เกี่ยวกับทักษะวิศวกรสังคม ทั้ง 4 ทักษะ ได้แก่ ทักษะการคิด ทักษะการสื่อสาร ทักษะการประสานงาน และทักษะนักสร้างนวัตกรรม ไป ประยุกต์ใช้ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ในหน่วยงาน องค์กร ที่นักศึกษาเข้าไปฝึกประสบการณ์</p> <p>- ติดตามและประเมินผลนักศึกษา เกี่ยวกับทักษะวิศวกรสังคม</p>

ตาราง 10 (ต่อ)

OUTCOME / ผลลัพธ์

- นักศึกษาสามารถแยกแยะข้อเท็จจริง (Fact) ออกจากอารมณ์และความรู้สึก (Feeling) / ให้ข้อเท็จจริงในการตัดสิน
- นักศึกษา้มี Growth mindset เห็นปัญหาเป็นสิ่งท้าทาย
- นักศึกษาสามารถรับความเห็นต่างและหาจุดร่วมเพื่อการพัฒนาต่อไปได้
- นักศึกษาสามารถสืบเสาะข้อเท็จ/เบิดรับข้อมูลเพิ่มเติม ด้วยหลักเหตุผล
- นักศึกษาสามารถเข้าใจและเคารพวิธีคิดของเพื่อนร่วมงานและคนในชุมชน
- นักศึกษาสามารถตั้งค่าตามอย่างสังสัยคร่าวๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลหลากหลายมิติ
- นักศึกษาสามารถวิเคราะห์และปรับเปลี่ยนข้อมูลเพื่อการพัฒนาได้
- นักศึกษาสามารถเลือกเวลาและประดิษฐ์ส่วนร่วมได้อย่างเหมาะสม (Put the right man to the right job)
- นักศึกษาเห็นคุณค่าอดีต เช่น ปัจจุบัน เพื่อวางแผนอนาคต
- นักศึกษาวิจัยทุกขั้นตอนอย่างถ่องแท้ เพื่อเลือกพัฒนาตามศักยภาพอย่างตรงเป้าหมาย (“เกาให้ถูกที่ค้น”)
- นักศึกษาสามารถเลือกปรับปรุง (Modify) ยกระดับ (Improve) หรือสร้างเพิ่ม (create) กระบวนการได้ฯ ให้อย่างเหมาะสม เพื่อเพิ่มผลลัพธ์ที่มีคุณค่า
- นักศึกษาสามารถทำงานร่วมกัน โดย “ชวนเพื่อน จูงมือน้อง ขอร้องพี่” ร่วมใจพัฒนาอย่างเห็นคุณค่า บนหลักเหตุ-ผล

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกู้มภาคเหนือ ครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงทดลอง ครั้งนี้ ผู้วิจัยขอนำเสนอ ระเบียบวิธีวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. สรุปวิธีการดำเนินงานวิจัย
2. สรุปผลการวิจัย
3. อภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ

1. สรุปวิธีการดำเนินงานวิจัย

จากการศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมมหาวิทยาลัยราชภัฏกู้มภาคเหนือ มีวัตถุประสงค์ในการศึกษา 2 ประการคือ 1) เพื่อศึกษาทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกู้มภาคเหนือ 2) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมมหาวิทยาลัยราชภัฏกู้มภาคเหนือ ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีการศึกษาแบบผสมผสานทั้งวิธีวิจัยเชิงปริมาณและวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยงานวิจัยเชิงปริมาณ ได้ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 2 ภาคปกติ ปีการศึกษา 2566 มหาวิทยาลัยราชภัฏกู้มภาคเหนือ 8 แห่ง จำนวน 400 คน โดยใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกู้มภาคเหนือ เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล สำหรับงานวิจัยเชิงคุณภาพ ทำการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง คือ รองอธิการบดี ผู้ช่วยอธิการบดี ผู้อำนวยการกองพัฒนานักศึกษา คณ้าจารย์และบุคลากร มหาวิทยาลัยราชภัฏกู้มภาคเหนือ จำนวน 16 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล

2. สรุปผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัยเชิงปริมาณ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการศึกษา พบร่ว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 254 คน คิดเป็นร้อยละ 63.5 รองลงมาเป็นเพศชาย จำนวน 132 คน คิดเป็นร้อยละ 33 และเพศทางเลือก จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 3.5 โดยผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 27.0 รองลงมามหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จำนวน

75 คน คิดเป็นร้อยละ 18.8 มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 16.0 มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 9.5 มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 8.5 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 8.5 มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 6.2 และมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 5.5 ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 ทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกู้ภู่ภาคเหนือ

จากการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับทักษะวิศวกรรมสังคมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.74 โดยเมื่อพิจารณาออกเป็นแต่ละด้านพบว่า 2.1) ทักษะการประสารงาน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.16 เมื่อจำแนกเป็นรายข้อแล้ว พบว่า มีความเมตตา กรุณามีคุณธรรม จริยธรรม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.27 รองลงมา คือ ทำงานร่วมกับผู้อื่น โดยปราชจากข้อขัดแย้ง มีความเข้าใจต่างวัฒนธรรม/ ต่างกระบวนทัศน์ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19 และความร่วมมือในการทำงานเป็นทีมและภาวะผู้นำ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.18 ตามลำดับ 2.2) ทักษะการสื่อสาร อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.06 เมื่อจำแนกเป็นรายข้อแล้ว พบว่า การเข้าใจและเคารพวิถีชีวิตของเพื่อนร่วมงานและคนในชุมชนอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.24 รองลงมา คือ ทักษะการสื่อสารองค์ความรู้เพื่อปัญหา และวิเคราะห์และเบริ่งเบียงข้อมูลเพื่อการพัฒนาได้ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04 และการตั้งคำถามอย่างสงสัยคร่าวๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลหลากหลายมิติ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.01 ตามลำดับ 2.3) ทักษะการคิด อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.49 เมื่อจำแนกเป็นรายด้านแล้ว พบว่า ด้านการแยกแยะข้อเท็จจริง (Fact) ออกจากอารมณ์และความรู้สึก (Feeling) / ใช้ข้อเท็จจริงในการตัดสินใจ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.54 รองลงมา คือ ทักษะคิดวิเคราะห์เชิงเหตุ-ผล คิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.53 ยอมรับความเห็นต่างและหาจุดร่วมเพื่อการพัฒนาต่อไป และสืบเสาะข้อเท็จจริง/ เปิดรับข้อคิดเห็นเพิ่มเติมด้วยหลักเหตุ-ผล อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50 ตามลำดับ 2.4) ทักษะการสร้างนวัตกรรม อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.26 เมื่อจำแนกเป็นรายข้อแล้ว พบว่า ทักษะอาชีพและทักษะการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.62 รองลงมา คือ ชวนเพื่อน จูงมือน้อง ขอร้องพี่ ร่วมใจพัฒนาอย่างเห็นคุณค่าบนหลักเหตุ-ผล อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.45 และทักษะการสร้างนวัตกรรมชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.22 ตามลำดับ

สรุปผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

จากการศึกษาพบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 44-53 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก ตำแหน่งของผู้ให้สัมภาษณ์ รองอธิการบดี ผู้ช่วยอธิการบดี ผู้อำนวยการกองพัฒนานักศึกษา คณานักเรียนและบุคลากร

ส่วนที่ 2 ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษา

จากการศึกษา พบว่า 2.1) ทักษะด้านการคิด ควรเน้นการพัฒนาทักษะการคิดอย่างเป็นระบบและสร้างสรรค์ พร้อมเรียนรู้เกี่ยวกับการคิดเชิงออกแบบผ่านกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนมีโอกาสฝึกฝนทักษะที่จำเป็น รวมถึงการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยที่อาจารย์ควรเน้นบทบาทของตนเป็นแนวทาง ให้คำปรึกษา ติดตาม และประเมินผล มากกว่า การเป็นผู้สอน 2.2) ทักษะการสื่อสาร ควรเพิ่มกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะสำคัญสำหรับนักสื่อสาร ผ่านเครื่องมือฝึกการเป็นนักสื่อสารแบบวิศวกรสังคม ซึ่งเครื่องมือพื้นฐานที่ใช้คือ Time line พัฒนาการ หัวใจสำคัญของเครื่องมือนี้คือ การเห็นคุณค่าอดีต เข้าใจปัจจุบัน และวางแผนอนาคต 2.3) ทักษะด้านการประสานงาน ควรเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมและพัฒนาทักษะการประสานงานให้กับนักศึกษาผ่านกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้นักศึกษาได้ฝึกการทำงานร่วมกัน เน้นการทำงานร่วมกันในหลากหลายสาขาวิชา ฝึกการประสานงาน การทำงานเป็นทีม 2.4) ทักษะการสร้างนวัตกรรม เป็นทักษะที่ฝึกให้นักศึกษาได้ฝึกการคิดวิเคราะห์ คิดนอกกรอบ ออกแบบ ปรับปรุง พัฒนา สร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ จากปัญหาที่ค้นพบ อาจารย์ผู้สอนควรประยุกต์ใช้เครื่องมือพื้นฐานได้แก่ Time line กระบวนการ และ M I C Model

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะ/ ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม

การพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับวิศวกรสังคมควรพัฒนาทั้งด้านทักษะการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา การสื่อสาร การทำงานเป็นทีม การคิดสร้างสรรค์ และการใช้เทคโนโลยี การบูรณาการการเรียนรู้ทั้งในด้านทฤษฎีและปฏิบัติ เน้นการเรียนรู้ในสถานการณ์จริง และด้านการพัฒนาหลักสูตร โดยมหาวิทยาลัยควรมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนการพัฒนาทักษะ วิศวกรสังคมของนักศึกษา โดยการจัดสรรงบประมาณ ทรัพยากร บุคคลากร พัฒนาระบบสนับสนุน การเรียนรู้ สร้างเสริมให้อาจารย์มีส่วนร่วม และสร้างแรงจูงใจให้นักศึกษา การสร้างเครือข่าย เชื่อมโยงกับภาคีเครือข่ายต่างๆ และสร้างเครือข่ายศิษย์เก่า รวมถึงการ Up Skills ให้กับบุคคลากร มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ เพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับทักษะวิศวกรสังคม และต่อยอดในการรอบรวม Soft Skills ให้กับนักศึกษา รวมถึงจัดกิจกรรมหรือรายวิชาที่มุ่งเน้นการ

พัฒนาทักษะวิศวกรสังคมอย่างต่อเนื่อง มีการวัดผลความสำเร็จ และสร้างความเข้าใจให้กับลุ่มผู้บริหาร อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ เพื่อให้เห็นความสำคัญของการพัฒนาทักษะเหล่านี้

3. ภารกิจรายผล

1. การศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ สามารถภารกิจรายผลได้ดังนี้

จากการศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ มีระดับทักษะวิศวกรสังคม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ได้เห็นความสำคัญกับการพัฒนาทักษะ Soft Skills ด้วยกระบวนการวิศวกรสังคมให้กับนักศึกษาเป็นอย่างมาก ซึ่งทักษะ soft skills เป็นทักษะที่สำคัญที่ตลาดแรงงานกำลังต้องการอย่างมาก จึงทำให้มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือทั้ง 8 แห่ง มีการวางแผนการทำงานร่วมกันเพื่อออกแบบหลักสูตรการฝึกอบรม โดยเริ่มจัดอบรมเพื่อพัฒนาทักษะ Soft Skills ด้วยกระบวนการวิศวกรสังคม ให้กับกลุ่มแกนนำนักศึกษา (แม่ไก่) ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ทั้งนี้กลุ่มเครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏทั้ง 8 แห่ง ยังมีการนัดกำหนดการอบรมเพื่อจัดการอบรมการบูรณาการ การเรียนการสอนออกแบบหลักสูตรรายวิชาการศึกษาทั่วไป (GE) วิศวกรสังคม สำหรับคณาจารย์ และบุคลากร ที่เป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมให้กับนักศึกษาอย่างเป็นระบบ ทั้งนี้ยังมีการหารือรูปแบบการจัดอบรมการพัฒนา Soft Skills ด้วยกระบวนการวิศวกรสังคม ให้กับนักศึกษา อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้นักศึกษาได้มีความรู้เกี่ยวกับทักษะวิศวกรสังคม ทั้ง 4 ทักษะ ซึ่งประกอบด้วยทักษะการคิด ทักษะการสื่อสาร ทักษะการประสานงาน และทักษะการสร้างนวัตกรรม ผ่านการใช้เครื่องมือวิศวกรสังคม ทั้ง 5 เครื่องมือ ได้แก่ พื้นประทวน นาฬิกาชีวิต Timeline พัฒนาการ Timeline กระบวนการ และ MIC Model การสร้างนวัตกรรม ซึ่งทำให้นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏในกลุ่มภาคเหนือทั้ง 8 แห่ง มีความเข้าใจมากขึ้นกับวิศวกรสังคมเป็นอย่างดี ส่งผลให้ภาพรวมของระดับทักษะวิศวกรสังคมนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนืออยู่ในระดับมาก ดังที่ ฐานปกรณ์ อุ่มสุติตย์ (2563) กล่าวไว้ว่า การทำงานเป็นทีมคือการร่วมกันปฏิบัติงานด้วยแรงกายแรงใจ เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์ของงาน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ศิริมา พนา ภินันท์ และทศนัย เพ็ญสิทธิ์ (2564) ได้ทำการศึกษาเรื่อง Soft Skills ที่มีความจำเป็นสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาดุษฎี มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา พบว่า ทักษะ Soft Skills ที่มีความจำเป็นสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาดุษฎี มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ประกอบด้วย 3 ทักษะ ได้แก่ 1) ทักษะการบริหารเวลา 2) ทักษะการสื่อสาร 3) ทักษะการแก้ไขปัญหาที่มีความซับซ้อน ซึ่ง

ทักษะเหล่านี้เป็นทักษะที่นักศึกษาควรได้รับการพัฒนาและสร้างเสริมให้มีมากยิ่งขึ้น เพื่อความสำเร็จในการประกอบอาชีพในอนาคต นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาของ วีระพงษ์ อาทมา (2563: 9-13) ปัจจัยด้านทักษะซอฟต์สกิล (Soft Skills) ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของพนักงานบริษัทเอกชน อย่างมีนัยยะสำคัญที่ 0.05 โดยประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ความนลาดทางอารมณ์ 2) การสื่อสารที่ดี 3) ความเป็นผู้นำ 4) การแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อน และ 5) การบริหารเวลา เมื่อวิเคราะห์ผลการศึกษาในแต่ละด้าน พบว่า ทักษะด้านการประสานงาน และทักษะด้านการสื่อสาร มีความสำคัญอยู่ในระดับมาก ส่วนทักษะการคิด และ ทักษะการสร้างนวัตกรรม มีความสำคัญอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1.1 ทักษะการคิด จากการศึกษาพบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกรุงเทพฯ มีทักษะวิศวกรสัมคม ด้านทักษะการคิดอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก มหาวิทยาลัย อาจจะยังไม่ได้มีการจัดการเรียนรู้และบูรณาการเรียนการสอนในห้องเรียนที่เกี่ยวกับ Design Thinking เท่าที่ควร เพราะทักษะด้านการคิดเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนอย่างต่อเนื่อง มหาวิทยาลัยฯ หรืออาจารย์ผู้สอนอาจยังไม่สามารถออกแบบการจัดการเรียนการสอนที่เอื้อประโยชน์ให้กับนักศึกษาให้เกิดการคิดควบคู่ไปกับเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอนมากนัก รวมถึงรูปแบบการจัดการอบรมพัฒนาทักษะวิศวกรสัมคม ในแต่ละมหาวิทยาลัยราชภัฏกรุงเทพฯ หนึ่งเดือน มีเวลาที่จำกัดในการจัดการอบรม ทำให้นักศึกษาที่เข้าร่วมการอบรมอาจทำได้แค่เรียนรู้และรู้จักเครื่องมือเพียงผิวนอกเท่านั้น แต่ยังไม่เข้าใจว่าสามารถนำเครื่องมือดังกล่าวไปประยุกต์ใช้ได้อย่างไร และในการจัดกิจกรรมในแต่ละครั้งมีการใช้อุปกรณ์ที่เกี่ยวกับการเสริมทักษะเครื่องมือวิศวกรสัมคม เช่น การ์ดภาพ, การ์ดคำ, และการ์ดคำถ้า น้อยจนเกินไป จึงทำให้นักศึกษาไม่สามารถฝึกทักษะในการคิดได้เท่าที่ควร รวมถึงนักศึกษา�ังขาดพื้นที่สำหรับการแลกเปลี่ยนความคิดและประสบการณ์ กับเพื่อนๆที่เข้าร่วมการอบรม จึงส่งผลให้นักศึกษายังขาดการฝึกทักษะการเป็นนักคิด วิเคราะห์ การใช้เหตุและผล ไม่กล้าคิดอกกรอบ ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น ในเรื่องที่สมควร ขาดการวิเคราะห์เรื่องราวด้วย ฯ และไม่สามารถมองปัญหาให้เป็นสิ่งท้าทายได้ดังที่ Decaroli (1973) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณโดยมีทักษะการสังเคราะห์เป็นทักษะหนึ่งกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เช่นเดียวกับ วัยญ่า อิมยวน (2547) ที่วิเคราะห์อภิมานปัจจัยที่มีผลต่อการคิดอย่างมีวิจารณญาณ พบร่วม ปัจจัยด้านตัวผู้เรียนหรือความสามารถทางสมองของผู้เรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยเฉพาะความสามารถในการแก้ปัญหาเพริ่งการคิดเป็นกระบวนการคิดทาง

สมองของมนุษย์ที่เกิดขึ้นอย่างมีจุดมุ่งหมายและเกี่ยวข้องกับทักษะอีกหลายประการ เช่นเดียวกับการศึกษาของ ไพบูลย์ สินลารัตน์ และคณะ (2557) พบว่า การตั้ง คำตามต่อกระบวนการคิด ประสบการณ์การเรียนรู้ ที่สามารถจะช่วยขยายผลการเรียนรู้ ให้เป็นการช่วยขยายความรู้ เพื่อส่งเสริมพัฒนากระบวนการคิดเดิม ให้เกิดความก้าวหน้าทางความคิด เชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ ให้ส่งเสริมพัฒนาปรับแก้จากความรู้เก่าให้เป็นความรู้ใหม่ เพื่อให้เกิดข้อเท็จจริงของข้อมูลมากที่สุด จะทำให้เกิดความรู้ที่มีความสมดุล รวมถึงการเข้าใจถึงปัญหา รู้ถึงสาเหตุของปัญหานั้น แล้วจึงทำการแก้ไข ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มนัท ราดุทอง (2554) พบว่า การคิดอย่างเป็นระบบเป็นการคิดถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ม่องภาพรวมที่เป็นระบบ และมีส่วนประกอบอยู่ๆ มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงจาก ส่วนอยู่อย่างเปาหานในส่วนใหญ่ วิธีการคิดอย่างมีเหตุผล เน้นการแก้ไขปัญหาอย่างชาญฉลาดทำให้ผลของการคิดหรือผลของการแก้ไขปัญหาที่ได้นั้นมีความถูกต้อง แม่นยำ และรวดเร็ว รวมไปถึงการตัดแปลงประยุกต์ใช้โดยการนำความรู้เก่าและความรู้ใหม่วร่วมเข้าด้วยกันเพื่อสร้างความรู้ใหม่

1.2 ทักษะการสื่อสาร จากการศึกษาพบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือมีทักษะวิศวกรสังคม ด้านทักษะการสื่อสารอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักศึกษาได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของทักษะการสื่อสาร ที่เป็นทักษะสำคัญยิ่งที่จะต้องใช้ทักษะการสื่อสารในชีวิตประจำวันเพื่อให้ประสบความสำเร็จในการเรียน การทำงานและชีวิตส่วนตัว เพราะการสื่อสารที่ดีจะเป็นสิ่งที่เชื่อมโยงกับความเข้าใจ การเอาใจใส่ และการมีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกับเพื่อนๆ ในห้องเรียนได้ง่ายขึ้น และมหาวิทยาลัยก็ให้ความสำคัญกับทักษะการสื่อสารเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะในช่วงการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมให้กับนักศึกษา ในแต่ละมหาวิทยาลัยก็มีการเพิ่มเติมกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะสำหรับนักสื่อสาร เช่น ทักษะการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี การใช้คำตามที่ทรงพลัง การรับฟังเชิงรุกเข้าใจผู้อื่น และการสังเกตสีหน้า ท่าทาง เน้นการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ผ่านเครื่องมือพื้นฐานของวิศวกรสังคม คือ Time line พัฒนาการ ซึ่งเป็นหัวใจหลักสำคัญของเครื่องมือนี้ คือ การเห็นคุณค่าอดีต เข้าใจปัจจุบัน และวางแผนอนาคต พร้อมทั้งส่งเสริมการฝึกทักษะการเป็นนักสื่อสาร เช่น การฝึกปฏิบัติทักษะการสื่อสารในสถานการณ์ต่าง ๆ ฝึกเรียนรู้ประวัติมหาวิทยาลัย ประวัติชุมชนท้องถิ่น ประวัติสถานที่สำคัญในพื้นที่ จากการพัฒนาทักษะด้านการสื่อสารให้กับนักศึกษา จึงส่งผลให้กับนักศึกษามีความเชื่อมั่น มั่นใจในตนเอง มีทักษะในการสื่อสารให้ตรงประเด็น สามารถใช้คำตามอันทรงพลัง กล้าหาญ กล้าคุยเสนอปัญหา พร้อมทั้งเป็นผู้ฟังที่ดี ดังที่ เดวิด เค เบอร์โล (David K. Berlo, 1960) ได้กล่าวถึง ระบบสังคมและวัฒนธรรม (Social and culture systems) ของแต่ละชนชาติมีส่วน

กำหนดพฤติกรรมของประชาชนในประเทศไทย รวมถึงขนบธรรมเนียมและประเพณี ที่ยึดถือปฏิบัติ จึงทำให้สังคมและวัฒนธรรมในแต่ละชาติมีความแตกต่างกัน ดังนั้นความแตกต่างเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้สื่อสารจะต้องตระหนักเพื่อการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วราทศน์ วัฒนชีวนะปกรณ์ (2562) ที่ได้กล่าวว่า สถาบันอุดมศึกษาควรมีกิจกรรมเสริมสร้างทักษะด้านการสื่อสารที่ไม่ใช่ที่มีในตำราเรียนเพียงเท่านั้น ควรจัดเป็นกิจกรรมภาคบังคับให้นิสิตต้องเข้าร่วม ผ่านการจัดสร้างบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงจัดสรรวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญในการพัฒนาทักษะสื่อสาร และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กันธิมา มนันท์ (2547: 67) พบว่า นิสิตที่ได้รับการฝึกการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างบุคคลมีพุทธิกรรมการสื่อสาร อย่างมีมนุษยสัมพันธ์สูงกว่านิสิตที่ไม่ได้รับการฝึกการวิเคราะห์การติดต่อสัมพันธ์ระหว่างบุคคล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1

1.3 ทักษะการประสานงาน จากการศึกษาพบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือมีทักษะวิศวกรสังคม ด้านทักษะการประสานงานอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากมหาวิทยาลัยได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของทักษะการประสานงาน ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญของการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นหนึ่งในทักษะ Soft Skills ที่สำคัญของวิศวกรสังคม จึงมุ่งเน้นในการพัฒนาหลักสูตรหรือวิชาเรียนที่มุ่งเน้นการฝึกทักษะในการประสานงาน และการทำงานเป็นทีม และจัดกิจกรรมฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมและพัฒนาทักษะในการประสานงานให้แก่นักศึกษา รวมถึงกิจกรรมส่งเสริมให้นักศึกษามีความเมตตา กรุณา มีคุณธรรม จริยธรรม พร้อมทั้งสนับสนุนให้นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง เช่น กิจกรรมการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคม โดยได้จัดกิจกรรมให้กับนักศึกษาได้เรียนรู้ผ่านเครื่องมือวิศวกรสังคมที่เรียกว่า Time line ระดมพล โดยให้นักศึกษาได้ฝึกการทำงานร่วมกัน เน้นการทำงานร่วมกันในหลากหลายศาสตร์สาขาวิชา ฝึกการประสานงาน การทำงานเป็นทีม รวมถึงการยอมรับความเห็นต่างของเพื่อนสมาชิก โดยไม่เกิดความขัดแย้งและสามารถทำงานร่วมกันได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ จึงทำให้นักศึกษามีทักษะการประสานงานที่อยู่ในระดับมาก อันดับ 1 ของทั้ง 4 ทักษะวิศวกรสังคม ดังที่ ภิญญา ทันวงศ์ (2555) ได้กล่าวไว้ว่าการประสานงานมีผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานทั้งด้านการทำงานเติมความสามารถ การทำงานเติมเวลา และคุณภาพของงานควรประสานงานให้เป็นระบบ มีระเบียบ กระชับ และเข้าใจง่าย รวมถึงอาจจะลดขั้นตอนที่ไม่จำเป็นออกเพื่อให้การทำงานเป็นมาตรฐานและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปันดดา กลกลง (2561) ที่กล่าวว่า องค์กรควรให้ความสำคัญกับการประสานงาน ของผู้ปฏิบัติงาน ได้แก่ ด้านความร่วมมือ ด้านจังหวะเวลา ด้านความสอดคล้อง ด้านระบบการสื่อสาร และ ด้านผู้ประสานงาน

1.4 ทักษะการสร้างนวัตกรรม จากการศึกษาพบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือมีทักษะวิศวกรสังคม ด้านทักษะการสร้างนวัตกรรมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก มหาวิทยาลัยยังไม่ได้มุ่งเน้นการออกแบบกิจกรรมการเรียน การสอนที่ส่งเสริมให้ นักศึกษาได้เรียนรู้และลงมือทำในสถานการณ์จริง พัฒนาทั้งฝีกฝันการระบุปัญหา วิเคราะห์ปัญหา และหาแนวทางแก้ไข รวมถึงการให้นักศึกษาทำโครงการพัฒนาผลงานนวัตกรรมและนำเสนอ ผลงาน เท่าที่ควร ทำให้นักศึกษายield ทักษะในการสร้างนวัตกรรม ยังมีความเข้าใจผิดเกี่ยวกับ การสร้างนวัตกรรมที่จะเป็นเรื่องที่ใหญ่โต จะต้องเป็นสิ่งประดิษฐ์ที่มีขนาดใหญ่ และมักยึดติดกับ การยัดเยียด ในสิ่งที่อยากทำมากกว่าสิ่งที่ควรทำ ขาดการวิเคราะห์ถึงกระบวนการของปัญหา หรือกระบวนการในการพัฒนาต่อยอด ไม่ว่าจะพัฒนาหรือต่อยอดส่วนไหนดี ซึ่งในภาพรวมเรื่อง การสร้างนวัตกรรมมักจะถูกเหมารวมว่าต้องมีเงินหรือต้องใช้เงินสร้างนวัตกรรมจึงจะเกิดขึ้น รวมถึงในช่วงที่มหาวิทยาลัยได้จัดกิจกรรมการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคม เป็นเพียงการฝึกอบรมให้ นักศึกษาเข้าใจในหลักการ การนำไปใช้ การใช้เครื่องมือเสริมทักษะเพื่อให้นักศึกษาได้เข้าใจ กระบวนการ แต่นักศึกษายังไม่ได้ลงไปสมัครสักบัญชณ์จริง ยังไม่ทราบถึงปัญหาหรือแนวทางที่จะ พัฒนาบัญชณ์ รวมทั้งนักศึกษายังไม่สามารถประยุกต์ใช้เครื่องมือพื้นฐานของวิศวกรสังคม ได้แก่ Time line กระบวนการ และ M I C Model ซึ่ง (M) คือ Modify หมายถึง การสับเปลี่ยน กระบวนการ (I) คือ Improve หมายถึง การยกระดับกระบวนการ และ (C) คือ Create หมายถึง การสร้างกระบวนการ เข้าด้วยกันได้ จึงส่งผลให้นักศึกษาเกิดทักษะเกี่ยวกับการสร้างนวัตกรรมที่ อยู่ในระดับปานกลาง ดังที่ Swallow (2012) ได้กล่าวว่าการสร้างนวัตกรรมเกิดจากความไม่ลดลง ความพยายามในการทดลอง ทำซ้ำ จนทำให้เกิดการคิดอย่างสร้างสรรค์หรือการใหม่ในการสร้างสิ่ง ใหม่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Australian National Training Authority : ANTA (2001) ที่ กล่าวว่าการส่งเสริมการพัฒนาการสร้างนวัตกรรมใหม่ ต้องนำนวัตกรรมไปทดลองเพื่อให้เกิดการ สะท้อนข้อดีข้อเสียของนวัตกรรมจากบุคคลอื่น แล้วนำการสะท้อนไปปรับปรุงพัฒนานวัตกรรมให้ ดียิ่งขึ้น และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ B. Ness (2011) ที่กล่าวถึงการตั้งคำถามซึ่งมีความ จำเป็นอย่างมากสำหรับนักพัฒนานวัตกรรม จะต้องมีวิธีการกระบวนการตั้งคำถามที่เหมาะสมให้ ได้ผลลัพธ์หรือคำตอบที่เหมาะสม เพื่อที่จะได้นำคำตอบที่ถูกต้องนั้นไปพัฒนานวัตกรรม และ คิดค้นนวัตกรรมใหม่ขึ้นมา

2. การศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ผู้วิจัยขอนำเสนอการอภิปรายเป็นรายด้าน ดังนี้

2.1 ทักษะการคิด จากผลการศึกษา พบร่วมกับนักศึกษา พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือมีทักษะวิศวกรสังคม ด้านทักษะการคิดอยู่ในระดับปานกลาง จึงมีข้อเสนอแนะแนวทางให้มุ่งเน้นที่จะมีการพัฒนาทักษะในการคิดอย่างเป็นระบบและเชิงสร้างสรรค์ พร้อมกับการเรียนรู้เกี่ยวกับ Design Thinking ผ่านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียนและชุมชน ซึ่งอาจารย์ครmorphung เน้นบทบาทเป็นผู้ชี้แนะให้คำปรึกษา ติดตาม และประเมินผล มากกว่าการเป็นอาจารย์ผู้สอน ทั้งนี้ควรประเมินผลการพัฒนาทักษะของนักศึกษาอย่างต่อเนื่อง ดังที่ รุ่งทิวา นาวี พัฒนา (2564) ที่กล่าวถึงการพัฒนาทักษะการคิดอย่างเป็นระบบต้องอาศัยครูผู้สอนที่มีทักษะในการจัดการเรียนรู้ มีเจตคติต่อวิชาชีพครูที่ดี มีแรงจูงใจ ไฟสมฤทธิ์สูง โดยเฉพาะในยุคศตวรรษที่ 21 ซึ่งปัจจุบันนี้ปัญหาที่สำคัญของการศึกษา คือ การจัดการเรียนการสอนของครูไทยส่วนใหญ่เป็นการถ่ายทอดข้อมูลมากกว่าซึ่งแนะนำความรู้ การวัดผลที่ใช้ข้อสอบวัดเฉพาะความจำ ไม่ได้ปลูกฝังกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ ผู้เรียนจึงขาดทักษะในการวางแผนการทำงานและไม่มีความอดทนที่จะขับคิดปัญหาเป็นเวลานาน ๆ ไม่สามารถตอบประดิษฐ์คำถามต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเนื้อหาในรายวิชาได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วีนัส ภักดิ์นรา (2565) ที่ได้กล่าวถึง รูปแบบการพัฒนาทักษะกระบวนการคิดขั้นสูงสำหรับนักศึกษาครู “ครู คิด ดี” ประกอบด้วย 5 ส่วน ได้แก่ 1) หลักการ แนวคิดทฤษฎี 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหาที่ใช้ในการคิด 4) กระบวนการเรียนรู้ และ 5) การวัดและประเมินผล โดยรูปแบบดังกล่าวมีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($x=4.46, S.D=2.12$)

2.2 ทักษะการสื่อสาร จากผลการศึกษา พบร่วมกับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือมีทักษะวิศวกรสังคม ด้านทักษะการสื่อสารอยู่ในระดับมาก จึงมีข้อเสนอแนะแนวทางควรเพิ่มกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะสำคัญสำหรับนักสื่อสาร ฝึกการตั้งคำถามและการใช้คำถามที่ทรงพลัง ฝึกการรับฟังเชิงรุกเข้าใจผู้อื่น และการสังเกตสื่อหน้าท่าทาง เน้นการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ผ่านเครื่องมือฝึกการเป็นนักสื่อสารแบบวิศวกรสังคม ดังที่ บริดี นุกูลสมปราสาทนา (2565) ที่กล่าวถึง การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพจะช่วยให้มีโอกาสในความก้าวหน้าไปสู่ตำแหน่งงานหรือหน้าที่ที่ดีกว่าเดิม โดยเทคนิคเพื่อการสื่อสารให้มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย การพัฒนาทักษะการสนทนา การใช้ภาษาภาษา การฟังและการสังเกต และเนื้อหาในการพูด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตนยพ จาโรไพบูล, (2562) ที่กล่าวถึง การสื่อสารอย่างมี (Effective Communication) โดยอธิบายถึงการสื่อสารซึ่งเป็นทักษะที่ใช้เป็นประจำ โดยหมายครั้งปัญหาต่างๆ เกิดขึ้นจากความเข้าใจที่ไม่ตรงกันของผู้ส่งสารและผู้รับสาร ดังนั้นหากมีทักษะในการสื่อสาร

ที่ดีจะช่วยให้ได้งานตามต้องการ ซึ่งทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย การเป็นผู้ฟัง ที่ดี การเปิดใจ การถ้ามามาตาม ความเป็นมิตร ความมั่นใจ และการให้เกียรติคุ้สนทนา

2.3 ทักษะการประสานงาน จากผลการศึกษา พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ กลุ่มภาคเหนือ มีทักษะวิศวกรสั่งคม ด้านทักษะการประสานงานอยู่ในระดับมาก จึงมีข้อเสนอแนะ แนวทางให้ผู้สอนควรเน้นการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมและพัฒนาทักษะการประสานงานให้กับ นักศึกษาผ่านกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้นักศึกษาได้ฝึกการทำงานร่วมกัน ซึ่งนักศึกษาจะต้องฝึกการ ยอมรับความเห็นต่างของเพื่อนสมาชิก โดยไม่เกิดความขัดแย้งจะสามารถทำงานได้บรรลุตาม วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ดังที่ ปรีณา จันทร์ประดิษฐ์สูร ข้างต้นใน วัฒนากรณ์ (2553) ได้กล่าวถึงการ ประสานงาน ไว้ว่า เป็นการจัดให้คนในองค์กรทำงานสัมพันธ์สอดคล้องกันโดยจะต้องทราบนักถึง ความรับผิดชอบวัตถุประสงค์เป้าหมาย และมาตรฐานการปฏิบัติขององค์กรเป็นหลัก ต้องมีการจัด ระบบที่ช่วยให้การทำงาน อีกทั้งความร่วมมือในการปฏิบัติงานที่เป็นหนึ่งใจเดียวกัน เพื่อให้เกิด ความเข้าใจตรงกันในการร่วมมือปฏิบัติงานให้สอดคล้องทั้งเวลาและกิจกรรมที่ต้องกระทำให้บรรลุ วัตถุประสงค์ โดยไม่ทำให้เกิดความสับสน ขัดแย้ง หรือเหลือมล้ากัน ซึ่งสอดคล้องกับเอกสาร ความรู้ สดร. ของวัฒนากรณ์ ศรีพยัคฆ์ (2553) ที่กล่าวถึง “เทคนิคการประสานงาน (Cooperation Technique)” โดยอธิบายไว้ว่า การประสานงานระหว่างคนต้องคำนึงถึงความเข้าใจและความรู้สึก ที่ดีต่อกัน ในเบื้องต้นจะต้องมีการยอมรับระหว่างกันเพื่อจะได้มีทัศนคติที่ดีต่อกัน ความร่วมมือก็ จะเกิดตามมา การประสานงานที่ดีจะสร้างความประทับใจให้แก่ผู้ได้รับการประสาน อันจะส่งผล ต่อความสำเร็จของการปฏิบัติงานร่วมกัน

2.4 ทักษะการสร้างนวัตกรรม จากผลการศึกษา พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ กลุ่มภาคเหนือ มีทักษะวิศวกรสั่งคม ด้านทักษะการสร้างนวัตกรรมอยู่ในระดับปานกลาง จึงมี ข้อเสนอแนะแนวทาง ในการเพิ่มการพัฒนาทักษะที่ส่งเสริมให้นักศึกษาได้ฝึกการคิดวิเคราะห์ คิด นอกกรอบ ออกแบบ ปรับปรุง พัฒนา สร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ จากปัญหาที่ค้นพบ ฝึกให้นักศึกษาคิด หาความช่วยเหลือในการสร้างนวัตกรรมแบบ “ชวนเพื่อน จูงมือน้อง ขอร้องพี่” อาจารย์ผู้สอนควร ประยุกต์ใช้เครื่องมือพื้นฐานได้แก่ Time line กระบวนการ และ M I C Model ซึ่ง (M) คือ Modify หมายถึง การสลับหรือยุบรวมกระบวนการ (I) คือ Improve หมายถึง การยกระดับกระบวนการ และ (C) คือ Create หมายถึง การสร้างกระบวนการเพิ่มเติม เพื่อนำมาออกแบบกิจกรรมการเรียน การสอนที่ส่งเสริมให้นักศึกษาได้เรียนรู้และลงมือทำในสถานการณ์จริง ดังที่ อนุชา โสมานุตร (2556) ได้กล่าวถึงทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม สำหรับการเรียนรู้แห่งศตวรรษที่ 21 ไว้ว่า ทักษะ ด้านนี้จุดเน้นอยู่บนพื้นฐานแห่งการสร้างสรรค์ การคิดแบบมีวิจารณญาณ การสื่อสาร และการมี

ส่วนร่วมในการทำงาน โดยความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม ประกอบด้วย การคิดสร้างสรรค์ การทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสร้างสรรค์ การนำเอกสารวัตกรรมมาสู่การปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับงานเขียนของ นงรัตน์ อิสโตร, 2564 “คู่มือพัฒนานักศึกษาเพื่อการพัฒนาประทศ แบบฝึก Soft Skills จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ฉบับรุ่มมหาลัย” ว่า นวัตกรรมเป็นเป็นเรื่องการใช้ความคิดสร้างสรรค์ ทำงานสิ่งต่าง ๆ ด้วยวิธีใหม่ๆ และยังหมายความรวมไปถึงการเปลี่ยนแปลงทางความคิด การผลิตกระบวนการหรือองค์กรอย่างมีคุณค่าและมีประโยชน์ต่อผู้อื่น และนวัตกรรมเป็นเรื่องของความคิดสร้างสรรค์ที่มีกันได้ทุกคนหากได้รับการฝึกฝน การเป็นนักสร้างนวัตกรรม เป็นทักษะที่มุ่งเน้นให้วิศวกรสังคมทุกคนมี “ทักษะการสร้างนวัตกรรมชุมชน” โดยเล็งเห็นว่าการฝึกฝนผ่านเครื่องมือวิศวกรสังคมไปยังระดับชุมชนสามารถเป็นพื้นฐานการคิดเชิงนวัตกรรมได้อย่างสร้างสรรค์

2.5 ในส่วนของข้อเสนอแนะ/ ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม จะเห็นว่า การพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับวิศวกรสังคมควรพัฒนาทั้งด้านทักษะการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา การสื่อสาร การทำงานเป็นทีม การคิดสร้างสรรค์ และการใช้เทคโนโลยี การบูรณาการการเรียนรู้ทั้งในด้านทฤษฎี และปฏิบัติ เน้นการเรียนรู้ในสถานการณ์จริง และด้านการพัฒนาหลักสูตร โดยมหาวิทยาลัยควรมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษา โดยการจัดสร้างบประมาณ ทรัพยากร บุคคลากร พัฒนาระบบสนับสนุนการเรียนรู้ ส่งเสริมให้อาจารย์มีส่วนร่วม และสร้างแรงจูงใจให้นักศึกษา การสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงกับภาคีเครือข่ายต่างๆ และสร้างเครือข่ายศิษย์เก่า รวมถึงการ Up Skills ให้กับบุคคลากร มหาวิทยาลัยราชภัฏภูมิภาคเห็นอีก สำหรับความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับทักษะวิศวกรสังคม และต่อยอดในการอบรม Soft Skills ให้กับนักศึกษา รวมถึงจัดกิจกรรมหรือรายวิชาที่มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมอย่างต่อเนื่อง มีการวัดผลความสำเร็จ และสร้างความเข้าใจให้กลุ่มผู้บริหาร อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ เพื่อให้เห็นความสำคัญของการพัฒนาทักษะเหล่านี้ ดังที่ วีระศักดิ์ จงไกรจักร (2563) ได้กล่าวไว้ว่า Soft skills เป็นทักษะในตัวบุคคลที่จะจัดการความคิด อารมณ์ สภาพแวดล้อม พฤติกรรม ในการพัฒนาบุคคลภาพทางด้านจิตวิทยาซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับทักษะทางวิชาการ Soft skills เป็นลักษณะทางพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ซึ่งสอดคล้องกับงานเขียนของ เพชรา บุดสีทา, (2560) เรื่อง แนวทางการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 กล่าวว่า บัดจุบันการเรียนรู้สาขาวิชา (content หรือ subject matter) ควรเป็นการเรียนจากการค้นคว้าเองของผู้เรียน โดยครุช่วยแนะนำ และช่วยออกแบบ กิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนแต่ละคนสามารถประเมินความก้าวหน้าของการเรียนรู้ของตนเองได้ สาระวิชาหลัก (Core Subjects) โดยวิชาแกนหลักนี้จะนำมาสู่การกำหนดเป็นกรอบแนวคิดและ

ยุทธศาสตร์สำคัญต่อการจัดการเรียนรู้ในเนื้อหาเชิงสาขาวิชาการ (Interdisciplinary) หรือหัวข้อสำหรับศตวรรษที่ 21 ได้แก่ ทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะด้านสื่อสารสนเทศและเทคโนโลยี และทักษะด้านชีวิตและอาชีพ

4. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะวิชากรสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกู้ภูมิภาคเนื้อ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ด้านทักษะการคิด จากผลการศึกษาที่พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกู้ภูมิภาคเนื้อ มีทักษะด้านการสื่อสารอยู่ในระดับปานกลาง แต่ยังมีประเด็นที่นักศึกษาควรได้รับการพัฒนาทักษะวิชากรสังคม ซึ่งได้มาจากข้อคำถament ข้อดังต่อไปนี้ คือ มี Growth mindset เห็นปัญหาเป็นสิ่งที่ท้าทาย ซึ่งมีระดับคุณลักษณะน้อยที่สุด ดังนั้น มหาวิทยาลัยราชภัฏกู้ภูมิภาคเนื้อ ควรมีการออกแบบกิจกรรมที่ช่วยในเรื่องการปรับ Growth mindset ให้นักศึกษาเชื่อว่า ทักษะทุกด้านสามารถพัฒนาได้ไม่หยุดนิ่ง ฝึกให้นักศึกษาได้เรียนรู้และหาแรงบันดาลใจจากความสำเร็จของผู้อื่นเพื่อให้เห็นภาพความสำเร็จได้ชัดเจนมากขึ้น นอกจากนี้ ระดับคุณลักษณะที่รองลงมาคือ สืบเสาะข้อเท็จจริง/ เปิดรับข้อคิดเห็นเพิ่มเติมด้วยหลักเหตุ-ผล ดังนั้น มหาวิทยาลัยราชภัฏกู้ภูมิภาคเนื้อ ควรเน้นการจัดกิจกรรมที่สร้างสถานการณ์หรือประสบการณ์ที่สามารถกระตุ้นให้นักศึกษาคิดเอง ให้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจโดยการใช้เหตุผล เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ลองปฏิบัติและทดลองทักษะต่าง ๆ ที่ต้องใช้การคิดอย่างเชี่ยวชาญ และประดิษฐ์สุดท้าย คือ ยอมรับความเห็นต่างและหาจุดร่วมเพื่อการพัฒนาต่อไป ดังนั้น มหาวิทยาลัยราชภัฏกู้ภูมิภาคเนื้อ ควรจัดกิจกรรมที่เป็นการฝึกให้นักศึกษาได้รู้จักการทำงานเป็นทีม ฝึกให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในการคิด รวมสมอง สามารถใช้เครื่องมือเสริมทักษะ เช่น การ์ดภาพ, การ์ดคำ มาใช้เพื่อฝึกให้นักศึกษายอมรับความเห็นต่างและหาจุดร่วมเพื่อการพัฒนา เป็นต้น

2. ด้านทักษะการสื่อสาร จากผลการศึกษาที่พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกู้ภูมิภาคเนื้อ มี ทักษะด้านการสื่อสารอยู่ในระดับมาก แต่ยังมีประเด็นที่นักศึกษาควรได้รับการพัฒนาทักษะวิชากรสังคม ซึ่งได้มาจากข้อคำถament ข้อดังต่อไปนี้ คือ เลือกเวลาและประเด็นการมีส่วนร่วมได้อย่างเหมาะสม (Put the right man to the right job) ซึ่งมีระดับคุณลักษณะน้อยที่สุด ดังนั้น มหาวิทยาลัยราชภัฏกู้ภูมิภาคเนื้อ ควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยฝึกให้นักศึกษาได้ใช้เครื่องมือวิชากรสังคม นาพิกาชีวิต เพื่อเข้าใจประเด็นการมีส่วนร่วมของเพื่อนในทีม เลือกเวลาในการทำงานร่วม และฝึกวิเคราะห์ประเด็นการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่าง

หมายเหตุ นอกเหนือจากนี้ ระดับคุณลักษณะที่รองลงมา คือ ตั้งค่าตามอย่างสัญญาเรื่อง เพื่อให้ได้มาตรฐาน ข้อมูลหลากหลายมิติ ดังนั้น มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ควรออกแบบกิจกรรม เกมส์ เพื่อฝึกให้นักศึกษาได้ฝึกการตั้งค่าตาม เน้นการฝึกตั้งค่าตามทรงพลังจากเกมส์ เช่น เกมส์ Q20 เพื่อให้นักศึกษาได้ฝึกการตามค่าตาม ได้แก่ เคราะห์ค่าตอบจนเกิดเป็นทักษะที่นักศึกษาขาดได้ และประดิษฐ์สุดท้าย คือ ทักษะการสื่อสารองค์ความรู้เพื่อแก้ปัญหา ดังนั้น มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ในส่วนของทักษะการสื่อสารองค์ความรู้เพื่อแก้ปัญหา คณาจารย์ควรเห็นความสำคัญของการสื่อสารให้มากขึ้น เพราะการสื่อสารที่ดีนำมาซึ่งการลดปัญหานิความขัดแย้ง การสื่อสาร เป็นทักษะสำคัญที่นักศึกษาควรพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เราจึงควรให้การฝึกฝนให้นักศึกษาเกิดทักษะด้านการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมุ่งเน้นทั้งการพูด พิมพ์ อ่าน และเขียนอย่างถูกต้อง เป็นต้น

3. ด้านทักษะการประสานงาน จากผลการศึกษาที่พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ มี ทักษะด้านการประสานงานอยู่ในระดับมาก แต่ยังมีประดิษฐ์ที่นักศึกษาควรได้รับการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคม ซึ่งได้มาจากข้อค่าตามรายข้อดังต่อไปนี้ คือ ระดมสรุป กำลัง และทรัพยากรในการแก้ปัญหา ซึ่งมีระดับคุณลักษณะน้อยที่สุด ดังนั้น มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ผู้สอนควรเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมและพัฒนาทักษะการประสานงานให้กับนักศึกษา ผ่านกิจกรรมต่างๆ หรือผ่านเครื่องมือวิศวกรสังคมที่เรียกว่า Time line ระดมพล เพื่อให้นักศึกษาได้ฝึกการทำงานร่วมกัน เน้นการทำงานร่วมกันในหลากหลายศาสตร์สาขาวิชาเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น ฝึกการประสานงาน การทำงานเป็นทีม ซึ่งนักศึกษาจะต้องฝึกการยอมรับความเห็นต่างของเพื่อนสมาชิก โดยไม่เกิดความขัดแย้งจะสามารถทำงานได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ นอกจากนี้ ระดับคุณลักษณะที่รองลงมาคือ เห็นคุณค่าอดีต เข้าใจปัจจุบัน เพื่อวางแผนอนาคต ดังนั้น มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ควรฝึกการใช้เครื่องมือ Time line พัฒนาการ เพราะหัวใจสำคัญของเครื่องมือนี้คือ การเห็นคุณค่าอดีต เข้าใจปัจจุบัน และวางแผนอนาคต ซึ่งผู้สอนควรจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมทักษะฝึกการเป็นนักสื่อสารและการประสานงาน เช่น ฝึกเรียนรู้ประวัติมหาวิทยาลัย ประวัติชุมชนท้องถิ่น ประวัติสถานที่สำคัญฯ ในพื้นที่ เพื่อให้เข้าใจความเป็นมาในอดีต ปัจจุบัน และสามารถวางแผนพัฒนาต่อยอดในอนาคตได้ และประดิษฐ์สุดท้าย คือ ความร่วมมือในการทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำดังนั้น มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ การเป็นนักประสานงานเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่งสำหรับนักศึกษาทุกคน มหาวิทยาลัยควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะเหล่านี้อย่างจริงจัง ในการทำงานร่วมกันทุกครั้งจะต้องอาศัยศักยภาพของทีม และความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี ซึ่งทั้งนี้ผู้นำอาจเกิดขึ้นทั้งแบบ

เป็นทางการและไม่เป็นทางการ การมีทักษะในการประสานงานที่ดีจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้นักศึกษาประสบความสำเร็จทั้งในการเรียนและการทำงานได้เป็นอย่างดี

4. ด้านทักษะการสร้างนวัตกรรม จากผลการศึกษาที่พบว่า นักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ มี ทักษะด้านการสร้างนวัตกรรมอยู่ในระดับปานกลาง แต่ยังมี ประเดิมที่นักศึกษาควรได้รับการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคม ซึ่งได้มาจากการคำนารายข้อ ดังต่อไปนี้ คือ เลือกปรับปรุง (Modify) ยกระดับ (Improve) หรือสร้างเพิ่ม (Create) กระบวนการ ได้ ได้อย่างเหมาะสม เพื่อเพิ่มผลลัพธ์ที่มีคุณค่า ซึ่งมีระดับคุณลักษณะน้อยที่สุด ดังนั้น มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ควรส่งเสริมให้นักศึกษาฝึกการคิดสร้างสรรค์ การคิดนอกกรอบ ออกแบบ ปรับปรุง พัฒนา สร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ จากปัญหาที่ค้นพบในสังคม ชุมชน ฝึกให้นักศึกษาคิดหาความช่วยเหลือในการสร้างนวัตกรรม จะเป็นการเลือกปรับปรุง ยกระดับ หรือ สร้างสรรค์สิ่งใหม่ ที่เหมาะสมกับศักยภาพของนักศึกษาเอง นอกจากรูปแบบนวัตกรรมที่ รองลงมาคือ รู้จักทุกขั้นตอนอย่างถ่องแท้ เพื่อเลือกพัฒนาศักยภาพอย่างตรงเป้าหมาย (เกาให้ถูก ที่คัน) ดังนั้น มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ควรฝึกให้นักศึกษาใช้เครื่องมือ Timeline กระบวนการ เพื่อให้เข้าใจสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างถ่องแท้ นำเครื่องมือดังกล่าวเข้ามาใช้ในการจัดการเรียนการสอน นักศึกษาจะมีโอกาสในการค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการ และมีขั้นตอนที่ชัดเจน ในการปรับปรุง พัฒนา หรือแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น เช่น การตอบโจทย์ความต้องการของผู้ที่หรือ หน่วยงาน ซึ่งเป็นการสร้างขั้นตอนที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และประเดิมสุดท้าย คือ ทักษะการสร้างนวัตกรรมชุมชน ดังนั้น มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ควรปลูกฝังให้กับนักศึกษาว่า เรื่องนวัตกรรมไม่ใช่เรื่องไกลตัวอีกต่อไป ถือเป็นความผันของเยาวชนในปัจจุบันนี้ เพราะมีตัวอย่าง ความสำเร็จให้เห็นเป็นรูปธรรมอยู่มากมาย ฉะนั้นการปลูกฝังให้นักศึกษามีทักษะในการสร้างนวัตกรรมจึงเป็นสิ่งจำเป็น ที่คณาจารย์ทุกคนต้องให้ความสำคัญ จัดกิจกรรมที่จะช่วยให้นักศึกษาเกิดความคิดสร้างสรรค์ เพื่อให้นักศึกษาได้ฝึกฝนการคิดอย่างมีนวัตกรรมและสร้างสรรค์ สิ่งใหม่ๆ ออกมาได้อย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศ เพื่อที่จะได้นำข้อมูลไปเป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษาในภาพรวมของมหาวิทยาลัยราชภัฏทั้ง 38 แห่ง

2. ควรมีการศึกษาgap กลุ่มเป้าหมายที่เป็นนักศึกษาตั้งแต่ชั้นปีที่ 1 – 4 ของแต่ละมหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศ เพื่อจะได้กลุ่มเป้าหมายที่มีความหลากหลาย

3. ควรมีการศึกษาและพัฒนาตัวชี้วัดที่จะใช้ในการวัดระดับทักษะของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมากขึ้นกว่าเดิม
4. ควรมีการศึกษาข้อเปรียบเทียบในแนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษาของแต่ละมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยจำแนกแยกเป็นคณานะและสาขาวิชา

บรรณานุกรม

กลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ. (2565). แผนปฏิบัติการเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Action Plan)

มหาวิทยาลัยราชภัฏ ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570). กรุงเทพฯ: สำนักงานสภานโยบายการ
อุดมศึกษาวิทยาศาสตร์วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ.

กองบริการการศึกษา, สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน, และ สำนักทะเบียนและประมวลผล
มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ 8 แห่ง. (2566). ออนไลน์.

กองพัฒนานักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร. (2565). โครงการยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา
ท้องถิ่น.

กองพัฒนานักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. (2565). โครงการยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา
ท้องถิ่น.

กองพัฒนานักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนราธิวาสราชนครินทร์. (2565). โครงการยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา
ท้องถิ่น.

กองพัฒนานักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม. (2565). โครงการยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา
ท้องถิ่น.

กองพัฒนานักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์. (2565). โครงการยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา
ท้องถิ่น.

กองพัฒนานักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง. (2565). โครงการยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา
ท้องถิ่น.

กองพัฒนานักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์. (2565). โครงการยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา
ท้องถิ่น.

กันธิมา มนเนท. (2547). ผลของการฝึกการวิเคราะห์การติดต่อสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่มีต่อ
พฤติกรรมสื่อสารอย่างมีมนุษย์สัมพันธ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยครีนคринทริวโรม. (ปริญญา
นิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต). สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัย
ครีนคринทริวโรม.

เกสสีนี ตรีพงศ์พันธุ์. (2564). การบูรณาการวิศวกรรมสังคมสำหรับการท่องเที่ยววิถีชีวิตในชนบทของไทยสู่ความยั่งยืน. วารสารบริหารธุรกิจและสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 4(3), 16 - 32.

คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.2561-2580 (ฉบับประกาศราชกิจจานุเบกษา). สำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ. คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. สืบค้นจาก

<https://drive.google.com/file/d/1XSBMp8OCsauJgECOB-XZLB91-cRrNsEV/view>

คณะกรรมการมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง. (2561). การส่งเสริม Soft Skills และการวางแผน และกรอกแบบงานวิจัย. มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง, ลำปาง.

มนัท ชาตุทอง. (2554). สอนคิด : การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการคิด (พิมพ์ครั้งที่ 2). นครปฐม: เพชรเกษมการพิมพ์.

จิตติมา จันทากาศ. (2563). การพัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษา คณะกรรมการบริหารธุรกิจสถาบันอุดมศึกษาเอกชน. (วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา)). มหาวิทยาลัยพะเยา.

ชลิ_theta โชคกิรติเวช. (2560). ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะ Soft Skills เพื่อการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25. วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยขอนแก่น (ฉบับบัณฑิตศึกษา) สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 5(1), 44-52.

ฐานกรรณ อุ่มสถิตย์. (2564). การพัฒนาทักษะซอฟต์สกิลด้วยการดำเนินโครงการจิตอาสาตามแนวทางจิตตปัญญาศึกษา. วารสารศิลปศาสตร์วาระมงคลสุวรรณภูมิ, 3(1), 37-50.

ณัฐศรัณย์ ทฤษฎีคุณ. (2566). แนวทางการออกแบบกิจกรรมนอกสถานที่เป็นฐานการเรียนรู้และพัฒนาด้านคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษาด้านตรีในระดับอุดมศึกษา. วารสารวิชาการคณะกรรมการนุชยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, 13(1), 203-216.

ณัฐศรัณย์ ทฤษฎีคุณ, ณัฐพร โภคยศกานนท์, สมภาค สุขชนะ, และ ธีรวัฒน์ รัตนประภาเมธีรัตน์. (2566). การผลิตสื่อวีดิทัศน์เพื่อนำเสนอกระบวนการวิศวกรรมสังคม กรณีพื้นที่ตำบลพลับพลาไชย อำเภออยุธยา จังหวัดสุพรรณบุรี. วารสารดุษฎีบัณฑิตฯ, 5(2), 145 - 160.

ดาว์พงษ์ รัตนสุวรรณ. (2562). ยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏ เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579). สืบค้นจาก <http://rdi.bru.ac.th/2018/wp-content/uploads/.pdf>.

ทัศนี ชัยยกิตติพันธ์. (2565). คุณลักษณะของบุคลากรสันติภาพในสถานศึกษา. วารสารสันติศึกษา ปริทรรศน์มจร., 10(1), 461-741.

ที่ประชุมอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏ. (2562). ยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏ เพื่อการพัฒนาห้องถ่าย ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579). สืบค้นจาก <https://plan.sru.ac.th/wp-content/uploads/2019/pdf>

ธนสาร เพ็งฟุ่ม. (2565). กระบวนการในศึกษาและเปรียบเทียบการพัฒนาด้านวิศวกรสังคมของนักศึกษา

นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม. บทสัมภาษณ์.

ธรรมรักษ์ จิตตะเสโน. (2566). วิศวกรสังคมกับกฎหมาย. สืบค้นจาก

<https://www.bangkokbiznews.com/news/news-update/1046153>

ขันยพร จากรุ่งไพบูล. (2562). การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ (*Effective Communication*). เวิร์กวิท เพสชั้นเพรนนิ่ง จำกัด.

ธีรพัฒน์ พูลทอง. (2565). การพัฒนาด้านวิศวกรสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูล

สงคราม. บทสัมภาษณ์.

นงรัตน์ อิสโรา. (2564a). คู่มือ พัฒนานักศึกษาเพื่อการพัฒนาประเทศ. กรุงเทพฯ: ออมรินทร์พรินซ์ ติ๊งพับลิชชิ่ง.

นงรัตน์ อิสโรา. (2564b). คู่มือพัฒนานักศึกษาเพื่อการพัฒนาประเทศไทย : แบบฝึก *Soft skills* จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ฉบับรุ่มมหาวิทยาลัย. บริษัทอมรินทร์บุ๊คเซ็นเตอร์.

นงลักษณ์ ใจฉลาด. (2559). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาคณบดุคุณศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏในประเทศไทย. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสวนดุสิต, 12(3), 59-78.

นรเศรษฐ์ จันทร์สุวรรณ. (2563). ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจจากการได้รับการอบรมทักษะด้านอารมณ์ (*Soft Skills*) กับความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานระดับปฏิบัติการ กรณีศึกษาบริษัทเครื่องร้านอาหารขนาดใหญ่แห่งหนึ่งในประเทศไทย. (สาวนิพนธ์หลักสูตรปริญญาการจัดการมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการจัดการ)). มหาวิทยาลัยมหิดล.

นรินทร์ นนทมาลย์ และคณะ. (2564). การสำรวจคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตมหาวิทยาลัยพระยา ตามความต้องการของคณาจารย์. วารสารศึกษาศาสตร์ มสธ, 14(1), 115-127.

นันท์กัช นุนราดา. (2562). แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของบัณฑิตในศตวรรษที่ 21 สาขาคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีการศึกษา คณบดุคุณศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏนราธิวาสราชนครศวารค์. วารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์วิทยาลัยสงฆ์นครศรีธรรมราช, 7(3), 37-46.

- นิตยา จันตะคุณ. (2561). การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทักษะของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เพื่อการพัฒนาคุณภาพนักศึกษาในศตวรรษที่ 21. (วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาการศึกษาบัณฑิต). สาขาวิชิติประยุกต์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- บุษกร วัฒนบุตร. (2564). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนา Soft Skills ของเยาวชนไทยในศตวรรษที่ 21. วารสารวิจัยวิชาการ, 4(4), 87-94.
- บุษบา หินเข้า. (2556). การสื่อสารเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น. พิชณุโลก: มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- ปกรณ์ โปรดุงใจรุ่น. (2564). ปัจจัยด้านจรรยาบรรณทักษะ (Soft Skill) ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานกลุ่มเจเนอเรชันวายในกรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์ (บธ.ม. (บริหารธุรกิจ)). มหาวิทยาลัยรังสิต.
- ปันดดา กลกกลาง. (2561). การประสานงานที่มีประสิทธิผล กรณีศึกษาองค์กรบริหารส่วนตำบลท่าตอ อำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. (การค้นคว้าอิสระหลักสูตรทวิบัณฑุ์ทางรัฐประศาสนศาสตร์และบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ประภากรณ์ ใจรุ่นศิริรัตน์. (2565). Soft skills สำหรับนักกฎหมายในศตวรรษที่ 21: การพัฒนาทักษะการได้ชี้ เพื่อการสื่อสารอย่างเห็นอกเห็นใจสำหรับนักกฎหมาย. วารสารนิติศาสตร์มหาวิทยาลัยอัสสัมছัญ, 13(2), 95 - 115.
- ปรีดี นฤกุลสมปราวданา. (2565). เทคนิคการสื่อสารให้มีประสิทธิภาพ. สืบค้นจาก <https://www.popticles.com/communications/effective-communication-techniques>
- ผู้บริหารงานด้านกิจการนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ 8 แห่ง. (2566). สัมภาษณ์ พลกฤต แสงอาทิตย์, และ บุษยมาศ เมฆณี. (2565). การนำนโยบายการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมไปปฏิบัติศึกษาเฉพาะกรณีโครงการยุวชน มรส. สร้างชาติ. วารสารวิชาการธรรมศาสตร์, 22(2), 71-82.
- เพชรฯ บุดสีทา. (2560). แนวทางการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. คณะวิทยาการจัดการมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร. สืบค้นจาก <https://fms.kpru.ac.th/pr-all/pr-km/pr-km-2560/4908/>
- เพ็ญพิศุทธิ์ ใจสนิท. (2561). การพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตตามอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายโดยใช้การเรียนการสอนแบบกระบวนการสืบสอดและแสวงหาความรู้เป็นกๆ. วารสารสังคมศาสตร์วิชาการ, 11(1), 63-70.

ไพบูลย์ สินลารวัตน์. (2557). เติบโตเต็มศักยภาพสู่ศตวรรษที่ 21 ของการศึกษาไทย. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

กัญญา หนูวงศ์. (2555). องค์ประกอบในการประสานงานที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการทำงาน ของ พนักงานฝ่ายประกันคุณภาพ องค์การเภสัชกรรม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ภูสิทธิ์ ภูคำชาโนด. (2564). แนวคิดของวิศวกรสังคม. สืบค้นจาก

https://elfhs.ssru.ac.th/phusit_ph/pluginfile.php/42/block_html/content/PowerPoint-Unit%201.pdf

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่. (2564). วิศวกรสังคม มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่. สืบค้นจาก

<http://www.chefile.cmru.ac.th/cmru/2563/cmru/SAR1/KPI1.5/1.5-6-7.pdf>

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์. (2564). โครงการนวัตกรรมยุคใหม่ สร้างสรรค์ความรู้สู่การบูรณาการ การเรียนการสอน รายวิชาการพยาบาลเด็กและวัยรุ่น อำเภอป้านด่าน จังหวัดบุรีรัมย์.

สืบค้นจาก <https://food.bru.ac.th/2021/03/21>

มานิตย์ กลางขอนอก และสมหวัง แก้วสุฟ่อง. (2564). แนวคิดประโยชน์อย่างแท้จริงในทฤษฎี วิศวกรรมสังคมของรอสโคร์ พาวน์ด์. สารสนเทศมนุษย์, 17(2), 32-45.

รัตนวัชร์ เพ็ญรัตนหิรัญ และก้องทรัพย์ ทองคำ. (2564). การสำรวจ Soft Skills ที่จำเป็นของสถาน ประกอบการในศตวรรษที่ 21. สารสารวิจัยสำหรับนักเรียน, 15(1), 59 - 69.

รัตนาภรณ์ ศรีพยัคฆ์. (2553). เทคนิคการประสานงาน (Cooperation Technique). In. สถาบันดำรง ราชานุภาพ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย.

รุ่งทิวา นาวีพัฒนา. (2564). การพัฒนาทักษะการคิดอย่างเป็นระบบโดยใช้เทคนิคแผนที่ความคิด. คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

วรทัศน์ วัฒนชีวินปกรณ์. (2562). รูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างทักษะสื่อสารสำหรับนิสิต นักศึกษาสถาบันอุดมศึกษา. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. สืบค้นจาก <http://irithesis.swu.ac.th/dspace/handle/123456789/661>

ร้อยยา ยิ่มยวน. (2547). การวิเคราะห์อภิมานของปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการคิดวิจารณญาณ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิชัย วงศ์ใหญ่, และ มาวุฒ พัฒผล. (2562). *Soft Skills to Master*. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรี นครินทร์ วิโรฒ.

- วิภาดา ภูณสาร และศักดิ์สายยันต์ ไயสามเสน. (2566). Soft Skills: ทักษะการทำงานที่จำเป็นสำหรับบัณฑิตในศตวรรษที่ 21. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มมร วิทยาเขตอีสาน, 4(3), 152 - 165.
- วิเศษ ชินวงศ์. (2561). มหาวิทยาลัยราชภัฏ...พัฒนาท้าทายอย่างไร...จึงจะไปรุ่ง. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลฯ, 1(2), 1 - 18.
- วีนัส ภักดิ์นรา. (2565). รูปแบบการพัฒนาทักษะกระบวนการคิดขั้นสูงสำหรับนักศึกษาครู. วารสารสัมมนาวิชาการมจร, 10(7), 3050–3067.
- วีระพงษ์ อາตามา. (2563). ซอฟท์สกิล (Soft Skills) ที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของพนักงานบริษัทเอกชน กรณีศึกษาพนักงานบริษัทเอกชน ในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล. (วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาการจัดการมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการจัดการ)). มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วีระศักดิ์ ใจไกรจักร. (2563). การเสริมสร้าง Soft skills ของนักเรียนสายอาชีพโดยกิจกรรมกลุ่ม. วีระศักดิ์ บุญฤทธิ์, โยธิน ทองเนื้อแข็ง, ชนิศร์ ชูเลื่อน, และ รัชชเมธ จันทนวน. (2564). การพัฒนาการศึกษาสู่ศตวรรษที่ 21. วารสารมหาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 3(5), 53 - 63.
- ศิริมา พนาภินันท์, และ ทศนัย เพ็ญสิทธิ์. (2564). Soft Skills ที่มีความจำเป็นสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาดันตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. วารสารศิลป์ปิโตร์เช่น คณะศิลปกรรมศาสตร์, 9(2), 108-112.
- ศูนย์เรียนรู้ มหาวิทยาลัยรังสิต. (ม.ป.ป.). การพัฒนาทักษะกระบวนการคิด. สืบค้นจาก <https://lc.rsu.ac.th/weblog/10>
- สจีวรรณ ทรรพสุ. (2562). การพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองของนักศึกษาในการจัดการศึกษาครุศาสตร์ยุค 4.0 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร, 10(1), 874-887.
- สนธยา พลศรี. (2547). ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- สร้างสรรค์ปัญญา. (2564). วิศวกรสังคม คืออะไร ? สืบค้นจาก <https://www.sangsanpanya.com/>
- สำนักส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพนักศึกษา. (2562). ยุทธศาสตร์การพัฒนานิสิต นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา (พ.ศ. 2560 - 2564) (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม.

- สุรพงษ์ พิมิภาว. (2560). ความต้องการกิจกรรมในการพัฒนาทักษะที่เกี่ยวกับการทำงาน และการใช้ชีวิต (Soft Skills) สำหรับนักศึกษาปริญญาโท ภาคปกติ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. (วิทยานิพนธ์ปริญญาบัณฑิต (สาขาวิชาศึกษาศาสตร์)). สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สุริยะ พลับสี, และ พงษ์พัต วัฒนพงศ์ศิริ. (2562). การพัฒนานักศึกษาสาขาวิชาธุรกิจประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ. งานวิจัยได้รับการสนับสนุนจากการประมานรายได้ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- อนุชา โสมบุตร. (2556). ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม สำหรับการเรียนรู้แห่งศตวรรษที่ 21. ลีบค้นจาก <https://teacherweekly.wordpress.com/2013/09/25/learning-and-innovation-skills/>
- อมรา ดาวาศีทอง. (2560). การวิเคราะห์องค์ประกอบ Soft skills ของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต. (ปริญนานิพนธ์บัณฑิตวิทยาลัย (สาขาวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนชุ不由)). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เอกสารช. ดีนาง. (2566). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพหุระดับกับความคิดสร้างสรรค์ ต่อการจัดการการเรียนการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย. (ปริญนานิพนธ์). กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- เอกสารช. ดีนาง, คงศรี รัญสูนทรสกุล, และ จิราพร ไฟศาล. (2566). การพัฒนาตัวบ่งชี้ทักษะวิศวกรรม สังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี. สารสารสนเทศการวิจัย และวิชาการ, 3(4), 371 - 388.
- Asbari, M., Purwanto, A., Ong, F., Mustikasiwi, A., Maesaroh, S., Mustofa, M., Hutagalung, D., & Andriyani, Y. (2020). Impact of Hard Skills, Soft Skills and Organizational Culture: Lecturer Innovation Competencies as Mediating. *EduPsyCouns: Journal of Education, Psychology and Counseling*, 2(1), 101-121.
- Australian National Training Authority (ANTA). (2001). *Innovation: Ideas That Work for Trainers of Innovation at Work Skills*. Brisbane: Australian National Training Authority.
- Berlo, D. K. (1960). *The process of communication; an introduction to theory and practice*. New York: Holt, Rinehart and Winston.

- Decaroli, j. (1973). "What Research Say to the Classroom Teacher: Critical Thinking,". *Social Education*, 37(1), 67-68.
- Dyer, J. H., Gregersen, H., & Christensen, C. M., (2009). The Innovator's DNA. Retrieved from <https://hbr.org/2009/12/the-innovators-dna>
- Gruzdev, M. V., Kuznetsova, I. V., Tarkhanova, I. Y., & Kazakova, E. I. (2018). University Graduates' Soft Skills: the Employers' Opinion. *European Journal of Contemporary Education*, 7(4), 690-698.
- Karimova Nilufar Ummatqul Qizi. (2020). Soft Skills Development in Higher Education. *Universal Journal of Educational Research*, 8(5), 1916 - 1925.
- Kim, H. (2005). ORGANIZATIONAL STRUCTURE AND INTERNAL COMMUNICATION AS ANTECEDENTS OF EMPLOYEE-ORGANIZATION RELATIONSHIPS IN THE CONTEXT OF ORGANIZATIONAL JUSTICE: A MULTILEVEL ANALYSIS.
- Likert, R. A. (1932). Technique for the Measurement of Attitudes. *Arch Psychological*, 25(140), 1-55.
- Ness, R. B. (2015). Promoting innovative thinking. *American journal of public health*, 105(1), 114-118.
- Purwanto, A. (2020). Effect of hard skills, soft skills, organizational learning and innovation capability on Islamic University lecturers' performance. *Systematic Reviews in Pharmacy*, 11(7), 556-569.
- Rogers, E. M. (1983). *Diffusion of innovations*. New York: The Free Press.
- Swallow, E. (2012). *Can innovative thinking be learned*. [n.p]: Forbes.
- Wibowo, T. S., Badiati, . A. Q., Annisa, . A. A., Wahab, . M. K. A., Jamaludin, . M. R., Rozikan, . M., Mufid, . A., Fahmi, . K., Purwanto, . A. & Muhammadi, . A. (2020). Effect of Hard Skills, Soft Skills, Organizational Learning and Innovation Capability on Islamic University Lecturers' Performance. *Systematic Reviews in Pharmacy*, 11(7), 556-569.

แบบสอบถาม

เรื่อง แนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ

คำชี้แจง

1. แบบสอบถาม เรื่อง แนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือนี้จัดทำขึ้นเพื่อรวบรวมข้อมูลในการทำวิจัย โดยนำคำตอบของท่านไปใช้ในภาวะเคราะห์ข้อมูล เพื่อศึกษาทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ทั้ง 4 ทักษะ ได้แก่ ทักษะการคิด ทักษะการสื่อสาร ทักษะการประสานงาน และทักษะการสร้างนวัตกรรม ซึ่งในแต่ละทักษะมีความหมายดังนี้

ทักษะการคิด หมายถึง ความสามารถในการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล ใช้เหตุผลในการแก้ไขปัญหา จัดการปัญหาด้วยหลักจริยธรรมคุณธรรมและความชัดเจน แข็งแกร่งระหว่างผลประโยชน์ มีความกล้าแสดงความคิดเห็นในทางที่ถูกต้องเหมาะสม และมีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสังคมและส่วนรวม

ทักษะการสื่อสาร หมายถึง ความสามารถใช้ภาษาในการสื่อสารได้อย่างชัดเจน และเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่นได้ สามารถในการอ่านจับใจความ สื่อสารด้านการเขียนได้อย่างถูกต้อง และสื่อสารเพื่อแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าในการดำเนินกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้

ทักษะการประสานงาน หมายถึง ความสามารถในการทำงานกับผู้อื่นได้อย่างเป็นทีม ปรับตัวและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นในทีม ให้ความร่วมมือและช่วยเหลือผู้อื่นในทีม เป็นอย่างดี มีความรับผิดชอบในงานที่ทำ อุทิศเวลาในการทำงาน และมีความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดีในการชักจูงให้ผู้อื่นทำงาน

ทักษะการสร้างนวัตกรรม หมายถึง ความสามารถในด้านการคิดสร้างสรรค์ในการทำงาน มีความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ในงานที่เกี่ยวข้อง นำความรู้และประสบการณ์มาประยุกต์ใช้ในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย รู้จักแสวงหาข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ พื้นฐานในการทำงาน และการประกอบอาชีพ และนำความคิดนั้นไปใช้อย่างสร้างสรรค์ในการทำงาน

2. แบบสอบถามมีดังนี้แบ่งออกเป็น 3 ส่วน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะ/ข้อคิดเห็นอื่น ๆ

3. ผู้วิจัยจึงคร่าวข้อความอนุเคราะห์จากท่านในการตอบแบบสอบถามทุกตอนและทุกชื่อ เพื่อความสมบูรณ์ของข้อมูล โดยข้อมูลจากการสำรวจนี้ถือเป็นความลับ ไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อผู้ตอบแบบสอบถาม และการนำเสนอข้อมูลจะดำเนินการในลักษณะภำพรวม ทั้งนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณท่านที่กรุณามาเสียสละเวลาในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้

นายกฤษณะ คำดีตัน
นิติปริญญาโต สาขาวิชาจัดการการอุดมศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าข้อความที่ตรงกับท่านมากที่สุด

1. เพศ

() 1. ชาย () 2. หญิง () 3. เพศทางเลือก

2. มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ (ที่กำลังศึกษาอยู่)

() 1. มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

() 2. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

() 3. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

() 4. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

() 5. มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

() 6. มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

() 7. มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

() 8. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

ส่วนที่ 2 ทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับทักษะที่ตรงกับความจริงมากที่สุด

เพียงช่องเดียว โดยไม่แต่ละช่องแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

5 หมายถึง นักศึกษามีทักษะอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง นักศึกษามีทักษะอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง นักศึกษามีทักษะอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง นักศึกษามีทักษะอยู่ในระดับน้อย

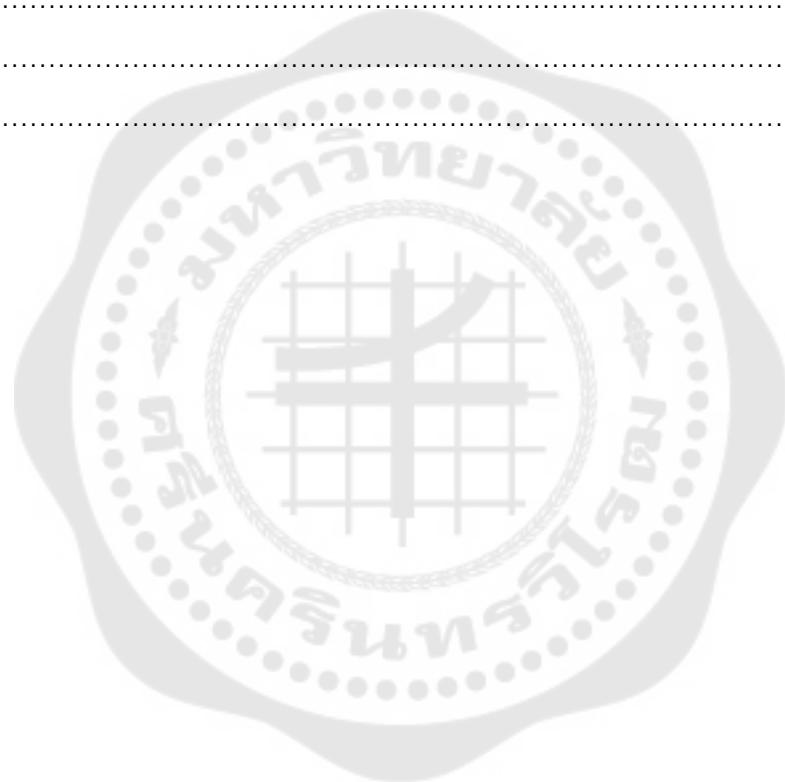
1 หมายถึง นักศึกษามีทักษะอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ทักษะวิศวกรสังคม	ระดับทักษะวิศวกรสังคม ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่ม ภาคเหนือ				
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
ทักษะการคิด					
1) ทักษะคิดวิเคราะห์เชิงเหตุ-ผล คิดอย่าง มีวิจารณญาณ และทักษะในการ แก้ปัญหา					

ทักษะวิศวกรสังคม	ระดับทักษะวิศวกรสังคม ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่ม ภาคเหนือ				
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
ทักษะการคิด (ต่อ)					
2) แยกแยะข้อเท็จจริง (Fact) ออกจาก อารมณ์และความรู้สึก (Feeling) / ใช้ ข้อเท็จจริงในการตัดสินใจ					
3) มี Growth mindset เห็นปัญหาเป็นสิ่ง ที่ท้าทาย					
4) ยอมรับความเห็นต่างและหาจุดร่วมเพื่อ ^{เพื่อ} การพัฒนาต่อไป					
5) สืบเสาะข้อเท็จจริง / เปิดรับข้อคิดเห็น เพิ่มเติมด้วยหลักเหตุ-ผล					
ทักษะการสื่อสาร					
1) ทักษะการสื่อสารองค์ความรู้เพื่อ ^{เพื่อ} แก้ปัญหา					
2) เข้าใจและเคารพวิธีชีวิตของเพื่อน ร่วมงาน และคนในชุมชน					
3) ตั้งคำถามอย่างสงสัยคร่าวๆ เพื่อให้ได้มา ^{ซึ่ง} ข้อมูลหลากหลายมิติ					
4) วิเคราะห์และเบริ่ยบเที่ยบข้อมูลเพื่อ ^{เพื่อ} การพัฒนาได้					
5) เลือกเวลาและประทีนการมีส่วนร่วมได้ อย่างเหมาะสม (Put the right man to the right job)					

ทักษะวิศวกรสังคม	ระดับทักษะวิศวกรสังคม ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่ม ภาคเหนือ				
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
ทักษะการประสานงาน					
1) ทำงานร่วมกับผู้อื่น โดยปราศจากข้อขัดแย้งมีความเข้าใจต่างวัฒนธรรม / ต่างกระบวนการทัศน์					
2) ระดมสมรรถกำลัง และทรัพยากรในการแก้ปัญหา					
3) เห็นคุณค่าอดีต เข้าใจปัจจุบัน เพื่อวางแผนอนาคต					
4) ความร่วมมือในการทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ					
5) มีความเมตตา กรุณา มีคุณธรรม จริยธรรม					
ทักษะการสร้างนวัตกรรม					
1) ทักษะการสร้างนวัตกรรมชุมชน					
2) รู้จักทุกขั้นตอนอย่างถ่องแท้ เพื่อเลือกพัฒนาศักยภาพอย่างตรงเป้าหมาย (เกาให้ถูกที่คัน)					
3) เลือกปรับปรุง (Modify) ยกระดับ (Improve) หรือสร้างเพิ่ม (Create) กระบวนการใด ๆ ได้อย่างเหมาะสม เพื่อเพิ่มผลลัพธ์ที่มีคุณค่า					
4) ชวนเพื่อน จูงมือน้อง ขอร้องพี่ร่วมใจ พัฒนาอย่างเห็นคุณค่าบนหลักเหตุ - ผล					
5) ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้					

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะ/ข้อคิดเห็นอื่น ๆ

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง แนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกัจ្យาลຸ່ມ ภาคเหนือ

(สำหรับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการสนับสนุนและขับเคลื่อนการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกุลมารคเนื่อและผ่านการอบรมทักษะวิศวกรสังคม ซึ่งประกอบไปด้วย รองอธิการบดี ผู้ช่วยอธิการบดี ผู้อำนวยการกองพัฒนานักศึกษา คณานักวิชา คณาจารย์และบุคลากร
มหาวิทยาลัยราชภัฏกุลมารคเนื่อ ทั้ง 8 แห่ง)

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์ เรื่อง แนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ กลุ่มภาคเหนือ จัดทำขึ้นเพื่อรวบรวมข้อมูลในการทำวิจัย โดยการนำผลวิเคราะห์ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามวัดระดับทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ (ตอนที่ 1) มาสัมภาษณ์ท่านเพื่อนำไปใช้ในการวิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อหาข้อเสนอแนะแนวทางการทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ทั้ง 4 ทักษะ ได้แก่ ทักษะการคิด ทักษะการสื่อสาร ทักษะการประสานงาน และทักษะการสร้างนวัตกรรม ซึ่งแต่ละทักษะมีความหมายดังนี้

ทักษะการคิด หมายถึง ความสามารถในการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล ใช้เหตุผลในการแก้ไขปัญหา จัดการปัญหาด้วยหลักจริยธรรมคุณธรรมและความขัดแย้งระหว่างผลประโยชน์ มีความกล้าแสดงความคิดเห็นในทางที่ถูกต้องเหมาะสม และมีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสังคมและส่วนรวม

ทักษะการสื่อสาร หมายถึง ความสามารถใช้ภาษาในการสื่อสารได้อย่างชัดเจน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่นได้ สามารถในการอ่านจับใจความ สื่อสารด้านการเรียนได้อย่างถูกต้อง และสื่อสารเพื่อแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าในการดำเนินกิจกรรมว่ามีกับผู้อื่นได้

ทักษะการประสานงาน หมายถึง ความสามารถในการทำงานกับผู้อื่นได้อย่างเป็นทีม ปรับตัวและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นในทีม ให้ความร่วมมือและช่วยเหลือผู้อื่นในทีม เป็นอย่างดี มีความรับผิดชอบในงานที่ทำ อุทิศเวลาในการทำงาน และมีความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดีในการชักจูงให้ผู้อื่นทำงาน

ทักษะการสร้างนวัตกรรม หมายถึง ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ในการทำงาน มีความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ในงานที่เกี่ยวข้อง นำความรู้และประสบการณ์มาประยุกต์ใช้ในการทำงาน ที่ได้รับมอบหมาย รู้จักแสวงหาข้อมูล ข่าวสาร ความรู้

พื้นฐานในการทำงาน และการประกอบอาชีพ และนำความคิดนั้นไปใช้อย่างสร้างสรรค์ในการทำงาน

2. แบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ โดยแบบสัมภาษณ์มีทั้งหมด 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ส่วนที่ 2 แบบสัมภาษณ์ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะ/ ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม ต่อแนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ

3. ผู้วิจัยจึงครรช์ขอความอนุเคราะห์จากท่านในการให้สัมภาษณ์และเสนอแนะข้อคิดเห็นในแนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ทั้งนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านที่กรุณาเสียสละเวลาในการให้สัมภาษณ์ในครั้งนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อ – นามสกุล (ผู้ให้

สัมภาษณ์).....

เพศ..... อายุ..... ปี ระดับการศึกษา.....

ตำแหน่ง.....

สถานที่/หน่วยงาน..... จังหวัด.....

สัมภาษณ์วันที่..... เดือน..... พ.ศ.....

สถานที่สัมภาษณ์ รูปแบบออนไลน์ ผ่านระบบ ZOOM

เวลาเริ่มสัมภาษณ์..... น. เวลาสิ้นสุดการสัมภาษณ์..... น.

ผู้สัมภาษณ์ นายกฤษณะ คำดีตัน นิสิตปริญญาโท สาขาวารจัดการการอุดมศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ส่วนที่ 2 แบบสัมภาษณ์ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏลุ่มภาคเหนือ

2.1 ทักษะการคิด

2.1.1 จากผลวิเคราะห์ข้อมูลการตอบแบบสอบถามวัดระดับทักษะวิศวกรรมสังคม ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ ในด้านทักษะการคิด ซึ่งมีคุณลักษณะ ได้แก่

- การคิดวิเคราะห์เชิงเหตุ-ผล คิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา
 - แยกแยะข้อเท็จจริง (Fact) ออกจากอารมณ์และความรู้สึก (Feeling)/ใช้ข้อเท็จจริงในการตัดสินใจ
 - มี Growth mindset เห็นปัญหาเป็นสิ่งที่ท้าทาย
 - ยอมรับความเห็นต่างและหาจุดร่วมเพื่อการพัฒนาต่อไป
 - สืบเสาะข้อเท็จจริง / เปิดรับข้อคิดเห็นเพิ่มเติมด้วยหลักเหตุ - ผล

โดยในภาพรวมนักศึกษามีทักษะอยู่ในระดับปานกลาง (คะแนนค่าเฉลี่ย 3.49) ในการนี้ท่านคิดว่าจะมีข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนา “ทักษะการคิด” ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ให้มีระดับดีขึ้นอย่างไรบ้าง

2.2 ทักษะการสื่อสาร

2.2.1 จากผลวิเคราะห์ข้อมูลการตอบแบบสอบถามวัดระดับทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกุ้งมุมภาคเหนือ ในด้านทักษะการสื่อสาร ซึ่งมีคุณลักษณะได้แก่

- การสื่อสารองค์ความรู้เพื่อแก้ปัญหา
 - เข้าใจและเคารพวิถีชีวิตของเพื่อนร่วมงานและคนในชุมชน
 - ตั้งคำถามอย่างสงสัยคร่าวๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลหลากหลายมิติ
 - วิเคราะห์และปรับเทียบข้อมูลเพื่อการพัฒนาได้
 - เลือกเวลาและประดิษฐ์การมีส่วนร่วม ได้อย่างเหมาะสม

(Put the right man to the right job)

โดยภาพรวมนักศึกษามีทักษะอยู่ในระดับมาก (คะแนนค่าเฉลี่ย 4.06) ในการนี้ท่านคิดว่าจะมีแนวทางในการพัฒนา “ทักษะการสื่อสาร” ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ให้มีระดับเดียวกันอย่างไรบ้าง

2.3 ทักษะการประสานงาน

2.3.1 จากผลวิเคราะห์ข้อมูลการตอบแบบสอบถามวัดระดับทักษะวิศวกรรมศาสตร์ของนักศึกษาสาขาวิชาลัษณะภูมิภาคเหนือ ในด้านทักษะการประสานงาน ซึ่งมีคุณลักษณะ ได้แก่

- ทำงานร่วมกับผู้อื่น โดยปราศจากข้อขัดแย้ง มีความเข้าใจต่างวัฒนธรรม / ต่างกระบวนทัศน์
 - ระดมสรุปกำลัง และทรัพยากรในการแก้ปัญหา
 - เห็นคุณค่าอีติ เข้าใจปัจจุบัน เพื่อวางแผนอนาคต
 - ความร่วมมือในการทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ
 - มีความเมตตา กรุณา มีคุณธรรม จริยธรรม

โดยภาพรวมนักศึกษามีทักษะอยู่ในระดับมาก (คะแนนค่าเฉลี่ย 4.16) ในการนี้่านคิดว่าจะมีแนวทางในการพัฒนา “ทักษะการประสานงาน” ของนักศึกษาสาขาวิชาภูมิศาสตร์ ภาคเหนือ ให้มีระดับดีขึ้นอย่างไรบ้าง

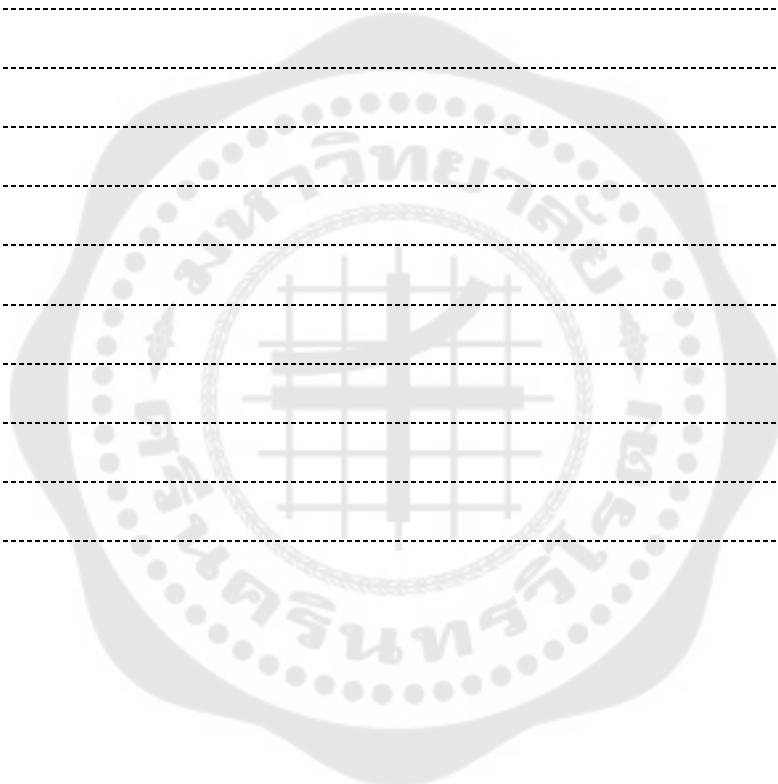
2.4 ทักษะการสร้างนวัตกรรม

2.4.1 จากผลวิเคราะห์ข้อมูลการตอบแบบสอบถามวัดระดับทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษาสาขาวิชาจราจรภูมิภาคเนื้อในด้านทักษะการสร้างนวัตกรรม ซึ่งมีคุณลักษณะ ได้แก่

- การสร้างนวัตกรรมชุมชน
 - รู้จักทุกขั้นตอนอย่างถ่องแท้เพื่อเลือกพัฒนาศักยภาพอย่างตรงเป้าหมาย (เกาให้ถูกที่คัน)
 - เลือกปรับปรุง (Modify) ยกระดับ (Improve) หรือสร้างเพิ่ม (Create) กระบวนการใด ๆ ได้อย่างเหมาะสม เพื่อเพิ่มผลลัพธ์ที่มีคุณค่า
 - ชวนเพื่อน จูงมือน้อง ขอร้องพี่ ร่วมใจพัฒนาอย่างเห็นคุณค่าบนหลักเหตุ-ผล
 - ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้

โดยภาพรวมนักศึกษา มีทักษะอยู่ในระดับปานกลาง (คะแนนค่าเฉลี่ย 3.26) ในภาระที่ต้องคิดว่าจะมีแนวทางในการพัฒนา “ทักษะการสร้างนวัตกรรม” ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกู้ภู่ กลุ่มภาคเหนือ ให้มีระดับดีขึ้นอย่างไรบ้าง

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะ/ ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม ต่อแนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกัลูมภาคเหนือ

ที่ อว 8718/3233

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

13 ธันวาคม 2566

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

เนื่องด้วย นายกฤษณะ คำดีตัน นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคม ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักรกฤษณ์ โปณะทอง และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จตุพล ยงศร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล โดยใช้แบบสอบถาม เรื่อง “แนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ” กับ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 2 จำนวน 64 คน เพื่อเก็บข้อมูลในการวิจัย และขอใช้สถานที่หน่วยงานของท่าน ระหว่างเดือนธันวาคม 2566 ถึงเดือนมกราคม 2567 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรารณ์ วิيانันท์)

รองคณบดีฝ่ายเทคโนโลยีดิจิทัล รักษาการแทน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 062 691 5353

ที่ อว 8718/3233

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ

เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

13 ธันวาคม 2566

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

เนื่องด้วย นายกฤษณะ คำดีตัน นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคม ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักรกฤษณ์ ปونةทอง และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จตุพล ยงศร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล โดยใช้แบบสอบถาม เรื่อง “แนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ” กับ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 2 จำนวน 38 คน เพื่อเก็บข้อมูลในการวิจัย และขอใช้สถานที่หน่วยงานของท่าน ระหว่างเดือนธันวาคม 2566 ถึงเดือนมกราคม 2567 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วราภรณ์ วิيانันท์)

รองคณบดีฝ่ายเทคโนโลยีดิจิทัล รักษาการแทน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 062 691 5353

ที่ อว 8718/3233

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนเครินทร์วิโรฒ

114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ

เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

13 ธันวาคม 2566

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

เนื่องด้วย นายนกคีกษามา คำดีตัน นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนเครินทร์วิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคม ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักรกฤษณ์ โนณะทอง และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จตุพล ยงศร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล โดยใช้แบบสอบถาม เรื่อง “แนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ” กับ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 2 จำนวน 108 คน เพื่อเก็บข้อมูลในการวิจัย และขอใช้สถานที่หน่วยงานของท่าน ระหว่างเดือนธันวาคม 2566 ถึงเดือนมกราคม 2567 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วราภรณ์ วิيانันท์)

รองคณบดีฝ่ายเทคโนโลยีดิจิทัล รักษาการแทน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนเครินทร์วิโรฒ

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 062 691 5353

ที่ อว 8718/3233

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ

เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

13 ธันวาคม 2566

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

เนื่องด้วย นายกฤษณะ คำดีตัน นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคม ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักรกฤษณ์ ปونةทอง และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จตุพล ยงศ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล โดยใช้แบบสอบถาม เรื่อง “แนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ” กับ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 2 จำนวน 34 คน เพื่อเก็บข้อมูลในการวิจัย และขอใช้สถานที่หน่วยงานของท่าน ระหว่างเดือนธันวาคม 2566 ถึงเดือนมกราคม 2567 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วราภรณ์ วิyananท)

รองคณบดีฝ่ายเทคโนโลยีดิจิทัล รักษาการแทน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 062 691 5353

ที่ อ 8718/3233

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

13 ธันวาคม 2566

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

เนื่องด้วย นายกฤษณะ คำดีดัน นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคม ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักรกฤษณ์ โปณะทอง และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จตุพล ยงศร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล โดยใช้แบบสอบถาม เรื่อง “แนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ” กับ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 2 จำนวน 75 คน เพื่อเก็บข้อมูลในการวิจัย และขอใช้สถานที่หน่วยงานของท่าน ระหว่างเดือนธันวาคม 2566 ถึงเดือนมกราคม 2567 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วราภรณ์ วิيانันท์)
รองคณบดีฝ่ายเทคโนโลยีดิจิทัล รักษาการแทน
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 062 691 5353

ที่ อว 8718/3233

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรฒ

114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ

เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

13 ธันวาคม 2566

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

เนื่องด้วย นักศึกษานะ คำดีตัน นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคม ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักรกฤษณ์ โภณะทอง และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จตุพล ยงศร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล โดยใช้แบบสอบถาม เรื่อง “แนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ” กับ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 2 จำนวน 22 คน เพื่อเก็บข้อมูลในการวิจัย และขอใช้สถานที่หน่วยงานของท่าน ระหว่างเดือนธันวาคม 2566 ถึงเดือนมกราคม 2567 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วราภรณ์ วิيانันท์)

รองคณบดีฝ่ายเทคโนโลยีดิจิทัล รักษาการแทน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรฒ

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 062 691 5353

ที่ อว 8718/3233

บันทิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ

เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

13 ธันวาคม 2566

เรื่อง ข้อความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

เนื่องด้วย นายกฤษณะ คำดีดัน นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรฒ ได้รับอนุญาตให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคม ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักรกฤษณ์ ปอยะทอง และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จตุพล ยงศร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล โดยใช้แบบสอบถาม เรื่อง “แนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ” กับ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 2 จำนวน 25 คน เพื่อเก็บข้อมูลในการวิจัย และขอใช้สถานที่หน่วยงานของท่าน ระหว่างเดือนธันวาคม 2566 ถึงเดือนมกราคม 2567 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาข้อความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วราภรณ์ วิيانันท์)

รองคณบดีฝ่ายเทคโนโลยีดิจิทัล รักษาการแทน

คณบดีบันทิตวิทยาลัย ปฏิบัติการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรฒ

สำนักงานคณบดีบันทิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 062 691 5353

ที่ อว 8718/3233

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ

เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

13 ธันวาคม 2566

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

เนื่องด้วย นายกฤชณะ คำดีตัน นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคม ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักรกฤษณ์ โภณะทอง และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จตุพล ยงศร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล โดยใช้แบบสอบถาม เรื่อง “แนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ” กับ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 2 จำนวน 34 คน เพื่อเก็บข้อมูลในการวิจัย และขอใช้สถานที่หน่วยงานของท่าน ระหว่างเดือนธันวาคม 2566 ถึงเดือนมกราคม 2567 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วราภรณ์ วيانันท์)

รองคณบดีฝ่ายเทคโนโลยีดิจิทัล รักษาการแทน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 062 691 5353

ที่ อว 8718/406

บันทึกวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ

เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

21 มีนาคม 2567

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

เนื่องด้วย นายกฤษณะ คำดีตัน นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุญาตให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคม ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักรกฤษณ์ โภณทอง และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จตุพล ยงศร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ และได้ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการ จริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ หมายเลขรับรอง : SWUEC-662087

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล โดยใช้แบบสัมภาษณ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ” กับ 1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชญาณนันท์ ศรีกิจเลสีร ตำแหน่ง อาจารย์ประจำคณะวิทยาการจัดการ และ 2) อาจารย์ ดร.ธนกิจ โภคทอง ตำแหน่งรองคณบดีฝ่ายกิจการนักศึกษาและศิลปวัฒนธรรม คณบดีคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย ผ่านระบบ Zoom ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

กีรติชัย ลู.

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สອนຄามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 095 428 8899

ที่ อว 8718/406

บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ

เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

21 มีนาคม 2567

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

เนื่องด้วย นายกฤชณ์ คำตัน นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคม ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักรกฤษณ์ ปونةทอง และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จตุพล ยงศร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ และได้ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ หมายเลขรับรอง : SWUEC-662087

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล โดยใช้แบบสัมภาษณ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ” กับ 1) นายบุญทัน สมณะ ตำแหน่ง นักวิชาการศึกษา กองพัฒนานักศึกษา และ 2) นายนรากร โสธร ตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป ชำนาญการ คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย ผ่านระบบ Zoom ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 095 428 8899

ที่ อว 8718/406

บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ

เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

21 มีนาคม 2567

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

เนื่องด้วย นายกฤชณ พำดีตัน นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคม ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักรกฤษณ ໂປະທອງ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จตุพล ยงศร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ และได้ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการ จริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมุชย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ หมายเลขรับรอง : SWUEC-662087

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล โดยใช้แบบสัมภาษณ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ” กับ 1) อาจารย์ปักส ฉัตรยะลักษณ์ ตำแหน่งรองคณบดีคณศุรศรัตน์ และ 2) อาจารย์ ดร.สมศักดิ บุญแจ้ง ตำแหน่งรองคณบดีฝ่ายบริหารและกิจการนักศึกษา คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย ผ่านระบบ Zoom ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 095 428 8899

ที่ อว 8718/420

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ

เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

25 มีนาคม 2567

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏนគรม

เนื่องด้วย นายกฤษณะ คำดีันน นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคม ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักรกฤษณ์ โภษทอง และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จตุพล ยงศร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ และได้ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการ จริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ หมายเลขรับรอง : SWUEC-662087

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล โดยใช้แบบสัมภาษณ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ” กับ 1) รองศาสตราจารย์ชัยกรณ์ บุญเรืองศักดิ์ ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา และ 2) อาจารย์ ดร.ไกรวิชญ์ ดีเอม ตำแหน่งรองคณบดีฝ่ายวิชาการ คณะครุศาสตร์ เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย ผ่านระบบ Zoom ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรารภรณ์ วิيانันท์)

รองคณบดีฝ่ายเทคโนโลยีดิจิทัล รักษาการแทน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สອบกามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 095 428 8899

ที่ อว 8718/406

บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

21 มีนาคม 2567

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

เนื่องด้วย นายกฤษณะ คำดีตัน นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักรฤทธิ์ โภณะทอง และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จตุพล ยงศร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ และได้ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ หมายเลขรับรอง : SWUEC-662087

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล โดยใช้แบบสัมภาษณ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ” กับ 1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนสาร เพ็งพุ่ม ตำแหน่งรองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา และ 2) อาจารย์รัตนชัย หมื่นวงศ์ ตำแหน่งรองคณบดีฝ่ายกิจการนักศึกษาและศิลปวัฒนธรรม คณบดีสังคมศาสตร์และการพัฒนาท่องเที่ยว เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย ผ่านระบบ Zoom ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 095 428 8899

ที่ อว 8718/406

บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

21 มีนาคม 2567

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

เนื่องด้วย นายกฤชณะ คำดีตัน นิสิตรระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคม ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏลุ่มภาคเหนือ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักรกฤษณ์ โภณะทอง และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จตุพล ยงศร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ และได้ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ หมายเลขรับรอง : SWUEC-662087

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล โดยใช้แบบสัมภาษณ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏลุ่มภาคเหนือ” กับ 1) อาจารย์ ดร.แก้วตา ผิวพรรณ ตำแหน่งรองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษาและศิลปวัฒนธรรม และ 2) ว่าที่ร้อยตรีธีรภัทร ขอมน้อย ตำแหน่งผู้อำนวยการกองพัฒนานักศึกษา เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย ผ่านระบบ Zoom ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 095 428 8899

ที่ อว 8718/406

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ

เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

21 มีนาคม 2567

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

เนื่องด้วย นักศึกษานะ คำดีตัน นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคม ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักรกฤษณ์ โภณะทอง และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จตุพล ยงศร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ และได้ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการ จริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ หมายเลขรับรอง : SWUEC-662087

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล โดยใช้แบบสัมภาษณ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ” กับ 1) อาจารย์อุษา โนสก์ทอง ตำแหน่ง อาจารย์ประจำคณะวิทยาการจัดการ และ 2) นายบันพิติ โนสก์ทอง ตำแหน่งหัวหน้างานวินัยและพัฒนานักศึกษา เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย ผ่านระบบ Zoom ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สອบทกามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 095 428 8899

ที่ ว่า 8718/406

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ

เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

21 มีนาคม 2567

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

เนื่องด้วย นายกฤษณะ คำดีตัน นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุญาตให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคม ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักรกฤษณ์ โภณะทอง และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จตุพล ยงศร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ และได้ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการ จริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ หมายเลขรับรอง : SWUEC-662087

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล โดยใช้แบบสัมภาษณ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ” กับ 1) อาจารย์ ดร.นภาภรณ์ จันทร์สี ตำแหน่งผู้ช่วยอธิการบดี และ 2) นางสาวศศิรัตน์ เสือเมือง ตำแหน่งผู้อำนวยการกองพัฒนานักศึกษา เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย ผ่านระบบ Zoom ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สອบทามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณายกติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 095 428 8899

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจความเที่ยงตรงของแบบสอบถามและหนังสือเชิญ

รองศาสตราจารย์ ชัยภรณ์ บุญเรืองศักดิ์

รองผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา

อาจารย์

ภาควิชาวิทยาศาสตร์ปัจจุบัน

สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ

คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

มหาวิทยาลัยราชภัฏนราธิวาสราชนครินทร์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ร้อยตรี ดร.สุชาติ คุ้มสุทธิ

อาจารย์

สาขาวิชามนุษยศาสตร์

คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏนราธิวาสราชนครินทร์

อาจารย์ ดร.สุวภาค หนูมคำ

อาจารย์

สาขาวิชาวิจัยปัจจุบันศาสตร์

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

ที่ อว 8718/3233

บันทึกวิทยลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

13 ธันวาคม 2566

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เชิญบุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

เนื่องด้วย นายกฤษณะ คำดีตัน นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคม ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักรกฤษณ์ โปณะทอง และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จตุพล ยงศร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาพิ�ธ์

ในการนี้ บันทึกวิทยาลัยขอเรียนเชิญ รองศาสตราจารย์ชัยภรณ์ บุญเรืองศักดิ์ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม ทั้งนี้ นิสิตได้ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับบุคลากรของท่านแล้ว และจะประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญ ให้ นายกฤษณะ คำดีตัน และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วราภรณ์ วิيانันท์)
รองคณบดีฝ่ายเทคโนโลยีดิจิทัล รักษาการแทน
คณบดีบันทึกวิทยาลัย ปฏิบัติการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สำนักงานคณบดีบันทึกวิทยาลัย
โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 062 691 5353

ที่ อว 8718/3233

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนเครินทร์วิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

13 ธันวาคม 2566

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เชิญบุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

เนื่องด้วย นายกฤษณะ คำดีตัน นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนเครินทร์วิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาพิพิธปร์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรรมสังคม ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักรกฤษณ์ ปونةทอง และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จตุพล ยงศร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ร้อยตรี ดร.สุชาติ คุ้มสุทธิ เป็น ผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม ทั้งนี้ นิสิตได้ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับบุคลากรของท่านแล้ว และจะ ประสานงานในรายละเอียดตั้งแต่ล่าสุดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญ ให้ นายกฤษณะ คำดีตัน และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วราภรณ์ วิيانันท์)
รองคณบดีฝ่ายเทคโนโลยีดิจิทัล รักษาการแทน
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนเครินทร์วิโรฒ

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 062 691 5353

ที่ อว 8718/3233

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

13 ธันวาคม 2566

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เชิญบุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

เนื่องด้วย นายกฤชณะ คำดีตัน นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาพินธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาทักษะวิชาการสังคม ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกุ่มภาคเหนือ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักรกฤษณ์ โนณะทอง และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จตุพล ยังศร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาพินธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยเรียนเชิญ อาจารย์ ดร.สุวัสดิ์ หนุ่มคำ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม ทั้งนี้ นิสิตได้ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับบุคลากรของท่านแล้ว และจะประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญ ให้ นายกฤชณะ คำดีตัน และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วราภรณ์ วิيانันท์)
รองคณบดีฝ่ายเทคโนโลยีดิจิทัล รักษาการแทน
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 062 691 5353

ตาราง 11 ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามแนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ

ข้อคำถาม	ค่า t
ทักษะการคิด	
1 ทักษะคิดวิเคราะห์เชิงเหตุ-ผล คิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา	.678
2 แยกแยะข้อเท็จจริง (Fact) ออกจากอารมณ์และความรู้สึก (Feeling) / ใช้ข้อเท็จจริงในการตัดสินใจ	.504
3 มี Growth mindset เห็นปัญหาเป็นสิ่งที่ท้าทาย	.523
4 ยอมรับความเห็นต่างและหาจุดร่วมเพื่อการพัฒนาต่อไป	.696
5 สืบเสาะข้อเท็จจริง/ เปิดรับข้อคิดเห็นเพิ่มเติมด้วยหลักเหตุ-ผล	.613
ทักษะการสื่อสาร	
1 ทักษะการสื่อสารองค์ความรู้เพื่อปัญหา	.582
2 เข้าใจและควรพิจารณาข้อมูลเพื่อนร่วมงานและคนในชุมชน	.403
3 ตั้งคำถามอย่างสงสัยครู่ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลหลากหลายมิติ	.587
4 วิเคราะห์และเปรียบเทียบข้อมูลเพื่อการพัฒนาได้	.510
5 เลือกเวลาและประดิษฐ์การมีส่วนร่วมได้อย่างเหมาะสม (Put the right man to the right job)	.103
ทักษะการประสานงาน	
1 ทำงานร่วมกับผู้อื่น โดยปราศจากข้อขัดแย้ง มีความเข้าใจต่างวัฒนธรรม/ ต่างกระบวนทัศน์	.704
2 ระดมสรรพกำลัง และทรัพยากรในการแก้ปัญหา	.614
3 เห็นคุณค่าอดีต เข้าใจปัจจุบัน เพื่อวางแผนอนาคต	.763
4 ความร่วมมือในการทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ	.690
5 มีความเมตตา กรุณา มีคุณธรรม จริยธรรม	.612
ทักษะการสร้างนวัตกรรม	
1 ทักษะการสร้างนวัตกรรมชุมชน	.524
2 รู้จักทุกขั้นตอนอย่างถ่องแท้ เพื่อเลือกพัฒนาศักยภาพอย่างตรงเป้าหมาย (เกาให้ถูกที่ค้น)	.379

ตาราง 11 (ต่อ)

ข้อคำถาม	ค่า t
3 เลือกปรับปรุง (Modify) ยกระดับ (Improve) หรือสร้างเพิ่ม (Create) กระบวนการใดๆ ได้อย่างเหมาะสม เพื่อเพิ่มผลลัพธ์ที่มีคุณค่า	.483
4 ชวนเพื่อน จูงมือน้อง ขอร้องพี่ ร่วมใจพัฒนาอย่างเห็นคุณค่าบนหลักเหตุ-ผล	.471
5 ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้	.481

รายชื่อผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ (แบบกึ่งโครงสร้าง)

1. มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชุมนันท์ ศรีกิจเสถียร

ตำแหน่ง อาจารย์ประจำคณะวิทยาการจัดการ

อาจารย์ ดร. ณักิจ โภกทอง

ตำแหน่ง รองคณบดีฝ่ายกิจการนักศึกษาและศิลปวัฒนธรรม

คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม

2. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

นายบุญทัน สมโนะ

ตำแหน่ง นักวิชาการศึกษา กองพัฒนานักศึกษา

นายวรากร โสธรฯ

ตำแหน่ง เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไปสำนักงาน

คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม

3. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

อาจารย์ปักส ฉัตรยะลักษณ์

ตำแหน่ง รองคณบดีคณะครุศาสตร์

อาจารย์ ดร. สมศักดิ์ บุญเจือง

ตำแหน่ง รองคณบดีฝ่ายบริหารและกิจการนักศึกษา

คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

4. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

รองศาสตราจารย์ ชัยภรณ์ บุญเรืองศักดิ์

ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา

อาจารย์ ดร. ไกรวิชญ์ ดีเอม

ตำแหน่ง รองคณบดีฝ่ายวิชาการ คณะครุศาสตร์

5.มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มนสาร เพ็งพุ่ม

ตำแหน่ง รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา

อาจารย์รอนชัย หมื่นวงศ์

ตำแหน่ง รองคณบดีฝ่ายกิจการนักศึกษาและศิลปวัฒนธรรม

คณะสังคมศาสตร์และการพัฒนาท้องถิ่น

6.มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

อาจารย์ ดร.แก้วตา ผิวพรรณ

ตำแหน่ง รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษาและศิลปวัฒนธรรม

ว่าที่ร้อยตรี ธีรวัฒ์ ขอมน้อย

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการกองพัฒนานักศึกษา

7.มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

อาจารย์อุษา ใบสก์ทอง

ตำแหน่ง อาจารย์ประจำคณะวิทยาการจัดการ

นายบันทิต ใบสก์ทอง

ตำแหน่ง หัวหน้างานวินัยและพัฒนานักศึกษา

กองพัฒนานักศึกษา

8.มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

อาจารย์นภาภรณ์ จันทร์สี

ตำแหน่ง ผู้ช่วยอธิการบดี

นางสาวศศิรัศมี เสือเมือง

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการกองพัฒนานักศึกษา

ภาคผนวก ๙

รายชื่อมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือที่เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม

รายชื่อมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือที่เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม

- 1.มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
- 2.มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
- 3.มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
- 4.มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
- 5.มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
- 6.มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
- 7.มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
- 8.มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

ที่ อว 8718/416

บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ

เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

25 มีนาคม 2567

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญเข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus group)

เรียน รองศาสตราจารย์ชัยภรณ์ บุญเรืองศักดิ์

เนื่องด้วย นายกฤษณะ คำดีตัน นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคม ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักรกฤษณ์ ปونةทอง และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จตุพล ยงศ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ท่าน เข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus group) ในหัวข้อ เรื่อง ชี้แจงข้อมูลผลการวิเคราะห์ (ตอนที่ 1) พร้อมตรวจเครื่องมือแบบสัมภาษณ์ (ตอนที่ 2) ในหัวข้อ “แนวทาง การพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ” ในวันที่ 25 มีนาคม 2567 เวลา 19:00 น. ผ่านระบบ zoom ทั้งนี้ นิสิตได้ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับท่านแล้ว และจะประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญเข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus group) ให้ นายกฤษณะ คำดีตัน และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรารักษ์ วิيانันท์)

รองคณบดีฝ่ายเทคโนโลยีดิจิทัล รักษาการแทน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอนຄามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 095 428 8899

ที่ อว 8718/416

บ้านพิทักษ์ภัย มหาวิทยาลัยศรีนคินทร์วิโรฒ

114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ

เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

25 มีนาคม 2567

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญเข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus group)

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ว่าที่ร้อยตรีสุชาติ คุ้มสิทธิ์

เนื่องด้วย นายกฤษณะ คำดีดัน นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนคินทร์วิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคม ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักรกฤษณ์ โปณะทอง และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จตุพล ยังศร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ บันทึกวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ท่าน เข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus group) ในหัวข้อ เรื่อง ชี้แจงข้อมูลผลการวิเคราะห์ (ตอนที่ 1) พร้อมตรวจเครื่องมือแบบสัมภาษณ์ (ตอนที่ 2) ในหัวข้อ “แนวทาง การพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ” ในวันที่ 25 มีนาคม 2567 เวลา 19:00 น. ผ่านระบบ zoom ทั้งนี้ นิสิตได้ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับท่านแล้ว และจะประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญเข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus group) ให้ นายกฤษณะ คำดีดัน และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วราภรณ์ วิيانันท์)

รองคณบดีฝ่ายเทคโนโลยีดิจิทัล รักษาการแทน

คณบดีบันทึกวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบันทึกวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 095 428 8899

ที่ อว 8718/416

บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยครินทร์วิโรฒ

114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ

เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

25 มีนาคม 2567

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญเข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus group)

เรียน อาจารย์ ดร.สุววิท หนุ่มคำ

เนื่องด้วย นายกฤชณะ คำดีดัน นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยครินทร์วิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาทักษะวิគารสังคม ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักรกฤษณ์ ปونةทอง และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จตุพล ยงศ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ท่าน เข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus group) ในหัวข้อ เรื่อง ชี้แจงข้อมูลผลการวิเคราะห์ (ตอนที่ 1) พร้อมตรวจเครื่องอิ่มแบบสัมภาษณ์ (ตอนที่ 2) ในหัวข้อ “แนวทาง การพัฒนาทักษะวิគารสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ” ในวันที่ 25 มีนาคม 2567 เวลา 19:00 น. ผ่านระบบ zoom ทั้งนี้ นิสิตได้ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับท่านแล้ว และจะประสานงานใน รายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญเข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus group) ให้ นายกฤชณะ คำดีดัน และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรภรณ์ วิيانันท์)

รองคณบดีฝ่ายเทคโนโลยีดิจิทัล รักษาการแทน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 095 428 8899

ประวัติผู้เขียน

